ALMANAHUL ZIARULUI BUCOVINA

PE ANUL 1944

EDITURA SOCIETĂŢII NAŢIONALE DE ARTE GRAFICE
„DACIA TRAIANĂ" — SUCURSALA CERNĂUŢI

ALMANAHUL

ZIARULUI

„BUCOVINA“

PE ANUL 1944

Editura Societății Naționale de Arte Grafice „Dacia Traiană“,
Sucursala Cernăuți

113210

Biblioteca Județeană
— CLUJ —
13.891

Dragi Bucovineni,

Intâiul pământ românesc smuls trupului țării de valul prăbușirii din 1940, a fost cel al Bucovinei si Basarabiei.

Dar Bucovinenilor și Basarabenilor le-a fost dat a fi cei dintâi dintre frații nostri pe cari virtuțile si jertfele Neamului i-au readus în ocrotitoarea îmbrățișare a Patriei.

Revenirea pământurilor din Răsărit a însemnat punctul de plecare al unirii românești, care — înplinindu-și cursul la Alba-Iulia — a încununat primul nostru războiu de întregire.

Războiul sfânt pentru reîntregirea Patriei a fost binecuvântat cu semnul dumnezeesc al aceleiași reveniri a Basarabiei și Bucovineî, ca intâiele vestitoare ale împlinirii dreptății noastre, în toată deplinătatea și măreția ei.

Pentru această așteptată împlinire luptăm, pentru ea trăim si murim.

Drumul ei este munca si jertfa.

Puterea, singura putere care o poate întăptui, este **unirea.**

Țara de azi, cere muncă, jertfa și unirea tuturor pentru zidirea Țării de mâine.

Și mai ales le-o cere Basarabenilor și Bucovinenilor aleși de Providență să fie astăzi crainicii reîntregirii naționale, după cum tot lor le-a fost dat să fie întâii vestitori ai României lui Ferdinand-Intregitorul.

ANTONESCU
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

CUVÂNT DE ÎNCEPUT

In viaţa culturală a românului, calendarul a jucat un rol important. Din cele mai străvechi timpuri, omul a căutat să înţeleagă mersul vremii, împărţindu-o după toate regulile astronomice descoperite treptat. Această necesitate era cu atât mai evidentă, cu cât sfinţii fiecărei zile trebuiau să fie cunoscuţi, pentru a nu se face călcarea sărbătorilor şi diferitelor praznice împărăteşti.

In Bucovina, calendarul a fost cea dintâi carte, al cărei cuprins interesa deopotrivă şi pe orăşean şi pe sătean. Căci fiecare găsea în el lectura potrivită şi sfatul folositor, care era urmat cu sfinţenie, pentrucă experienţa a dovedit cât de utile şi cât de practice sunt asemenea sfaturi. Cine îşi mai aduce aminte de vechile calendare ale dascălului Ţintilă din Bucovina, alcătuite cu trudă, spre a da poporului o carte de folos pentru tot ceasul? Au trecut timpuri de atunci, iar viaţa s'a modernizat necontenit şi, odată cu ea, toate mijloacele de difuzare a cărţii. Astăzi, calendarele conţin mai toate, o literatură bogată şi bine pusă la punct, pentru a corespunde nevoilor tot mai mari ale vieţii de fiecare zi.

Afară de aceasta, calendarul este singura carte pe care o citeşte cu predilecţie săteanul nostru, încât fiecare almanah alcătuit cu chibzuinţă devine foarte preţios pentru formarea spirituală a mulţimilor.

Bucovina are o tradiţie a calendarelor, aşa cum poate nu o are, desigur, nici o altă provincie românească. In timpuri de restrişte ale ocupaţiei străine, când nimeni nu putea găsi cartea trebuitoare, calendarul era un instrument folosit cu dibăcie de oamenii de seamă ai mişcării naţionale din Bucovina, pentru a putea ţine trează flacăra românismului tot atât de vie ca şi la început. Negăsindu-se decât într'o foarte mică măsură cărţi pentru popor, calendarul împlinea acest rol, fără ca să dea de bănuit nimănui, asupra adevăratelor ţeluri, pe care le propaga în mulţimea doritoare de lumină.

Mijloacele s'au modernizat şi odată cu ele şi posibilităţile de alcătuire ale unui almanah, care să cuprindă tot ceeace poate fi de folos fiecăruia.

Deaceea în acest al treilea an dela desrobirea Bucovinei, de către oştile biruitoare ale M. S. Regelui Mihai I, călăuzite cu deosebită pricepere de Mareşalul Ion Antonescu, Conducătorul Statului, — ne-am gândit să dăm obştei românesti din Bucovina acest almanah, care să fie îndrumar şi sfătuitor în toate prilejurile şi la toate răspântiile. Am orânduit toate după porunca ceasului de faţă, când oştenii croiesc drum de legendă neamului românesc, în marea familie a statelor civilizate ale Europei noui. Ţara noastră a dat cel mai mare tribut de jertfă după Marele Reich, pentru întărirea neamului, a Patriei şi a culturii europene.

Almanahul acesta va fi având poate şi lipsuri, aşa cum au toate lucrurile omeneşti, însă l-am alcătuit din inimă pentru a contribui la cimentarea sufletească a tuturor românilor din Bucovina. Aşa precum strămoşii, odinioară, însemnau pe răbojul vremii toate faptele de seamă pentru bună pildă celor ce vor veni, astfel ne-am străduit să fim alăturea de marile fapte ale oştenilor noştri, care zidesc tot mai din plin noul veac al României de mâine.

Calendarul acesta vrea să fie prietenul de fiecare zi şi sfătuitorul de tot momentul al tuturor bunilor români din acest creştet de glie românească. Avem credinţa neştirbită în victorie şi cu această credinţă am pornit la muncă.

Fie, deci, ca începutul nostru să statornicească o tradiţie trainică, aşa cum Bucovina românească a avut-o întotdeauna.

Deie Dumnezeu ca în casa fiecărui român, unde va pătrunde acest calendar, să fie mulţumire deplină, îndestulare şi fericire.

Să ne cinstim eroii neamului, căci prin aceasta ne cinstim pe noi înşine şi să credem, cu sfinţenie, în viitorul de aur al Patriei noastre.

Almanahul ziarului „Bucovina"

Sărbători

Religioase, Naţionale şi Aniversări ale Familiei Regale, când Autorităţile publice vor fi închise

1	Ianuarie	Sf. Vasile (Anul Nou)
6	„	Boboteaza
24	„	Ziua Unirii
25	Martie	Buna Vestire
16	Aprilie	Sfintele Paşti
17	„	„ „
18	„	„ „
23	„	Sf. Gheorghe
1	Mai	Sărbătoarea Muncii
10	„	Proclamarea Independenţei şi a Regatului
21	„	Sf. Constantin şi Elena (Onomastica M. S. Reginei-Mame Elena)
25	„	Inălţarea Domnului (Ziua Eroilor)
4	Iunie	Rusaliile
5	„	Sf. Treime
29	„	Sf. Petru şi Pavel
6	August	Schimbarea la faţă
15	„	S-ta Maria Mare
6	Septemv.	Proclamarea M. S. Regelui Mihai I
8	„	Naşterea Maicii Domnului
14	„	Inălţarea Sf. Cruci
26	Octomv.	Sf. Dumitru
8	Noemv.	Sf. Mihail şi Gavril (Onomastica M. S. Regelui Mihai I)
1	Decemv.	Aniversarea Unirii Ardealului cu Patria-Mumă
6	„	Sf. Nicolae
24	„	Ajunul Crăciunului
25	„	Naşterea Domnului
26	„	Soborul M. Domnului
27	„	Arhid. Ştefan

Sărbători

recunoscute prin Legea repausului duminical

Toate duminicele de peste an

1	Ian.	Anul Nou
6	„	Botezul Domnului
24	„	Unirea Ţăr. Rom.
16 şi 17	Aprilie	Paştile (2 zile)
23	Aprilie	Sf. Gheorghe
1	Mai	Sărbătoarea Muncii
10	„	Independenţa României
25	„	Inălţarea Domnului şi Ziua Eroilor
5	Iunie	Sf-ta Treime
6	Sept.	Proclamarea M. S. Regelui Mihai I
25 şi 26	Decemvrie	Crăciunul (2 zile).

Posturile la ortodocşi

1. Zilele de *miercuri* şi *vineri* de peste an, afară de cele deslegate.

2. *Ajun. Bobotezei*, miercuri 5 Ianuarie.

3. *Postul Paştilor*; 48 zile, de luni, 28 Februarie până sâmbătă 15 Aprilie incl.

4. *Postul Sfinţilor Apostoli*, 17 zile, de luni 12 Iunie până miercuri 28 Iunie incl.

5. *Postul Sf-tei Marii*, 14 zile, de marţi, 1 August, până luni 14 August inclusiv.

6. *Tăierea Cap. Sf. Ion Botezătorul*, sâmbătă, 29 August.

7. *Inălţarea Sf-tei Cruci*, luni 14 Septemvrie.

8. *Postul Crăciunului*, 40 zile, de miercuri, 15 Noemvrie până duminică 24 Decemvrie inclusiv.

IANUARIE

Din istoria neamului românesc

5 Ianuarie, 1859. Are loc alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca Domn al Moldovei.

10 Ianuarie, 1475. Are loc bătălia dela Vaslui, unde Ştefan cel Mare, cu 10.000 de moldoveni, 2000 de poloni şi de Secui, luptă cu armata de trei ori mai numeroasă a Turcilor, comandaţi de Soliman Hadâmbul şi îi învinge.

24 Ianuarie, 1859. Se face unirea Principatelor Române

30 Ianuarie, 1601. Mihai-Viteazul bate pe Sigismund Bathory, silindu-l să părăsească Transilvania.

Ce face gospodarul harnic

Fă-ţi socotelile pentru anul cel nou, ca să nu munceşti orbeşte. — Drege-ţi şi cumpără-ţi unelte. — E vremea hodinei pentru om şi vită. Vitele au nevoie de aer şi de plimbare. Nu le ţinea închise. — Mai dă din când în când şi prin pivniţă de-ţi cercetează barabulele, legumele, poamele ş. a. m. d. Putreziciunile trebue aruncate afară! — Cercetează-ţi tot la fiecare 2 zile stupii de albine, de vezi cum le merge. Fă-ţi ştubeie pentru roiurile viitoare. — Mai pune mâna pe câte o carte, căci scump prieten este cartea cea bună şi mare-i răsplata ei!

Credinţe bătrâneşti

În ziua de anul nou de se va roşi cerul spre răsărit, va fi an ploios. Noaptea de anul nou, de va fi lină şi senină, an bun proroceşte. Ploaie ori moină, în ziua de Bobotează, scumpete mare. Ianuarie domol, aduce primăvară friguroasă. In 14 de va fi senin, anul va fi bun.

Pentru gospodine

Dacă aveţi cumva la îndemână câteva mere păstrate pentru sărbători, faceţi numai decât un dulce, care va face mare bucurie copiilor voştri. Cojiţi merele şi le tăiaţi felii pe lat. Bateţi două ouă, albuşul şi gălbenuşul fiecare în altă strachină şi când sunt bătute gata, le amestecaţi uşor cu o ceaşcă de făină şi cu lapte, până se face un aluat subţire, care curge când îl punem pe lingură. Amestecăm bine şi muiem pe toate părţile feliile de măr în acest aluat. Le punem la rumenit în untură încinsă bine şi le presărăm cu puţin zahăr, înainte de a le mânca. Acestea se numesc mere în cămaşă de noapte.

S	1	Sf. Vasile (Anul Nou)
D	2	Sf. Silvestru
L	3	Sf. Malahia
M	4	Soborul celor 70 Ap.
M	5	Sf. Teot., Sincl. (*post*)
J	6	† Botezul Domnului
V	7	† Sf. Ion Botezătorul
S	8	Cuv. Gheorghe, Emilian
D	9	S. Polieuct
L	10	S. Dometian, Grigorie
M	11	† Sf. Cuv. Teodosie
M	12	S-ta Tatiana, Petru
J	13	S-ţii Ermil şi Stratonic
V	14	Părinţi ucişi în M. Sinai
S	15	Sf. Pavel Tibeul
D	16	Dum. celor zece leproşi
L	17	Cuv. Anton cel Mare
M	18	S-ţii Atanasie şi Chiril
M	19	Sf. Macarie, Arsenie
J	20	Sf. Eftimie cel Mare
V	21	Cuv. Maxim Mărtur.
S	22	Apostol Timotei, Anast.
D	23	Dum. lui Zaheu
L	24	Sărbătoarea Unirii
M	25	Sf. Grigore
M	26	Sf. Xenofont, Arcadie
J	27	Moaşt. Ion Gură de Aur
V	28	Păr. Efrem Sirianul, Iacb.
S	29	Moaşt. Sf. Ignat
D	30	S-ţii 3 Erarhi
L	31	Chiril, Ioan, Victor

Zodia vărsătorului:

Cine se va naşte în această zodie, va fi binevoitor şi povăţuitor. Blând la vorbă şi doritor de dreptate. Inţelept, smerit şi milostiv. Cu gândul la lucruri mari şi cinstit chivernisitor. Trist din fire şi iubitor de învăţătură până la îndelungată bătrâneţe.

Fetele născute în zodia Vărsătorului sunt vesele din fire, au pe vino'ncoace, sunt statornice în dragoste, chibzuite, cumsecade, au noroc la casă şi sunt bune tovarăşe pentru soţi.

Soarele răsare 7.56; apune 16.45
Lungimea zilei 8.49 ore
Lungimea nopţii 15.11 „

FEBRUARIE

Din istoria neamului românesc

1 Februarie 1538. Petru Rareş distruge în valea Siretului, oastea polonă trimisă împotriva sa de către regele Sigismund.

9 Februarie 1600. Mihai-Viteazul convoacă dieta Transilvaniei la Alba-Iulia.

21 Februarie 1595. Mihai-Viteazul bate pe Turci şi ocupă Brăila.

28 Februarie 1785. La Alba-Iulia sunt executaţi, prin tragere pe roată, Horia şi Cloşca.

Ce face gospodarul harnic

Aveţi grijă de seminţe. Alegeţi-le, curăţaţi-le, cerneţi-le. Adunaţi omătul la rădăcina pomilor, ca să aibă umezeală de ajuns şi să nu prindă a înflori prea de vreme. — Vitelor dă-le nutreţ tot mai bun, ca să ai cu ce ieşi la muncă. Pregăteşte uneltele la lucru. In mustul omătului seamănă ovăzul, ori grâul de primăvară, dacă vremea-i prielnică. Spre sfârşitul lunii pune usturoi, salată. Răsadniţele cu gunoi acum îşi au rostul lor. Faceţi coşuri pentru roiuri. — Ajutaţi-i cu sfatul, cu îndemnul şi cu fapta pe cei nevolnici.

Credinţe bătrâneşti

Zăpada în Faur întăreşte semănăturile. Faur urât şi Maiu frumos e an mănos, dacă nu-i îngheţul prea mare. Apele curgătoare calde vestesc ger. Dacă ziua de 16 (s. Pamfil) va fi cu soare, va urma încă iarnă în putere. Viforele ce nu vin în Faur se răsbună la Paşti. Negura din apus arată ger. Iese ursul din bârlog şi de-şi va vedea umbra (adecă de va fi soare) intră iarăşi în culcuş, că va fi ger. Cum va fi în 11 Februarie aşa va fi în postul mare; de va tuna în 7, va fi pagubă la arătură.

Pentru gospodine

Din prune afumate sau opărite se pot face nişte găluşte cari vor place mult copiilor, ele fiind dulci. Se face un aluat din ½ kgr. de cartofi fierţi şi striviţi cu furculiţa, cu 2 linguri de făină, un ou şi un vârf de linguriţă de sare. Se frământă până se face un aluat ca pentru tăiţei. Din el se face un cârnaţ gros de 2—3 degete, din care se taie bucăţele mici. Acestea se întind cu mâna şi în fiecare se îmbracă câte o prună. Se rotunjesc între palme şi se fierb în apă clocotită. Se rumeneşte pesmet şi se pune deasupra lor după ce le-am strecurat. Se pune deasemeni şi puţin zahăr pisat.

M	1	Sf. Martir Trifon, Timot.
M	2	† Intâmp. Domnului
J	3	Sf. Simeon, Ana, Adrian
V	4	Sf. Isidor Pelusiotul
S	5	Mucenica Agata
D	6	Cuviosul Bucol
L	7	Sf. Partenie, Luca
M	8	Sf. Martir Teodor Str.
M	9	Sf. Martir Nichifor
J	10	Sf. Haralamb., Valentina
V	11	Sf. Mucenic Vlasie
S	12	Sf. Meletie, Antonie
D	13	D. Fiului Risipitor
L	14	Sf. Auxentie, Miron
M	15	Sf. Ap. Onisim, Eufros.
M	16	Sf. Mucenic Pamfil
J	17	Sf. Teodor Tiron
V	18	Sf. Părinte Leon Papa
S	19	Sf. Ap. Arhip, (*s. mort.*)
D	20	D. Lăsat de carne
L	21	Timoteu Eustasie
M	22	S-ţii Muc. din Evghenia
M	23	Sf. Policarp, Antioh
J	24	Afl. cap. Sf. Ioan Botez.
V	25	Sf. Tarasie, Alexandru
S	26	Sf. Porfirie, Anatolia
D	27	D. Lăsat de brânză
L	28	Sf. Vasile Mărt. (*î. post. m.*)
M	29	Sf. Casian Romanul

Zodia peştilor:

Cel născut în zodia peştilor, se va arăta un minunat plănuitor de lucruri mari, dar cu păcatul mândriei. Va birui prin îndrăsneală şi dreaptă învăţătură. Să se ferească de viclenie şi de patima lăudăroşiei. Deasemenea să nu-şi prăpădească omenia prin băutură.

Femeile născute în această zodie sunt frumoase, chibzuite la toate şi vor fi bune soţii şi mame. Să ocolească prilejurile de mânie şi cărările cari duc la rele.

Soarele răsare 7.37; apune 17.22
Lungimea zilei 9.46 ore
Lungimea nopţii 14.14 „

MARTIE

Din istoria neamului românesc

10 Martie 1482. Ştefan cel Mare, ocupă cetatea Crăciuna (probabil Focşani).
14 Martie 1881. România se declară regat.
27 Martie 1821. Tudor Vladimirescu intră în Bucureşti.

Ce face gospodarul harnic

E vremea aratului şi semănatului. Ară adânc. Tăvălugeşte grâul de toamnă. Grijeşte de vite, căci muncind greu, le trebue hrană bună. Curăţă pământul de uscături şi de omizi. Altoieşte şi sădeşte pomi roditori. — In trifoiştele rămase prea rare aruncă sămânţă de trifoi şi lucernă. — Nu uita că la nouă săptămâni după Crăciun se seamănă grâul de primăvară! Dacă ai întârziat, seamănă acum orzul, ovăsul, lintea, mazărea, lucerna şi trifoiul — Grijeşte totodată de sufletul tău. E postul mare caută de sporeşte în credinţă şi fapte bune.

Credinţe bătrâneşti

De va fi frig în 7 Martie, vine iarna cea mică. De multe griji va scăpa plugarul, dacă în noaptea de Bunăvestire va fi senin. Martie răcoros n'aduce an mânos. Cu cât mai uscat va fi Martie, cu atât mai umed va fi Aprilie. Zăpada dela sfârşitul lui Martie împuţinează vinul. Roua din Martie se face ploaie în Aprilie. Tunete în Martie arată an mânos.

Pentru gospodine

Primăvara sângele se schimbă şi copiii noştri sunt mai slăbiţi, au dureri de cap şi nu ştim de ce suferă. Nu au decât o simplă slăbiciune din cauza primăverii. Un leac pentru tămăduirea acestei slăbiciuni este: Cu o sfeclă roşie, o lingură de rachiu sau vin negru şi 2 bucăţele de zahăr se face o băutură întăritoare, care măreşte pofta de mâncare, dacă li se dă înainte de masă.

M	1	Cuv. Martira Eudochia
J	2	Sf. Mucenic Teodor
V	3	Sf. Eutropiu, Cleonic
S	4	Cuv. Gherasim, Iuliana
D	**5**	**Dum. Ortodoxiei**
L	6	42 Martiri din Amarea
M	7	Vasilius, Eugenie
M	8	Teofilact, Pavel
J	9	S-ții 40 Muc. d. Sevastia
V	10	Sf. Martir Codrat, Cipr.
S	11	Sf. Sofronie Patriarhul
D	**12**	**Sf. Grigore Palama**
L	13	Aduc. moaşt. sf. Nichif.
M	14	Benedict, Alexandru
M	15	Sf. Martir Agapie
J	16	Sf. Savin, Trufin
V	17	Cuviosul Alexe, Aglaia
S	18	Sf. Chiril, Jerus
D	**19**	**Dum. Sf. Cruci**
L	20	Cuv. Mucenici ucişi
M	21	Sf. Iacob, Toma, Filimon
M	22	Sf. Mart. Vasilie, Isachie
J	23	Sf. Nicon, Macedonie
V	24	Cuv. Zaharia, Artemie
S	**25**	**† Buna Vestire**
D	**26**	**Păr. Ion Scărarul**
L	27	Mucenica Matrona
M	28	Sf. Ilarion, Lidia
M	29	Sf. Martir Marcu, Chiril
J	30	Sf. Ion Scărarul
V	31	Cuviosul Ipatie, Apol.

Zodia berbecului:

Bărbații născuți în această zodie sunt cam iuți, inimoşi în negutătorie. Câştigă bani mulți şi au noroc la femei. De altfel şi femeile au noroc. Sunt buni la gură, le sare țandăra pentru nimica toată şi uită lesne făgăduiala. Le place să stea tot în capul mesei şi iau repede hotărîri pe care însă nu le prea țin. De altfel iubitori de cinste se vor arăta, deşi cam râzători şi artăgoşi. Să se ferească de-a lua numele lui Dumnezeu în deșert.

Zodia berbecului aduce femei frumoase, domoale din fire, dar cam iscoditoare şi umblând după găteli. Le place să audă că sunt lăudate.

Soarele răsare 6.55; apune 18.0
Lungimea zilei 11 5 ore
Lungimea nopții 12.55 „

APRILIE

Din istoria neamului românesc

7 Aprilie 1839. Se naşte Regele Carol I al României.
8 Aprilie 1866. Principele Carol de Hohenzollern este ales Domn al Principatelor Române Unite.
9 Aprilie 1918. Unirea Basarabiei cu România, prin actul semnat în şedinţa solemnă care a avut loc în Chişinău, la Sfatul Ţării.
23 Aprilie 1877. Se sfinţeşte Mitropolia din Iaşi.

Ce face gospodarul harnic

Fii albină! Numai dacă nu plouă, să te ţii de lucru. — Alege cartofi mici şi sămânţă. Păpuşoiul trebue să fie semănat, altfel îl prinde seceta prea slab. Pune fasolea şi castraveţii. Apără pomătul de brumă, dând foc în zori de zi grămezilor de frunzari şi beldii, care prin fumul mult împiedică lăsarea brumei. Stârpeşte omizile ca să nu ai pagubă. — Descopere răsadurile ca să se răsufle, dar aminte să-ţi fie să le aperi de frig. Inainte de a slobozi dimineaţa vitele la păscut, hrăneşte-le bine cu nutreţ uscat, ca să aibă stomacul temeiu bun. — Pomilor bântuiţi de furnici unge-le tulpina cu var stins. — Ai grijă de mieluşei. Păzeşte-i de umezeală. — Cearcă-ţi sufletul de-cu-vreme: eşti pregătit de Inviere?

Credinţe bătrâneşti

Prier frumos, Maiu viforos. Prier umed aduce binecuvântare. Negura din Aprilie, la răsărit şi miazăzi, e semn bun. De tună în Aprilie, nu te mai teme de ger. Prier liniştit, vară furtunoasă. De vor fi flori multe de vişine şi bune, trage nădejde la vii.

Pentru gospodine

E bine să ştim cum să economisim grăsimea. Când avem de gătit o mâncare cu carne şi carnea trebue prăjită mai întâi, e bine să punem la prăjit carnea cu ulei (o lingură) amestecat cu o lingură de apă. Carnea dacă e grasă nu punem grăsime ci o punem la prăjit picând din când în când puţină apă sau zeamă dela supă. Dacă topeşti unt pentru gătit prepară-l cu ulei sau untură. Amestecat astfel, va fi mult mai spornic. Toate resturile de grăsime (supă de vacă, tocană, friptură) vor fi strânse într'un borcan şi ele ne vor servi la prăjirea cartofilor.

S	1	Cuv. Maria Egipteanca
D	2	Maria Egipteanca
L	3	Sf. Nichita Mărt.
M	4	Sf. Iosif Platon
M	5	S-ţii Teodul şi Agatopod
J	6	Sf. Eufimie Patriarhul
V	7	Sf. Gheorghe Ep.
S	8	Sâmbăta lui Lazăr
D	9	Duminica Floriilor
L	10	Sf. Terentie, Maxim
M	11	Sf. Antipa, Farmintie
M	12	Cuv. Vasile Mărt.
J	13	Sf. Artemon
V	14	Sf. Martin Papa
S	15	Sf. Aristarh, Trifon
D	16	Invierea Domnului
L	17	Lunia Paştilor
M	18	Marţia Paştilor
M	19	Cuv. Trifon, Cristofor
J	20	Sf. Teodor, Trihina
V	21	Sf. Mucenic Ianuarie
S	22	Cuv. Teodor, Vitalie
D	23	D. Tomei, Sf. Gheorghe
L	24	Sf. Sava, Strat
M	25	Sf. Marcu Macedonie
M	26	Vasile, Glafira
J	27	Simion, Ioan
V	28	Apostol Iason
S	29	S-ţii 9 Mucenici din Cizic
D	30	Dum. Mironosiţelor

Zodia taurului:

Bărbaţii născuţi în această lună sunt iuţi, gata de gălceavă, dar pricepuţi la toate. Ei au multă iubire spre treburile câmpului şi ale viilor. Cam hapsâni la jocuri, dar iubitori de adânci învăţături. Cuviincioşi şi îndutori cu aproapele. Cu femeile au noroc puţin.

Femeile sunt deştepte, cumsecade şi răsbătătoare. Bune gospodine şi iute la mânie.

Soarele răsare 6.0; apune 18.41
Lungimea zilei 12.41 ore
Lungimea nopţii 11.19 „

MAI

Din istoria neamului românesc

10 Mai: Sărbătoarea independenţei şi a incoronării Regelui Ferdinand I şi al Reginei Maria.

10 Mai 1866. Tronul României este ocupat de Principele Carol I din Familia Hohenzollern-Sigmaringen.

23 Mai 1873. Moartea lui Alexandru Ioan Cuza, la Heidelberg.

25 Mai 1848. Românii din Transilvania cer: autonomia Transilvaniei, desfiinţarea iobăgiei şi înfiinţarea unei garde naţionale româneşti.

Ce face gospodarul harnic

Sădeşte-ţi curechiul, salata şi pătlăgelele. Udă-le bine la început, ca să nu mai ai grija lor, oricât de secetă ar fi. Nu uita să-ţi uzi altoii dacă-i secetă. — Pomii pe cari au rămas omizi, trebuesc afumaţi cu pucioasă, pentrucă omida afumată zdravăn cu pucioasă (pe vreme liniştită) piere. Lucerna trebue cosită până nu prinde a înflori. — Incepe prăşitul. „Păpuşoi cu patru foi", acela-i cel mai bun de sapă. — Fii cu ochi în patru, la toate grânele şi legumăriile tale! Pliveşte-le ca să n'ai pagubă. — Cercetează sârguincios sfânta biserică. — Veghează într'una ca faptele tale să fie demne de un adevărat creştin.

Credinţe bătrâneşti

Roua de seară şi răcoarea din Maiu, aduc fân şi vin mult. Ploaia caldă din Maiu e binecuvântare. Roiul din Maiu preţueşte un car de mălaiu. Gândaci mulţi vestesc an mânos. Maiu ploios, Iunie frumos. De e brumă între Sf. Gheorghe şi armindeni, va bruma şi între Sânte-Marii. Când sunt greeri mulţi, va fi fân puţin. Tunetele dese arată un roditor.

Pentru gospodine

Incep zilele calde şi de multe ori laptele ce-l punem la fiert se brânzeşte, chiar când nu este prea vechi. Pentruca laptele să nu se mai strice, trebue să-l punem la fiert imediat ce a fost muls şi chiar dacă este fiert mai târziu, să-i punem o linguriţă de bicarbonat (aşa se cere dela farmacie). Nu-i va strica întru nimic gustul.

L	1	**Sărbătoarea Muncii**
M	2	Aducerea moaşt. Atanas.
M	3	S-ţii Timoteu şi Mavra
J	4	S-ta Pelaghia, Ilarion
V	5	S-ta Muc. Irina, Neofit
S	6	Sf. Iov cel drept
D	7	**Dum. Slăbănogului**
L	8	Apostol Evang. Ioan
M	9	Aduc. moaşt. Sf. Nicolae
M	10	**Ziua Independenţei**
J	11	Sf. Mochie, Dioscar
V	12	Sf. Epifaniu, Gherman
S	13	Muc. Glicheria
D	14	**Dum. Samarinencii**
L	15	Cuv. Pahomie, Achilie
M	16	Cuv. Teodor Sfinţitul
M	17	Sf. Apostol Andronic
J	18	S-ţii Teodot, Cristina
V	19	Mucenic Patrichie
S	20	Mucenic Talaleu
D	21	**D. Orb. Sf. Const. şi Elena**
L	22	Sf. Mucenic Vasilisc
M	23	Cuv. Mihail Mărt.
M	24	Cuv. Simion
J	25	**Inălţarea Domnului**
V	26	Ap. Carp şi Iuda
S	27	Mucenic Terapont
D	28	**Dum. Sf. Părinţi**
L	29	S-ta Teodosia
M	30	Cuv. Isachie Mărt.
M	31	Sf. Mart. Ermie

Zodia gemenilor:

Bărbaţii născuţi în zodia aceasta sunt chipeşi, buni la inimă, inimoşi, sfătoşi, nestatornici, isteţi, iubitori de înţelepciune pricepuţi la toate şi la iscusite meşteşuguri, râvnitori şi umblă după dragoste. Scot treburile din încurcătură, uneori chiar cu vicleşug. Curaţi la suflet, buni la vorbă, uneori cam mândri şi ispitiţi de minciună, care bine le va fi s'o ocolească. Căci trecând peste aceasta li-i dat să ajungă bune căpetenii şi orânduitori de legi.

Femeile sunt blânde, frumoase fără multe mofturi, dar în schimb cam lasă-mă să te las. Se descurcă însă în gospodărie.

Soarele răsare 5.10; apune 19.1
Lungimea zilei 14.7 ore
Lungimea nopţi 9.53 „

IUNIE

Din istoria neamului românesc

1 Iunie 1829. Apare în Moldova primul ziar „Albina Românească“ scos de Gheorghe Asachi.

12 Iunie 1498. Ştefan cel Mare intră în Polonia, arzând mulţime de cetăţi între care şi Premisla (Prsemisl), ajungând până sub zidurile Lembergului.

22 Iunie 1478. Ştefan cel Mare, dă poruncă să înceapă zidirea cetăţii Kiliei.

Ce face gospodarul harnic

Grija mai de căpetenie e prăşitul. — Coseşte-ţi fânaţul câtu-i în floare, de vrei să ai fân bun şi moale; mai bine puţintel şi bun, decât un stog de beldii băţoase. — Praşila barabulelor se cade să fie sfârşită şi de-a 2 oară. — Altoeşte-ţi puieţii, dar numai dimineaţa şi seara. Altoeşte-ţi şi trandafirii! — Păzeşte-ţi bine stupii ca să nu-ţi scape vre'un roiu. — Aeriseşte-ţi bine pivniţa şi podul, ca să nu te mai temi de mucezeală — Usucă-ţi cireşe şi vişine pe iarnă. Fă-ţi compoturi şi vişniacuri. — Adună flori şi ierburi bune de leac. Nu uita însă de suflet. In rugăciunile tale, adu-ţi aminte de eroii neamului.

Credinţe bătrâneşti

Iunie mai uscat decât umed, umple buţile cu vin. Oamenii şi vântul din Iunie curând se schimbă. Iunie umed şi rece, strică întreg anul. Călătoria furnicilor vesteşte timp bun. Omidele multe sunt semne de vin şi grâu mult. Săritul peştilor vesteşte furtună. De sunt bureţi iuţi, iarna viitoare are să fie uşoară. Rusalii umede, Crăciun gras.

Pentru gospodine

Din boabe de fasole uscată, din praz sau de bob se pot face nişte chifteluţe bune la gust şi uşor de pregătit. Se fierbe fasole, se striveşte sau se trece prin sită. Se amestecă cu miez de pâine muiat, cu ceapă prăjită, verdeaţă şi sare. Se fac pifteluţe şi se prăjesc în ulei. Se pot da la masă cu sau fără sos de roşii.

J	1	Sf. Justin Filosoful
V	2	Ion c. Nou dela Suceava
S	3	Sf. Luchian Ipatie
D	4	Dum. Rusaliilor
L	5	S-ta Treime
M	6	Cuv. Visarion
M	7	Sf. Mart. Teodot
J	8	Sf. Teodor Stratilat
V	9	Sf. Chiril Arhiepiscopul
S	10	Sf. Timoteiu, Antonina
D	11	Dum. tuturor sfinților
L	12	C.Onufrie (*î.post.s.Petru*)
M	13	Sf. Achilina, Trifilie
M	14	Sf. Eliseiu, Metodie
J	15	Sf. Profet Amos
V	16	Sf. Tihon Ep.
S	17	Sf. Emanuel
D	28	Mucenic Leonte
L	19	Ap. Iuda fratele Domn.
M	20	Sf. Metodie, Calist
M	21	Sf. Martir Iiulian
J	22	Sf. Eusebie Ep.
V	23	Mucenica Agripina
S	24	† Naşt. Sf. Ioan Bot.
D	25	Mucenica Fevronia
L	26	Cuv. David
M	27	Cuv. Samson
M	28	S-ţii Chiru şi Ioan
J	29	S-ţii Petru şi Pavel
V	30	Soborul Sf. 12 Apostoli

Zodia racului:

Bărbaţii născuţi în această lună sunt vioi, le place să cânte şi să joace. Sunt economi, ba chiar zgârciţi; sunt ageri la minte, cu bună pricepere şi iubitori de înţelepciune. Cu noroc dar şi hărţuiţi de grele. Vor suferi şi ei împreună cu fraţii lor din pricina înstrăinătorilor de neam şi-le va sângera sufletul din cauza vânzătorilor de lege. Necazurile însă îi vor lecui de păcate şi-le vor aduce aminte de Dumnezeu, încât jumătate din viaţă o vor trăi în amărăciune, iar jumătate în bucurie, dar hojma cu credinţă. Uneori o apucă razna fără multă chibzuială.

Femeile sunt şi ele vioaie, gata la harţă şi la vorbă. In schimb sunt harnice în toate şi răsbesc prin viaţă, numai dacă ocolesc cele rele.

Soarele răsare 4.37; apune 19.51
Lungimea zilei 15.14 ore
Lungimea nopţii 8.46 „

IULIE

Din istoria neamului românesc

2 Iulie 1504. Moare Ştefan cel Mare şi sfânt, după o domnie de 47 ani, 2 luni şi 3 săptămâni.
20 Iulie 1927. Moare Regele Ferdinand I Intregitorul de ţară.
28 Iulie 1913. Se încheie pacea dela Bucureşti, prin care lichidându-se războiul balcanic - Românii îşi întregesc hotarul de Sud.

Ce face gospodarul harnic

Curăţă bine şura, hambarele şi coşarele, ca să ai unde pune pâinea. Stârpeşte şoarecii. Se apropie vremea secerişului! Nu aştepta până se fac holdele răscoapte. Snopii fă-i mici, ca mai lesne să se svânteze şi să se usuce! Curechiul năpădit de omizi trebue stropit cu apă de sopon. Aşează în faţa ştiubeilor de albine vase cu apă, pentrucă, fiind tare cald, albinele tânjesc neavând ce bea. Nu mai lăsa stupii să roiască, căci roii din Iunie nu mai sunt buni de nimic. — Trăeşte cumpătat dacă ţarina ţi-i îmbelşugată şi nu cădea în primejdie păgână dacă rodul e sărac. Sufletul preţueşte mai mult decât toate comorile.

Credinţe bătrâneşti

Căldura mare din Iulie însemnează an bun. Dacă păianjenul îşi rupe pânza în două, va ploua. Dacă luna plină are curte la amiază şi răsărit, urmează timp senin, statornic. Muşinoaiele de furnici mai ridicate ca de obiceiu, vestesc iarna grea.

Pentru gospodine

Din mălai se poate face o mâncare bună în felul următor: Fierbem 3 ceşti de mălai, într'o jumătate litru de lapte şi apă jumătate. Adăugaţi deasemeni o linguriţă de grăsime, sare şi un ou. Dacă nu este destul de uscată coca, punem şi puţină făină. Turnăm amestecul pe un fund şi tăiem în pătrate. Le frigem în tigaie şi le punem pe deasupra sos de roşii.

S	1	S-ţii Cosma şi Damian
D	2	Punerea Veşm. M. D.
L	3	Sf. Muc. Iachint, Anat.
M	4	Sf. Andrei, C. Marta
M	5	Cuv. Atanasie
J	6	Sf. Sisoe cel Mare
V	7	Cuv. Toma, Acachie
S	8	Sf. Procopie, Teodosia
D	9	Sf. Pancratie Ciril
L	10	S-ţii 45 Mucenici
M	11	Sf. Eufemia, Olga
M	12	S-ţii Proclu şi Ilarie
J	13	Soborul Sf. Gavril, Ştef.
V	14	Sf. Apostol Achila
S	15	S-ţii Muc. Chiric şi Julita
D	16	Sf. Muc. Atinoge
L	17	S-ta Muc. Marina
M	18	Sf. Mart. Emilian
M	19	Cuv. Macrina, Teodor
J	**20**	**† Sf. Prooroc Ilie**
V	21	Cuv. Simeon, Ion
S	22	S-ta Maria Magdalena
D	23	S-ţii Foca şi Teofil
L	24	S-ta Muc. Cristina
M	25	Adorm. S-tei Ana
M	26	Sf. Martir Ermolae
J	27	Sf. Pantelimon
V	28	Sf. Prohor, Nicanor ş. a.
S	29	Sf. Muc. Calinic
D	30	Ap. Silva şi Silvan
L	31	Sf. Eudochim, Iosif

Zodia leului:

Bărbaţii născuţi în această zodie sunt buni la suflet, porniţi spre dreptate, curaţi la cuget dar fără voinţă; ţinut la scurt, o duc la capăt. Inclinaţi spre bună orânduială, spre adevăr şi dreptate. Cam îndărătnici, încât vor da unora prilej să râdă de ei. De altfel oameni vrednici, vrând să facă lucrurile lor spornice, vor birui greul cu uşurinţă. Pentru alţii mai buni decât pentru sine. Vor trăi mult şi vor muri spovediţi şi împărtăşiţi creştineşte.

Femeile sunt isteţe, frumoase, dar cam caută nod în papură; nu uită uşor râul ce li s'a adus; au însă inima deschisă şi nu sunt pornite la gânduri urâte.

Soarele răsare 4.36; apune 20.3
Lungimea zilei 15.27 ore
Lungimea nopţii 8.33 „

AUGUST

Din istoria neamului românesc

1 August 1826. Turcii pierd dreptul de protectorat asupra Principatelor Române.
3 August 1601. Mihai Viteazul bate pe Unguri la Gorăslău.
13 August 1595. Trupele turceşti sunt înfrânte la Călugăreni, de Mihai Viteazul.
14 August 1916. Românii declară răsboi Austro-Ungariei.

Ce face gospodarul harnic

Incepe aratul de toamnă, adânc şi cu temei. Culege sămânţa plantelor mai timpurii. — Cânepa şi inul trebue adunate şi duse la topit, dar nu într'o apă cu prăsilă de peşte, pentrucă peştele piere de duhoarea cânepii. — Ai grijă de-ţi usucă poame (mere, pere ş. a. m. d.) şi legume pe iarnă. — Pomii prea încărcaţi propteşte-i cu pripoane, ca să n'ai pagubă. — Scoate trântorii din stupi, ca să nu mai mănânce degeaba. — Copiilor de şcoală pregăteşte-le cele trebuitoare. Nu ocoli biserica şi scoala, apa vie a neamului.

Credinţe bătrâneşti

Negura de pe livezi şi râuri, de se arătă după apunerea soarelui, înseamnă timp bun şi statornic. Ploaia din August subţie vinul. Vânturile de miazănoapte aduc timp statornic. Dacă timpul în ziua de Fotie (12) va fi frumos, şi toamna va fi frumoasă. Dacă barza (cocostârcul) cloncăne, plouă. Când sunt alune multe, va fi iarnă grea.

Pentru gospodine

Din mălai se pot face nişte pesmeciori buni cari vor place mult copiilor. Se iau două pahare de mălai bine cernut, o lingură de zahăr pisat şi o linguriţă de sare. Se amestecă împreună apoi se adaogă laptele fiert până căpătăm o pastă vârtoasă fără cocoloaşe. Din acest amestec luăm cu lingura bucăţi, cari se prăjesc în tigae, până când se întăresc şi se rumenesc pe amândouă părţile.

M	1	Scoaterea Sf. Cruci
M	2	Aduc. Moaşt. Sf. Ştefan
J	3	Cuviosul Isachie
V	4	S-ţii 7 Tineri din Efes
S	5	Sf. Muc. Eusignie
D	**6**	**† Schimbarea la Faţă**
L	7	Cuv. Muc. Dometie
M	8	Sf. Emilian Episc.
M	9	Sf. Apostol Matia
J	10	Sf. Laurentie
V	11	Sf. Mucenic Evplie
S	12	Sf. Muc. Fotie, Pamfil
D	13	Cuv. Maxim Mărtur.
L	14	Sf. Prooroc Miheea
M	**15**	**† Adorm. Maicii D.**
M	16	Sf. Martir Diomid
J	17	Sf. Miron, Filip
V	18	S-ţii Flor şi Lavru
S	19	Sf. Mucenic Stratilat
D	20	Prooroc Samuil, Lucia
L	21	Sf. Apostol Tadeu
M	22	Sf. Mucenic Agatonie
M	23	Sf. Mucenic Lupu
J	24	Sf. Eutihie, Tatian
V	25	Ap. Vartolomei
S	26	S-ţii Adrian şi Natalia
D	27	Sf. Pimen, Osie Sava
L	28	Cuv. Moise Arabul
M	**29**	**† T.Cap.Ioan Botz.** *(post)*
M	30	Sf. Alexandru, Cristof.
J	31	Brâul Maicii Domnului

Zodia fecioarei:

Bărbaţii născuţi în zodia fecioarei sunt dibaci la învăţătură şi la meşteşuguri alese, dar mai cu seamă la socoteli. Dar de curţile boereşti şi mai ales de străini să se ferească. Sunt veseli, cu faţa luminoasă, buni gospodari şi buni soţi. Au un cusur: fiind de bună credinţă sunt lesne traşi pe sfoară. Buni la suflet, iubitori de cinste şi vor avea darul grăirii frumoase. Pentru cei ce umblă cu nedreptate, fi vor aspri.

Femeile sunt cu vino'ncoa, sfiicioase, soţii credincioase, mame bune şi gospodine neîntrecute.

Soarele răsare 5.3; apune 19.41
Lungimea zilei 14.11 ore
Lungimea nopţii 9.49 „

SEPTEMVRIE

Din istoria neamului românesc

10 Septemvrie 1891. Moare, Avram Iancu. Este înmormântat la Ţebea.

13 Septemvrie 1848. Lupta pompierilor la Dealul Spirii cu trupele turceşti comandate de Fuad.
In noaptea de 13 Septemvrie, Turcii pradă casele, ucid bărbaţi, femei şi copii şi sparg bisericile, furând odoarele din ele.

14 Septemvrie 1474. Vine în ţară Maria din Mangop, a doua soţie a lui Ştefan cel Mare.

22 Septemvrie 1857. Se deschide divanul adhoc din Moldova.

Ce face gospodarul harnic

Stărue cu arăturile de toamnă. Seamănă grâu şi secară. — Aruncă sămânţă de iarbă pe locurile goale din grădină. Culege cu grije merele şi perele coapte ca să nu ai pagubă. Usucă-le pe iarnă. — Pregăteşte-ţi putinele, butoaiele şi poloboacele de murături. — Începe şcoala: trimite-ţi copiii să o cerceteze mereu, căci ea e lumina minţii, dupăcum biserica e întărirea sufletului.

Credinţe bătrâneşti

Toamnă caldă, iarnă lungă. De cade ghinda înainte de Sf. Mihai, iarna vine curând. Septemvrie cald, brumărel rece şi umed. Tunetul din Septemvrie vesteşte neauă multă în Faur şi an mănos. Plecarea timpurie a rândunelelor înseamnă că şi iarna vine curând.

Pentru gospodine

Dacă cumva vi s'a râncezit untura, nu o aruncaţi, căci se poate face bună. Pentru aceasta o fierbem din nou, iar în vremea fierberii punem bucăţi de mere sau coji uscate de pâine neagră, ori cartofi, ceapă sau bucăţi de cărbune de lemn. Se poate presăra în vremea când fierbe untura râncezită, făină curată.

V	1	Sf. Simeon Stâlpnicul
S	2	Sf. Mucenic Mamant
D	3	Sf. Muc. Antim Ep.
L	4	Sf. Mucenic Vevila
M	5	Sf. Profet Zaharia
M	6	Suirea pe tron a M. S. Regelui Mihai I
J	7	Sf. Sozont, Evot
V	8	† Naşt. Maicii Domn.
S	9	S-ţii Ioachim şi Ana
D	10	Muc. Minodora
L	11	Cuv. Maică Teodora
M	12	Sf. Muc. Autonom.
M	13	Sf. Cornelie Sutaşul
J	14	† Inălţ. S-tei Cruci (*post*)
V	15	S-ţii Visarion şi Nichita
S	16	S-ta Muc. Eufimia
D	17	S-ta Muc. Sofia
L	18	Cuv. Evmenie Episc.
M	19	Sf. Trofim, Savatie
M	20	Sf. Martir Eustaţiu
J	21	Sf. Ap. Codrat
V	22	Sf. Mucenic Foca
S	23	Zămis. Sf. Ioan Botez.
D	24	S-ta Muc. Tecla, Nix.
L	25	Cuvioasa Eufrosina
M	26	Adorm. Sf. Ioan Ev.
M	27	Sf. Martir Calistrat
J	28	Cuviosul Hariton
V	29	Sf. Chiriac Sihastrul
S	30	Sf. Grigore Episcopul

Zodia cumpenei:

Bărbaţii născuţi în această zodie sunt vorbăreţi, lăudăroşi. Când încep o treabă chibzuesc însă bine; de aceea nu le merge rău în viaţă. Sunt milostivi cu sufletul curat şi grăitori de adevăr; numai să le fie aminte ca obiceiurile rele să nu le schimbe firea. Cu aproapele şi chiar cu animalele fi-vor miloşi Vor fi veseli, iubitori de muzică. Cam tăcuţi, dar în schimb cu inima deschisă; treji la minte.

Femeile sunt vesele şi şăgalnice; le place să fie lăudate; le plac şi podoabele. Ar fi bune gospodine, dacă n'ar fi mână spartă.

Soarele răsare 5.38; apune 18.63
Lungimea zilei 13.5 ore
Lungimea nopţii 10.55 „

OCTOMVRIE

Din istoria neamului românesc

10 Octomvrie 1394. Lupta dela Rovine (Dolj)
25 Octomvrie 1921. Naşterea Regelui Mihai I
26 Octomvrie 1497. Ştefan cel Mare bate pe Ion Albert, Craiul Poloniei, la Cosmin, după ce acesta încercase zădarnic să cucerească Suceava.
28 Octomvrie 1599. Bătălia dela Şelimberg.

Ce face gospodarul harnic

Aşează-ţi zarzavaturile pentru iarnă în pivniţă, dar zbiceşte-le mai întâi bine ca să nu putrezească. — Grădina de legume sap'o bine şi adânc şi răstoarnă vârtos pământul ca degerând iarna, să se facă mai bun. — Inainte de a se lăsa gerul, curăţă pomii de uscături şi sapă-i bine turnându-le la rădăcină gunoi. — Pomii cei uscaţi scoate-i afară, iar pe cei mici îngrădeşte-i ca, rătăcind iarna prin omăt, să nu-i strice iepurii, caprele, oile, etc. — Fă-ţi arăturile pentru primăvară. — Grăbeşte-te cu scosul barabulelor. Păstrează-le în gropi ca să cruţi locul din pivniţă. Cruţă nutreţul pentru vite, poartă-le la păscut. — Din prisosul roadelor, fă parte şi săracilor. În rugăciunile şi jertfele tale, adă-ţi aminte şi de cei morţi.

Credinţe bătrâneşti

Brumărel şi Măţişor sunt luni surori. Cu cât frunzele arborilor cad mai curând, cu atât mai roditor va fi anul următor. Gerul şi frigul din Octomvrie îmblânzeşte pe Ianuarie şi Faur. Şoarecii de câmp, de se trag către răsărit, iarna e aproape. Neaua şi frigul din Octomvrie, aduce Ianuarie moale. Când arborii ţin frunza mult, iarna e departe, dar va fi grea şi la anul vor fi multe omizi.

Pentru gospodine

Nu pune niciodată bulionul de roşii în mâncări, decât atunci când carnea este aproape fiartă. Altfel se poate întâmpla ca să rămână carnea tare, la fel trebue să facem când punem vin sau oţet în vreo mâncare. Când faci ciorbă, deasemeni, să nu pui niciodată borşul decât după ce zarzavatul e aprope fiert şi carnea la fel.

D	1	Acoper. Maicii Domn.
L	2	S-ţii Ciprian şi Justina
M	3	Sf. Dionisie, Rustie
M	4	Sf. Martir Ierotei
J	5	S-ta Haritina, Damian
V	6	Sf. Apostol Toma
S	7	Muc. Serghie şi Vah.
D	8	Cuv. Maica Pelaghia
L	9	Sf. Apostol Iacob
M	10	Evlampie şi Evlampia
M	11	Sf. Apostol Filip
J	12	Sf. Prob. Domnica
V	13	S-ţii Carp şi Papil
S	14	† Cuv. Paraschiva
D	15	Sf. Mucenic Luchian
L	16	Sf. Mucenic Longhin
M	17	Sf. Prooroc Osie, Andrei
M	18	Sf. Ap. şi Ev. Luca, Marin
J	19	Sf. Profet Ioil, Uar
V	20	Sf. Mucenic Artemiu
S	21	Cuv. Ilarion cel Mare
D	22	Sf. Averchie Episc.
L	23	Sf. Apostol Iacob
M	24	Sf. Mart. Areta, Sevastia
M	25	Sf. Marchian, Sabin
J	26	Sf. Mucenic Dimitrie
V	27	Sf. Dimitrie Basarabov
S	28	Sf. Mucenic Terentie
D	29	S-ta Anastasia
L	30	Sf. Mucenic Zinovie
M	31	Sf. Ap. Stahie, Amplie

Zodia scorpiei:

Bărbatii născuţi în această zodie, sunt iuţi la mânie, mereu cautând să iscodească ceva, tăinuitori şi ageri la minte. La început sunt voioşi, dar cu vârsta ajung tăcuţi, morocănoşi şi ursuzi. Cu cei ce îndrăgesc sfezile să nu se însoţească, pentruca să nu cadă în păcate grele, cari li-ar duce sufletul în focul Gheenei.

Femeile sunt avane la bani şi nu ştiu să ţină tainele. Schimbăcioase la fire, ajung arţăgoase şi gâlcevitoare.

Soarele răsare 6.14 ; apune 17.57
Lungimea zilei 11.43 ore
Lungimea nopţii 12.17 „

NOEMVRIE

Din istoria neamului românesc

1 Noemvrie 1599. Intrarea triumfală a lui Mihai-Viteazul în Alba-Iulia.
10 Noemvrie 1508. Apare Liturghierul călugărului Macarie, prima carte tipărită în Ţara Românească, în tipografia dela Dealul.
16 Noemvrie 1485. Ştefan cel Mare distruge, la Cătlăbuga lângă Chilia, oastea turcească comandată de Balibeg, fiul lui Malcoci.
28 Noemvrie 1877. Armatele turceşti conduse de Osman Paşa, se predau după o luptă foarte crâncenă. Românii ocupă Plevna.

Ce face gospodarul harnic

Curăţă grădina de muşuroaie, spini, frunze, uscături, vreascuri şi pietre. Ingraşe-ţi şi locul din grădină. — Gospodina după ce'şi rânduește bucatele pentru iarnă, să pue în mişcare spata şi suveica. — Drege-ţi acareturile şi uneltele. — Tocmeşte-ţi coteţele şi grajdul, înfundându-le bine cu paie. Nu uita şi de păzitorul casei tale; bietul câine, are şi el nevoie de o leacă de pregătire pentru iarnă, — Astupă fereştile şi uşa pivniţei bine. — Scuteşte-ţi stupii de frig, învălindu-i cu otavă şi paie. In timpul ploios şi în serile lungi de toamnă şi de iarnă, îndeletniceşte-te cu împletituri. — Dă şi sufletului cele de trebuinţă. Nici acum să nu lipseşti dela biserică.

Credinţe bătrâneşti

De plouă la începutul lui Brumar, săptămâna Crăciunului va fi geroasă. Brumar se potriveşte cu Mărţişor. Neaua multă de pe pomi înseamnă muguri puţini de-cu-primăvară. Şoarecii de câmp de se mai arată, iarna e departe.

Pentru gospodine

Dacă au răcit copiii şi tuşesc rău nu-i lăsa să-şi obosească plămânii tuşind, ci dă-le să bea ceaiuri fierbinţi de flori de ceapă în care am pus puţin zahăr sau miere. Mierea de albine este cel mai bun leac contra tusei. O amestecăm cu lapte fierbinte şi o dăm să o bea aşa fierbinte celor ce tuşesc.

M	1	S-ţii Cosma şi Damian
J	2	Sf. Achindin, Animpod.
V	3	Sf. Achepsima, Iosif
S	4	Cuv. Ioanichie cel Mare
D	5	Sf. Muc. Galaction
L	6	Sf. Pavel Mărturisitorul
M	7	S-ţii 33 Mucenici
M	8	† Arh. Mihail şi Gavril
J	9	Sf. Onisitor, Porfirie
V	10	S-ţii Erast şi Orest
S	11	S-ţii Victor şi Mina
D	12	Sf. Ioan Milostivul
L	13	Sf. Ioan Gură de Aur
M	14	Sf. Filip, Grig. Palama
M	15	Sf. Martir Gurie, *(î.post.)*
J	16	Sf. Ap. Matei
V	17	Sf. Grigore Episcopul
S	18	Sf. Platon şi Roman
D	19	Sf. Varlam
L	20	Sf. Grigore Decapolitul
M	21	† Intrarea în Biserică
M	22	Sf. Apostol Filimon
J	23	Sf. Amfilochie, Sisinie
V	24	S-ta Ecaterina, Clement
S	25	Sf. Clement Romanul
D	26	Sf. Alipie şi Stelian
L	27	Sf. Iacob Persul
M	28	Sf. Ştefan cel Nou
M	29	Sf. Martir Paramon
J	30	Sf. Ap. Andrei

Zodia arcaşului:

Bărbaţii născuţi în această zodie sunt ageri, cu judecată sănătoasă, tăcuţi, blânzi, credincioşi, desgheţaţi la minte; şcoala o vor cerceta cu drag, dar cam ambiţioşi. Creştini buni şi iubitori de chipul cel duhovnicesc, le va fi drag să slujească Domnului. Vor fi drepţi şi milostivi cu aproapele lor. Îi va durea cotropirea neamului de către străini. De aceea neostenit sfătuitor de bine fi-va fraţilor săi. Sunt întreprinzători şi dornici de libertate.

Femeile sunt cuvioase, harnice şi muncitoare. Nu se prea lasă purtate de nas.

Soarele răsare 6.53; apune 17.4
Lungimea zilei 10.11 ore
Lungimea nopţii 13.49 „

DECEMVRIE

Din istoria neamului românesc

15 Decemvrie 1467. Ştefan cel Mare dă foc târgului Baia iar către sfârşitul nopţii începe o luptă în care Ungurii sânt zdrobiţi cu desăvârşire.

11 Decemvrie 1861. Turcii recunosc unirea Principatelor Române şi pe Alexandru Ioan Cuza ca Domn. De acum începe a se întrebuinţa numele de România, în loc de Principatele Române Unite.

1 Decemvrie 1918. Regele Ferdinand îşi face intrarea triumfală în Bucureşti, după doi ani de lupte grele şi de jertfe. In aceeaşi zi, delegaţii Românilor ardeleni prezintă suveranul biruitor actul unirii Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului la patria mamă, act care fuse votat în măreaţa adunare ce avusese loc la Alba Iulia.

Ce face gospodarul harnic

Munca de afară s'a sfârşit. Închizându-te în casă, nu uita să priveşti înăuntrul sufletului tău, cercetându-ţi faptele la închierea anului. — Grijeşte de trupul şi sufletul alor tăi, ca să poată răzbi prin iarnă, spre soarele primăverii. — Nu uita nici de vite, tovarăşele tale de muncă. — Cară gunoiul în ţarină; e cel mai potrivit prilej de a-ţi deprinde mânzocii şi juncanii la sanie. — Ia aminte că pentru sărbătorile Crăciunului ca şi pentru toate sărbătorile, trebue să te pregăteşti mai ales sufleteşte. — Lasă-ţi copiii să umble cu colinda şi pluguşorul, ca să nu se uite obiceiurile strămoşeşti.

Credinţe bătrâneşti

De se arată multe gâşte sălbatice şi iepurii se apropie de sat, va fi iarnă grea. Decemvrie geros la început, ţine gerul 10 săptămâni. Mos Crăciun zăpădos, prevesteşte an mănos. De va fi Crăciun ploios, vor fi Paştile friguroase. Decemvrie geros aduce an mănos.

Pentru gospodine

Puţine gospodine ştiu să gătească fasolea albă uscată, aşa încât să mulţumească pe cel mai pretenţios mâncăcios. Dacă vreţi ca fasolea să aibe gust bun, puneţi în fiertură zarzavat mult şi 2 sau 3 cepe mari tăiate mărunt. Când fiertura e pe jumătate gata, se aruncă în oală felioare de muschiuleţ afumat de porc, sau slăninuţă afumată. Mâncarea capătă un gust foarte bun fără a i se mai face rântaşul, care strică stomacul.

V	1	Sf. Prooroc Naum, Filar.
S	2	Sf. Prooroc Avacum
D	3	Sf. Prooroc Sofronie
L	4	S-ta Varvara
M	5	Cuviosul Sava, Anastas.
M	6	**Sf. Ierarh Nicolae**
J	7	Sf. Ambrozie, Filotea
V	8	Cuv. Patapie, Sofonie
S	9	Zămislirea Sf-tei Ana
D	10	S-ții Mina și Ermoghen
L	11	Cuv. Daniel Stâlp.
M	12	Sf. Spiridon, Sinetos
M	13	Sf. Eustratie, Eugeniu
J	14	Sf. Mucenic Tirs
V	15	Sf. Elefterie, Susena
S	16	Sf. Prooroc Agheu
D	17	Sf. Prooroc Daniel
L	18	Sf. Mucenic Sebastian
M	19	Sf. Martir Bonifatie, Ilie
M	20	Sf. Martir Ignatie
J	21	S-ta Iuliana, Temistocle
V	22	S-ta Muc. Anastasia
S	23	S-ții 10 Mucenici
D	24	Ajun. Naşt. Domnului
L	25	**† Naşterea Domnului**
M	26	**† Sob. Prea Curatei**
M	27	**† Sf. Arhid. Ștefan**
J	28	S-ții 20 mii Mucenici
V	29	S-ții 14 mii copii uciși
S	30	Cuv. Muc. Anina, Zotie
D	31	S-ta Melania

Zodia capricornului:

Bărbații născuți în această zodie sunt vrednici, umblă după măriri, cam triști și îngândurați, muncitori, foarte păzitori de taină, cu cugetul frământat adânc. Doresc să fie cât mai sus. Dar să se ferească de păcatul lăcomiei și al vicleniei, care i-ar putea aduce viață nefericită. De multe lucruri bune vor fi iscoditori și în negustorie mult pricepuți încât și pe alții îi vor îndemna la ea. Fiind foarte iubitori de biserică, se vor bucura de mare cinste între oameni.

Femeile sunt chipeșe, cu nuri, umblând după găteli și petreceri. Au cusurul de a fi cam zuliare, măcar că nu vor să arate.

Soarele răsare 7.32; apune 16.36
Lungimea zilei 9.5 ore
Lungimea nopții 14.56 „

Lămurirea calendarului

Privind la toate calendarele din zilele noastre, gândul nostru caută şi se întreabă despre originea şi evoluţia lor, care au ajuns ca astăzi să conţină o foarte bogată comoară de sfaturi şi de îndemnuri înspre lucrurile bune. Fireşte că primele calendare erau foarte rudimentar alcătuite şi conţineau numai însemnări mai de seamă despre sărbători şi felurite evenimente astronomice.

Evoluţia calendarului s'a deşfăşurat în ţara noastră paralel cu literatura poporană. Ca şi aceasta, calendarul la români se transmitea pe calea graiului din generaţii în generaţii, pentru a fi cunoscute de cei pe care îi interesau praznicile împărăteşti şi posturile creştineşti mai de seamă. Cine nu ştie că multe din satele noastre, aveau câte o babă, care cunoştea, pe derost toate sărbătorile şi posturile anului într'un chip desăvârşit, — şi numai dânsa era aceea care dădea îndrumări sătenilor asupra celor ce îi interesau. Faptul acesta nu e basm ci realitate. Şi astăzi se mai găsesc în unele sate asemenea femei bătrâne, care pot spune fără să-şi chinuiască mult mintea, în ce zi cade cutare sfânt şi când se schimbă fazele lunii. Cu timpul a început să pătrundă în toate părţile calendarul scris, înlocuindu-l pe nesimţite pe cel al viului grai.

Primul calendar a fost alcătuit, după cât arată unii cercetători, de Gutenberg şi Fust în anul 1454, tipărit la Mayenţa şi cunoscut sub numele de calendar latin. Se înţelege că acest prim pas în domeniul calendaristic a avut nenumărate lipsuri care cu timpul au fost îndreptate, ajungând ca în ziua de astăzi să constituie o adevărată enciclopedie în miniatură. E interesant de ştiut cum, odată cu descoperirile în domeniul tipografic, calendarele au luat o desvoltare tot mai mare şi tot mai cuprinzătoare. Odată cu aceasta, devenind o operă absolut necesară fiecărui om, mai mult prin materialul literar şi ştiinţific de cât cel strict calendaristic, calendarul ajunge ca în secolul XVII să fie cel mai util şi cel mai căutat în alcătuirea bibliotecii burghezilor şi ţăranilor.

Străbunii noştri se delectau şi se zăboveau cu multă tragere de inimă citind cuprinsul calendarelor şi interesându-se mai ales despre zodiace, gromovnice, trepetnice, solstiţiile, lungimea câşlegilor şi altele.

La săteni, calendarul a început să împlinească un rol şi mai important decât la orăşeni. In locurile albe din dreptul fiecărei luni, săteanul chibzuit înseamnă faptele mai importante din gospodăria sa, ca să nu le uite ci să le aibă mereu în faţă. Pe lângă calendare, în vechime erau cunoscute şi aşa zisele almanahuri, care cuprindeau multe însemnări din viaţă, legate de faptele marilor oameni.

Astăzi, calendarele şi almanahurile, cu toată desvoltarea literaturii, au rămas să înlocuiască în multe case locul cărţilor. Aceasta este o dovadă de câtă preţuire s'au bucurat şi se mai bucură aceste calendare, singurele care sunt citite cu atenţie, devenind prin aceasta de o trebuinţă deosebit de mare. Calendarul nu mai este o carte cu însemnări despre sărbători şi post, ci o adăvărată antologie asupra celor mai însemnate creaţii spirituale.

Rolul lui în viaţa culturală a neamului e atât de mare şi atât de bine definit, încât nimeni nu se mai poate lipsi de el.

E. R.

Eroii şi martirii sunt pentru Neam, ceeace sunt profeţii pentru religie şi sfinţii pentru Biserică. Ei sunt verigile, prin care se leagă lanţul veciniciei naţionale.

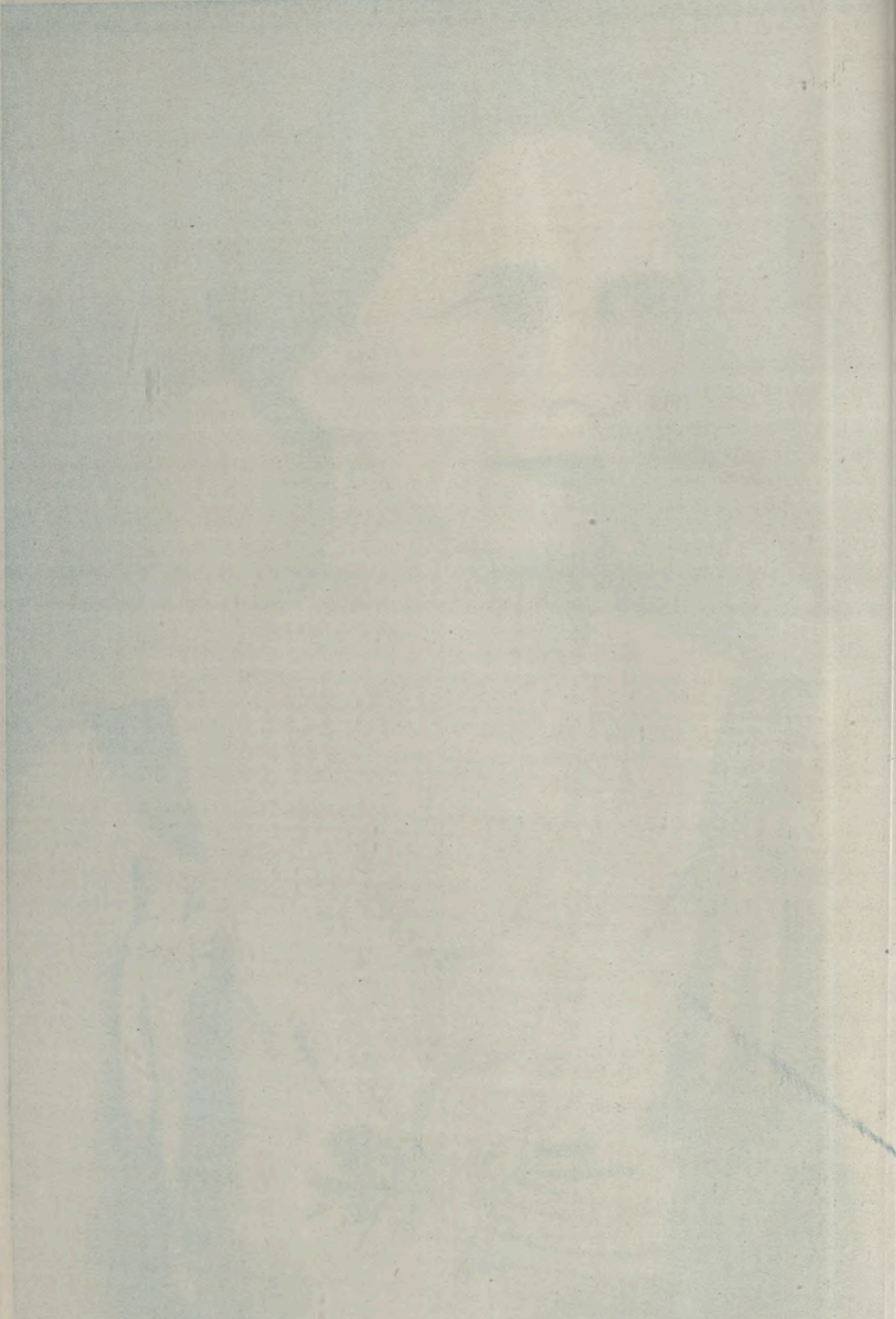
Mareşal ION ANTONESCU
Conducătorul Statului

M. S. MIHAI I ——>
REGELE ROMÂNILOR

Biblioteca Județeană
— CLUJ —

M. S. REGINA MAMĂ ELENA

MONARHIA, UNITATEA NEAMULUI ROMÂNESC

Intemeerea Monarhiei a însemnat cel mai înalt simţ de unitate naţională pentrucă în istoria neamului românesc, Monarhia a avut un rol preponderent. Marile noastre idealuri naţionale, au fost indisolubil legate de personalitatea monarhului, care a reprezentat întotdeauna cvintesenţa vieţii spirituale, politice şi militare, într'o desăvârşită armonie.

Nimeni nu poate tăgădui prezenţa românească din spaţiul afirmării noastre ca popor de viteji, fără deplinătatea ascultării de glasul dinastiei; pentrucă dinastie a însemnat pentru poporul român neatârnare, libertate şi dreptate.

Prezenţa dinastiei în făurirea nouii Românii, a fost chezăşia cea mai sigură a împlinirii totale a idealului nostru de unitate etnică şi spirituală.

Majestatea Sa Regele Mihai I, sub a cărui glorioasă domnie, s'a săvârşit marea desrobire a provinciilor cotropite de lăcomia barbariei roşii, stă în fruntea oştilor. Dumnezeu a dăruit destinului românesc un Rege tânăr, puternic şi iubit de întregul norod, astfel încât poruncile de viaţă ale neamului nostru, se vor îndepli-

ni după testamentul istoric al luî Mihai Viteazul, şi după dreptatea tuturor izvodirilor de creştere în veac.

Poporul românesc reprezintă, în acest sector european, o forţă, care a uimit lumea întreagă. Cu această forţă dinamică, se va întări fapta eroică a flăcăîlor noştri, carî nu se dau înapoi dela nici o jertfă, oricât de grea ar fi ea.

Semnificaţia istorică a prezenţei M. S. Regele Mihaî I, la destinele noueî Românii, nu poate să scape nimănui, fiindcă dintre chipurile luminate de gloria împlinirii unui destin naţional, răsare chipul maestos al voevodului Mihaî Viteazul, cel dintâi izvoditor de neam şi ţară, cel dintâî înfăptuitor al unităţii noastre etnice.

M. S. Regele Mihaî I, a păşit în timpurile de grea cumpănă pentru existenţa neamului românesc la conducerea ţării. Colţii de fiară sălbatică începuseră să se înfigă lacome în pământul, care nu era al lor niciodată, râvnind la bogăţiile lui. Dar, furtuna a trecut.

Neamul românesc are tot dreptul să-şi ridice acum fruntea în soare, fiindcă a biruit pretutindeni, iar viitorul este al nostru, al Românilor.

Noi credem în dinastia noastră căci numai prin ea vedem singura posibilitate de înălţare a neamului.

Iar credinţa noastră nu poate fi înfrântă de nimic, pentrucă ea se reazemă pe o temelie puternică, pe o temelie trainică, din care se înalţă însăşî fiinţa neamului românesc.

Bucovina nu poate uita că sub domnia M. S. Regelui Mihai I, s'a putut înfăptui marea reîntregire de hotare, după care, pe pământul pângărit cu sălbătăcie de hoardele sataneî, a odrăslit din nou plinătatea vieţii româneşti şi a tradiţiei, statornicită de veacuri de voevozii ctitori de ţară.

REDACŢIA ZIARULUI „BUCOVINA“

SIMBOLUL SOLIDARITĂŢII NOASTRE

M. S. REGINA-MAMĂ ELENA

De adâncim puţin numai frământata noastră istorie, vom afla că Dinastia a fost socotită în permanenta ei continuitate drept aşezământul de bază, care a prezidat în calitate de arbitru suprem diriguirea organismului nostru de stat.

Poporul român are adânc sădit în suflet sentimentul dinastic, monarhia a reprezentat totdeauna continuitatea istorică. Deaceea şi neamul românesc poartă un adevărat cult Regilor, dar mai ales Reginelor sale.

Regina Elisabeta a rămas în amintirea poporului nostru ca Mama răniţilor, ca poeta Carmen Sylva şi ca femee nimbată de suferinţa cea mai adâncă prin pierderea timpurie a singurei sale bucurii reale de viaţă, Principesa Maria.

Regina Maria, Regina Carităţii, a trăit viaţa întreagă conservând permanent nota realităţii, cu atât mai vie, cu cât sub Coroană era tot femeia cu farmecul ei de totdeauna, dominând suveran asupra oamenilor şi împrejurărilor. Ea a aruncat de pe tron spre acest neam puntea de diamant a sclipirilor sale,

pe care entuziasta iubire a supuşilor le-a prefăcut în candele, ce ard încă pentru acest neam încercat.

Cu asemenea predecesoare, scrise cu litere de aur în cartea acestui neam, Regina Mamă Elena îşi defineşte propria sa personalitate, continuând o tradiţie de veacuri. Sufletul urzit numai din lumină, bunătate şi melodie, pentru care bucuria constă numai în puterea de a mângâia şi de a alina, suflet a cărui hrană zilnică este singurătatea, înţeleasă nu ca un refugiu, ci a o camară a rugăciunii şi a înţelegerii, M. S. Regina Mamă Elena este acea rară înmănunchere de virtuţi, care dăruesc făpturii omeneşti prestigiul purităţii şi gloria veşniciei.

Dar oare smerita şi îngenunchiata noastră inimă şi peniţă vor putea să evoce aceea ce însuşi Dumnezeu a creiat şi întrupat în M. S. Regina Mamă? Cum să tălmăceşti în cuvinte prezenţa regală a aceleia, care e mamă de Rege şi Domn tânăr şi biruitor, şi ştie să fie aproape de suferinţă, atât de înţelegătoare a durerii şi atât de blândă? Ar trebui să fiţi acolo în preajma Sa lângă paturile albe, unde M. S. Regina îşi poartă paşii pentru a înţelege şi simţi dragostea cu care-i îngrijeşte pe răniţi.

Fiecare războiu al neamului şi-a avut Domniţa sau Regina lui, îngerul mângăerii şi al alinării, atât de mult reclamate de aceste momente de supremă sforţare naţională.

Regina Mamă cu zâmbetul ei blând, din care radiază acea căldură binefăcătoare, reprezintă totalitatea familiei româneşti este sinteza recunoştinţei naţionale, simbolul solidarităţii noastre, în marea furtună prin care trecem. Solidaritate până în cele mai mici ascunzişuri sufleteşti cu cei ce scriu istoria cu sângele lor, este suprema datorie a fiecărui român. Regina Elena simte şi trăeşte simbolul solidarităţii noastre. Ajutată de miile de femei române din Ţară, Ea dublează acasă frontul luptei cu frontul tăriei sufleteşti. Pentru această muncă a fost distinsă şi de către Führerul Germaniei cu înaltul ordin german „Ehrenkreuz für deutsche Volkspflege“ cu briliante.

Ca şi în trecut să ne strângem în jurul Tronului, să ne unim în dragoste şi sforţare azi mai mult ca oricând. Lângă noi, în vremuri de restrişte, suferind cu noi durerile ce ne-au încercat, luând parte cu tot sufletul la victoriile şi bucuriile noastre, Regina Mamă Elena este suflet din sufletul nostru şi semn nădejdiilor de mâine.

Românii de pretutindeni îi şoptesc mereu numele şi-I aduc omagii de eternă recunoştinţă.

ILIE MANDIUC

MAREŞALUL CONDUCĂTOR IN SUFLETUL ŢĂRANULUI BUCOVINEAN

Silit să trăiască alături de alte neamuri, ţăranul român din Bucovina a dus o luptă fără repaos pentru tot ce i-au lăsat strămoşii. Purtând în suflet nădejdea unui viitor mai bun, dânsul a învăţat să privească evenimentele în faţă, înfruntându-le cu întreaga lui fiinţă. Când i se părea că primejdia îl copleşeşte, se îndrepta către altarul mănăstirilor voevodale, de unde lua duh de întărire, pentru a începe lupta dela capăt.

In anul de jalnică amintire a răpirii Bucovinei de Nord, peste vesela grădină a lui Ştefan Voevod s'a lăsat zăbranicul celui mai negru doliu din cursul istoriei sale. Mormântul marelui domnitor se cutremură de indignare, iar clopotele sfintelor lăcaşuri nu dădeau decât ecouri de moarte. Neamul trecea prin tăişul celei mai groaznice ameninţări, atât la hotare cât şi în ţesătura lui statală. Epoca învăţămintelor dureroase ce nu pot fi uitate niciodată.

In acele împrejurări, firmamentul nădejdilor româneşti se

însemnă prin ieşirea la luptă a Mareşalului Antonescu. Destinat din veacuri să poarte pe umeri răspunderea neamului său, Conducătorul luă conducerea ţării în ceasul al unsprezecelea, când corabia era mai ameninţată de valuri. Vorbi scurt, răspicat, hotărît:

— Români, priviţi cu încredere vitorul! Prindeţi-vă voiniceşte de umeri toţi fraţii depe întreg cuprinsul românesc; scutuaţi conştiinţele de toate îndoielile şi de toate laşităţile trecutului, sfărâmaţi ambiţiile deşarte şi uniţi-vă într'un singur gând, într'o singură simţire, către un singur ţel: Izbânda României!

Bucovina, cu plaiurile ei pline de urme strămoşeşti, era în atenţia Conducătorului. Zecile de mii de români bucovineni, deportaţi fără nicio vină, către pustiurile Siberiei, sau ciopârţiţi de inamicul din Răsărit prin ascunzşuri, a sângerat inima Mareşalului Antonescu mai tare decât a tuturora şi nu i-au dat odihnă până când toţi cei rămaşi ca prin minune au fost desrobiţi de armata de sub comanda sa. Câtă preţuire are persoana Conducătorului în sufletul încercat de necazuri al ţăranului român din Bucovina, o vor arăta-o la justă valoare cronicile viitorului,, fiindcă marile sentimente nu se pot reda dintr'odată.

Cine trece astăzi prin satele Ţării Fagilor, poate vedea în orice casă tabloul M. S. Regelui Mihai I şi al Mareşalului, stând la loc de cinste, sub sfintele icoane ale credinţei strămoşeşti. Numele său, încadrat în povestiri legendare, în doine şi cântece de oaste, flutură pe buzele tuturor, precum din depărtate vremuri se cântă figura voevozilor ce odihnesc întru vecie la umbra măreţelor mănăstiri şi biserici. Ceiace ne umple inima de bucurie, este faptul că acelaş sentiment de nemărginit respect şi venerare faţă de Restauratorul hotarelor noastre îl poartă şi sătenii de naţiune străină. Intrebat dacă nu i-e frică de o nouă invazie a bolşevicilor în Bucovina un moşneag cu optzeci de ierni în plete a răspuns într'o românească greoaie: „Atâta vreme cât trăieşte Mareşalul Antonescu, nu mi-i teamă de nimeni. Chiar de s'ar năpusti cineva încoace, dânsul o să-l alunge acolo de unde a venit".

Printr'o intuiţie surprinzătoare, săteanul nostru îşi dă seama şi cunoaşte pe cel care îi conduce destinul cu vrednicie, aşa cum prevede la timp schimbarea vremii. Nu confundă eroi cu agitatorii de ocazie.

Eroi între eroi, Mareşalul, după ce a desrobit hotarul dela Nord şi Răsărit, a adunat în jurul său pe cei ce de veacuri au fost temelia Ţării şi i-a înzestrat cum n'a făcut-o nimeni înaintea sa. Din partea sa ţăranul i-a ridicat în sufletul său un altar de credinţă şi devotament, mai tare ca munţii.

A. DRAGU

CONSTRUCTIVISMUL ROMÂNESC

Oameniĭ cu cea maĭ mare răspundere, într'un Stat, sunt aceĭ care-i conduc destinele spre împlinirile ideale ale Națieĭ. De eĭ depinde atât progresul către care tinde poporul în năzuința luĭ de mai bine, cât și respectarea luĭ peste hotarele țării.

De aceea dacă ceĭ care stau la cârma unui Stat sunt slabĭ, lipsiți de inițiativă, sau vânduțĭ intereselor străine, elementele componente ale acelui Stat nu pot nutri speranțe pentru un viitor mai bun și maĭ surâzător. Asupra luĭ va plana întotdeauna grija zilei de mâine șĭ munca i se va irosi zădarnic, în vânt, pentrucă de ea vor știe să profite alțiĭ, ce așteaptă în umbră, gata să se repeadă asupra ei, la cel dintâĭ prilej.

Intrucât însă nu toate țările ascund în măruntaiele pământului lor aceleași comorĭ de neprețuit șĭ întrucât nu pe suprafața tuturora grânele se leagănă în susurărĭ de spice grele șĭ coapte iar arterele marilor comunicații nu se 'ntretaie peste orice coclaurĭ, ci în locuri bine știute șĭ cunoscute, e dela sine înțeles că râvna de posesie a celor hrăpăreți se va așeza la pândă mai mult sub hotarele statelor bogate, cu pozițiĭ favorabile pentru exploatare, și maĭ puțin sub cele ale celor cu peisaj dezolant șĭ cu spectrul foameĭ călărind peste pustiurĭ.

Cum România e o țară bogată, ca o traistă a lui Moș Crăciun, plină cu toate bunătățile, și cum peste pământul eĭ se încrucișează drumurile celor două continente alăturate, e dela sine înțeles că istoria noastră va fi un lung șir de lupte pentru apărarea patrimoniului național și pentru păstrarea independenței noastre.

Dacă azi stăm cu capul sus şi increzători în zilele ce vor veni, aceasta se datoreşte numai purtătorilor de spadă ai trecutului voevodal şi premierilor noştri de mai târziu, cari au ştiut să ne strecoare integritatea pe sub malurile celor mai înspăimântătoare ameninţări, cu multă abilitate şi mult sânge rece.

Prezentul este o nouă dovadă a acestei cărări urmată magistral spre năzuinţele noastre naţionale, căci norocul ne-a hărăzit şi de astă dată un om de largi vederi politice şi de multă înţelegere a realităţii. Acesta-i d. Mihai Antonescu, Preşedintele Consiliului de Miniştri, care ştie ce vrea şi cum trebue să vrea. Datorită lui, România şi-a ridicat fruntea din ţărâna lui 1940 şi tot datorită lui s'a spălat o ruşine ce ne pătase trecutul. Reabilitaţi într'un interval record, ne-am apucat apoi să ne refacem pierderile suferite şi să fugărim duşmanul până în fundul fără margini al imperiului roşu.

Azi România este iar o forţă temută şi cuvântul ei cade greu în cumpănă. Faptele vitejeşti ale soldaţilor ei au înscris pagini de neuitată glorie în cruciada antibolşevică. Lumea le recunoaşte în întregime. Laurii izbânzii lor nu incunună însă numai fruntea eroilor, ci şi a celui ce a ştiut să le dea avântul necesar ca să spargă viesparul comunist din Răsărit şi să împrăştie viforul ce se abătuse peste plaiurile noastre însorite.

Aceleaşi merite apoi revin tot Preşedintelui Consiliului de Miniştri d. Mihai Antonescu şi în ceea ce priveşte întreaga ordine socială de care ţara noastră s'a învrednicit de mai bine de doi ani, deşi suntem în războiu greu şi crâncen. Inainte vreme, deşi necesităţile noastre interne erau incomparabil mai reduse, ţara nu ajunsese la un nivel atât de ridicat economic, industrial şi cultural, ca acum. In anumite privinţi erau chiar lipsuri, pentrucă duşmanii din afară lucrau intens în sânul partidelor politice, fărâmiţându-ne buna înţelegere şi dragostea de Neam şi Ţară.

Azi, întreg poporul românesc, datorită Preşedintelui Consiliului de Miniştri, este un singur bloc de voinţă şi dârzenie, strâns în jurul Tronului şi al Mareşalului Conducător. Cu el împreună calcă mereu spre culmile idealului nostru de veacuri, pentru ca să implinească destinul românesc care trebue să facă din plăieşi coborîtori din Traian urmaşi vrednici de numele şi de aspiraţiile lui.

TRAIAN CANTEMIR

MAREŞALUL ION ANTONESCU ——>
CONDUCĂTORUL STATULUI

Biblioteca Județeană
— CLUJ —

RĂZBOIUL NOSTRU

Cercetând cu amănunţime străduinţele neamului românesc de a-şi putea defini destinul său naţional, constatăm că lupta noastră din Răsărit se deosebeşte mult de celelalte războaie purtate de Români. Şi înainte am luptat nu odată pe pământul românesc; atunci am dus un războiu defensiv, în fiece clipă vorbindu-ne glasurile trecute ale pământului, pe care luptăm, vorbindu-ne casa noastră, copiii şi familiile noastre.

Era o încordare supremă de apărare imediată a existenţei noastre naţionale. Atunci, îndemnurile de luptă erau mai lesne de pătruns în suflete; ne luptam pentru scopuri înţelese de oricine. Astăzi, după ce am trecut Nistrul şi Bugul, hotare de neam, am mers mai departe, am păşit dincolo de idealurile cântate de poeţi, visate de noi. Şi este dusă această luptă cu acea încordare supremă, venită din ce are mai trainic, mai demn şi mai sănătos naţia românească.

Pretutindeni, în marile bătălii din Răsărit, contribuţia românească a fost dăruită cu prisosinţă. Lupta a fost şi este uriaşă, iar noi aparem în toată sinceritatea sufletului de Român. Când un om luptă fără să se gândească la viaţa sa, a făcut dovada celor mai înalte însuşiri lăsate de Dumnezeu în

sufletul omenesc. Şi nu poate fi jertfă mai mare, mai largă şi mai sfântă decât să te rupi de ai tăi, de casa ta, de idealurile şi de viaţa dragă pentru patrie, pentru pământul tău scump.

Şi face neamul nostru această jertfă, pentrucă bolşevismul constitue cea mai grozavă ameninţare. El ne-a răpit două provincii scumpe: Basarabia şi Bucovina. Şi sufletul neamului românesc nu putea răbda această nelegiuire. De aceea neamul

întreg s'a ridicat ca un singur om, la 22 Iunie 1940, pornind vijelios peste Prut, spre a desrobi pământul cotropit şi a reda libertatea şi liniştea fraţilor noştri basarabeni şi bucovineni, cari au trăit un an întreg în cea mai tiranică şi apăsătoare robie.

Lupta noastră din Răsărit nu are un scop de cucerire, ci are menirea de a reda patriei provinciile cotropite, cari fac parte integrantă din trupul patriei române.

Luptăm deci să ne reluăm pământul şi drepturile şi să ne apărăm credinţa şi onoarea împotriva unui vecin hrăpăreţ şi vrăjmaş.

Iată faptul decisiv care dă acestui războiu caracterul moral. Acest sens şi temeiu moral este sporit şi prin împrejurarea că de astă dată luptăm nu numai cu un popor, care ne-a răpit

moșia strămoșească, ci luptăm și cu un regim potrivnic lui Dumnezeu, bisericii, familiei, proprietății particulare și a tot ceeace este firesc pe pământ.

Este cunoscută prigoana cumplită, pe care bolșevismul a pornit-o împotriva bisericii lui Hristos; această ură și persecuție întrece în cruzime chiar și pe cele ce au avut loc în veacurile prime din era romană. Toate bisericile au fost dărâmate sau transformate în localuri de petreceri, iar slujitorii lui Hristos uciși și terorizați în chipurile cele mai barbare. Odoarele sfinte au fost profanate, iar credincioșii, cari mai îndrăzneau să manifeste credința lor, aveau indicat drumul Siberiei. După izgonirea bolșevicilor, multe din aceste biserici au fost ridicate din nou și sfințite de către preoții noștri. La această operă de încreștinare și misionarism și-au câștigat merite nepieritoare nu numai preoții, ci și ofițerii români, cari ajutau nu odată singuri la ridicarea sfintelor lăcașuri. Deasemenea regimul sovietic a urmărit distrugerea căminului familiar, întroducând o viață destrăbălată, în urma căreia copiii erau crescuți în cămine, unde, prin educația ce li se făcea, li se atrofia complet simțul matern din ei. Aceste obiective nu puteau duce decât la o degenerare nemaipomenită a omului din Rusia.

Impotriva acestui val de urgie barbară s'a ridicat armata noastră, urmată de întrega conștiință creștină și românească a acestui neam.

Lupta o ducem în numele lui Dumnezeu, pentru slava bisericii și crucii sale sfinte, care ne va ocroti și ne va ajuta. Acesta este sensul moral ai luptei din Răsărit.

M. I.

EROILOR

Eroi de azi, de totdeauna...
Eroi de cruce şi hotar,
Ce-aţi risipit din nou furtuna
Cu avântul vostru legendar.

In sbor de vultur, înainte
Păşit-aţi pe pământul sfânt
Purtând în inimă, fierbinte,
Icoana Ţării ce s'a frânt...

Din pieptul vostru zid de stâncă
Făcut-aţi şirului barbar
Şi aţi înfipt cu sete-adâncă
Stindardul vechiului hotar...

Ogoarele-şi apleacă spicul
Când macii vieţii voastre cern
Pe fruntea Ţării mozaicul
Şi nimbul gloriei etern...

Profundul glas de clopot iară
Işi suie slava'n cerul calm...
Din lacrămi prinde să răsară
Infiorarea unui psalm.

V'aduce Prutul osanale
Şi Nistrul vă slăveşte'n cânt.
Pe-a Nemuririi voastre cale
S'aprind iar candeli de cuvânt...

ADELINA CARDEI

BUCOVINA, FRONT AL TRADIȚIEI VOEVODALE

Un cronicar însemna odată, în hrisoavele neamului, că nicăiri în altă parte a țării virtuțile, moștenite dela Voevozii noștri, nu sunt mai evidente și mai temeinice, ca la fiii pământului Bucovinei.

In zilele noastre, însemnarea aceasta devine un verdict pentrucă, fără a micșora virtuțile fraților noștri din celelalte provincii, trebue să recunoaștem că nu vom putea afla o moștenire completă a bunurilor sufletului și a credinței strămoșești, decât la bucovineni.

Sunt Români, în alte provincii, cari poate că trec înaintea bucovinenilor, cu o anumită manifestare a sentimentului național, dar sunt lipsiți de elementul afirmării naționalismului: portul strămoșesc, sau acolo unde acest port există, vigoarea patriotismului are altă tensiune decât a bucovineanului.

Este lesne de înțeles de unde provine credința aceasta cu privire la bucovineni, dacă ne gândim la consecința grelelor încercări prin care a fost trecut acest colț de țară românească, de câteva sute de ani încoace.

Bântuită de numeroasele războaie, pe cari le-a cuprins, trecută dintr'o stăpânire într'alta și, în cele din urmă, inundată de otrava ucigătoare a comunismului rusesc, Bucovina a rămas totuși mereu trează și fidelă reprezentantă a tradițiilor strămoșești, vindecându-se de toate rănile și înăbușirile străine.

Războaiele le-au distrus bisericile, dar bucovinenii și-au înălțat altele în loc, mai frumoase și mai numeroase. Stăpânirile vremelnice le-au impilat graiul românesc, împunându-l pe cel străin, dar bucovinenii și-au păstrat mai departe frumoasa lor vorbire părintească. Bolșevicii le-au impilat credința în Dumnezeu, Patrie și Rege, oferindu-le un idol pământesc, pe Stalin, dar bucovinenii au dat piept opreliștei, continuând, cu prețul vieții lor, să creadă în Dumnezeul nostru, în Patria și'n Regele nostru.

In afară de aceasta, bucovinenii, mai cu osebire de oricari alți locuitori ai țării noastre, și-au păstrat portul și arta națională moștenită dela străbuni. Ardelenii, bănățenii și maramureșenii, și-au trecut portul național, prin vitregia stăpânirilor străine, dar nu în măsura bucovinenilor. Fiecare sat din Bucovina este o expresie vădită a existenței continuității artei populare strămoșești, prin toate ramurile de manifestare a acestei arte: cusătura, artitectura, sculptura. Și, în fine, nu putem trece cu vederea celelalte moșteniri specific românești, caracteristice bucovineanului: jocul, cântecul, cari sunt atât de variate și de desvoltate pe meleagurile acestea.

Sunt o mulțime de alte dovezi și fapte, cari fac din Bucovina prin Românii săi, — d. profesor Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, a numit — front al tradiției voevodale —, cu ocazia cuvântării ținută bucovinenilor, la București, la Ministerul Propagandei Naționale.

Intr'adevăr, socotind trecutul și prezentul nației românești, depe plaiurile acestui colț de țară, putem afirma, pe bună dreptate, că Bucovina a fost și va fi frontul tradiției voevodale.

Lupta bucovineanului pe front, munca bucovineanului acasă și afirmările naționalismului, prin credință, suflet port și artă, au făcut ca Bucovina să fie trecută în istoria neamului ca fruntașă a provinciilor noastre. Aci s'au zidit cele mai mari credințe ale neamului românesc și tot aci s'a consolidat puterea de rezistență a Românului împotriva fiarei comuniste.

Din Bucovina pornește drumul greu dar glorios al luptei sfinte pe care o ducem, — siguri de biruință —, împotriva bolșevismului distrugător de Patrie și 'ntinător de Cruce.

Pe urmele Voevozilor de ieri calcă, hotărît și dârz, eroii de azi ai nației. Inainte, spre gloria care ne luminează. Nici-o stavilă, nici o forță nu ne poate da 'ndărăt.

ION MUNTEANU

CU NOI ESTE DUMNEZEU

„Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi neamuri şi vă plecaţi“ este o prea frumoasă şi sugestivă cântare religioasă, care, atunci când şi simţirea ta este alături de cuvintele cântate, te înalţă şi te întăreşte în Dumnezeu şi în virtutea mândriei naţionale.

Experienţa de veacuri a poporului nostru, a fost motivul de inspiraţie al acestor cântări. Căci, plantaţi de străbunul Traian în Dacia viteazului Decebal, numai datorită ocrotirii dumnezeeşti, poporul nostru a putut să se nască, să crească şi să se întărească, constituind prima dovadă că „Cu noi este Dumnezeu“.

Incă în faşe, poporul nostru a fost nevoit să îndure năvălirile tuturor barbarilor asiatici, grămădindu-l în peşterile şi văgăunile munţilor, de unde, sub ocrotirea lui Dumnezeu, după trecerea urgiei, s'au revărsat din nou, peste întinsele şi bogatele noastre şesuri, devenind neam românesc şi constituind altă dovadă că „Cu noi este Dumnezeu“.

Inchegat ca neam şi ţară bogată şi frumoasă, poporul nostru a stârnit lăcomia vecinilor, pentru a-l umili şi a-l stăpâni, dar, datorită ocrotirii dumnezeeşti, care ne-a trimis arhangheli păzitori şi biruitori, pe marii noştri voevozi, a scăpat şi de urgia aceasta, căci: „cum veniră, se făcură toţi o apă şi-un pământ“, constituind o altă dovadă că „Cu noi este Dumnezeu“.

Impărțit în două principate învrăjbite, poporul nostru a fost nevoit ca, veacuri dearândul, să suporte rușinea vrajbei, sămănată și voită de dușmnii săi, până ce ocrotirea lui Dumnezeu i-a deschis ochii și, a pus capăt vrajbei seculare, desființată prin lira poetului inspirat de Dumnezeu: „Eu ți-s frate, tu-mi ești frate, în noi doi un suflet bate", și constituind o nouă dovadă: „Cu noi este Dumnezeu".

Organizat într'o țară unită, liberă și independentă, poporul nostru își plângea „neîmplinirea unui vis", căci frați de același neam și sânge robeau și tânjeau sub stăpâniri străine, lipsiți de căldura dragostei materne. Dar Dumnezeu cel ce ne-a strecurat peste urgiile veacurilor, și-a întins mâna ocrotitoare peste neamul și țara noastră, uscându-ne lacrimile cu adierea unirii fericite de frați. Și, tocmai atunci, când lipsurile și suferințele erau mai amare, Dumnezeu a trimis ploaie de balsam răcoritor peste neamul nostru, pururea închinător și temător de El, și i-a „împlinit visul", constituind dovadă netăgăduită: „Cu noi este Dumnezeu".

„Neamurile" vecine și dușmane „n'au înțeles" însă că „este cu noi Dumnezeu" și s'au năpustit, ca hiene răpitoare, asupra pământului patriei noastre, ca să-l răsluească, iar Dumnezeu a îngăduit încercare pentru o vreme, dar a înarmat brațul oștirii românești, pentru alungarea dușmanului hrăpareț. Și va înarma brațul neamului întreg, căci „cu noi este Dumnezeu", și aceasta vor fi nevoite „neamurile s'o înțeleagă și să se plece".

Evenimentele războinice din Răsărit, de ultima vreme, îi fac pe cei neștiutori ai acestei cântări sau uituci, să se frământe și să se îngrijoreze, anticipând voia lui Dumnezeu, cu convingeri și concluziuni absurde și lipsite de încrederea, pe care veacurile ne-au clădit-o în suflete, „Ce vom face, dacă"... „Ce vom începe, dacă?"... Și altele de acestea sunt văicărelile zilnice ale acestor lipsiți de încredere în cuvintele cântării: „Cu noi este Dumnezeu". Dumnezeu nu se orientează după apelul glumeț dela radio Moscova, care a înlocuit fraza: Proletari de pretutindeni, uniți-vă! cu: Creștini de pretutindeni, uniți-vă!, pentru a lupta împotriva celor ce-au sângerat și sângerează pentru a-i reîncreștina. Dumnezeu nu poate fi cu cel ce-și bate joc de El.

Să izgonim din sufletele noastre toate văicărelile și îngrijorările neîntemeiate, căci: „Cu noi este Dumnezeu" și „neamurile vor înțelege și se vor pleca" în fața celor ce-L cinstesc și-L preamăresc pururea.

Pr. Dr. E. COSTEA

BUCOVINEI

N'oiu uita vreodată, dulce Bucovină,
Geniu-ţi romantic, munţii în lumină,
Văile în flori
Râuri resăltânde printre stânce nante
Apele lucinde 'n dalbe diamante
Peste câmpii 'n zori.

Ale sorţii mele plângeri şi surîse,
Ingânate 'n cânturi, îngânate 'n vise
Toate-mi trec prin gându-mi, trec pe dinainte,
Tainic şi uşor,
Inima mi-o fură şi cu dulci cuvinte
Imi şoptesc de dor.

Numai lângă sânu-ţi geniile rele,
Care îmi descântă firul vieţii mele,
Parcă dormita:
Mă lăsară 'n pace, ca să cânt în lume,
Să-mi visez o soartă mândră de-al meu nume
Şi de steaua mea.

Când pe bolta brună tremură Selene,
Cu un pas melodic, cu un pas a lene,
Lin în calea sa,
Eol pe-a sa arpă blând răsunătoare
Cânt' a nopţii dulce, mistică cântare,
Cânt din Valhala.

Atunci ca şi silful ce n'adoarme 'n pace,
Inima îmi bate şi nu tace,
Tremură uşor,
In fantazii mândre ea îşi face cale,
Peste munţi cu codri, peste deal şi vale
Mână al ei dor.

Mână doru-i tainic colo în spre tine,
Ochiul îmi sclipeşte, genele-mi sunt pline,
Inima mi-e grea:
Astfel totdeauna, când gândesc la tine,
Sufletul mi-apasă nouri de suspine.
Bucovina mea!

MIHAI EMINESCU

BUCOVINA
a fost totdeauna românească

Bucovina are din prisosință relicve istorice, pe tot cuprinsul pământului ei, care dovedesc, oricui ce înțelege, valoarea unei urme, a unui document rămas dela strămoși, — cine au fost cei dintâi descălecători de țară, din părțile de Nord ale Moldovei și cui datorăm închegarea civilizației de pe aceste locuri.

Că au tăbărît alții peste câmpiile Bucovinei, pentru a o stoarce de bogății, așa cum au făcut și în alte părți, aceasta este altă socoteală. Dar faptul că Moldoveanul, bun la inimă, i-a primit cu sufletul deschis, nu înseamnă că veneticii să aibă acelaș drept de proprietate asupra pământului, pe care nu ei l-au desțelenit, ci strămoșii noștri, și 'n lăuntrul căruia zac oasele măriților noștri voevozi, ctitori de țară și credință, iar nicidecum vre-o urmă a altor neamuri.

Până la anul 1774, în partea de sus a pământului Moldovei, a frematat o viață curat românească, după toate rânduelile pravilelor alcătuite pentru obște de voevozi și cărturari, crescuți, în bună măsură, prin școlile înalte ale Apusului dătător de lumină.

Insă neînțelegerile dintre neamurile străine s'au resfrânt

și asupra Moldovei, devenită în scurt timp hambar îmbelșugat pentru toți hămesiții.

Cu mulți ani înainte, prin 1713, Turcii, mărindu-și imperiul, au ajuns până la Cetatea Hotinului, pe care au transformat-o în raià, iar un an mai târziu au alipit la raiaua Hotinului și ținutul Cernăuților.

Boerii acestor ținuturi au protestat în dese rânduri cu ispisoace pentru moșiile lor, ce au avut în ținutul Cernăuților, după cum glăsuește „Letopisețele Moldovei și Valahiei" în al doilea tom al său.

Dar dreptate nu li s'a făcut boerilor moldoveni decât abia în anul 1719, când Sultanul, prețuind dreapta și întemeiata lor plângere, a poruncit să li se înapoeze moșiile, făcându-se cu această ocazie și hotarul dintre ținutul Hotinului și cel al Cernăuților.

După aceasta, la Cernăuți s'a restabilit din nou viața moldovenească, cu toate farmecele ei și cu bună chiverniseală. Domnul Moldovei, Grigore Ghica, era drept și nu păsuia pe nici un răufăcător, ori depe ce rang ar fi fost acesta. Iată, bunăoară, „Letopisețele Moldovei și Valahiei", în al treilea tom al său, scrie că pe timpul domniei lui Grigore Ghica, starostele din Cernăuți era banul Dumitru Macri, boer nespus de bogat și lacom, care a furat o sumă de bani din văcărit și din diferite dări.

Domnul Moldovei, cum a aflat lucrul acesta, a trimis de îndată un vătaf, care l-a adus pe boerul hrăpăreț în lanțuri la Iași, unde a fost băgat în temniță și nu i s'a dat drumul decât după ce a plătit gloabă la visterie și paguba ținutului.

Neamurile prădalnice, însă dornice de furtișag și huzureală, dădeau mereu târcoale la hotarele Moldovei, căutând într'una prilej de a-i încălca pământurile și a o jefui.

In timpul războiului ruso-turc din 1768—1774, provocat de Ruși prin năvălirea lor în părțile de Nord ale Moldovei, Rușii au ocupat-o în întregime. Bineînțeles că ținutul Cernăuților a fost ocupat deasemenea, făcându-se cu acest prilej multe nelegiuiri și prădăciuni.

In acest timp, ochii vicleni căutau într'una spre trupul oropsitei Moldove, căreia voiau să-i smulgă partea de Nord, ca să-și facă o cale dreaptă între Transilvania și Galiția, ultima primită la 1772, când Polonia a fost împărțită între Rusia, Prusia și Austria.

Domnul Moldovei Grigore Ghica, știind prea bine adevăratele intenții cu privire la partea de Nord a țării, a arătat Porții că pretențiile cu privire la cedarea unei fâșii de teritoriu pentru a uni Pocuția cu Transilvania, constitue numai un pretext și că altul era scopul adevărat.

Dar samsarii istorici au știut să se pună bine cu drago-

manul și cu înalții dregători din cancelaria Porții, căci, ce nu se face pentru bani?! Și astfel la 7 Mai 1775 se semnează cunoscuta convenție, prin care Bucovina a trecut în stăpânire străină. Prețul acestei afaceri s'a ridicat la peste 15.000 piaștri, la care se mai adaugă 5000 galbeni, împreună cu o tabacheră de aur bătută cu briliante, date feldmareșalului rus Rumianzov, care urma să-și retragă armatele lui spre interiorul Rusiei, precum și diferite alte daruri scumpe date unor funcționari înalți de pe lângă Sublima Poartă.

Zadarnic au protestat boerii moldoveni în toate părțile, căci nimeni nu le-a mai dat dreptate.

Imediat a și început năvala hămesiților de prin ghettourile galițiene și a altor lifte străine, al căror rol era să desnaționalizeze pe Românii băștinași, cari, presimțind parcă peste veacuri ce se va întâmpla, își vedeau mai departe de treburile lor, Românii însă erau puternici în credință și prea dârzi ca să se lase doborîți.

Au răbdat cât au putut, până ce au văzut împlinirea marei dreptăți.

Iată însă că liftele străine, aciuiate pe pământul bucovinean în acest timp, au uitat, sau se fac a nu ști, de obârșia lor, și cer mai mult decât au dreptul și decât au primit din bunătatea românească.

Am făcut aceste câteva spicuiri din istoria Bucovinei, pentru a mai reîmprospăta memoria multora și pentru a arăta celora ce nu-și cunosc lungul nasului, că noi ținem la românitatea noastră, fiindcă prin ea am răsbătut și vom răsbate veacurile.

Oricâte falsuri ar răspândi aceștia prin toate cotloanele din străinătate, nu ne vor putea schimba cu nimic. Bucovina și Basarabia au fost și vor rămâne românești. Noi nu avem nevoe să ne ticluim dovezi; pentru noi vorbește însăși istoria.

O hartă a Moldovei și Valahiei, alcătuită după memorii autentice de F. L. Güssefeld, apărută la Nuremberg în anul 1785, deci după zece ani dela ocupație, recunoaște originea românească a pământului bucovinean.

Textul francez al acelei hărți are următorul cuprins: Charte de la Moldavie et de la Valachie, dressé d'après de Mémoires autentiques par F. L. Güssefeld. Nuremberg, Chez les Heritiers de Homann. Il este marqué entre autres, dans cètte Charte, la BUKOVINE, appartenante jadis à la Moldavie.

Textul german arată în completare, că această hartă a fost alcătuită după observațiile astronomice ale maiorului imperial rus Islenief, care, făcând parte din unitățile ce au ocupat Moldova și au invadat deseori mai înainte părțile de Nord ale Moldovei, a putut să constate singur românitatea Bucovinei, pământul ei fiind trup din trupul pământului moldovean.

Harta este făcută pe timpul când Turcii aveau raiale în unele părţi de margine ale ţărilor româneşti.

In privinţa nomenclaturii, harta lui Güssefeld păstrează — cum era şi natural — numirile moldoveneşti. Astfel apele poartă nume ca: Ceremuşul alb, Ceremuşul negru, Moldova (şi nicidecum Moldau, cum s'ar presupune), Siret, Stăneşti, Oprişeni, etc. Culorile hărţii, deşi şterse de vreme, mai păstrează o nuanţă palidă de galben pentru Moldova şi verde pentru Valachia. Pe timpul acela (1785), subunităţile administrative ale ţărilor româneşti purtau denumirea de districte, sau judeţele de astăzi: în hartă găsim, astfel, districtul Hârlău şi districtul Cârligături, azi dispărute.

Printre atâtea alte documente ale personalităţilor ştiinţifice din străinătate, care vorbesc de permanenţa românismului, dătător de viaţă şi înflorire în Bucovina, alături de studiile etnografice şi istorice în problema aceasta, harta lui Güssefeld constitue încă o dovadă autentică, după care se arată, în mod hotărît, că Bucovina a aparţinut totdeauna Moldovei.

Deaceea nimeni să nu-şi facă iluzia la adăpostul jertfei ostenilor români, pentrucă jertfa aceastã crează, deasupra oricăror alte dovezi, cea mai trainică aşezare istorică şi geografică..

GEORGE DRUMUR

Fiecare Român este, la locul lui şi la munca lui, un ostaş; trebue să se simtă un ostaş îndatorat la aceeaşi disciplină a tăcerii, a veghei şi a luptei.

Şi prima regulă a acestei discipline este împotrivirea morală faţă de orice tentativă vrăjmaşă de a turbura unitatea încrederii şi certitudinii româneşti prin proectilul svonului perfid şi al minciunii demoralizatoare.

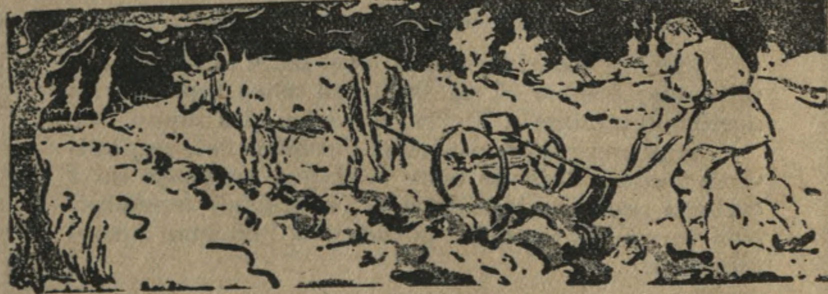
Mâni de plugar

Mâni grele, mâni tari, mâni aspre de muncă
negrite de soare, de ger înghețate,
vi-e hrană sudoarea și rod vie- veacul,
pe țărnă stăpâne, din țărnă lucrate.

Vă mângâie vântul cu aburi de brazdă,
când plugul despică în coastă de deal;
vă mângâie coasa cu răni, când i-e munca
și doina, de-o ziceți crescând-o 'n caval.

Odihnă vi-e munca, mâni veșnic durute;
vi-e soră unealta păscută de voi.
Iar ora de 'ngână chemare la țărnă,
vă cheamă la muncă mai grea, în lut înapoi.

AUREL TUDOR

CONSILIUL DE PATRONAJ AL OPERELOR SOCIALE

In vreme de pace, ca și 'n timp de războiu, o mare însemnătate are organizația de ajutorare a celui lipsit de mijloace, a lucrătorului sau a familiei soldatului ce luptă pe front, pentru întregirea hotarelor noastre naționale.

In alte timpuri, o organizație propriu zisă, care să se ocupe numai de ajutorarea acelora cari au nevoe de ea, nu a existat. Afară de Crucea Roșie, care a luat ființă prin înțelegerea de reciprocitate, nici un așezământ de binefacere și de ocrotire a celor necăjiți n'a fost instituit la noi, deși lipsa unui asemenea așezământ s'a simțit mult, nu atât în rândurile intelectualilor, ci mai ales în marea clasă a lucrătorilor.

Iată dece, prin pilduitoarea muncă și abnegație a Doamnei Maria Mareșal Antonescu, s'au clădit, în întreagă țară, insti-

tuţii care să poarte de grijă şi să aline suferinţele şi durerile muncitorilor din fabrici, ale familiilor acestora şi al tuturor oamenilor cărora soarta nu le-a hărăzit o viaţă comodă şi înzestrată cu toate belşugurile.

Crucea Albastră este, spre deosebire de cealaltă organizaţie care dăinueşte şi astăzi, — Crucea Roşie, — o forţă naţională. Ea reprezintă acel vast aşezământ al Consiliului de Patronaj şi al Operelor Sociale, cu ramificaţii în toată ţara, aşezământ care-şi are un rost şi mai practic, întrucât starea de războiu în care ne aflăm se resfrânge asupra oamenilor nevoiaşi.

Dacă s'ar face o comparaţie între asistenţa socială dela războiul trecut şi până la înfiinţarea Crucii Albastre, şi realizările pe acelaş tărâm în ultimii doi ani de războiu, s'ar observa contrastul izbitor dintre prima epocă şi cea de astăzi. Intr'adevăr, alături de iniţiativa Consiliului de Patronaj, colaborează întreaga suflare românească a celor mai înstăriţi, ce şi-au creat o profesiune de credinţă prin obolurile pe care le trimit acestei instituţii de binefacere, pentru a uşura astfel lipsurile celor sărmani.

Creatoarea şi inima Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale este Doamna Maria Mareşal Antonescu. Prin munca de jertfă şi abnegaţia neprecupeţită, pe care o depune zi de zi pe altarul binelui, Doamna Maria Mareşal Antonescu va rămâne, pentru neamul românesc, una dintre acele Doamne care au ştiut să clădească un aşezământ, care în curând va lua proporţii şi mai mari, pentru alinarea suferinţelor şi lipsurilor celor mulţi.

Vechimea Românilor transnistrieni

D. prof. I. N i s t o r, într'un valoros studiu, arată vechimea Românilor transnistrieni și desiușește unele date etnografice de o deosebită importanță.

Elementul românesc de dincolo de Nistru,— scrie d. prof. dr. Ion Nistor, — își datorește originea unui descălecat — al treilea în seria descălecatelor — al cetelor de bejenari români, cari, mânați de felurite nevoi, își căutau o patrie nouă în meleagurile podolice și în stepele Oceacovului. Și astfel, pe calea unei penetrațiuni lente, dar neîntrerupte, terenul stâng al Nistrului și al afluenților săi, umbrit de sălcii și crânguri, s'a împopulat în scurgerea veacurilor cu așezări românești, după chipul și asemănarea așezărilor de casă din Moldova.

Descălecătorii români atinseseră cu vremea și Bugul și, trecând chiar peste acest fluviu, ajunseră până la „Târg" la Lisaveta (Elisabetgrad, azi Niepropetrovsk).

Satele românești din regiunea dintre Nistru și Bug se gru-

pează în jurul târgului Balta, capitala fostei Republici Moldovenești, ramificându-se de acolo în două direcțiuni: Balta—Iampol și Balta—Tiraspol. Un alt grup de așezări românești se întinde dealungul Bugului, pe ambele maluri, cu centre importante la Novo-Crasnoe, Vosnesensc, Arnautovca, Șerbani și Vitezevca. Un șir de sate neaoșe moldovenești pornește dela Olviopol și duce la Elisabetgrad, cu vetre puternice la Siniukin-Brod, Olșanca, Dobrianca, Glodoși, Vâșca și Gruscaia, unde, în timpul războiului mondial, refugiații din Ardeal și Bucovina găsiră duioasa ospitalitate moldovenească. La Nord-Est dela această linie se mai găsesc sate moldovenești cu centre remarcabile la Novo-Mirgorod, Târgovița și Târnauca. Având în vedere șiragul neîntrerupt de sate moldovenești, așezate pe ambele maluri ale Nistrului, îl putem cu drept cuvânt considera drept fluviu românesc. In lucrarea sa „Studii Moldovenești", autorul d. M. V. Sergievski ne înșiră un număr de 62 sate cu populație românească și anume: 37 în olatul Oceacovului și 41 în palatinatul dela Braclav. In olatul Oceacovului d. Sergievski menționează următoarele 25 sate cu populație curat moldovenească: Ananiev, Buturi ,cu nume de familie ca: Gura-mută, Dicusară și Căprior; Valea-Holului, Handraburi, Ghilderim, Goiani, Cuibani, Dubăsari, Caragaș, Coșnița, Coșieri, Lunga, Mahala, Mălăești, Malovata, Perișori, Rogii, Slobozia cu numele de familie: Balan, Josean, Codru, Țăran, Rotar, Sandu, Neta, etc.; Speia, Teia, Tocmagea, Târnauca, Tocilă, Șipcaș și Vrabievca. Pe lângă acestea ei mai menționează încă alte 12 sate cu nume românești, dar cu populațiunea în parte ucrainizată și anume: Bârzula (Barza), Cioburени (Ciob), Bodiulova (Bodiu), Ghinculova (Hâncu), Giugastrovo (Jugastru), Georgești, Căprița, Nourovca (Nour), Piatra, Ursulova, Șepterediuri și Moldavca.

In Podolia, numită palatinat de Braclav, Sergievski menționează 41 sate cu populație moldovenească sau cu nume toponimice românești. Populație curat moldovenească este arătată în următoarele 18 sate: Botoșani, Bolocea, Vadu Turcului, Valeadâncă, Găvănos, Harmati, Hrușca, Jura, Jujuseni, Culeana, Lăbușca, Molochis, Mocra Nestorița, Plopi, Popenchi, Tisculung, Topala și Cerna. Alte 28 sate cu populație ucrainizată trădează originea lor moldovenească prin toponimia lor și anume: Budei (Budești), Haraba, Glombocec, Domnița, Iftodie, Moșngi, Pasat, Raculova (Rac), Sarata, Strâmba, Bușteni, Coșar, Lupolovo, Moldovanca, Troiani, Troianca, Balanovca (Balan), Bolohan, Verbc, Voloscaia, Jugastra Cucului, Chetroasa (Pietroasa), Flămânda și Iancolov (Iancu). La sfârșitul lucrării sale, Sergievski publică: „Izvodul localităților cu

populaţiunea moldovenească din cuprinsul Republicii Moldoveneşti, aşa cum se găsesc menţionate în izvoarele istorice". Izvodul cuprinde 41 nume de sate din olatul Oceacovului şi 20 nume de sate din fosta gubernie a Podoliei, toate cu arătarea datei primei lor menţiuni în izvoarele istorice, între 1736 şi 1795. O listă de localităţi cu populaţie românească din regiunea transnistriană, ni s'a păstrat şi dela arhiepiscopul Gavril Bănulescu, în care între cele 43 de sate cu populaţie românească, găsim 20 de sate care nu sunt menţionate în lista d-lui Sergievski, probabil din motivul că acestea nu sunt astăzi cuprinse în garniţele Republicii Moldoveneşti. Se ştie doară că în hotarele Republicii Moldoveneşti nu erau cuprinse toate aşezările moldoveneşti de dincolo de Nistru.

Fata sălbatecă

Crescut-ai lângă pustietăţi, speriată şi nedumerită;
un pumn de ne'nţeles şi tulbure ecou...
Sălbatecă... Pe zgură, pe aspru leagăn de epopee orientală.
Covorul de întinsă bahnă, în declin spre toamnă,
ţi s'a întins sub tălpile goale şi roase de prund.
Cerul tulbure ca o gravură, tăcut şi rotund,
ţi-a incadrat peste timp, obraz de mireasă şi doamnă.
Aseară te-ai oprit în loc, pentru o frescă 'n email...
Ai pus urechea pe-o scoică, s'asculţi lumea cum te cheamă
şi-ai râs peste vuietu-i mincinos, iar la icoană
nu te-ai mai închinat, răutăcios copil...
Atât de uman mureau amintirile —
pe mozaicul rece al toamnei — trăite de tine eri,
c'a început, noaptea, să plângă pe lespezile umede.

A. BOGACI

Veniți, Români,

Veniți, Români, ne cheamă astăzi Țara
în jurul falnicului ei stindard,
cu trupuri și cu suflete ce ard,
de dragul ei, cum arde 'n vetre para;

Să prindem horă, frate lângă frate,
și 'n inimile noastre să tresară
iubirea sfântă de hotar și țară;
acelaș ritm să-l auzim cum bate,
când prindem horă, frate lângă frate.

In sufletul spălat de umilință
și 'n ochii plini de-a suferinții rouă,
toți să turnăm un duh de viață nouă;
și să aprindem candeli de credință
în sufletul spălat de umilință.

Veniți, Români, azi când ne cheamă Țara:
avem un Rege și-un Conducător,
cu ei în marș spre-un mare viitor,
sub falduri roșii, galbene și-albastre
se scriu cu sânge drepturile noastre.

N. BOCȘA

Făuritorul lumii noui:

Cancelarul Adolf Hitler

Când in Germania s'a ridicat Naţional-Socialismului, acestă noua epocă din viaţa europeană a început odată cu anul 1933, an ce constitue, deci, pragul peste care aveau să treacă popoarele europene, dintr'o lume cu principii învechite spre o lume nouă, organizată în spiritul de coordonare a tuturor forţelor economice, într'un singur mănunchi, pentrucă astf·l să se clădească o Europă solidară, puternică şi stăpână pe destinele acestui continent.

Conducătorii de State, cari au pus baza acestor principii de reorganizare a Europei, sunt d-nii Adolf Hitler, Cancerul R·ichu-

luĭ German și Benĭto Mussolini, Conducătorul Italiei republicane fasciste. Ei au venit cu dogme noui, național-socialismul și fascismul, carĭ au la bază ideia de naționalism ; popoarele trebue să-și stăpânească țările, fără să fie împiedicate de evrei, lipitorii satelor și orașelor, carĭ au slăbit temeliile tuturor Statelor europene prin comunismul pe care l-au importat din Uniunea sovietică.

Odată ce național-socialismul german și fascismul și-au integrat formele în cadrul Statelor respective, s'a ajuns la consolidarea acestor principii identice în doctrină și în acelaș timp, s'a pornit o puternică acțiune de înfierare a comunismului, această mare primejdie care amenința întreaga lume.

Două principii dominau aceste doctrine constructive și anume: consolidarea Statului pe baza ideii naționale și etnice și o acțiune de reprimare a internaționalismului evreesc, exprimat prin comunism. Deaceea, războiul la care asistăm astăzi, este aplicarea celui de-al doilea principiu de constructivism național.

Lupta pe care o ducem astăzi, împotriva Uniunii sovietice, este profund necesară, căci această luptă urmărește distrugerea definitivă a comunismului.

Sensul acestei lupte, pornită de Cancelarul Adolf Hitler, este desrobirea Europei, eliberarea ei de influența finanței evreești și, însfârșit, coordonarea tuturor forțelor spirituale într'un front unitar, care să fie pază veșnică a tradițiilor acestui continent. Dar, odată distrusă primejdia rusească, se va creia și o nouă ordine, prin care Statele să se consolideze, intr'o strânsă colaborare economică și culturală și să se cinstească în viitor, cu aceeași venerație, valorile spirituale, moștenite din generații în generație : credința și civilizația.

Noi, Românii, ne-am unit din primul moment de marile idealuri preconizate de Führerul Adolf Hitler. Prezența și eroismul ostașilor noștri, pe frontul din Răsărit, dovedesc cu prisosință încrederea ce o avem în marea noastră victorie finală, victoria Europei Noui.

GEORGE SEVERIN

Balada ciocarliei

după o legendă bucovineană

Plugul ară, ară,
pentru grâu, pentru secară
pentru satele gătite
şi'n văzduhuri învelite.

Ciocârlia'n palid nor
sue cântece de dor
şi se roagă pentru vară,
plugul ară, ară.

Cuibul ei sub funigei
fierul îl dărîmă'n trei
şi-l ascunde'n noapte-amară...
Plugul ară, ară.

Norii trec pe hat, pe zare,
pasărea fără cântare
cade drept ca o povară,
plugul ară, ară.

Fără apă, fără somn
creşte'n cerul celui Domn
puii ei în lungă sară,
plugul ară, ară.

Cade noaptea, cade-o stea,
nu se-aude nimenea —
între-ascunsele hotară
plug de vis mai ară.

GEORGE DRUMUR

EPISOD

de **AUREL SÂNGER**

Cerul a rămas tot albastru, ca o mare fără nici un val; vâlcelele bucovinene, cu ondulări moi, sunt tot verzi, deși întunericul bolșevic a stat ca un zăbranic un an întreg și pâcla ignoranței și sălbătăciei amenința să înăbușe oamenii și natura. Ici și colo, la marginea șoselei, câte un țânc schilod și neputincios; mai încolo o fabrică arsă. Pe aici au trecut barbarii...

Ajungem cu autobuzul într'un târgușor din preajma Cernăuțului. E Duminică și credincioșii ies în cârduri dela biserică. Ne oprim la cantină și ne răcorim. La o masă un plotonier cărunt și un sătean cu mâna bandajată, cu gura strâmbă și cu un picior beteag. Din discuția lor aflăm că cei doi sunt cumnați și că s'au revăzut de curând. Beau de bucuria revederii și mai ales ca să-și verse năduful cel rănit. La un moment dat nu se mai aude decât glasul celui rănit:

— Apoi așa era cu blestemații ceia de bolșevici. Dacă aveai o casă, o vacă și câteva orătănii, se chema că ești bogat și prin urmare periculos.

Te urmăreau, te descoseau zi și noapte. Eu mă ascundeam mai mult prin vecini, dormeam prin păduri sau prin stogurile de fân. Cei mai nemernici erau mari și tari. Unul din aiștea m'a denunțat. Și m'au prins. Ne-au închis pe vreo sută cincizeci, ia așa, într'o odaie ca asta de mare. Stăteam lungiți jos,

deacurmezişul, unii peste alţii. Şi cum se ridica, îl scoteau afară şi nu mai venea. Am stat aşa lungit zile întregi şi nopţi întregi nemişcat. De mâncare ne dădeau blestemaţii din belşug, cât puteam mânca.

Ia aşa cât mâna nişte peşti de mari. Dar numai peşte sărat. Şi fără nici-o picătură de apă. Am mâncat o zi, două, trei, până ce a început să ni se înnegrească pielea pe noi, ia aşa cum îi pe mâna asta ologită a mea.

(Mâna îi era bandajată toată şi numai degetele negre şi umflate ieşeau afară din bandaj).

Şi a prins a se jupui pielea de pe noi, ca de pe şărpi când năpârlesc. Şi mâncam peşte sărat şi ne jupuiam.

Dă, ce era să facem? Stăteam cu burta 'n sus; deasupra mea stăteau alţii. Mă uitam la albastrul cerului şi la nouraşii albi ce treceau liberi prin dreptul ferestrii. Oftam şi mă gândeam la nevastă şi la copil.

Ei apucaseră să fugă dincolo. De-ar fi măcar ei sănătoşi, sunt cel puţin liberi, pot să se mişte în voie, pot să muncească, pot să râdă şi să plângă. Simţeam că putrezesc în nemişcare, aşa ca un stârv la o margine de gard. Şi cât de adânc era cerul la fereastră!

Intr'o dimineaţă, cu noaptea 'n cap, ne-au pornit repede. Am înţeles că ceva deosebit trebuia să se fi întâmplat, căci erau tare grăbiţi să plece. Noi însă eram înţepeniţi de şedere şi de peştele cel sărat.

Cum să mergi? Ne durea fiecare încheetură, la orice mişcare. Imbrânciţi, căzând după fiecare zece paşi, plecam. Am înţeles că vor să ne ducă spre Siberia.

Dar am mai înţeles că Românii şi Germanii au pornit contra lor.

Doamne, de ne-ar ajunge mai repede din urmă! Când poposeam noaptea pe câmp, puneam urechea la pământ să ascult huruit de tunuri, tropot de cai. Mergeam pe jos zile şi nopţi lungi, zdrobiţi de oboseală, de foame şi de sete. Şi din urmă tot nu ne ajungeau ai noştri.

Dece nu mai vin odată? Ii aşteptam cum aşteaptă ogorul ars de secetă ploaia.

Iată că într'o zi apare un avion german- se învârte pe deasupra noastră, dar nu trage. Nemţii urmăresc numai santinelele călări, care ne escortează. Noi ne-am risipit în toate părţile, luând-o la fugă. O iau la sănătoasă, spre o pădurice. Un rus călare, după mine, ţipând să stau.

Eu fug, el fuge, prin ogoare, prin bălării. Avionul ne zăreşte şi zvârle o bombă, care tae în două calul, dar rusnacul nu-i rănit. Alergăm mai departe, până la o căsuţă din marginea hugeagului.

Intru înăuntru și trag ușa după mine. Rusul sare pe fereastră. Mă reped la el, dar văd că o mână nu mă mai ascultă: sângele curge șiroaie prin cămașă. O schijă îmi rupsese osul. Nu simțeam nici o durere.

Rusul întinde revolverul și trage. Am văzut lumina albastră în fereastră și o stea luminoasă scânteindu-mi pe lângă ochi.

Am căzut. Câteva zile am stat în nesimțire. Poate trei, poate patru. Am prăpădit mult sânge. Dar eram om voinic, nu ca acu...

Acum îmi mai lipsesc încă douăzeci și cinci de chilograme.

Când m'am trezit, veniseră Românii și eram în spital...

Da, se vede că am avut zile: O schijă mi-o lovit piciorul, alta mi-o betegit mâna, glonțul rusului mi-o răzbit prin urechea dreaptă de nu mai aud nimic. Am rămas și cu gura strâmbată și cu oasele capului sfărmate.

Da, se cheamă că trăesc.

— — — — — — — — — — —

Omul oftă, gândindu-se la ce fel de viață mai avea de trăit. Dădu de dușcă paharul. Se uită la lumina care năvălea prin ușa deschisă. Era sfârșit de August; nici prea cald, dar nici răcoare.

Plotonierul plăti. Șchiopătând, omul porni spre ușă și dispăru, ca un episod dintr'o mare tragedie...

Fiecare suflet românesc trebue să fie o cetate de încredere și voință. Să fie o cetate, asupra căreia zadarnic să se năpustească asaltul minciunii și al născocirilor tendențioase.

Respingeți cu voinicie și seriozitate din jurul cetății conștiinței voastre pe dușmanul furișat în șoaptă neliniștitoare și în insinuarea vicleană!

Un arhiereu cărturar: Mitropolitul Tit Simedrea

Bucovina, pământ al trecutului glorios, în care se găsesc cele mai minunate mănăstiri ale neamului românesc şi în care zac osemintele lui Ştefan cel Sfânt al Moldovei; acest colţ de ţară românească a fost un centru de cultură ortodoxă şi naţională, datorită celebrei facultăţi de teologie, recunoscută ca un mare focar de credinţă în întreg Orientul.

Nu puţin au contribuit la acest prestigiu bucovinean şi la această înălţare a credinţei ortodoxe pe meleagurile noastre şi mitropoliţii, cari au condus destinele bisericii din Bucovina. Amintim numai rolul covârşitor pe teren bisericesc şi naţional al marelui cărturar Silvestru Morariu, care a lăsat o dâră luminoasă şi plină de roade binefăcătoare în istoria frământată a Bucovinei sub stăpânire străină.

Pe urmele marilor mitropoliţi ai Bucovinei calcă cu multă adâncime şi arhiereul cărturar, mitropolitul Tit Simedrea, care încă depe băncile universitare a dat dovada unei superiorităţi de concepţie religioasă. Născut

și crescut pe malurile Neajlovului, la umbra crucii dela Călugăreni, tânărul preot purta de mic copil în suflet cultul marelui erou al creștinătății, a cărui faimă în câțiva ani de domnie străbătuse întreaga omenire. De aceea și-a ales ca teză de licență în teologie „Politica religioasă a lui Mihai Viteazul“ la Dragomir Dumitrescu, profesorul de istorie bisericească universală.

Temeinic pregătit, tânărul preot Simedrea a adâncit dela început credința noastră creștină cu o intuiție și cu puteri de discernământ, ce se întâlnesc atât de rar la teologii noștri, și în această credință a găsit cel mai sigur criteriu pentru măsurarea și clasificarea feluritelor concepții de viață, apărute în istoria omenirii și a creștinismului.

Aceste cunoștințe adâncite l-au făcut tenace și dârz, îndreptându-l de tânăr spre monahism, însușindu-și printr'o muncă pasionată și continuă limbile, greaca modernă și clasică, franceza și engleza. Astfel înzestrat, pleacă la Paris, unde își desăvârșește cultura teologică în tovărășia marilor gânditori ortodocși Sanders, Bulgacof și Berdiaef, de care avea să rămână strâns legat printr'o reciprocă prietenie și admirație.

Cu noui perspective și cu noui orizonturi și cu o nezdruncinată convingere în marea funcțiune de sfințire a vieții noastre prin ortodoxie, întorcându-se la tradiționala misiune de ocrotire a întregii noastre Credințe, Tit Simedrea se pune din nou în slujba societății românești în spiritul celui mai autentic creștinism.

In calitatea de director al Sinodului român, mai mult de cincisprezece ani s'a dovedit abil, fin și de o inteligență sclipitoare, impunându-se tot mai mult ca autoritate, competentă pe planul acțiunii universale pentru unificarea bisericilor creștine, deținând în mod permanent rolul de conducător al politicii externe confesionale a bisericii noastre.

O altă lature merituoasă a mitropolitului Tit rămâne felul în care a putut câștiga cele mai frumoase inteligențe și talente românești pentru gândirea și trăirea ortodoxă. Problema trăirii religioase mitropolitul Tit a coborît-o din speculațiile abstracte în mijlocul societății românești ca o realitate vie și stringentă, a devenit temelia spirituală a păturii noastre culte, începând să îmbrace viața românească cu multe forme de înobilare și realizând unitatea spiritului românesc în har divin.

Președinte al acțiunii studențimii creștine române, cărturarul Tit a inițiat acele cercuri de retrageri și meditație ale preoțimii la mănăstiri, cercuri religioase, cari au fost organizate și anul acesta la mitropolia noastră, participând și o serie de intelectuali și scriitori, cari au trăit „șapte zile de priveghere“ prin deosebita înțelege-

e, ocrotire și binecuvântare a nitropolitului Tit.

Aceste cercuri religioase sunt nomente frumoase de intense nișcări de îndoctrinare crești-ă a intelectualității române, unt clipe de adevărată trăire credinței noastre ortodoxe, lipe divine datorite numai bu-ăvoinței I. P. S. mitropolitului 'it.

Bun cunoscător al iconogra-iei ortodoxe și al tezaurelor ioastre de artă religioasă, mi-ropolitul Bucovinei s'a dovedit fi cel mai atent prețuitor și păstrător al atâtor neasemuite rumuseți și bunuri spirituale lin eparhia sa, atât de bogată n odoare scumpe lăsate moște-ire mănăstirilor noastre.

Nu există carte sau vreo lu-rare nouă, pe care mitropolitul să nu o cunoască și să nu o ci-ească cu atenție. Ultima carte ce am văzut-o pe biroul I. P. S. erau poezii de Eminescu în edi-ția lui Perpessicius. De aceea și cuvântările pe cari le ține I.P.S. la diferite prilejuri sunt adevă-rate prelegeri cu adâncimi reli-gioase, presărate cu raze lumi-noastre de profundă iubire de țară și neam.

Iubitor și sprijinitor al tutu-ror manifestărilor scriitoricești din această parte a țării, — căci a luat parte I. P. S. la toa-te discuțiile sfatului scriitori-cest dela Putna, dând soluții și frumoase îndemnuri — mitro-politul intră pe poarta largă în galeria mare a înaintașilor săi și arhieria sa va însemna o strălucită pagină de reînviere și de adevărată zidire duhovni-cească în istoria bisericească a acestui neam.

I. SUCEVEANU

Cronică de țară nouă

Iată, Țara Nouă, care crește-acum,
grâul rumenit de sânge rumânesc,
lângă mânăstirile albe din fum
au călcat țăranii drum împărătesc.

Au pus de cruci peste răni de cnut,
au crescut haiduci din istorie iară,
le 'nfloresc legende sângele pe scut
când mor chemând numele tău, Țară...

Nu te-opri la cruci: sunt morminte goale,
morții sunt cu noi în rânduri mai departe,
ci ce-au sămănat pe ogor răscoale
pentr'o țară nouă nu au timp de moarte.

Cronică valahă, te ascult la Bug,
nou descălecat de soare și rod,
în pagini ai strâns atâta belșug,
cum n'a visat-o nici-un voevod...

N. TAUTU

Generalul Dragalina și țăranul român

Guvernatorul Bucovinei, d-l general de corp de armată Cornelîu Dragalina, prin isvorul său nesecat de însușiri minunate, prin bunătatea și blândețea, prin o ținută divină și figură impunătoare a captivat din primele clipe, de când a pus piciorul pe pământul voevodal al lui Ștefan cel Mare, inimile tuturor Bucovinenilor.

Dar d-l general guvernator și-a îndreptat tot maî mult atenția asupra țăranului român, ori de câte ori are prilej, stă de vorbă cu ei, îl întreabă de păsurile lor, se bucură când vede că piepturile lor strălucesc de marì decorații române și germane.

Bucuria aceasta şi-o exprimă prin cuvinte la adresa lor, spunându-le că poporul român este o naţiune de ţărani, că ţăranul român este începutul şi sfârşitul neamului. Că mai mult, este piatra de hotar, care apără ca un zid de veşnicie istoria noastră.

Cu o astfel de ţărănime, care a dat dovadă în acest războiu groaznic din Răsărit de un eroism asemenea legendelor antice, şi ne-a dus renumele de popor viteaz peste nouă mări şi nouă ţari stârnind admiraţie chiar şi la adversarii noştri, neamul românesc va ajunge să fie printre cele dintâi popoare ale Europei.

Iubirea aceasta mare faţă de pătura ţărănească generalul guvernator Dragalina şi-a manifestat-o toată viaţa, e ceva înăscut în sufletul său căci trăind o bună parte a vieţii sale în Ardeal printre soldaţii corpului său, se interesa totdeauna de grija lor, de hrana lor, de cultura lor.

Problemele de ordin educativ şi cultural în legătură cu trupele de sub comanda sa îl preocupau tot timpul. De aici urmează acea tainică iubire şi legătură între trupă şi comandant, ce s'a verificat atât de strălucit în războiul din Răsărit, ducându-i la cea mai strălucită biruinţă pentru neamul românesc şi culegând cea mai frumoasă admiraţie din partea glorioasei armate germane.

Şi într'adevăr corpul de armată de sub comanda generalului C. Dragalina izbuteşte chiar să ajungă cel dintâi la râul Don lângă Lymbianskaia, stăruind chiar în acea zi să constitue şi un cap de pod dincolo de râu. Performanţa acestor unităţi române, care se ţin la viteză cu blindatele germane, este extraordinară şi un comunicat oficial exaltă vitejia ostaşilor, cari au împlinit-o, luptând în condiţiuni extrem de grele, prin regiuni mlăştinoase, pe drumuri desfundate şi pe câmpii întinse acoperite cu mine, pe o căldură înăbuşitoare şi în marşuri şi în atacuri necontenite de zi şi noapte.

Adânc cunoscător al ostaşului român, generalul Dragalina e şi biruitorul dela Harkov. Cu ajutorul acestui soldat român a înscris în istoria neamului acea memorabilă bătălie de distrugere dela Harkov, încheiată la 30 Mai 1942 prin totala nimicire a numeroase armate sovietice.

Guvernatorul Bucovinei, d-l general C. Dragalina cunoaşte bine izvoarele de apă vie ale acestui neam, ţărănimea noastră, de aici şi acea nestăpânită iubire şi simpatie ce se revarsă şi se risipeşte din belşug faţă de pătura ţărănească.

Increstăm pe răbojul vremii acest gând plin de atâta nobleţe, a merge adânc în sufletul fiecăruia dintre noi, cari pronunţăm cu mândrie şi admiraţie numele Dragalina, încadrându-l în aureola eroismului legendar din istoria neamului nostru.

ILIE MANDIUC

sub stăpânirea moldovenească

Locul pe care se întinde astăzi oraşul Cernăuţi prezintă urme de străveche civilizaţie omenească. In muzeul local se păstrează obiecte foarte vechi, desgropate din pământul Cernăuţilor sau împrejurimii, aparţinând perioadei neolitice. Ele stau mărturie că viaţa omenească pe aceste meleaguri s'a desfăşurat cu vreo trei mii de ani înainte de era creştină.

N'aveam ştiri pozitive ce popoare au odrăslit, s'au vânturat şi s'au risipit prin aceste locuri în pâcla vremurilor. Sigur este numai că stăpânirea romană din timpul lui Traian s'a întins până aici, ceea ce dovedesc multele monede romane din secolul al II-lea î. Hr., găsite în pământul oraşului nostru.

Pe când numele Prutului sub forma de Porata sau Pyretos era cunoscut încă în secolul al V-lea î. Hr., istoricul elin Herodot, numele Cernăuţi apare cu mult mai târziu în istorie. Inainte de a fi vorba de Cernăuţi, a existat cetatea Ţeţinei, situată pe o înălţime de 539 m. în imediata apropiere a oraşului. Cetatea ne apare pe la începutul veacului al XIII-lea şi tradiţia spune că a fost ridicată de cavaleri teutoni la ordinul crailor poloni. Era menită să fie un punct de reazim al Polonilor împotriva barbarilor năvălitori din spre Sud-Estul regatului polonez. Odată cu revărsarea hoardelor tătăreşti asupra Europei (1241), cetatea Ţeţinei este prefăcută în ruine.

Abia mai târziu, pela sfârşitul veacului al XIV-lea, când tânărul voevodat moldovenesc îşi întinde hotarele până în vadurile Prutului şi apoi peste Pocuţia până în apele Nistrului, cetatea a fost refecută de Moldoveni şi întrebuinţată ca punct de apărare împotriva năvălitorilor de Nord. Ba, ce e mai mult, Ţeţina devine un fel de centru pentru întreaga regiune dintre Prut şi Nistru, fiind şi sediul unui pârcălab.

Pe lângă cetatea Ţeţinei se mai pomeneşte mereu în istorie şi cetatea Hmilovului, care pare să fi fost undeva lângă Şipeniţul de astăzi.

Potolindu-se vremurile tulburi dela începutul istoriei noastre şi stabilindu-se legături de prietenie cu Polonia, cetatea Ţeţinului îşi pierde rostul. Ea cade în părăsire şi paragină, iar dela mijlocul veacului al XV-lea nici un hrizov nu mai aminteşte de dânsa. Vechile ziduri se năruesc dela sine şi se irosesc ca şi când n'ar fi fost. Astăzi, doar nişte stânci pleşuve îşi ridică din verdele pădurii capetele, mărturisind de trecuta falã a străvechii cetăţi.

Odată cu dispariţia cetăţilor, dobândesc în însemnătate săliştile paşnice. Sub îndelungata oblăduire a lui Alexandru cel Bun (1400—1432), ţara agitată a Moldovei îşi recapătă dorita linişte. Intre Moldova şi Polonia se stabilesc raporturi pasnice şi legături comerciale. Voevodul Moldovei reînoieşte jurământul de credinţă faţă de Regele polon, iar într'un tratat de comerţ, încheiat la 8 Oct. 1408 între Alexandru cel Bun şi comercianţii din Leov, numele Cernăuţi îşi face intrarea în istorie. De aceea în anul 1908 stăpânirea austriacă a sărbătorit cu tot fastul 500 de ani de existenţă istorică a oraşului. Până la 1500 se vorbea numai de cetatea şi vama Cernăuţi. Numai cu vremea, s'a început a vorbi şi de târgul Cernăuţi.

Care este etimologia cuvântului Cernăuţi, nu este încă stabilit. In orice caz, cuvântul stă în legătură cu slavonul czerny, care înseamnă negru.

In vremurile străvechi, Cernăuţii aveau o altă aşezare ca cea de azi. Pe atunci, Prutul curgea pe sub dealul oraşului de astăzi şi ajungea cam până pela „fântâna turcească", aşa că, de pildă gara principală sau mahalaua Caliceancă de astăzi se aflau sau în locul albiei de azi a Prutului sau pe malul stâng al lui. Târgul vechiu al Cernăuţilor se răsfira pe malul stâng al Prutului, cam pe locul unde se află astăzi satul Moşi cu Denesiuca. Tot pe aici era răscrucea vestitelor drumuri comerciale, care duceau spre Leov, Hotin, Siret, Suceava şi Galaţi. De aceea şi bâlciurile mari, la cari Moldovenii îşi aduceau faimoşii lor boi, nu se ţineau în Cernăuţi, ci mai aproape de graniţă, în satele Lenţeşti, Şipeniţ, Orăşeni sau, peste frontiera moldovenească, în Sniatin. Numai mai târziu, când hărţuelile de graniţă între Poloni şi Români devin

mai dese şi când Prutul îşi mută albia mai spre Nord, cam pe locul unde curge astăzi, aşezarea târgului Cernăuţi se stabileşte definitiv pe malul drept al Prutului, acolo unde o găsim şi astăzi.

Vechiul târg al Cernăuţilor trebue să ni-l închipuim ca o îngrămădire de câteva case, făcute din lut şi acoperite cu stuh, acăţate pe panta povârnişului spre Prut. In fruntea ţinutului Cernăuţi stătea pârcălabul sau, cu titlul polonez, starostele sau, pe latineşte, căpitanul. După a. 1741 apare titlul de ispravnic. Ţinutul era împărţit în ocoale în frunte cu un namesnic sau locţiitor.

Târgul Cernăuţi a fost condus de un primar, numit şoltuz (din Schultheisse), sau voit (din Vogt) sau jude, care era ajutat de 12 pârgari (din Bürger) sau juraţi.

In istoria Moldovei, târgul Cernăuţilor îşi are paginile de suferinţă şi glorie. Ca orice localitate de graniţă, este amestecat în luptele dintre Poloni şi Români. Pe acest loc s'au tălăzuit armate în luptă, s'au încrucişat săbii în vânt, au scânteiat arme în soare. Cernăuţii au fost în deosebi centrul operaţiunilor militare ale domnitorilor moldoveni în luptele lor pentru posesiunea Pocuţiei. Să amintim cele mai importante întâmplări din trecutul oraşului.

Astfel, trufaşul craiu polon Ioan Albert porneşte cu potop de oaste ca să spargă cuibul de viteji care era cetatea Sucevei (1497). După două luni de asediere zădarnică trebue să se întoarcă fără ispravă spre ţara sa. Dar Ştefan cel Mare îi aţine calea în Codrul Cozminului, din apropierea Cernăuţilor, şi sparge duiumul oştirilor polone (26 Oct.). Fără steaguri, fără tunuri şi cu regele bolnav, dus pe o targă, rămăşiţele polone fug, bulucindu-se spre Cernăuţi. Trei zile în şir, Polonii jefuesc târgul şi împrejurimile. Dar Ştefan nu le dă răgaz să se retragă, ci le iese înainte la vadul Prutului, măcelărind mulţi din ei. In aceeaşi zi (29 Oct.), vornicul Boldur întâmpină la Lenţeşti proaspăta călărime mazoviană, venită în ajutor din Polonia, o loveşte şi o împrăştie. In hărţuelile ce le-a avut cu Polonia pentru Pocuţia, Ştefan cel Mare a mai petrecut în Cernăuţi în a. 1503 (Noembrie).

Şi fiul lui Ştefan cel Mare, năprasnicul Bogdan cel Orb, a luptat de asemenea pentru păstrarea Pocuţiei în patrimoniul românesc. Luându-i-se cu vicleşug Pocuţia, Bogdan a intrat cu foc şi sabie în această provincie, a învălmăşat oştile polone mai mult cu iuţeala decât cu puterea, a trecut cu pârjol în Podolia şi a bătut înzădar la porţile zăvorite ale cetăţii Leovului. Drept răzbunare, craiul leşesc trimite peste graniţă în Moldova trupe cari pustiesc şi ard târgurile de margine, între cari şi Cernăuţii (1509).

Şi alt fiu al lui Ştefan cel Mare, Petru Rareş, voind să redobândească moştenirea Pocuţiei, se revarsă cu oştile sale în acest unghiu de ţară, până ce este lovit cu mare putere şi înfrânt de un iscusit general polon, Ion Tarnovschi, la Obertyn (22 August 1531).

Grav rănit, Petru Rareş se retrage în calea învingătorilor, iar Cernăuţii cad din nou pradă furiei de răzbunare a Polonilor (1533, Februarie).

Şi în timpul Movileştilor, domnitori aduşi de Poloni, târgul Cernăuţi este des amintit. Maĭ ales multe şi înverşunate au fost luptele dintre Moldoveni şi Poloni în timpul domniei lui Constantin Cantemir, când însuşi renumitul craiu polon Ion Sobieschi şi-a purtat trupele prin oraşul acesta (1686 şi 1691).

Şi în cursul anilor următori, Cernăuţii au avut şi oaspeţi mai exotici. Puhoaele flămânde ale Tatarilor şi Cazacilor s'au abătut de mai multe ori şi asupra Cernăuţilor. In drumul lor pustiitor, aceste cete prădalnice au dat maĭ multe raite până pela Cernăuţi, lăsând în urmă praf, cenuşă şi jale omenească.

Alţi oaspeţi foarte neobişnuiţi au fost şi soldaţii luĭ Carol al XII-lea din Suedia. Sdrobit la Poltava (1709) de ţarul Petru cel Mare, regele suedez se aşează, ca oaspe al Sultanului, în Benderul Basarabiei, iar câteva sute din soldaţii lui, Suedezi şi Cazaci, s'au pripăşit pe la Cernăuţi şi împrejurimi ca să ierneze. Dar Ruşii care îi pândeau de peste Ceremuş nu le dau pace. Ei trec graniţa la Kuty şi răsar din pădurea Mihalcei în faţa munteluĭ Ţeţina. Suedezii cari se opun sânt bătuţi, pe când Cazacii s'au pierdut în lunca Prutului. Numai cu greu aceşti oaspeţi nepoftiţi au putut fi siliţi să părăsească ţara (1712).

Pe la Cernăuţi a trecut în Polonia Ştefan Luca logofătul, ca să închee la Iaroslav tratatul de alianţă între Dimitrie Cantemir şi ţarul Petru cel Mare (1711).

Intr'o vreme, în anul 1714, Turcii au ocupat ţinutul Cernăuţilor, alipindu-l la raiaua Hotinului, dar numai pentru scurt timp.

S'au maĭ abătut prin aceste locuri Ruşii şi Cazacii, mulţi, şi, sgomotoşi, vreo 120.000 sub comanda generalului Münich. Ei vin din spre Kiew, trec Nistrul la Vasilău în Moldova (1738), traversează Zastavna, Şubraneţul, Jucica, Cernăuţi, Horecea şi Boianul. Luptele decisive între Ruşi şi Turci se dau la Rarancea şi Stăuceni, unde Turcii sânt înfrânţi. Pacea dela Belgrad (1739) îi scoate pe Ruşi din ţară, dar ei târăsc în robie cârduri nesfârşite de oameni din ţinuturile Hotinului şi Cernăuţilor.

Astfel de ocupaţii ruseşti, maĭ lungi sau maĭ scurte, s'au perindat mai multe, dar ele au fost trecătoare. Ultima ocupaţie rusească a Moldovei a fost în timpul războiului ruso-turc (1768—1774). La retragerea trupelor ruseşti, Nordul Moldoveĭ a fost ocupat de catanele austriace. In ziua de 31 August 1774 detaşamentele austriace de sub comanda generalului Spleny intră în Cernăuţi. De atunci, străvechiul târg al Cernăuţilor este rânduit capitala părţii desprinsă din trupul Moldovei, regiune, care din cauza multelor păduri — bucovine — avea să fie botezată încă din Noem.

1775 Bucovina. In curs de trei zile, catanele austriace, fără să tragă vreo împuşcătură, ocupă tot Nordul ţării până la apa Moldovei.

Acest act militar, Austriacii au încercat să-l motiveze ba ca o rotunjire a hotarelor lor, ba ca o trecătoare între Transilvania şi Galiţia, dobândită de curând. Şi-au construit şi un pretext istoric din faptul că Moldovei le-a aparţinut cândva, sub numele de Pocuţia, o parte din Galiţia. De aceea pentru întregirea acestei Galiţii, Austriacii se credeau îndreptăţiţi să ocupe şi partea de Nord a Moldovei. După tratative mai îndelungate cu Inalta Poartă, Austria obţine din partea Turciei recunoaşterea formală a cesiunii provinciei ocupate (1775).

C. LOGHIN

Nu vă lăsaţi, copilăreşte, pradă svonurilor proşteşti, cari sunt semănate printre noi de duşmanii ţării şi ai sfintei ei năzuinţi.

POPAS

de I. DIACONESCU

Fumul de tămâie dela Putna, tumultul nopților cu lună din turla altarului voevodal și freamătul grăitor de glorii din Codrii Cosminului, purced lin, drumeți pribegi, să ridice din trudă fruntea plecată a arcașilor „Atletului lui Crist".

Bătrânii așezați pe pietre albe în fața cerdacurilor lasă să picure stropi fierbinți de bucurie din ochii stinși de atâta amar.

Pe la răspântii fecioarele pun flori troițelor plecate pe hotar, iar în biserica din deal o mamă cu genunchii plecați aprinde o făclie pe brațul care a mai rămas din cruce, pentru cel mort la Fântâna Albă, ori pentru cel deportat în Siberia.

Dangăt prelung de clopot sparge tăcerea metalică a înserării și duce svon din colț în colț de Țară că părintele a deschis iarăși altarul.

Un bucium s'a rezemat pe-o stâncă înverzită de mușchiul vremii și din înălțime umple cu melodia lui hăul lăsat în urmă.

Hidra roşie în svârcolirile-i de fiară cruntă, pierde rând pe rând braţele-i otrăvitoare, iar din trupul ei blestemat sar năstrapi până în Volga, unde agonia ei se va sfârşi, căci nici apa nu-i primeşte sângele înegrit de atâtea păcate.

Se nărue, piatră cu piatră edificiul plutocraţiei.

Care este ideia de drept şi spiritul de adâncă justiţie pe care Anglia clădise în bătrânul continent? Ce a făcut mai mult decât să îngrădească cu aurul negru al milioanelor de muncitori graniţele unei lumi iudeo-comuniste?

La acest progres a ajuns Anglia dela Ion fără de Ţară până la comisarul imperiului colonial şi idolul iudeo-democraţiei. A încercat să arunce în ghiarele bolşevismului şi jidovimii întreaga lume stârnind războiul împotriva Crucii.

Acum să dea socoteala şi conducătorii de eri ai Statului Român, care trăiau desfătaţi de brizele Coastei de Azur, nutriţi de mrajul aurului, în vreme ce vulturului dela Ciucea i-se frângeau aripile în sborul spre ideal, ţipând cu ultima răsuflare să ne îndreptăm pe drumul croit de naţiunea germană, pe care Dumnezeu o destinase să mântuiască omenirea.

Sedanul, Lembergul, Smolenskul şi mâine Moscova, vor spune veacurilor că forţa unui neam străbate prin granit, atunci când el este conştient de menirea lui.

S'a verificat şi la noi această idee. Obcinele Bucovinei, Codrii Cosminului şi Masivul Corneştilor vor povesti cu farmec ,atâta timp cât vor fi, că soldatul român a spart cu pieptul cupole de oţel. Este ideia sfântă păstrată de tineretul român, ca o flacără vie, în ciuda rânjetului dela ferestrele blocurilor jidoveşti.

Piedestalul mişcării de regenerare este sufletul loial al Mareşalului.

Generaţiile viitoare vor găsi sub colbul cronicilor aceleaşi cuvinte pentru el precum Dlugosz scria despre Ştefan cel Mare: „O, bărbat înţelept, cu nimic mai prejos decât marii comandanţi ai lumii de care atât ne mirăm".

Conducătorul lasă în urmă o operă uriaşă. Personalitatea lui va avea o influenţă covârşitoare la aşezarea statului în formele lui definitive.

Fecunditatea gândirii şi geniului său e o dovadă că valorile trecutului sunt absorbite de prezent, dar nu pier.

El este sinteza care a absorbit, rând pe rând, alte sinteze.

Sub faldurile tricolorului va turna România de mâine în forma în care el o întrezăreşte peste răutatea lumii, dincolo în zările transcendenţei.

Ne-a fost dat nouă, generaţiei sfinte de azi, să-i fim pavăză, să-i ducem gândul la biruinţă.

Războiul României este punctul culminant al frământărilor acestei generații.

In pieptul ei s'a călit oțelul care a forțat linia Nistrului și brațele ei vor împinge cu ascuțișul baionetei hotarele Statului până unde sunt hotarele Neamului.

Fruntariile noastre sunt crestate în suflet și acolo unde este un Român, fie în stepa visătorilor imperialiști de odinioară, fie dincolo de Tisa Albă ori dincolo de Seghedin, este o piatră de hotar. Granițele vremelnice sufocă neamul, cum spunea Octavian Goga: „Eu m'am născut la graniță; am știut din primul moment al vieții mele ce 'nsemnează existența granițelor: un piron înfipt în carnea unui popor".

Lupta noastră este lupta neamului. Patria rănită de zădărnicia zilei de eri se încheagă azi din lacrimi de mamă și din năstrapi de sânge.

Ea este curată cum este cristalul ce scurmă lespezile Carpaților. In concertul Neamului răbufnește armonia tainică a apelor, unduiri de doină și duh de eroi.

Totul este plin de lumină, înnecat de lumină.

Români din Bucovina, nu uitați menirea voastră!

Voi cei trecuți prin tremurul suferinței, strângeți-vă inimile în aceeași răsuflare și jurați că nu veți păta memoria descălecătorilor de Țară, care au plecat din mijlocul vostru. Este timpul în care pe ruinele trecutului puteți consolida temelia Neamului.

Nu vă lăsați furați de visul deșertăciunii.

Priviți în turla disperării cum exemplarele bicisnice ale neamului lui Iuda, cu fața crispată, cu rânjet de demon și cu ochii injectați de sângele pieirii așteaptă iarăși pământul făgăduinței.

Regăsiți-vă în frumoasa voastră grădină și nu uitați că până eri nici holdele de aur nu-și mai mlădiau spicul sub greutatea secerei și ciocanului încrucișate.

Dece să meritați blestemul urmașilor?

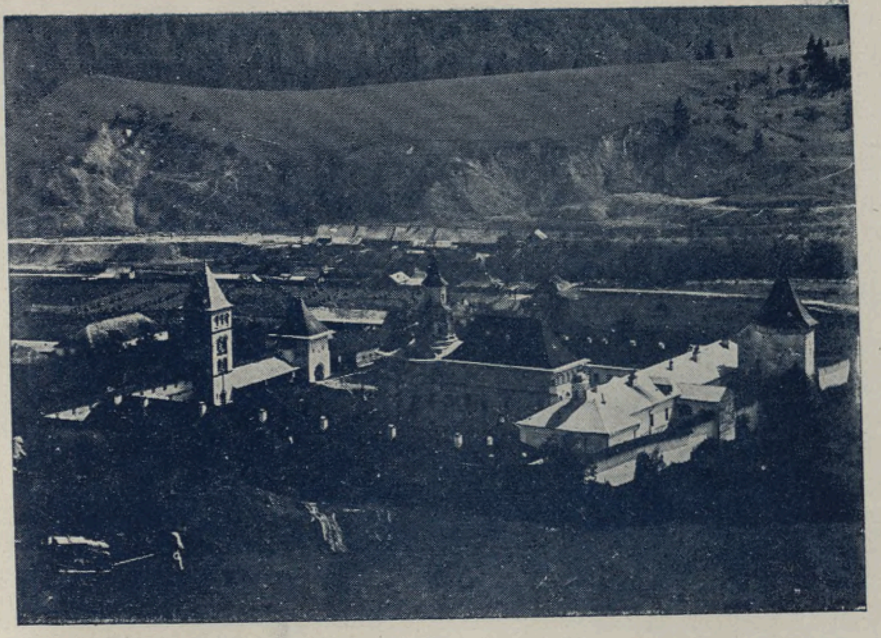
Peste codrii voștri plutește aceeași cadență a versurilor bătrânului Ovidiu, îmbinată cu zângănitul pumnalului înfipt în rărunchii regelui dac dela Sarmisegetuza.

Am poposit și eu de acolo din casa cu cerdac larg, cu stâlpi cu flori și ferestre cu glastre și cu cuiburi de rândunici sub strașină, aici lângă voi în țara Hurmuzăcheștilor și-a bătrânului care a încrustat pe papirusul vremii prima slovă românească. Fie ca gândul meu curat să străbată sufletele voastre, pentru ca împreună să strigăm să se cutremure munții:

„Ori cu toții într'o țară,
„Ori cu toții în mormânt!

Biblioteca Județeană
CLUJ

MĂNĂSTIREA PUTNA

MĂNĂSTIREA SUCEVIȚA

Biblioteca Județeană
— CLUJ —

CERNĂUŢII
sub teroarea bolşevică

Miile de tragedii, ce s'au întâmplat în timpul invaziei bolşevice pe teritoriile Bucovinei şi Basarabiei, vor forma odată, de sigur, tema unor romane de groază, cari vor fi citite cu înfrigurare de urmaşii noştri.

Cernăuţul a fost lovit şi el puternic de acest val de sălbătăcie nemaipomenită. Mii de oameni, împreună cu familiile lor, au luat drumul unei nopţi veşnice. Câţiva au scăpat ca prin minune de sub escorta bolşevicilor, ajutaţi fiind şi de rapiditatea operaţiunilor trupelor noastre aliate contra bolşevicilor criminali.

Unul din aceşti deportaţi şi scăpaţi cu viaţă, este cunoscutul general pensionar d. Maniu, cu soţia sa. I-am vorbit într'o cameră a hotelului „Palace", deoarece acasă n'a găsit decât pereţi goi-goluţi. Epuizaţi, cu înfăţişarea palidă, dar

totuşi cu un zâmbet de fericire, că a reuşit să se întoarcă între ai lui, generalul îmi povesteşte despre cele petrecute următoarele:

CU SPIONUL IN CASA

„Surprins de evenimentele dureroase şi arhicunoscute, mi-a fost scris în cartea vieţii să rămân în Cernăuţi. Lipsit de banii pensiei, am trăit vânzând lucrurile mai de preţ din casă, în condiţiuni vitrege. Urmărit fiind şi de agenţii bolşevici, dintre cari unul s'a cuibărit, drept locatar, chiar în casa mea, viaţa mi-a devenit un adevărat supliciu. Locatarul meu nu era altul decât procurorul dela G. P. U. Sviatec Iacob Macarovici. In 11 Iulie 1940 am fost arestat împreună cu generalul pensionar Daşchievici şi colonelul Miron. Pe mine m'au eliberat, când au aflat din actele mele că sunt numai un general-medic, deci inofensiv din punct de vedere strategic... Oameni suspecţi mă urmăreau însă necontenit.

Speranţa, că voiu putea fi repatriat, mi-a dat însă curajul necesar de a rezista, în această atmosferă sufocantă. Comisiunile şi paracomisiunile de „repatriere“, cari lucrau mai mult din distracţie şi bătae de joc, mi-au risipit însă repede aşteptările. Şi pe lângă comisiunea germană mi-am încercat în zadar norocul, neputând înainta toate actele cerute. Astfel au trecut lunile de robie comunistă, până ce într'o zi de Iunie al celui de al doilea an de cutropire ne-a căzut o adevărată pacoste pe capul nostru: valul deportărilor în massă. Sute de camioane cu agenţii înarmaţi până'n dinţi goneau prin oraş, suburbii şi sate, pustiind căminele. Bărbaţi, femei, copii, sugaci şi infirmi luau drumul pribegiei. Peste scurt sosi şi timpul pentru Români, mai ales după începerea războiului. Ne-au spus doar bolşevicii şi argaţii lor mereu pe la comisiunile de repatriere: „Aveţi puţină răbdare, că veţi pleca şi voi...“.

ARESTAREA ŞI DEPORTAREA

In ziua de 22 Iunie, la orele 14, am fost ridicaţi, eu şi soţia, în împrejurări dramatice. Am fost despuiaţi de tot ce aveam mai de preţ asupra noastră, apoi închişi în secţii separate. Deabia la 25 Iunie am fost dus înaintea unui zbir dela G. P. U. şi anchetat dela orele 17 până la 23 seara. Am fost învinuit de spionaj în favoarea Germaniei. Bineînţeles, că această învinuire a servit numai de pretext. Anchetarea soţiei mele, pe care au încercat s'o inducă în eroare prin manevre josnice, a rămas şi ea fără rezultat. După 10 zile de arest, închişi fiind

într'o mică celulă cu un mare număr de arestaţi, într'o atmosferă pestilenţială şi cu o hrană insuficientă, am fost transportaţi la 2 Iulie 1941, împreună cu vre-o 2000 de oameni, pe jos înspre direcţia Cernauca—Toporăuţi. La 3 Iulie am continuat marşul pe şoseaua Hotinului la Zarojani. Aeroplane germane au bombardat podul de pontoane peste Nistru, provocând panică între bolşevici. Vre-o 40 de arestaţi, profitând de ocazie, au dispărut, iar alţii, căzuţi obosiţi pe marginea şanţurilor, au fost pur şi simplu împuşcaţi de escorta bolşevică.

Am trecut prin Kameneţ-Podolsk, ajungând lângă Proscurov. Acest drum de vre-o 100 km. l-am făcut în 2 zile şi jumătate, adesea pe o ploaie torenţială. Un alt număr de epuizaţi a primit glontele de graţie, asasinaţii rămânând prin şanţurile şoselei. Am făcut un mic popas într'un grajd de vite, murdar şi infect peste măsură.

TRUPELE ELIBERATOARE

Am ajuns la Proscurov. Acolo ne-a aşteptat o surpriză. Comandantul escortei, văzând situaţia critică creată de înaintarea rapidă a trupelor aliate, a împărţit caravana în 3 grupuri: nevinovaţi, suspecţi şi condamnaţi. Primul grup — unde ne aflam şi eu cu soţia, a fost eliberat la orele 10 seara, iar restul a fost escortat mai departe. Fiind epuizaţi şi răniţi, am rămas pe loc în holde, aşteptând sosirea trupelor noastre. Zgomotul războiului se apropia tot mai mult. Deabia după 2 zile au sosit trupele noastre eliberatoare. In acel sector operau trupe germane. La Antonovce am fost îngrijiţi şi pansaţi, apoi luaţi în primire de către un căpitan german, anume Theo Wagner, un om foarte gentil, care s'a îngriijt mai mult de soarta noastră. Am fost transportaţi la un lazaret din Proscurov, unde am fost trataţi două săptămâni de oameni cu o inimă într'adevăr creştinească. Ni s'au adus medicamente vitaminale prin avioane dela Berlin, deoarece starea noastră n'a fost departe de o epuizare completă. Am fost aduşi la Leow, unde am stat la spital până la 29 Iulie, după care dată am plecat prin Chodorow—Stanislau—Kolomea, la Cernăuţi, întrebuinţând drept mijloc de transport trenul, căruţa şi apoi, întâmplător, un automobil, care pleca tocmai la Cernăuţi. Pretutindeni am văzut cu oroare devastările comise de bolşevicii în retragere, până ce am ajuns acasă, mulţumind Atotputernicului Dumnezeu, că ne-a avut tot timpul în paza sa". S.

CIRCULAȚIA

Circulaţia pe drumurile ţării trebue să se facă într'o bună orânduială. Ea nu trebueşte să dea naştere la întâmplări care să împiedice bunul mers pe şoselele naţionale, judeţene şi comunale. E bine deci ca drumeţii să ştie drumul lor şi să nu se încurce cu căruţele, iar acestea să urmeze regula de mers fără ca să stânjenească fuga automobilelor.

O circulaţie pe şosele, cu reguli bine păzite de fiecare, se face uşor şi fără acele neplăceri care pricinuesc uneori chiar accidente.

O circulaţie ordonată pe şosele mai arată drumeţului străin, şi o frumoasă înfăţişare a ţării, iar nouă ne face plăcere şi ne dă siguranţă când călătorim.

Pentru aceasta, din înaltul îndemn al domnului Mareşal Antonescu, Conducătorul Statului, s'a început încă din toamna anului 1942 plantarea în întreaga ţară a unor tăbliţe semnalizatoare pe şosele.

S'a prevăzut instalarea unor asemenea tăbliţe de atragerea atenţiei la barierele drumului de fier, păzite şi nepăzite, la cotiturile periculoase ale drumurilor şi s'au pus semne de ocoluri scurte, de drumuri rele şi altele. S'au aşezat table de desluşire la încrucişări de două sau mai multe drumuri; table cu denumirea localităţilor în care intră drumul; table la poduri cu însemnarea greutăţii pe care aceste poduri o pot suporta, precum şi alte multe de felul acesta, cu scopul anume de a uşura drumeţia, fie pe jos, fie cu căruţa sau cu automobilul.

Ducerea la bun capăt a acestei însemnate opere de folos obşesc a cerut o lucrare foarte mare şi costisitoare. E destul să spunem că a fost nevoe de fabricarea unui număr de aproape 38 mii de tăbliţe vopsite şi scrise frumos, şi care costă 114 milioane lei. Deaceea, este nevoe ca tăbliţele şi stâlpii pe care sunt prinse, să fie păstrate în bună stare.

Sătenii sunt îndemnaţi să le ferească de vite, care au obiceiul să se frece de stâlpi, să îndemne copiii să nu le distrugă şi să nu arunce cu pietre în ele, fiindcă paguba loveşte comuna, care este răspunzătoare de toate stricăciunile produse şi aduce neajunsuri tuturor.

Respectaţi deci şi aveţi grije de tăbliţele lămuritoare, puse pe şosele. Nu le distrugeţi; mustraţi şi daţi pe mâna autorităţilor pe răufăcătorii care le strică! Invăţaţi copiii să le respecte. Tăbliţele acestea sunt bunul tuturor, — ne ajută în călătoriile noastre.

CUM AU TRĂIT ȚĂRANII IN RAIUL BOLȘEVIC

In Basarabia și Bucovina introducerea sistemului drăcesc de exploatare umană, acela al bolșevismului, a intâmpinat serioase greutăți și o rezistență dârză din partea majorității țăranilor. Sunt cunoscute măsurile de extirpare, luate de comuniști prin satele basarabene și bucovinene. La noi în Bucovina, de exemple satele recalcitrante sistemului au fost pur și simplu evacuate, iar o parte din țărani, cari au cerut insistent să fie repatriați, au fost secerați de mitralierele bolșevice. In câteva sate de pe lângă Adâncata s'au petrecut astfel de exterminări sângeroase, iar familiile rămase au fost transportate în Siberia în vagoanele de vite încă înainte de recoltă.

Adevăratul sistem bolșevic n'a ajuns prin urmare să fie aplicat în intregime de „eliberatori" în Bucovina și Basarabia. Intervenția trupelor armatelor creștine, călăuzite și păzite de Sf. Dumnezeu, a zădărnicit îndeplinirea operei nefaste.

Cum ar fi ajuns însă sărmanii noștri țărani la sapa de lemn iudeo-comunistă, dacă salvarea nu s'ar fi produs tocmai la timp,

ne povesteşte un biet plugar transnistrian, care a scăpat din iad tot grație trupelor noastre victorioase.

El spune între altele:

„Noi țăranii, cari am flămânzit mai mult decât am fi putut suporta, am lucrat după sistemul colhoznic fără încetare ani de a rândul, devenind tot mai săraci. Produsul muncii noastre ne-a ajuns deabia să ne plătim birurile, cari erau apăsătoare şi fixate astfel, ca să nu ne mai rămână aproape nimic în casă. Controlorii fiscali, iudeo-bolşevici ne mâncau deabinelea sufletul şi zilele. Adesea, pentru a ne potoli foamea, am furat alimente sau grâne de pe câmpuri, proprietatea noastră, inventariată şi confiscată de bolşevicii, pentru a fi mai siguri de avuturi noastre, au postat santinele pe lângă câmpii, cari stăteau de pază pe nişte turnuri înalte, construite din lemn. Bine ne-au păzit cei fără Dumnezeu, vai de noi, ce am îndurat! Pentru a ne avea însă complet la discreție, agenții G.P.U-lui au născocit ideea, să ne controleze prin spionaj şi denunțianți. Şi ce-i mai trist din toate, aceşti spioni au fost recrutați prin diferite promisiuni tocmai din sânul familiilor. S'au servit de copii, cari în inconştiența lor, spuneau totul ce ştiau agenților iscoditori, cari se ocupau de aceasta mârşavă meserie cu multă râvnă şi răutate. Erau cazuri, unde copii de țărani, amăgiți de agenți, trădau pe proprii lor părinți, expunându-i condamnărilor celor mai grele sau chiar morții. Astfel de copii spioni au fost lăudați la şcoală de „învățători" şi citați drept exemple de patrioți. G.P.U.-ul îşi făcea de cap, iar noi țăranii mueam de foame. Ne murea trupul şi sufletul cu copii trădători în casă şi cu vetre reci fără mămăligă sau pâne. Dumnezeu să le răsplătească suferințele noastre".

Din cele câteva cuvinte ale țăranului, pline de profundă amărăciune, se poate desprinde uşor adevăratul sistem bolşevic de roboți şi sclavi ai timpurilor moderne. Nu ne mai miră deci, dacă citim că oraşele mari moscovite mişună de spioni între 10—15 ani, dându-li-se în multe cazuri chiar dreptul de execuție asupra oamenilor în vârstă. Destrăbălarea sufletească a copiilor ruşi, păgânizați de mii de învățători iudeo-bolşevici, cari cutreeră Rusia Sovietică, va avea drept urmare un cutremur din temelii al întregului popor de 200 milioane, al cărui viitor se conturează ca drept una din cele mai cumplite tragedii ale umanității.

HUŢANII

Huţanii trăesc în Carpaţii Galiţiei de Răsărit şi al Bucovinei vecine şi în vreo câteva sate maramureşene. In Bucovina ţinutul Huţanilor se întinde prin naltul munţilor la frontiera de Vest dela Cârlibaba, Breaza, Ruşii Moldoviţa şi la Argeş Şipote, Seletin spre Câmpulung-rusesc până dincolo de Berhomet şi Vijniţa. Statistica austriacă şi chiar cea românească din 1930, continuând o eroare veche, îi amestecă cu Ucrainenii, sporind numărul acestora. Ştiinţa n'a deslegat până acuma problema originii lor. Sigur apare doar atât, că sunt o populaţiune slavizată prin Ucrainenii vecini cu ei. Dar graiul lor are particularităţi în baza cărora nu poate fi considerat identic cu graiul dela Coţmani, Zastavna şi Văşcăuţi. Ceea ce-l deosebeşte este înainte de toate de origine română, ca şi multe din credinţele şi superstiţiile lor. In plimbările mele prin Munţii Apuseni întâlnesc mereu oameni care îmi dau senzaţia că i-am mai văzut în celalt colţ de ţară, pe la Cârlibaba şi Breaza bucovineană sau de-a-lungul Prislopului care uneşte Bucovina cu Maramureşul. Munţii Apuseni şi Maramureşul au doară în graiu şi port şi alte aspecte asemănătoare. Iată vreo câteva din elementele româneşti ale graiului lor, comunicate mie din bunăvoinţa d-lui prof. E. Petrovici, din materialul adunat pentru Atlasul Lingvistic Român, deci verificate în faţa locului: uak'işa (rom. oacheşă) „oaie albă cu puncte negre la ochi", jenépen „jneapăn", geletka s. gelątocika (rom. găleată) „cofă", uatach

(rom. ătai) „cel ce face brânză", harmasar „armăsar", bouar „boar", vakr „văcar", rumegi „rumegă", u ţari „la ţară", spre câmpie", faţu „faţă, aspect, culoare", samendza (rom. sămânţă) „soiu, fel", putina „putină", áfena „afînă", kiptar „pieptar", niepota „nepoată", sac „sac de prins peşti", samanáie „seamănă", etc. Huţanii formează comparativul adjectivelor şi adverbelor cu românescul mai : mai deläko „mai departe", mai faina „mai bună", mai ráno „mai de timpuriu" şi întrebuinţează vocative româneşti, ca finie „fine" şi fino „fină, fino". De sigur graiul Huţanilor este un dialect românesc, ce-şi găseşte locul între graiurile slave alăturea de cel ucrainean, ca un dialect cu puternice aspecte româneşti în tezaurul lui de cuvinte şi chiar în structura lui. Dacă însă Huţanii nu sunt de acelaşi neam cu Ucrainenii, de ce le-am căuta obârşia printre Sciţi, Cumani, Goţi, Daci sau Mongoli. Slavii au dat în expansiunea lor de Români prin acele regiuni, unde în toponimie dăm la tot pasul de câte o numire românească. Cel care a susţinut mai întâi că Huţanii au fost Români înainte de a fi slavizaţi, a fost pare-mi-se Emil Kaluzniacki, profesor de slavistică la Universitatea din Cernăuţi.

AL. PROCOPOVICI

„Lupta noastră, — a spus Mareşalul Conducător — este astăzi în toiul ei şi ea ne cere să însutim sforţările noastre, spre a învinge duşmanul şi greutăţile ei şi, mai ales, pentru a croi un drum nou de lumină şi tărie Neamului Românesc.

La acest părintesc apel al Conducătorului se cade să răspundem cu înţelepciunea şi seriozitatea purtării şi vorbei noastre. Să ne împlinim îndatoririle şi să dispreţuim valul minciunilor de tot felul, care caută să ne turbure rosturile şi unitatea noastră sufletească.

DEPORTAȚII

Din Bucovina de Nord și Basarabia, bolșevicii au deportat întregi familii românești.

Din departe — din departe —
vaie vânt fără ogoiu :
Țării lacrimi multe'mparte
din departe — din departe —
Frați bătuți, flămânzi și goi,
mândri frați, robi la mișei,
gem în clătinat convoiu...
— Doamne, 'ndură-Te de ei !

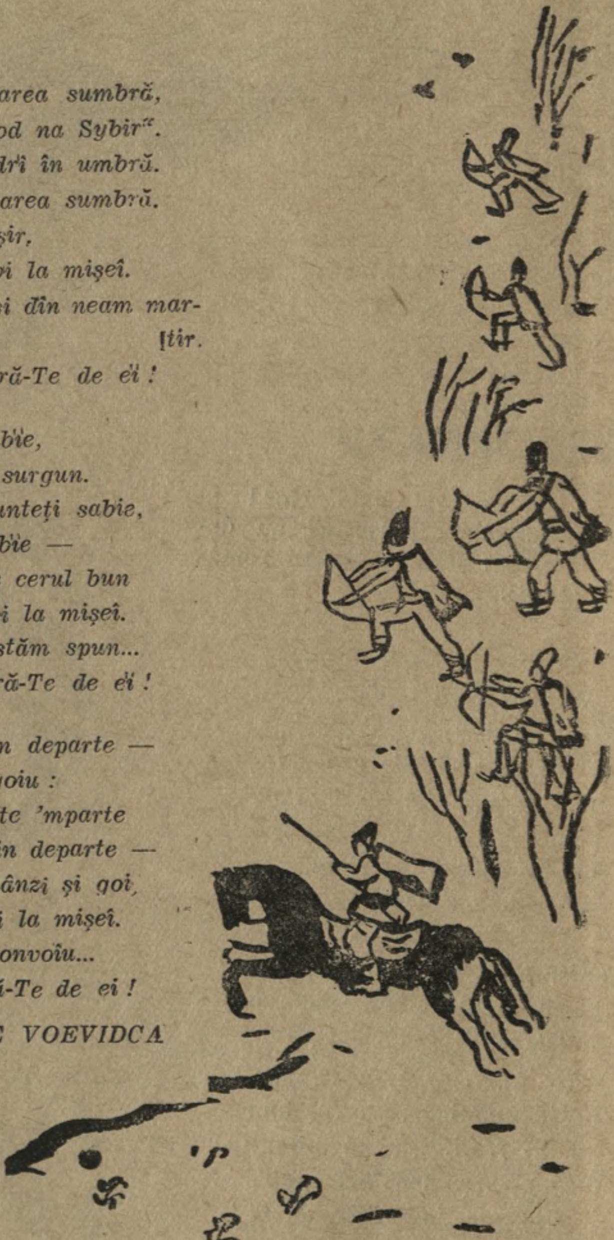
Vaier lung prelung, se-aude,
Strigă frații din Surgun,
Haitele îi mușcă crude,
Vaier lung, prelung se-aude.
'Nalță mâini spre cerul bun
mândri frați, robi la mișei.
Mucnici greu blăstăm spun...
— Doamne, 'ndură-Te de ei !

Plumb, se lasă zarea sumbră,
plumb ca'n „Pohod na Sybir".
Plânge — Aleandri în umbră.
Plumb, se lasă zarea sumbră.
Geme clătinatul șir,
mândri frați, robi la mișei.
frați plâng, smulși din neam mar-
[tir.
— Doamne, 'îndură-Te de ei!

Bucovină, Basarabie,
Strigă frații din surgun.
Sunteți Cruce, sunteți sabie,
Bucovina, Basarabie —
'Nalță mâini spre cerul bun
mândri frați, robi la mișei.
Mucnici greu blăstăm spun...
— Doamne, 'îndură-Te de ei!

Din departe — din departe —
vaie vânt fără ogoiu:
Țării lacrimi multe 'mparte
din departe — din departe —
Frați bătuți, flămânzi și goi,
mândri frați, robi la mișei.
gem în clătinat convoiu...
— Doamne, 'îndură-Te de ei!

GEORGE VOEVIDCA

Inchinare Conducătorului

Eşti simbol de credinţă şi de jertfă,
o stea ce arde dincolo de zări
şi'n iroşiri de raze ne trimete
profundele destinului chemări.

Eşti duh din duhul Marilor eroi,
voinţă de oţel călită'n foc,
că'n zile de urgie ne-ai fost dat,
s'aduci prin luptă Neamului noroc.

In fapta Ta grăiesc neîncetat
Mihai cel Brav şi Ferdinand cel Sfânt;
un fulgerat de milenarul vis
şi 'ntregitorul scumpului pământ.

Un neam întreg, c'o singură simţire,
a făurit în jurul Tău un munte,
şi a jurat să Te urmeze 'n luptă
şi focul şi urgia s'o înfrunte.

Păşim pe drumuri noui, pe drumuri sfinte,
să punem Neamu 'n rosturile sale
şi mii de glasuri strigă din morminte
să-Ţi ascultăm porunca, Generale!

N. BOCŞA

Copiii: darul cerului

In România cel mai preţios dar, pe care Dumnezeu îl aduce Neamului, este copilul.

Darurile Cerului trebuesc cinstite cu mare îngrijire. Oricum va fi: bogat sau sărac, frumos sau urît, îngrijit sau părăsit, dotat sau nedotat, paşii lui vor trebui îndreptaţi pe acelaş drum: lupta continuă către cinste. Să fie cinstit între toate. Din cinste naşte: munca, bunacuviinţa, dragostea, cumpătarea, voioşia, seninătatea, bunătatea, jertfa şi chiar eroismul.

Să-i deprindeţi să creadă în Dumnezeu şi în Biserica Lui. Să se închine cu tăria cu care Biserica era iubită de strămoşii noştri. Să se deprindă să-şi apropie sufletul de Dumnezeu şi să-i feriţi de trufia deşertăciunilor... Că nu există putere în lume să poată opri biruinţa lui Dumnezeu şi a celor ce au crezut în El.

Mareşal ION ANTONESCU

CURIOZITĂŢI

STARI DE SURESCITARE LA CAI

Clătinarea din cap a cailor, acele mişcări regulate pe care caii le fac din cap şi din gât trebue considerată ca o stare de surescitare.

Mai ales caii nervoşi şi aceia care sunt prea munciţi, suferă de aceasta. De multe ori, aceste mişcări sunt produse de şederea în grajd, de surescitări sexuale sau de deranjamente digestive.

DE CAND SE CUNOAŞTE MARUL?

Merele sunt un fruct apreciat din cele mai vechi timpuri. Astfel, chiar omul din epoca de piatră, cunoaşte mărul, fruct care astăzi se găseşte pe pământ în 1500 de neamuri diferite.

O COLECŢIE CE IESE DIN COMUN

Un învăţător din Boemia de Sud posedă o colecţie cu totul aparte, căci acest om strânge de mulţi ani toate mersurile de tren din lume şi acum se poate mândri că colecţia sa este aproape completă.

MINUNAŢIA VEDERII

Ochiul este fără îndoială cel mai valoros dintre organele simţurilor noastre. Incă din timpurile de demult, oamenii de ştiinţă s'au ocupat cu această gingaşă capodoperă a creaţiunii, reuşind să găsească metode de tratament, de operaţie şi de constatare din cele mai importante.

Cât de mari sunt performanţele ochilor noştri, se poate vedea din următoarele detalii: natura a potrivit ochii, după nevoile vieţii. Mărimea şi conformaţia lor corespunde totdeauna importanţei purtătorului. Pentru acele animale care trebue să vadă şi noaptea, orbita este mare.

Natura a făcut ca ochiul să se poată adapta nevoilor, mărindu-se sau micşorându-se, după cantitatea de lumină. Spre exemplu, între o pajişte luminoasă şi o pădure, diferenţa intensităţii de lumină este de 10:1. Adaptarea ochiului la aceste variaţii este o muncă extraordinară, pe care noi nici nu o observăm. Reţina ochilor noştri este formată din mai multe milioane de elemente mai puţin la o lumină slabă decât la una puternică. Prin urmare o lumină proastă duce la slăbirea vederii. Prin încordarea voinţei reuşim totuşi să vedem, dar aceasta are ca urmare o extraordinară obosire.

Din această cauză se recomandă lumină cât mai bună la lucru mărunt. Imbunătăţirea luminii este o cerinţă imperioasă mai ales în timpurile de astăzi, de muncă încordată.

RARITĂŢI

30 MILIOANE LEI PENTRU UN TABLOU

Printre alte obiecte vândute la o licitaţie la Haga, se afla şi un tablou de Rembrandt, care este considerat ca unul din primele sale lucrări istorice. Tabloul, care poartă titlul „Bunătatea împăratului Titus", a atras mulţi amatori. Preţul iniţial a fost de 50.000 guldeni, care însă a fost ridicat în timpul licitaţiei la 300.000 guldeni, adică circa 30 milioane lei. Pentru această licitaţie a fost nevoe de numai 4 minute. Cumpărătorul este un negustor de artă.

UN PLUG DE 3500 ANI

Nici un instrument întrebuinţat în agricultură nu-şi are o istorie atât de îndepărtată ca plugul. Căci plugul a fost prima unealtă de care omul s'a folosit când a pornit să lucreze pământul.

O dovadă ce întăreşte această afirmaţie este un vechiu plug găsit în 1927 când se făceau săpături pentru scoaterea turbei în localitatea germană Walle, din ţinutul Zürich, şi care se găseşte astăzi în păstrarea Muzeului agricol din Hannovra. Acest plug este socotit de specialişti ca fiind de aproximativ 3500 de ani.

CEL MAI MIC ELECTROMOTOR DIN LUME

Mecanicul Josef Peroutka din Pilsen a fabricat în timpul său liber cel mai mic electromotor din lume, care nu are măcar nici mărimea unui timbru poştal. El este pus în mişcare cu ajutorul unei baterii de buzunar şi atinge o viteză de 260 de învârtituri pe secundă.

MAI PUŢIN ALCOOL, MAI PUŢINE NENOROCIRI

Academia de Medicină din Paris a stabilit, pe bază de cercetări, că în urma împuţinării consumului de alcool în Paris, datorită scumpetei, cazurile de boală şi accidente provocate de consumarea exagerată a alcoolului au scăzut la 79% în ce priveşte bărbaţi şi 25% femeile.

LUCRARI CIUDATE

Copiii din Tiahuanaco, cel mai vechi oraş din lume, obişnuesc să-şi facă jucăriile după modelul statuelor uriaşe de zei din piatră, care au o vechime de aproximativ 14.000 ani.

MARCI POŞTALE PREŢIOASE

Mărcile poştale uzate pot recompensa câteodată toate cheltuelile pentru porto ale unei întreprinderi. O mare firmă din Copenhaga are de efectuat actualmente transporturi numeroase pe insula Fenoe, iar pentru această rută se folosesc mărci speciale. Aceste mărci existând numai pe linia în cauză, fiind astfel extrem de rare, sunt foarte cerute de colecţionari. Unul dintre funcţionarii firmei a strâns deaceea mărcile poştale şi le-a vândut apoi obţinând pentru ele suma de 40.000 coroane daneze.

Porunci

Am pus în fiecare pisc din Caucaz
Cruci vii la cap de vis creștin,
Și crucea mântuirii noastre pe deplin
Va lumina pe frunțile de cneaz.
Pe-aici, pe brazdele de sânge,
Am tras hotare de credinți,
Din muritori urcăm în ceruri sfinți,
Zidim noui zodii pentru ginți.
Stau în genunchi și noi și munți și ape,
Stau sfinții în genunchi în slăvi cu toții,
Și Horia și Cloșca cu toți Moții;
Ies toți martirii veacurilor s'arate
Pe unde sunt hotarele lăsate,
De urma sângelui de veacuri îngroșat,
Cu dreptul vieții și-al morții măsurat.
De nu va fi așa precum socoți;
Tu dobrogean, bucovinean, basarabean și moț,
Și dacă biruința ne va cere
Și ultimul și primul pentru vrere,
Blestemul va rămâne suveran,
De nu-i născut, el se va naște și 'ntr'un an,
Un secol, un mileniu, — nu-i măsură
Să stăvilească eroii ce căzură.
Uniți cu toții într'o ură,
Vor învia cu toții într'un braț
Și vor lovi cu forța miilor de frați
Cu val din Mare și cremeni din Carpați.
Să vină 'n hora noastră cine-o vrea,
Să știe cât am dat și cât vom da
Pentru pământul Țării și cu cerul lui
Ce nu cunoaște decât frica Lui.

CONSTANTIN BIVOLARU

CAZURI UIMITOARE IN MEMORIE

Recent regisorul Wolfgang Liebeneîner a primit dela un băîat de 14 ani din Troppau (ţara Sudeţilor) dialogurile filmului „Bismark", scrise cu rugămintea de a controla dacă sunt juste.

Intr'adevăr băîatul a reuşit să scrie pe dinafară filmul, cu foarte puţine greşeli, după ce l-a văzut de două ori, ceeace denotă o memorie extraordinară.

Istoria oferă mai multe exemple de memorie excepţională.

Astfel filosoful Seneca putea să repete îmedîat 2000 cuvinte care i se spuneau, înainte şi înapoi.

Un spaniol Fernando din Cordoba, care a trăit pe la 1450, ştia la vârsta de 10 ani Biblia pe dinafară. La 20 ani ştia pe dinafară toate operetele principale ale autorilor celebri.

Şi Pascal ştia Biblia pe de rost. — Corneille ştia toate lucrările sale dramatice pe dinafară. — Crébillon se asigura în contra reprezentaţiei nepermise a pieselor sale, prin aceia că scria versurile abia după ce le declama directorului de teatru şi acesta le accepta.

Un amator de teatru, Neufvillaine, a tipărit o piesă de teatru a lui Moliere, al cărei singur manuscris nu era dat la editor, scriind-o pe dinafară după reprezentaţia văzută.

Racine avea deasemenea o memorie excelentă. La Collefe Parc-Royal el fu surprins de un profesor citind o carte nepermisă. Când profesorul i-o luă, Racine nu se supără afirmând că o ştie pe dinafară.

Un anume Barthold Niebuhr, funcţionar la o bancă din Copenhaga, a fost în stare să spune din afară toate conturile băncii, fără greşeală, în număr de 1800, după ce a ars banca.

Şi dacă se spune despre regele Cyrus al Persiei, că ar fi ştiut pe dinafară toate numele soldaţilor săi, memoria lui a fost întrecută de generalul Dupont, conducătorul serviciului de spionaj al armatei franceze, în timpul războiului mondial. Dupont ştia pe de rost toate numele şi rangurile tuturor ofiţerilor din armată germană şi franceză, precum şi origina lor, culoarea şi formaţiunea fiecărei companii, ceeace ar fi putut economisi secţiunii sale o cartotecă de 200.000 de nume, numărul aproximativ al ofiţerilor celor două armate.

De sus în jos: Mănăstirea Suceviţa; Bistriţa; Rarăul; Solca; Bâtca Popchilor, pe Rarău; Vedere din Suceava; Bistriţa, la Dorna; ——>

Mănăstirile din Bucovina centre de artă religioasă miniaturistă

de prof. univ. S. RELI

Bucovina noastră mândră, împodobită cu plaiuri de codri verzi și veșnic tineri, e și un mare muzeu istoric cu comori neprețuite de artă religioasă românească, în diversele ei manifestări.

Aici, în Moldova de sus, cum s'a numit până la 1775 acest minunat colț de pământ românesc, Petru Vodă Mușat I., Ștefan Vodă cel Mare, Petru-Vodă Rareș, voevozii Ieremie și Simion Movilă, mitropolitul Anastasie Crimca și Miron Vodă Barnovschi, au ridicat și au înzestrat cele mai frumoase și mai bogate mănăstiri ale Moldovei și le-au destinat să fie, nu numai locașuri de închinare și de amintire pioasă a evlaviei românești, ci și centre de cultură și artă, din care să pulseze, viu și puternic, viața spirituală în toate părțile pământului românesc.

Aici, în Bucovina, între zidurile mănăstirilor voevodale, Mirăuții Sucevii, Voroneț, Humor, Putna, Sucevița și Dragomirna, călugării harnici din veacurile XV—XVII au întemeiat școli cu ateliere de muncă artistică, în cari au fost făurite, cu

sârguință de albine și cu migală, comori bogate de obiecte de artă religioasă, creațiuni neegalate ale geniului artistic românesc, pentru slava lui Dumnezeu, izvorul binelui și al frumosului, și spre mântuirea sufletului artistului evlavios.

Indeosebi s'a cultivat arta religioasă decorativă, numită și arta miniaturistică sau „arta religioasă minoră", care s'a manifestat în următoarele feluri:

a) Arta caligrafiei miniaturistice, sau copierea frumoasă, artistică, a textelor sf. scripturi, și împodobirea lor cu vignete, miniaturi și inițiale colorate frumos, în bronz, roșu, albastru, verde și negru [1])

b) Arta ornamentării manuscriselor cu ilustrațiuni sau miniaturi pictate, acvarele pe un fond bronzat sau pe un roșu purpuriu, cari înfățișau chenare împodobite cu flori, scene din viața Mântuitorului, chipul Evangheliștilor, Liturghiștilor și altor sfinți, sau chipul voevozilor, boierilor și mitropoliților, ctitori de mănăstiri, sau purtătorii de cheltuiala a materialelor.

Așa e, de pildă Evanghelia dela mănăstirea Humor, scrisă la porunca lui Ștefan cel Mare, în anul 1473, și păstrată azi la Mitropolia din Cernăuți.

Ea ne înfățișează pe una din paginele ei, chipul pictat în colori al marelui Domnitor, cu plete blonde, cu ochi albaștri, îngenunchiat în fața Maicii Domnului, căreia-i oferă evanghelia [3]).

Modelele pentru ornamentarea manuscriselor religioase cu miniaturi, veniră în țările noastre din Constantinopole, care fu înfluențat în această privință, de arta asiatică, persană și armeană [4])

Cel mai vechiu caligraf miniaturist cunoscut din Țara Românească, a fost călugărul sârb Nicodim; în Moldova, cel mai vechiu caligraf și miniaturist a fost Grigore Țamblac, dela mănăstirea Mirăuților din Suceava, dascăl de slovenie și predicator la catedrala mitropolitană din capitala de atunci a Moldovei.

Evanghelia dela Humor, cu chipul pictat al lui Ștefan cel Mare, fost caligrafiată și înfrumusețată cu chipul în miniatură al marelui Domnitor și cu alte picturi miniaturistice, de călugărul caligraf și pictor miniaturist Nicodim, din mănăstirea Humorului, dela care au rămas și alte lucrări de artă miniaturistă [5]).

In mănăstirea Putna, lucra pe vremea lui Ștefan cel Mare, un mare artist caligraf și miniaturist, călugărul Palade, dela care ne-a rămas o frumoasă Evanghelie, păstrată în această mănăstire. Apoi, ieromonahul Spiridon dela această mănăstire a copiat și a înfrumusețat cu miniaturi pictate un Evangheliar slavon, aflător mai târziu tocmai la Moscova [6]); iar ieromonahul Filip, a copiat și a împodobit cu picturi miniatu-

Foto L. Balan

FIG. Nr. 1

Coperta unei Evanghelii slavone din Mănăstirea Dragomirna, caligrafiată și împodobită cu picturi miniaturiste de ctitorul mănăstirii, Mitropolitul Anastasie Crimca, la anul 1609.

riste, la porunca lui Ştefan Vodă cel Mare, în anul 1502, un Evangheliar, care a fost donat apoi de marele Domnitor mănăstirii Zografu din Muntele Athos. Azi acest Evangheliar se află în Biblioteca Naţională din Viena [7]).

Altă Evanghelie, scrisă la porunca şi pe cheltuiala lui Ştefan cel Mare, pentru biserica din Cetatea Hotinului, în anul 1492, de diacul Teodor, „fiul lui Mărişescu", în mănăstirea Neamţului, se păstrează azi în „Biblioteca bavareză a Statului" (Bayerische Staatsbibliothek) din München, în Germania [8]).

Imprejurările în cari aceste două Evangheliare, monumente de artă românească din timpul lui Ştefan cel Mare, au ajuns în marile biblioteci ale Reichului german din Viena şi München, încă nu sunt lămurite. Ele trebuesc cercetate la faţa locului de un istoric român competent, care ar putea griji şi de reîntregirea patrimoniului nostru cultural şi artistic vechiu prin reproducerea şi publicarea lor în facsimile fotografice, cu un studiu istoric potrivit însemnătăţii documentare a acestor scumpe suveniri româneşti dela marele Ştefan Vodă, păstrate în Germania, prietena şi aliata României de azi.

c) Al treilea fel de artă religioasă veche românească este arta legătoriei ferecate cu gravuri în aur şi argint.

Şi această artă minoră s'a desvoltat odată cu caligrafia şi pictura religioasă miniaturistă în vechile noastre mănăstiri voevodale. Călugării meşteri în această artă, pe care o exercitau însă mai întâi şi mai ales „zlătarii" sau „argintarii" laici de prin centrele mai mari de cultură din trecutul nostru, îndeosebi din Suceava, Roman, Iaşi, ş. a., legau manuscrisele, frumos caligrafiate şi împodobite cu picturi miniaturiste, în scoarţe de lemn, îmbrăcate în piele, în atlas, sau „ferecate în aur şi argint. Pe frontispiciile sau copertele acestor manuscripte, legate în scoarţe îmbrăcate cu aceste metale preţioase, se gravau sau se turnau în reliefuri scene biblice sau istorice religioase, încadrate de admirabile chenare, artistic lucrate după izvoade sau motive de o rară frumuseţe, compuse de spiritul şi talentul artistului, influenţat de cele mai multeori de literatura religioasă populară, apocrifă, şi de izvoadele cusăturilor naţionale ale poporului nostru.

Amintim aici, ca exemple intuitive de legătorie artistică Legătura unei Evanghelii greceşti, lucrată în anul 1598, probabil în Mănăstirea Suceviţa, pe cheltuiala Domnului Ieremie Movilă şi a soţiei sale, Elisabeta Doamna, păstrată acuma în mănăstirea Sinai din Siria [9]). Pe coperta acestei Evanghelii se află săpată în aur „scena coborîrii Mântuitorului în Infern pentru a sfărâma lanţurile robiei şi a mântui din împărăţia veşnicului întunerec pe primii oameni — scenă înspirată de evanghelia apocrifă a lui Nicodim" [10]).

Biblioteca Județeană
— CLUJ —

Foto L. Balan

FIG. Nr. 2

Pictură miniaturistă, inedită, a mitrop. Anastasie Crimca, pe un manuscris din mănăstirea Dragomirna.

13.891

Aceiaşi scenă simbolică a jertfei Domnului nostru Isus Hristos pentru mântuirea omenirii, se află gravată pe coperta ferecată în aur şi argint a unei Evanghelii cu miniaturi, scrisă de mitropolitul Anastasie Crimca, în zilele domniei lui Ieremia Movilă (1595—1606), ale căror chipuri sunt deasemeni gravate în relief în colţurile de jos ale copertei [11]).

Originalul acestei Evanghelii se află în Mănăstirea Dragomirna din Bucovina, iar legătoria ei artistică, ferecată în aur şi argint, cu scenele coborîrei Mântuitorului în Infern şi coborîrei Sfântului Spirit peste Apostoli, săpate pe copertele ei, a fost reprodusă de profesorul N. Cartojan în opera sa: „Istoria literaturii române vechi“, (vol. I. Bucureşti, 1940 p. 20 [12]).

d) Altă ramură a artei religioase minore este broderia religioasă.

Arta broderiilor religioase, de o fermecătoare frumuseţe şi fineţe, ţesute din fire de aur şi împodobite cu perle şi mărgăritare, s'a desvoltat mai ales în atelierele din Mănăstirea Putna, pe vremea domniei lui Ştefan cel Mare, (în jumătatea a II-a a secolului XV. şi apoi în cursul secolului al XVI-lea.)

In această mănăstire se păstrează până azi un admirabil exemplar de broderie religioasă, un Epitaf sau Aier, care înfăţişează trupul mort al Mântuitorului, încunjurat de Maica Domnului, şi Maria Magdalena, Sf. Iosif şi Nicodim, şi de îngeri. La colţuri sunt simboalele evangheliştilor.

Acest model de Aier, brodat, a trecut apoi dela Mănăstirea Putna, şi la alte ctitorii ale lui Ştefan cel Mare, la mănăstirile Voroneţ şi Dobrovăţ [13]), umanizând drama morţii Mântuitorului prin faptul, că aduce la căpătâiul său fiinţele cele mai apropiate din viaţa Sa pământească. Aierul sau epitaful acesta, lucrat în Mănăstirea Putna, în anii din urmă ai domniei lui Ştefan cel Mare, este o creaţiune nouă, reprodusă, cu mici variante de motive şi adaosuri, de pe alt model de epitaf, care e cel mai vechiu de pe pământul romănesc, şi se păstrează deasemeni în Mănăstirea Putna. Acest vechiu epitaf, e de origine sârbească, şi a fost lucrat , cu un fin gust artistic, după motive bizantine, de regina Eutimia, văduvă după despotul sârb Ioan Uglieşa, şi de fiica ei, Eupraxia, în liniştea unei mănăstiri sârbeşti, unde se călugăriră.

După invazia turcească asupra ţinuturilor sârbeşti, pela începutul veacului al XV-lea, călugării acestei mănăstiri sârbeşti, fugind în ţările noastre de urgia mohamedană, au adus cu sine în Moldova şi acest preţios epitaf, care a servit apoi ca model în atelierul-şcoală de broderie din Mănăstirea Putna, pentru o serie de alte exemplare [15]) de broderii similare.

Pe la începutul veacului al XVII-lea, se întemeiază pe pământul Bucovinei de azi două focare noui de cultură şi artă religioasă: Mănăstirea Suceviţa, ctitoria Voevozilor Movileşti

Foto L. Balan

FIG. Nr. 3

Epitaf brodat cu fire de aur, reprezentând Adormirea Maicii Domnului, donat mănăstirii Dragomirna de Domnul Moldovei, Ştefan Tomşa, în anul 1612.

şi Mănăstirea Dragomirna, ctitoria mitropolitului Moldovei, Anastasie Crimca, cu ajutorul Domnului Moldovei, Miron Movilă Barnovschi.

Aceste două mănăstiri mari şi bogate continuă evoluţia artei religioase miniaturiste, cultivată pân' acum mai ales în atelierile Mănăstirii Putna. Indeosebi s'a distins în această privinţă Mănăstirea Dragomirna, al cărei ctitor, Anastasie Crimca, fost mai întâi episcop de Rădăuţi, pus de Mihai Vodă Viteazu (1600), apoi episcop de Roman (1605—1608 şi mitro-

polit al Moldovei (1608—1617 și 1619—1629), a fost însuși un mare artist miniaturist, și anume: caligraf, pictor și gravor în metal și sculptor în lemn (xilograf).

Intre odoarele de mare valoare artistică și istorică, păstrate în Muzeul Mănăstirei Dragomirna, se află minunate opere de artă religioasă minoră, lucrate cu măestrie de mâna harnică a mitropolitului Anastasie, sau după sugestiile, indicațiile și izvoadele sale desemnate, sculptate în lemn sau gravate în metal.

Dintre aceste odoare scumpe, menționăm următoarele lucrări artistice, inedite, de miniaturistică religioasă, ale căror imagini le reproducem în facsimile fotografice pe aceste pagini:

1. O Evanghelie slavonă, caligrafiată frumos pe pergament și împodobită cu multe picturi miniaturiste de mâna mitropolitului Anastasie Crimca, și donată de dânsul ctitoriei sale, în anul 1609, în timpul domniei lui Constantin Vodă Movilă, după cum spune inscripția de pe copertă. Pe reversul foii a 15, dela sfârșitul cărții, se află pictat chipul mitropolitului Anastasie. (Vezi figura No. 1.)

Această Evanghelie e legată artistic în păreți de lemn, ferecați cu table de argint aurit și prinși la încheietură cu o țesătură de sârmă argintată. Pe coperta de argint sunt săpate următoarele scene și imagini religioase, încadrate de un chenar de o mare finețe, săpat din acelaș mobil metal:

In colțurile și marginea de sus, sunt chipurile Mântuitorului și Maicii Domnului, având în spate câte o ceată de îngeri. Mai în jos, e coborîrea Sf. Spirit peste Apostolii, în limbi de foc, în mijlocul limbelor e Sf. Spirit, în chip de porumb, la stânga e chipul profetului David, iar la dreapta e chipul profetului Isaia, cari au prezis în cărțile lor acest eveniment sfânt. In mijlocul copertei sunt chipurile celor 12 Apostoli, iar mai jos, în mijloc, un tablou votiv, probabil al lui Constantin Vodă Cantemir, cu alți membri ai familiei sale.

In colțul din stânga, jos, e gravat chipul mitropolitului Anastasie Crimca, îngenunchi, îmbracat în ornate, cu mitra pe cap, ținând în mâni o carte, simbolul Evangheliei pe care a caligrafiat-o el și o închină bisericii ctitoriei sale, și care a fost împodobită cu această prea frumoasă legătorie artistică cu miniaturi săpate în argint de argintarul român „Gligorie Moisiu".

Un alt model, inedit, de pictură miniaturistică e tabloul pictat de mitropolitul Anastasie Crimca, într'un manuscris de Sf. Scriptură, din Mănăstirea Dragomirna. (Vezi fig. No. 2)

In partea de sus e înfățișat în mod plastic, chipul lui Dumnezeu Tatăl Atotțiitorul, „Domnul Savaoft" la stânga e chipul Arhanghelului Gavril, iar la dreapta, cel al Arhanghelului Mihail.

In partea de mijloc și de jos a tabloului, e chipul lui Dumnezeu Fiul (Dl. n. Isus Hristos) stând pe tron, încunjurat de cetele îngerești; deasupra capului său, se vede Dumnezeu Spiritul Sfânt, coborând dela Tatăl în chip de porumb.

Intregul tablou reprezintă deci cele trei persoane ale lui Dumnezeu, cel unul după ființă, sau Sf. Treime.

Tot în Mănăstirea Dragomirna se păstrează și un prea frumos model inedit de broderie religioasă, pe care-l reproducem aici, sub fig. No. 3. E un Epitaf mare cusut cu fire de aur,

Foto L. Balan

FIG. Nr. 4.

Acoperământul de mormânt al Domnului Moldovei, Ieremie Movilă din mănăstirea Sucevița, brodat în anul 1606.

pe catifea roșă. Pe fond e înfățișată scena Adormirei Maicii Domnului.

Inscripția brodată în jurul tabloului ni spune că, acest Epitaf a fost donat mănăstirei Dragomirna cu hramul Pogorîrii Sfântului Duh, la anul 1612, de Domnul Moldovei Ștefan IX. Tomșa, (1611—1615) în timpul „Smereniei Sale, Arhiepiscop

Anastasie Crimcovici, Mitropolitul Sucevii, spre pomenirea sa și a părinților săi".

Apoi se mai află în această mănăstire un sf. Aier, roșu, „făcut de mitropolitul Anastasie Crimca, în anul 1626, pentru Mănăstirea Dragomirna", și un sf. Aier, cusut cu fire de aur și de mătasă, pe damast roșu, din anul 1598, dăruit de Țarul Rusiei, Fedor Ivanovici.

In Mănăstirea Sucevița, se păstrează o Evanghelie, scrisă caligrafic cu mâna și înfrumusețată cu 4 picturi miniaturiste mari și 351 de miniaturi pictate mici.

După Strigowski

FIG. Nr. 5

O icoană a Sf. Nicolae, din mănăstirea Sucevița, picată în anul 1505, și apoi renovată cu ornamente miniaturiste de călugărul pictor, Jolie, în anul 1697.

Pe o foaie a acestei Evanghelii, scrisă în Muntenia în secolul al XVI-lea, se află pictura miniaturistică pe care o reproducem aici.

Ea imaginează în partea de sus, pe Domnul nostru Isus Hristos, în fața Sf. Apostoli.

In partea de jos a miniaturei, în acvarel, sunt pictate portretele lui Alexandru Vodă II (1568—1577 și fiului său, Mihnea II Turcitul (1577—1583), cerând cu mânile ridicate, binecuvântare dela sf. Apostol și Evanghelist Matei. Evanghelistul din fața lor îi binecuvântă cu o mână, ținând în cealaltă Evan-

gheliarul oferit de voevozii români cu coroane de domnitori pe cap. E interesant de relievat; că, deși Evangheliarul e scris în limba slavonă, numele Voevozilor, cari au donat cartea, sunt scrise românește: „Io Alexandru Voevod“ și Io Mihnea Voevod“.

Acest Evangheliar a fost legat în legătorie artistică, ferecată în argint, pe cheltuiala lui Ieremie Vodă Movilă, în anul 1605.

Un prea frumos exemplar de broderie religioasă din mănăstirea Sucevița, este epitaful sau acoperemântul de mormânt

După Strigowski

FIG. Nr. 6

al ctitorului mănăstirii, Ieremie Vodă Movilă, din anul 1606, pe care-l reproducem sub fig. No. 4.

Marea broderie înfățișează în fire de aur și argint chipul frumos și voinic al Domnitorului, în haine împodobite cu mândre flori brodate, cu căciulă românească pe cap. La stânga capului sunt brodate emblemele casei sale, iar la dreapta e chipul bisericii sale, binecuvântate de mâna nevăzută a lui Dumnezeu. O inscripție slavonă, care înca-

dează aceste imagini, pe o lungime de 2 m 33 cm și o lățime de 1 m 45 cm, cuprinde toate datele referitoare [16]).

Pe lângă astfel de epitafe de morminte ctitoricești, se mai găsesc la Sucevița și Aiere, cu trupul mort al Mântuitorului, acopereminte de potir, cu broderii de aur cari înfățișează sf. Euharistie, apoi veșminte preoțești, ca orare, omofare, epitrahile, toate brodate cu scene figurale și cu figuri singurite, de o bogăție și artă neprețuit de mare, lucrate de soțiile voevozilor ctitori și ale boerilor.

Ca exemplu interesant de pictură iconografică și gravură miniaturistică în metal prețios, din Mănăstirea Sucevița, inducem sub fig. No. 5, o prea frumoasă icoană a Sf. Nicolae, din anul 1505. Această icoană a fost păstrată mai întâi în Mănăstirea Maniava din Galiția, deasemenea ctitorie voevodală românească, a Movileștilor, de unde a fost adusă mai târziu la Sucevița. In anul 1598 icoana fu încadrată în rame de argint aurit în Rădăuți, iar în anul 1697, pictura ei a fost renovată și ferecată în argint de ieromonahul pictor, Jole [17]).

Icoana reprezintă pe Sfânt, între Mântuitorul și Prea sfânta Fecioară Maria, pe un fond de metal argintat și înfrumusețat cu ornamente miniaturistice în arabescuri. Sfântul Nicolae ține într'o mână Evanghelia, iar cu cealaltă binecuvântează pe închinătorii credincioși [18]).

Astfel de icoane se află în fiecare biserică, cu sutele, dar nu de calitatea artistică a celei arătate, mai sus, din mănăstirea Sucevița [19]).

Un prea frumos exemplar de pictură miniaturistă pe manuscrise, din Mănăstirea Sucevița, e acea dela începutul unui Evangheliar, bogat în miniaturi, din anul 1607. (Vezi fig. No. 6). Pictura aceasta, de pe prima foaie a Evangheliei dela Matei reprezintă, în medalionul din mijloc al părții de sus, pe sf. Evanghelist Matei, scriind, între ornamente de arabescuri tipice. In partea de jos, e pictat Mântuitorul nostru Isus Hristos ca Preot, stând între Matei și între înfățișarea priveliștii unui oraș. Veșmintele lor, cu trăsături liniare în aur, sunt caracteristicele școalei de pictură miniaturistă a mitropolitului Anastasie Crimca [20]).

Afară de operile de artă miniaturistă religioasă, înduse în paginile de până aici, se mai păstrează în mănăstirile voevodale din Bucovina, Putna, Sucevița și Dragomirna, multe alte obiecte vechi de artă minoră, produse de mânile harnice ale călugărilor artiști din aceste mănăstiri, iar unele broderii de mâna evlavioaselor Doamne și Jupânese române din trecut. Toate aceste

obiecte formează un tezaur nepreţuit de mare de artă naţională istorică, care-şi aşteaptă studierea şi publicarea lor din partea instituţiunilor noastre culturale.

1) *Vezi, N. Cartojan, Ist. lit. rom. vechi, Bucureşti 1940, vol. 1 p. 20.* — 2) *Idem, o. c. p. 19.*
3), 4) *Vezi, Idem, o. c. p. 19.*
5), 6) *Idem, o. c. p. 19.*
7) *N. Cartojan, o. c. p. 19—20.* — 8) *Vezi, Idem, o. c. p. 20 şi Candela, a. 1913 p. 636.*
9), 10) *Idem, o. c. p. 21.*
11) *Idem o. c. p. 21 Cartojan.* — 12) *Idem, o. c. p. 20.*
13) *Vezi, Idem, o. c. p. 24.*
14), 15) *Idem, o. c. p. 24.*
16) *După I. Strzygowski, Die bildende Kunst des Ostens, Leipzig, 1916.*
17 *Vezi Dr. Iosef Strzygowski, Die bildende Kunst des Ostens, Leipzig 1916, p. 62.*
18), 19) *Strygowski, o. c. p. 62.*
20) *Idem, l. c.*

Prăznuirea zilei Eroilor la Cernăuţi.
D. General C. Dragalina, Guverna torul Bucovinei printre mormintele celor ce s'au jertf it pentru Patrie.

INTOARCERE

Bucovină,

Cu cădelniți de smirnă și fântâni de vis,
Azi, sorii bucuriei, larg, porțile-au deschis —
C'au alungat fiarele
Ce-au încălcat hotarele —
Și-au luminat iarăși cărările, altarele
Și sufletele celor ce Ți-au gustat din pâne
Și s'au plimbat cu visul — vioară —
prin pădurile bătrâne...

O, fagii,
Dragii,
In odăjdii ca la Inviere,
Cu priviri de miere,
Au primit pe toți frații pribegi —
Ca pe niște regi —
Iar florile — domnițele — au întins covoare
Pentru oștile biruitoare,
Să le mângâie
Și au aprins tâmâie,
Ingenunchind de preamărire,
Pentru cei ce au purces spre Nemurire...

Livezile — ciucure de roade —
Au împletit izvoade...

Voevoade,

Vino, s'asculți buciumul biruinții
Și al credinții,
Din munte în șesuri
Pe-aceleași vechi înțelesuri...

ADELINA I. CARDEI

Eroi și eroism

de AUREL VASILIU

Sărbătorim ziua eroilor, adică sărbătorirea oamenilor care prin faptele lor s'au înălţat la treapta de supraoameni şi pe care Antichitatea îi diviniza. Prin încordarea supremă a tuturor facultăţilor lor sufleteşti şi mai ales prin încordarea voinţei, aceşti supraoameni au ştiut să sacrifice egoismul vieţii, au ştiut să domine instinctul conservării individuale, punându-şi viaţa în serviciul conservării colectivităţii care se numeşte Patrie. Este cel mai înalt gest de altruism posibil atunci când cineva izbuteşte să renunţe nu numai la toate bunurile materiale şi intelectuale personale, dar chiar şi la suportul lor care este însăşi viaţa corporală, pentruca viaţa eternă a Patriei să-şi poată perpetua existenţa dealungul veacurilor. In momentele hotărîtoare pentru viaţa unei Naţiuni este nevoe de eroismul colectiv al Naţiunii ; dar eroismul colectiv nu este posibil fără eroismul individual, fără jertfirea de sine. Acele popoare înving ai căror indivizi sunt conştienţi de necesitatea imperioasă de a-şi învinge egoismul individual, sacrificându-şi însăşi viaţa pentru ţară.

Nici un popor poate că nu a avut nevoe dealungul veacurilor de mai numeroase şi mai tragice acte de jertfire de sine, acte de eroism sublim pentru menţinerea şi continuitatea neamului, ca poporul român.

Insăşi naşterea poporului român este consecinţa uneĭ asemenea încordărĭ eroice, când Traian, printr'un elan de expansiune cuceritoare, — care era nu numai o expansiune militară şi teritorială, ci mai ales o expansiune culturală-civilizatoare — a putut să învingă cerbicia neastâmpăraţilor şi războinicilor Dacĭ. Poporul românesc, ieşit din jertfa eroică a Dacilor şi din eroismul cuceritor al Romanilor, nu poate să nu aibă drept caracteristică dominantă *eroismul*. Şi într'adevăr, de cât eroism nu au avut nevoe Românii pentru a străbate atât de neguroasa epocă a năvălirilor barbare ; de cât eroism nu au dat dovadă pentruca din mici şi răzleţe stătuleţe şi cnezate să se închege în voivodate şi principate.

Pacea şi liniştea creatoare de valori culturale eterne au binecuvântat numaĭ rareori şi de scurtă durată aceste Principate. Mereu au bântuit furtunile : când dela Sud, când dela Nord, când dela Apus şi când din Răsărit. Din stejarul Neamului românesc adesea ori grindina şi trăsnetul au rupt crengi pline de sevă şi vigoare, adesea ori talazurĭ amare şi potopuri neaşteptate ne copleşau, dar împotriva tuturor adversităţilor, eroismul şi lupta îndârjită a Neamului, adică a eroilor individuali şi colectivi, a eroilor cunoscuţi — marea massă anonimă a plugarilor şi păstorilor modeşti şi tăcuţĭ care luptă şi înving sau mor, — eĭ bine, din această uriaşă luptă de veacurĭ : zi de zi, an de an, prin această luptă tenace şi încăpăţinată, numai aşa am putut ieşi la limanuri tot mai însorite, cu orizonturĭ tot mai largi.

Viaţa oamenilor şi viaţa neamurilor este o continuă alternanţă de bucurie şi durere, după cum pământul e plin de văi şi dealuri, de munţi şi prăpăstii.

In această uriaşă ondulaţie universală — pentru a întrebuinţa termenul filosofului V. Conta — cu veşnice urcări şi scoborîşuri, desigur că Providenţă a pus în viaţa poporelor ţeluri supreme, spre care trebue să meargă printr'un progres mai încet sau maĭ rapid, după cum este şi voinţa de sacrificiu a indivizilor care compun aceste popoare. Putem grăbi sau întârzia această evoluţie, dar nu putem să împiedecăm ceeace fatalităţile ereditare şi dumnezeeşti au sădit în imanenţa Neamuluĭ.

Istoria poporului român a atins culmi din ce în ce mai proeminente : Unirea principatelor din 1859, Războiul Independenţii din 1877, Regatul în 1881 şi însfârşit Războiul mondial din 1916—18 care ne-a adus integrarea tuturor Românilor între graniţele lor fireşti. Era o evoluţie şi o înălţare fatală, tot aşa de naturală ca şi dezvoltarea stejarului dintr'o singură sământă. Nici o adversitate din lume nu a putut împiedica această evoluţie fatală. Stejarul este şi va exista cu toate furtunile care i-au rupt din nou crengile şi i-au împrăştiat din cuiburĭ păsările. Seva plină de vigoare va rege-

nera crengile rupte, le-va face şi mai puternice, să reziste pentru totdeauna vijeliilor, oricât de năprasnice. Şi cuiburi noi, ne a.lăpostesc iară la hotarul Bugului.

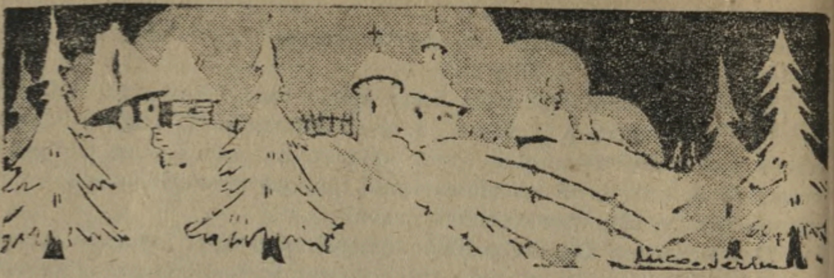
In viaţa Neamurilor sânt încercări la care Dumnezeu supune pe aleşii săi pentru a le vedea tăria în suferinţă. Să rugăm Pronia cerească să treacă dela noi şi acest amar pahar al acestor „cumplite vremi de acmu" şi să ne aducă „mai slobode veacuri", după cum spunea pentru alte veleaturi cronicarul.

Dar pentruca Dumnezeul părinţilor noştri să-şi întoarcă iarăşi faţa spre noi, se cade ca toată suflarea românească de azi şi de totdeauna, şi mai ales tineretul de acum, să se deprindă cu jertfirea egoismului şi ambiţiilor înguste şi ruinătoare de neam şi să se convingă de adevărul că singurele jertfe şi eroisme cu adevărat folositoare sânt acelea aduse pentru binele Patriei, în lupta noastră comună cu duşmanii din afară. Numai uniţi înlăuntru vom putea să facem faţă vârtejurilor şi furtunilor de acum. Pentru aceasta mai ales trebue să avem mereu în suflet şi în minte trează icoana eroilor atâtor generaţii care s'au jertfit dealungul veacurilor pentru integritatea şi unitatea neamului.

Coborîţi, suflete ale marilor Eroi căzuţi până la Stalingrad şi Caucaz, oţeliţi braţul şi mintea neamului, acum şi deapururi, pentru ca să strălucească printre celelalte popoare cu o neperitoare glorie, neamul românesc.

Amintindu-vă toate svonurile copilăreşti sau perfide care au circulat şi care au fost permanent desminţite de realitate, aţi dobândit desigur tăria suficientă de a respinge spontan orice nouă minciună semănată de interesaţi sau naivi.

Sunt prea grave împrejurările pe care le trăim, este prea sfântă năzuinţa care însufleţeşte integritatea românească şi este prea eroică jertfa celor ce ne poartă către această năzuinţă, pentru a păcătui cu uşurinţa vorbei şi credulităţii noastre împotriva marei legi morale a ceasului: UNITATEA INCREDERII TACUTE ŞI A CREDINŢEI VREDNICE.

Graiul mănăstirilor

de prof. univ. M. Șesan

Mănăstirile Bucovinei constitue un odor nepreţuit al culturalităţii româneşti din Moldova, ca și de pretutindeni. Ele au trezit întratâta interesul și admiraţia marilor savanţi şi istorici străini, încât aceştia, cu ocazia unei vizite prin Bucovina, în 1937, au exclamat, că dacă aceste odoare s'ar afla în ţara lor, le-ar acoperi în întregime cu clădiri din beton şi sticlă spre a se putea conserva cu acele mai mult, înfrângând intemperiile vremii şi ale oamenilor, cari le strică.

Rolul mănăstirilor în istoria noastră este multiplu : în primul rând ele sunt expresia credinţei sincere şi puternice în Dumnezeu, în Mântuitorul Hristos şi în Ortodoxia veşnică, purtată în suflede voevozi, boeri şi întregul popor. Ele sunt expresia sufletului larg, care înflăcărat de săvârșirea unei fapte mari războinice sau culturale, dorește să i se pomenească în bine fapta măreaţă. Mănăstirile sunt centre de cultură; aici se inaugurează primele școli, aici trăesc călugări diaci ale sf. cărţi, caligrafi, aurari și pictori. Mănăstirile sunt locuri de ocrotire sufletească, de adorare a lui Dumnezeu, dar totodată şi adăposturi pentru cei nevoiași și slăbiţi trupește; aproape la fiecare mănăstire se afla şi câte o bolniţă. Mănăstirile sunt cetăţi de adăpost pentru cei cari prin vitregia vremurilor trebuiau să se refugieze dela casele lor ; aproape toate mănăstirile dispun de ziduri înalte, metereze și turnuri puternice.

Cu un cuvânt, mănăstirile bucovinene sunt cel mai autentic şi tipic exemplu de trăinicie românească pe aceste meleaguri, ca şi o puternică dovadă, că elementul românesc este cel originar, băştinaş şi stabil, nu o infiltraţie adusă prin diferite vitregii sau politicării oportuniste, ci este aşezat cu secole înainte, din strămoşi în strămoşi în aceste locuri.

Să luăm mănăstirile cele mari şi importante, ca Moldoviţa,

Mănăstirea Dragomirna

Putna, Voroneţul, Suceviţa, Humorul, Dragomirna şi apoi numeroasele mănăstiri şi schituri de monahi şi maici, cu existenţă mai durabilă sau mai efemeră. Zidirea lor, împodobirea bisericii cu odoare, zugrăveli şi sculpturi, înzestrarea mănăstirilor şi daniile cari li se acordă, nu sunt numai fapte doveditoare de mare largeţă şi dărnicie, ci sunt mai ales dovadă de tărie sufletească ; ctitorul şi adăugătorii sfintelor aşezăminte se ştiau stăpâni la ei acasă.

La umbra mănăstirilor creşte şi se desvoltă astfel un popor în vrednicia morală a Bisericii şi în tradiţiile mari strămoşeşti,

sănătoase, naţionale şi româneşti, fără împrumuturi străine, de aiurea.

Marii ctitori, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare, Petru Rareş, Eremie Movilă, Anastasie Crimca şi alţii, simt cu toţii puterea pământului în care s'au născut şi căruia doresc să-i închine toate bunurile pe cari le dobândesc. Niciodată ei nu s'au gândit să facă ctitorii ca să le admire alţii, străinii, căci se feriau de o „prietenie" a acestora, ci ctitoriile sunt făcute pentru ele înşile, pentru plăcerea ctitorului, a bunei fapte, ca o revărsare a unui suflet credincios, duios şi darnic. Românii îşi apărau întotdeauna limba, neamul şi sărăcia ; nu râvneau la bunurile altora, dar şi le apărau pe ale lor cu vitejie şi jerfire.

La umbra mănăstirilor s'au desvoltat caractere şi suflete mari, cari se înfrăţiau cu poporul ; dela el se inspirau şi pentru el lucrau ; aceasta era „ţara" voevozilor, clădită pe o dragoste nemărginită pentru glie şi popor.

Mănăstirile noastre trebue să fie şi în actualitate nu numai obiecte de admiraţie, ci mai ales ele trebue să fie obiecte de inspiraţie, mărturii istorice, cari se îndreaptă spre noi cu graiul strămoşilor, stând dovadă desprea vrednicia lor. Nici o slăbiciune nu-i cuprindea pe aceştia în faţa pericolului, ci întotdeauna greutăţile vremii îi învăţau să ţină mai cu osârdie laolaltă şi să nu înceteze lupta, până ce duşmanul, chiar şi în număr zdrobitor, nu era înfrânt şi înlăturat din ţară.

Cu cât vremile sunt mai grele, cu atâta strălucirea acestor mănăstiri este mai orbitoare. Ele grăesc către noi şi ne îndeamnă să ne întărim sufletele şi să retrăim mereu vredniciile dela Baia, Podul Inalt, Codrul Cosminului şi altele. Mănăstirile ne lămuresc mereu rostul nostru ca oameni şi ca Români. Cu cât credinţa în cel Atotputernic şi în Mântuitorul Hristos va fi mai trainică, cu atâta mai trainică va fi şi rezistenţa noastră faţă de vrăjmăşiile de tot felul.

Mănăstirile ne-au dat cultură, ne-au susţinut în lupta secoiară cu duşmanii, s'au rugat pentru noi şi au lăcrămat pentru suferinţele poporului. Acum ele stau ca un imperativ la răscrucea vremilor. Să nu le părăsim !

Să ne închinăm gândul cu smerenie în faţa mănăstirilor străbune, să le înţelegem graiul şi vrednicia din străbuni. Avem cu toţii nevoe de aceasta !

Comemorări

Un precursor al dramei bucovinene Const. Berariu

de George Drumur

Literatura bucovineană numără în rândul ctitorilor ei autentici de slovă românească pe Constantin Berariu. Desigur că în ansamblul general al culturii naționale, figura lui nu poate fi atât de cunoscută cât merită, totuși contribuția legendarului Stănică, e foarte importantă pentru istoricul literaturii românești din Bucovina.

Constantin Berariu s'a născut în anul 1870, 9/21 Martie, în Comuna Ceahor, din imediata apropiere a Cernăuțului. Primii ani ai copilăriei sale i-a petrecut în casa părintească, unde a primit o aleasă educație națională.

Viața de sbucium și de legendă a satului a trăit-o din plin. Nu arareori hoinăria cu ceilalți copii prin toate locurile, unde îi atrageau minunatele coline bucovinene și-și umplea sufletul cu bucuria jocurilor prin porumbiști sau cu destăinuirea basmelor auzite în casa părintească.

Tatăl său, părintele Artemie Berariu, mai târziu protopop de Cernăuți, figură evlavioasă, foarte cunoscută și venerată, prețuia mult slova românească. Deseori își strângea copiii la olaltă, citindu-le lucruri frumoase din „Convorbiri literare".

Mama lui Stănică, Iuliana, fiica Mitropolitului de mai târziu Silvestru Moraru, cânta la pian astfel că lecturile făcute chiar numai în familie se transformau în adevărate șezători literare.

In ceasurile hoinărelilor sale din timpul copilăriei, lui Stănică i s'au întipărit adânc în suflet toate cotloanele Ceahorului, când se întorcea dela pârâu unde prindea peștișori cu sacul, în timp ce cânii săi fugăreau prin ierburi, sau desgropau cârtițele, lătrând fără oprire — iar cântecul privighetorilor sau tresăririle pitpalacilor, îl petreceau până acasă — au avut o adâncă înrâurire asupra formării sufletești a micului Stănică.

Din anii aceleiași copilării i-a rămas întipărită adânc în suflet figura ciobanului Ursachi, a cărui doinire din fluer de sub poleiala lunii, îl va urmări mult timp, căci nu odată l-a ascultat până după miezul nopții.

Duminicile nu lipsea niciodată dela biserică, — mama sa stăruia întotdeauna ca Stănică să fie între cei dintâi la sf. slujbe și să sărute după anafură icoanele împodobite cu ștergare albe.

Dela vârsta de 7 ani e dus la Cernăuți, unde a terminat liceul de stat german, pe urmă universitatea, luându-și licența în drept. Intre anii 1896—1898 a audiat cur surile universitare dela Innsbruck.

In anul 1920 și-a luat doctoratul la Cernăuți.

Intre anii 1892—1895 a condus și colaborat la ziarele politice „Gazeta Bucovinei", „Patria", „Deșteptarea", și „Tribuna" din Transilvania.

In anul 1919 este numit conferențiar pentru dreptul constituțional la universitatea din Cernăuți, iar în anul 1921 ca profesor agregat.

Constantin Berariu este cel dintâi director al Teatrului Național din Cernăuți (1922—1925).

Gustul pentru teatru i se infiltrase încă de pe timpul copilăriei din Ceahor, căci tatăl său fiind un înfocat naționalist, a căutat să sprijine cu toate mijloacele, literatura și arta românească. Trupa teatrală Fany Tardini, făcând excursii prin împrejurimile Cernăuțului, nu uita niciodată să treacă pe la casa părintelui Artemie Berariu, unde era primită cu toată însuflețirea, iar micul Stănică n'avea altă dorință pe vremea aceea decât să devină actor.

Paralel cu educația naționalistă, Constantin Berariu a primit și o aleasă educație literară. In grădina cu flori și pomi roditori, în mijlocul acelui neintrecut farmec rural, Stănică și-a îmbogățit sufletul cu poezia naturii, odată cu aceea a revistelor literare din acele vremi.

Debutul în literatură îl face prin câteva poezii publicate în „Incercări literare", continuând apoi o serie de foiletoane în ziarele „Gazeta Bucovinei", „Patria" și „Deșteptarea". In anul 1904 se alătură grupului dela „Junimea literară". Intre timp publică diferite poezii răslețe în revistele literare din vechiul Regat.

Prima sa lucrare literară mai mare este traducerea în versuri,

a tragediei lui Grillparzer : „Ale mării și iubirii valuri".

Urmează două lucrări originale : „Făt-Frumos în grădina sf. Vineri", feerie în trei acte și patru tablouri și „Cheleș Împărat", poem dramatic în 3 acte.

După aceasta traduce „Clopotul scufundat", poem dramatic în 5 acte de Gerhard Hauptmann și „Oricine", spectacolul morții, de Hugo von Hoffmannsthal.

In afară de aceasta a publicat poezii, schițe și amintiri din copilărie, sub diferite pseudonime ca: A. Ricu, Amsis, Corneliu Miclu, C. B. Ceahor și Stan Nică.

Firește că nu vom insista amănunțit asupra fiecărei producții literare a lui C. Berariu căci multe din ele sunt răzlețite prin diferite reviste ale vremii, — vom încerca însă să desprindem cât de puțin, natura inspirației sale. Această natură își are un mare izvor în sentimentul național, după cum se poate desprinde din poezia „Cântarea Neamului":

Sus pe plaiu ne cântă neamul
Ca însuflețit de zine
Târgurile, nu-l ascultă
Târgurile, țări streine.

Consacrarea definitivă ca poet a lui Constantin Berariu n'au făcut-o atât poeziile răzlețe, ci mai ales feeria „Fât-Frumos în grădina sf. Vineri", inspirată din basmele populare bucovinene.

Lumea aceasta de vis, care trăește imaterial dincolo de legile firești ale lumii noastre materiale. Constantin Berariu a redat-o cu tot fantasmul legat de metaforele basmului, pentru a putea fi prezentată ochilor. Sunt dificultăți de scenă cari deseori reduc simțitor poezia aceea proaspătă totdeauna, ce se încadrează atât de perfect în atmosfera basmului.

Nici Victor Eftimiu, nici Horia Furtună n'au redat spiritul popular mai frumos și mai fantast, decât cum l-a redat Constantin Berariu.

Dacă în unele părți lipsește întrucâtva viziunea uriașă a dramaturgului în dinamica acțiunii, ea a fost înlocuită prin feerie care se încadrează perfect genului acestuia, iar pe de altă parte feeria corespunde și temperamentului poetic al lui Constantin Berariu.

Cu un cuvânt, Constantin Berariu reprezintă pentru literatura bucovineană cea mai curată expresie a spiritului constructiv, cu nuanța lui specific arborosеană, integrându-se prin intuirea basmului popular între ctitorii de seamă ai dramaturgiei românești.

ŞTIAŢI?

La Weimar s'a întrodus un nou fel de telefon automat, invenţia consilierului Gisel, dela centrala poştelor din Berlin.

Aparatul poate fi întrebuinţat, înainte de toate, ca orice telefon automat, care funcţionează prin întroducerea unei monede, destinat convorbirilor din respectiva localitate, dar prin el toate convorbirile pot fi transmise şi prin centrală.

In fine, aparatul înlesneşte, printr'o construcţie ingenioasă, să dea o legătură imediată şi directă cu 50 localităţi diferite, legate între ele prin reţea judeţeană.

Noutatea la acest aparat e următoarea: legătura cu localitatea pe care o doreşti, o obţii ca la aparatul de radio, căutând pe ecranul luminos. Acest telefon indică în mod automat şi costul unei convorbiri de 3 minute pentru respectiva localitate.

...că o albină trebue să viziteze 15 milioane flori, până ce adună nectarul necesar pentru fabricarea unui singur chilogram de miere.

...că producţia anuală mondială de vin se ridică la 150—200 milioane hectolitri, dintre care aproximativ 50 milioane hectolitri sunt produşi de viile Franţei.

...că aproximativ 40 milioane de animale sunt vânate anual pentru blănurile lor.

...că lebăda este pasărea din Europa ale cărei ouă sunt cele mai mari.

...că cifrele sunt o invenţie indiană adusă de Arabi prin secolul al XII-lea în Europa.

...că locuitorii Indiei vorbesc peste 400 de dialecte diferite.

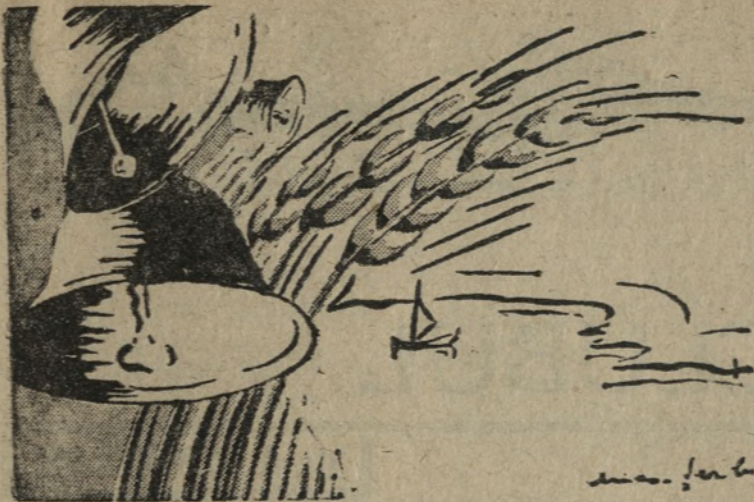
...că un ceas de buzunar are 18 mii de bătăi pe oră.

...că alfabetul chinezesc este compus din 40.000 de semne.

...că anul astronomic are 365 de zile, 6 ore, 9 minute şi 9 secunde.

...că pielea unui om adult are peste 2 milioane de pori.

...că sprincenele folosesc la oprirea curgerii transpiraţiei de pe frunte spre ochi.

S e r a l ă

Amurg,
Ți-aud tristețile cum curg
Peste suflet, peste cântec, peste burg.

Cling, clang! Bang, bang!
Bang, bang! Cling, clang!...

Mânile, mânile tale — clopote grele
Lângă luminile anilor — stele
Povestesc lucruri bune și rele.

Cling, clang! Bang, bang!...

Ora serii suflete bate, bate,
Intră cântece iute 'n cetate
Is la vecernie visele demult plecate.

Cling, clang! Bang, bang!
Bang, bang! Cling, clang!...

Amurg,
Ți-aud tristețile cum curg
Peste suflet, peste cântec, peste burg.

GEORGE TODORAN

CLUBUL

de A. BOLOHAN

Au trecut ani decând coana Eulampia păstrează o văduvie cât mai omenesc de neutră. Femee de o grecească frumusețe în tinerețea ei, pe care darnic și-a dăruit-o bărbatului iubit, își oblăduește chiriașii și mai cu seamă chiriașele, cu o autoritate cel puțin demnă.

Timpul, acel implacabil tiran al trăsăturilor feminine, n'a cruțat-o însă nici pe dânsa. După moartea timpurie a soțului, și fiindcă nu trăia din rente, a exploatat cu magistrală pricepere, căsuța cu camere mobilate care-i rămăsese dela răposata mamă. Nu și-a lăsat pentru ea decât două camere (un dormitor și un salon), și în fundul curții pavate cu piatră, o bucătărioară, unde-și gătea, foarte pasionată, bucatele favorite.

Rar se întâlnea cu prietene din tinerețe, cu care își depăna trecutul la — așa le denumea ea — „jour-uri fixe".

Discuțiile începeau dela lucruri mărunte, dela scumpetea depe piață ,taxele pentru lumină și apă, abordau apoi subiecte despre vecine și sfârșeau deobicei cu bărbații. Și când vorbeau despre bărbați, coana Eulampia devenea procuror.

— Răi mai sunt, Sițo, niște bestii, auzi. Le plac femeile și dacă mai sunt căsătoriți umblă cu altele și-și lasă sărmana nevastă să-i aștepte cu masa și să stea acasă. Iar dacă nu-s muieratici, sunt bețivi.

Coana Sița, femee între două vârste, dar cu un picior mai mult în cea de a doua, asculta și clătina din cap în semn de aprobare.

— Ce să-ți mai spun, Lampy dragă, că tu doar l-ai cunoscut pe Ioniță al meu. Nopțile, ale lui erau. Ziua dormea, și dacă se mai întâmpla din an în Paști să ies vreodată cu dânsul, după toate fustele-și zgâia o-

chii. Şi n'am avut linişte până nu ne-am divorţat. De-atunci, de câte ori ne întâlnim, trec pe trotuarul celălalt. Mi-i lehamite să-l mai văd, că numai om nu era. Şi ca să completeze cu un gest de autosatisfacţie cele spuse, îşi deschidea poşeta şi-şi aprindea, dela brichetă, o naţională aspră ca şi vorbele ei.

Lampy părea că o aprobă cu privirile. In sufletul ei însă, nimeni nu putea bănui cam ce se petrecea. (Aceasta o spunea Siţa când se întâlnea cu Ioneasca Duminică, la biserică).

Trecuse mai mult de două sferturi de ceas de când trebuiau să apară invitatele. Coana Eulampia ordonase între timp servitoarei să pregătească un ceai cu rom, cu cât mai mult rom, pentru amfitrioană. (Pentru mosafiri ceaiul cu lămâie era delicios).

Se părea că vor rămânea numai ele să discute în amănunte cele „aranjate" în treacăt în Piaţa Matache, marţia trecută, pentrucă celelalte prietene sau nu voiau să vină, sau cine ştie cu ce „bestie" de bărbat s'o fi încurcat.

— Ce impoliteţe din partea lor, Siţo; închipuie-ţi, le inviţi la „jour fixe" şi să nu vină, dupăce toate au promis!

— Ei, nu te mai necăji degeaba, că doar ştii şi tu că până-ţi faci tualeta, până te găteşti, până te dichiseşti, trece timp, întrerupe Siţa, cu gândul să risipească supărarea prietenei.

Tic-tac-ul pendulei întretaie pauzele care devin tot mai apăsătoare. Totuşi, între ele, se abordează diverse subiecte, care de care mai „à l'ordre du jour".

Insfârşit, către orele şapte, soneria sbârnâi sacadat şi Lampy deschise uşa „lu tanti Lulù", pe trăsăturile căreia începeau să moară amintirile frumuseţii.

— Ştiam noi că ai să vii, Lulu, că fără tine nu-i nici o distracţie, cât de mică. Ce rochie şic ţi-ai făcut?! Şi pălăria te aranjează foarte bine! Ce mai face Iancu?

Iancu era soţul. Şi coana Eulampia, de câte ori o întâlnea, nu se putea stăpâni să n'o întrebe „ce face Iancu", care, după cât transpira printre prietene, i-a făcut mai mult decât curte cu vre-un dublu deceniu în urmă.

— Aţi avut noroc, căci azi trebuia să fiu la modistă. Am şi fost, dar nu era acasă. Aşa că vedeţi...

Lulu era „o femeie cu trecut". Aşa obişnuia s'o caracterizeze Lampy când se certau. Câţi bărbaţi n'a mai petrecut?! Şi doar nu era cine ştie ce frumoasă. Dar de noroc să te plângi, că celelalte de sine vin!

— Bine că suntem iar împreună, declamă Lampy, arborând un aer grav, în timp ce-şi relua locul depe canapeaua ei favorită.

— Stiţi că eu n'am idei prea bune despre bărbaţi, şi când zic bărbaţi, îi înţeleg pe toţi. V'am mai spus eu, nişte bestii! Isi bat joc de femei ori de câte ori au ocazia. Doamne, cine mai poate să reziste egoismului masculin?! Te iau cu vorba dulce până-şi satisfac pornirile şi pe urmă te aruncă cât colo.

ca pe o cârpă. Hei, câte n'am pățit cu al meu! Bine că nu-l mai văd. In definitiv m'a părăsit. Până astăzi — și au trecut atâția ani de atunci — vă mărturisesc că nu știu pentru ce. Imi tot spunea că-s răutăcioasă, certăreață, că trag cu ochii la alții... Dar ce să fac dacă bărbații se uită la mine? Să le întorc ochii?

Lulu o străbătea cu priviri șirete, gândindu-se: S'au uitat odată. Coana Lampy continuă:

— Pe fetele cari locuesc în camera de-alături le povățuiesc mereu,. săracele, cum să se apare de vampirii ăștia. Și dacă se încurcă cu vreunul, să se încurce cu profit, că să profiți nu-i păcat astăzi. Le mai trebue și lor câte o rochiță, mai câte un ciorap, și de, vremurile sunt grele.

Sița făcea impresia că și-a adunat toată atenția ca să asculte vorbele prietenei. Iși aprinse a patra țigară de când venise.

— Și aseară, fiindcă n'am putut să adorm de vreme, mi-a încolțit o ideie strașnică. Ce-ar fi dacă noi femeile ne-am organiza pentru apărare și luptă și mai cu seamă pentru boicotul acelui sex care-și zice „tare"?! Citeam dealtfel, mi se pare în revista „Mariana", că femeile din America de Nord, cari, după cum se știe, sunt cele mai emancipate, se constituie în diverse cluburi. Bine înțeles, nu găsesc genială ideia de a se constitui într'un club al femeilor urâte, după cum am citit, căci aceasta nu poate decât să ne dăuneze prestigiul, ba chiar să ni și compromită. Dar un club al femeilor independente, cum trebue să-l constituim noi, este foarte necesar.

Și când pronunță titlul clubului, accentuă cuvintele emfatic.

Lulu și Sița o priviră cu satisfăcută curiozitate.

După câteva momente de gravă tăcere, Sița, tușind emoționată, luă cuvântul:

Strașnică ideie, Lampy, să ne facem și noi o societate în care să putem lupta cu efect contra nemernicilor de bărbați. Ei ar vrea ca toată vremea să-i servești, să le prepari masa, să le cârpești ciorapii, însfârșit să trăiești ca o sclavă a lor. Eu sunt pentru înființarea acestui club, din toate punctele de vedere. Dar iartă-mă Lampy că-ți voiu pune o întrebare: Ce program și ce planuri ai?

Lampy, care luă — după cum era obișnuită — dela început vorbele prietenei ca o înfruntare, își pironi o clipă ochii negri ca măslinele asupra acesteia, care părea că nu observă. Pe urmă un zâmbet radios îi ilumină fața.

— Program? Am și program! Ca să vezi că știu ce fac și le fac toate cu cap.

— Sunt foarte curioasă să-l cunosc și eu, sacadă Lulu, potrivindu-și buclele în fața oglinzii pe care o scosese din poșetă.

— Văd că vă pripiți și că vă chinuiește curiozitatea să știți prea repede despre ce-i vorba. Dar însfârșit, iată și programul, accentuă Lampy, deschizând sertarul dela noptieră, de unde scoase un album cu colțurile gârbovite. Să vi-l citesc:

a) Membrele clubului „Fe-

meilor independente“ nu vor a-
vea nici un fel de contract cu bărbații.

b) Ele vor căuta pe toate căile să combată și să diminueze orice activitate masculină, ce li s'ar părea antifemenină.

c) In clubul nostru se poate înscrie orice femeie, care îndeplinește următoarele condițiuni:

1. să nu fie căsătorită;

2. să fi făcut o experiență proastă în amor;

3. să fie convinsă că bărbații sunt niște bestii.

„Cuvântul „bestie“ îl accentuă și cu fălcile, căci strânse vehement maxilarele.

O pauză grea urmă după perorația coanei Lampy. Sița privea furiș pe Lulu cu mirată șiretenie. Tăcerea părea să nu se mai sfârșească, însemnată numai cu pendula cu cuc de deasupra patului. Pe Lulu o cuprinse un vag sentiment de îndoială. Oare să fie adevărat? Lampy s'a plictisit într'atât de bărbații încât merge până acolo încât să pledeze pentru un club antimasculin?

Ce-o fi determinat-o? Gândurile îi fură întrerupte însă de ciocănituri puternice în ușa cu geamuri mate.

— Cine-i? întrebă surprinsă Lampy, îndreptându-se spre ușă.

Pe trepte aștepta un băiețaș cu un plic roz. Lampy se îmbujoră toată și își întoarse furiș capul spre prietenele ei, cari urmăreau, curioase, scena.

— Domnul așteaptă răspuns. Când poate să vă vadă?

Lampy simți o apăsare neobișnuită în gât. Sângele-i dădea năvală în toți porii. Nu putu schița nici un cuvânt. Tuși, încurcată, apoi încercă să îndepărteze băiețașul în curte, pentruca să-i poată da răspunsul. Sița și Lulu se prefăceau că nu observă.

— Spune-i să mă aștepte mâine seară pe la opt lângă cinema „Lia“. Nu-ți dau nici un răspuns scris. Și o sbughi în casă.

Intre timp prietenele se ridicaseră, aruncându-și priviri complice. Lulu își îndreptă din nou părul în văzul oglinzii dela poșeta ultramodernă.

Lampy înțelese că nu mai avea ce să spună. Totuși, căută să salveze aparențele.

— Și cum vă spuneam, bărbații...

— Știm, sunt niște bestii! îi aruncară simultan vorbele, ca niște boabe de ghiață mânate de crivăț.

— La revedere, Lampy.

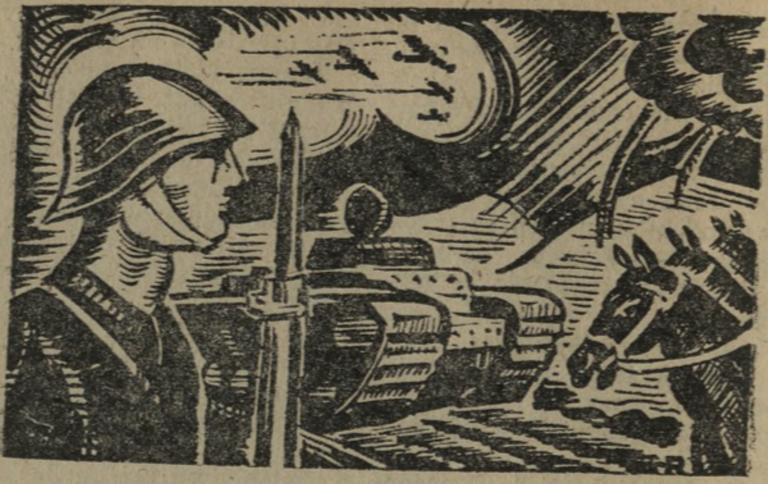
— La revedere, putu deabia să îngâne.

— — — — — — — — —

In tramvai prietenele hotărîră să nu mai dea deloc pela perfida de Lampy.

Vag, doar un sentiment din străfunduri le șoptea că „poate voiu mai veni odată, dar cine știe când“.

Dar deocamdată gândurile și le păstrau în scrinul cel mai nevăzut al creerului ori al inimii.

Aduceri aminte

Nicoară, îţi cunosc bine sufletul.
Ţii minte... lângă tine am fost mereu,
In aceeaşi groapă pândeam duşmanul
Şi amândoi ne rugam lui Dumnezeu.

Odată s'a răsturnat lut peste noi,
Aproape era să fie sfârşitul
Vieţilor noastre trudite 'n lumină,
Aevea văzut-am întreg trecutul:

Nevasta, copii şi fraţii mai mici
Holda în aur şi ţara 'nsorită,
O casă cu prispă şi-alee de plopi
Şi-o mamă prea 'mbătrânită.

Cu ochii în sus ne-am scuturat de lut,
Căci Domnul a vrut să treacă urgia.
Ne-am sărutat, camarade, şi-am plâns,
Cu gândul departe în România.

SEXTIL DASCALU

C. E. C.-ul prezent în Bucovina

Afirmarea ideei naționale, în toate compartimentele de activitate din Bucovina de după anul 1940, a făcut ca și Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale să fie prezentă la Cernăuți printr'o Sucursală.

Incetarea activității vechilor Case Comunale de Economii, a făcut cu mulți ani înainte de înființarea Sucursalei C.E.C., ca libretul de economii să fie tot mai răspândit în straturile sociale bucovinene.

Industria bucovineană de împletituri, casnică, alimentară și lemn mai ales, trecută și ea în mâini românești, simțea acum, în compartimentul ei financiar, lipsa unui instrument de transfer, rapid, comod și ieftin.

In sfârșit, viața economică și financiară din Bucovina în general, în progres, simțea nevoia unui institutii mari și puternice, care să-i fructifice capitalurile agonisite și să-i fecundeze bogățiile de tot felul.

Și această Instituție mare și puternică, creiată pe baze largi și solide nu putea fi decât CEC-ul.

Sucursala CEC deabia înființată la 1 Aprilie 1942 și-a arătat

utilitatea de a funcționa prin rezultatele frumoase la care a ajuns încă până la încheerea anului de început.

Deținătorii de librete de economii și titularii de conturi-curente CEC au sporit repede, ei ridicându-se astăzi la peste 50.000, iar disponibilitățile în conturi au depășit repede importanta cifră de 1 miliard lei.

Pensionarii militari veniți în Bucovina din Capitală și toți pensionarii Casei Naționale a Asigurărilor Sociale își primesc astăzi pensia comod și la timp, la domiciliu, prin CEC.

Plata salariilor pentru anumiți funcționari se face astăzi ușor și comod tot prin CEC.

Toate încasările și plățile școalelor secundare din Bucovina se fac prin CEC poștal.

La administrarea bunurilor Statului preluate dela evrei, CEC-ul a adus un real folos prin ușurința încasărilor, veniturilor de tot felul și a ușurat mult contabilizarea acestora.

CEC-ul a fost Instituție care a pus la îndemâna unor Stabilimente publice capitaluri importante pentru desăvorirea unor servicii de însemnată utilitate socială.

Nu trebue uitat, credem, nici rolul deosebit de important pe care-l joacă CEC-ul în educarea tineretului școlar, în spirit de economie.

Deasemenea demne de relevat sunt și strădaniile acestei instituții în direcția organizării clasei muncitoare în direcția prevederii.

Experiențele făcute cu muncitorii unor importante stabilimente industriale sunt îmbucurăoare.

Pacea va găsi CUC-ul instalat de mult în Bucovina pentru a contribui la însemnate opere de viitor, pentru această provincie.

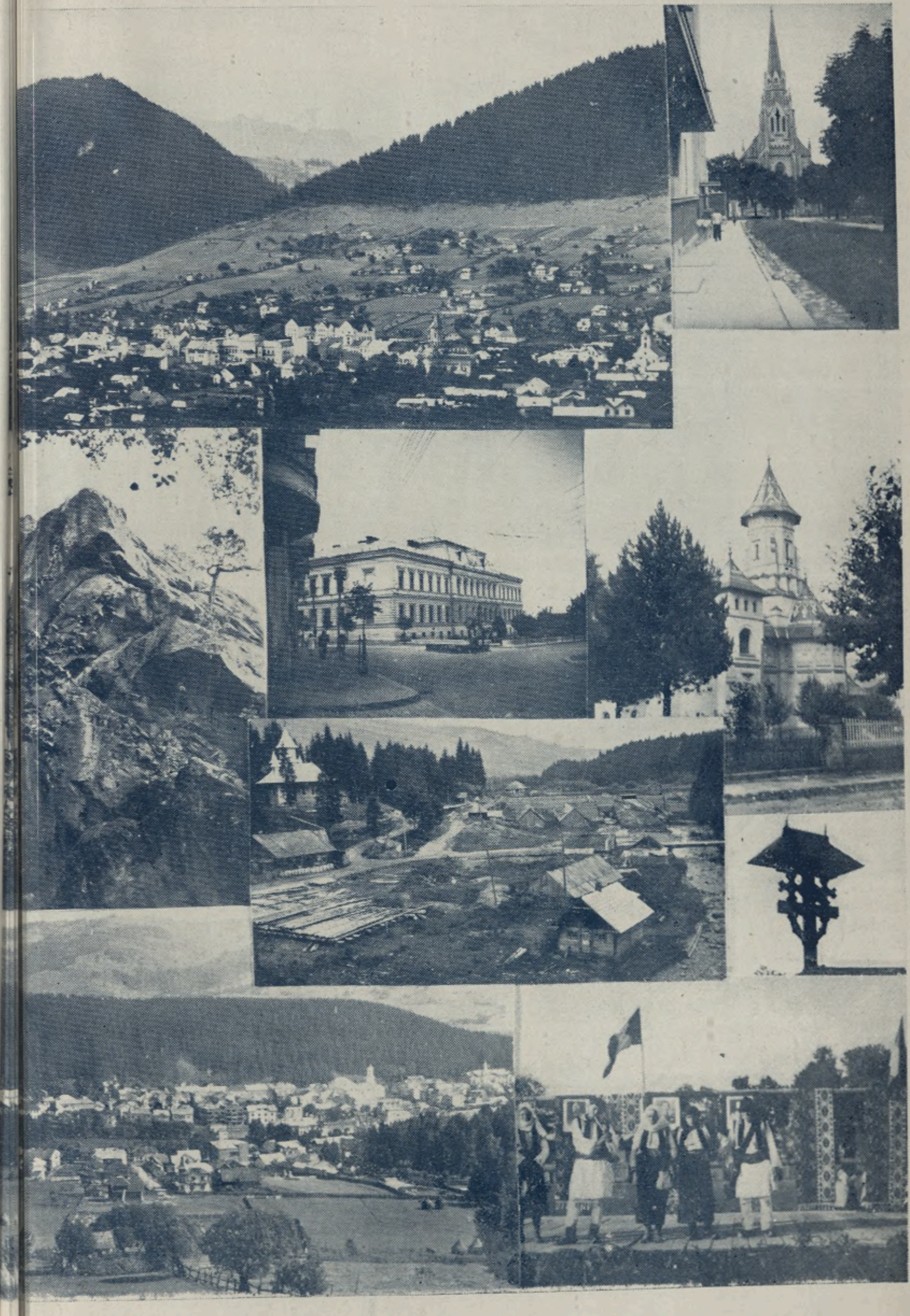
G. G. C.

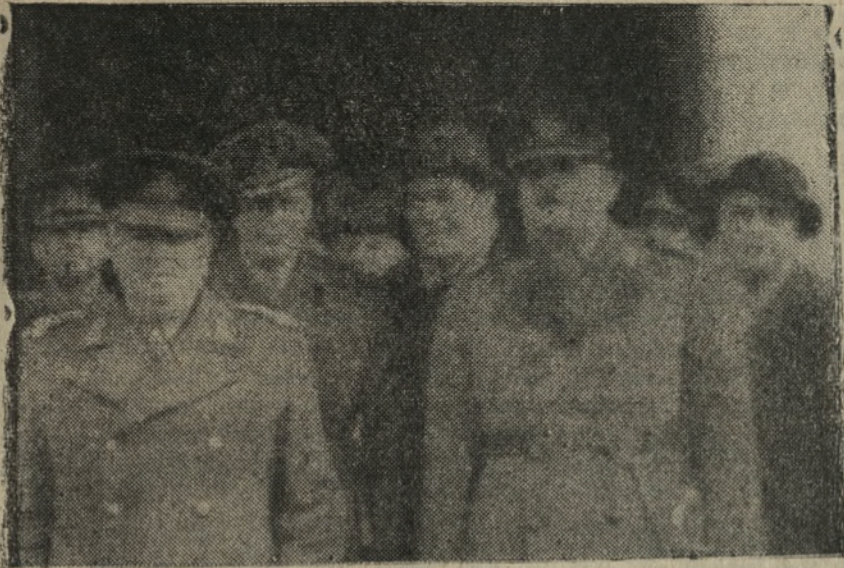

De sus în jos: Biserica veche a sf. Nicolae; Cernăuți; Valea Ceremușului; Ruinele cetății Suceava; Turnul bisericii lui Bogdan Vodă, din Rădăuți; Mănăstirea Sucevița; Bistrița, în munții Bucovinei; Ateneul „B. P. Hașdeu“, din Hotin; Vadul din Poiana Stampei; Vedere din Poiana Ițcani. ⟶

De sus în jos: Câmpulung Bucovina; Biserica iezuită din Cernăuţi; Pietrele Maicei (Solca-Suceava); Universitatea din Cernăuţi; Biserică din Câmpulung; Dornişoara; Troiţă; Vatra Dornei; Scenă dela o manifestare artistică ţărănească la Rădăuţi ——————>

D. General Guvernator Dragalina și D. General Carlaonț, la eșirea dela Catedrala din Cernăuți, unde s'a oficiat Te-Deumul pentru sărbătorirea Unirii Ardealului cu Patria Mumă.

Ziua cea mare a Ardealului sărbătorită în Bucovina

La 1 Decemvrie s'au împlinit 25 de ani dela unirea Transilvaniei cu patria mamă. Sărbătoarea ardeleană a fost cu deosebire cinstită anul acesta în capitala Bucovinei, pentrucă Cernăuțul adăpostește astăzi, ca altădată, mare număr de frați transilvăneni veniți din țara lor detrunchiată. Astăzi, ca altădată, poporul ospitalier al Bucovinei a întins mână de frate obijduiților ardeleni, întărind și mai mult adânca legătură sufletească dintre cele două ramuri românești, asuprite amândouă în lungul vremurilor trecute de urgia aceluiaș urgisitor destin.

Altădată, Arune Pumnul, dascălul transilvan alungat dela vatra lui de vitregia vremurilor, a găsit în Bucovina sălaș liniștit pentru zilele sale zbuciumate, sădind flacăra românismului în inimile tineretului bucovinean la școala venerabilă care îi poartă astăzi numele.

Comunitatea de destin care leagă Bucovina de Transilva-

nia și care a înfrățit sufletul ardelean cu cel bucovinean, prin aceeași suferință, prin acelaș traiu asuprit, a făcut ca sărbătoarea transilvană dela 1 Decemvrie să aibă adânc răsunet în capitala Țării Fagilor.

1 Decemvrie este ziua care a răsplătit în anul mântuirii 1918 o suferință îndelung, un scrâșnet neîntrerupt de roată ucigătoare, o asuprire nedreaptă și blestemată în veac. La 1 Decemvrie Ardealul s'a întors la sânul patriei, la matca tuturor românilor, curmând împilarea conștiinței sale naționale și a dorului său nestins de vieață liberă.. 1 Decemvrie 1918 este ziua care nu moare în sufletul niciunui român și mai ales trăiește vie în sufletul bucovinean, suflet frate de suferință, care cel dintâiu înțelege și sufere alături durerea transilvană.

Deaceea în inima românească a Bucovinei întregi a fremătat cu puternică bătaie fiorul înalt amintitoarei zile de 1 Decemvrie. Intr'o clipă grea, neprețuită este mângâierea fratelui: Bucovina a închinat această mângâiere fraților îndurerați, astăzi ca și altădată, întru cinstirea veacurilor de luptă și de suferință asemuitoare.

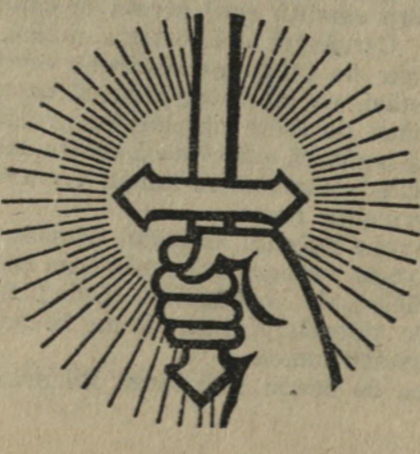
Și tot în Bucovina, a răsunat la acest 1 Decemvrie ecoul răzbătător al cuvântului GENERALULUI DRAGALINA, luptătorul viteaz venit la noi de pe mândrele plaiuri bănățene:

GANDUL ȘI SIMȚIREA NOASTRA VIBREAZA PENTRU TINE, SFANT ARDEAL INSTRAINAT; BRAȚUL NOSTRU INCORDAT ȘI OȚELIT IN LUPTE ESTE GATA SA GRABEASCA ZIUA DREPTAȚII NEAMULUI!

AȘTEAPTA, ARDEAL!

Da, așteaptă Ardeal! Bucovina, care cunoaște durerea împilării, așteaptă și ea, nu mai puțin, celălalt 1 Decemvrie, luminos și ferit de negura amărăciunii.

—ob.—

Cum s'a înfăptuit Unirea Bucovinei

Popas de evocare după un pătrar de veac

„Integritatea Bucovinei, deşi este dela sine înţeleasă, a trebuit să fie proclamată din nou, ca să se ştie că BUCOVINA INTEGRALA este Alsacia-Lorena Românismului".

(Ziarul „Glasul Bucovinei" din 29 Octomvrie 1918).

Bucovina a comemorat la 27 Octomvrie împlinirea unui pătrar de secol din ziua memorabilă când Adunarea Constituantă, alcătuită din „domni şi din ţărani", a hotărît în Palatul Naţional din Cernăuţi preliminariile Unirii celei mari cu Patria Mamă.

25 de ani înseamnă o aniversare frumoasă, am spune *nunta de argint a Bucovinei cu Poporul Românesc Intregit*, dar mai mult, sărbătoarea Unirii, mare pentru sufletul românesc al Bucovinei s'a învestit în anul acesta de restrişte şi răscruce cu semnificaţii mult mai adânci ca de obiceiu. La acest 27 Octomvrie, poporul Bucovinei a luat tărie din amintirea marelui fapt naţional. Sufletele s'au întors la zilele acelea de mari frământări din Octomvrie şi din Noemvrie 1918, s'au împărtăşit la popasul celor 25 de ani din seva victoriei din 11 Noemvrie 1918, au luat putere nouă de credinţă şi înfruntare neclintită pentru vremurile care vor mai veni.

Şi iată amintitoarele întâmplări din anul mântuirii 1918. Spre sfârşitul acelui an, spre sfârşitul războiului care însângerase întreaga lume, popoarele stăpânite silnic de monarhia austro-ungară fremătau aşteptând ceasul izbăvirii lor. Bucovina şi Transilvania, provinciile puternic româneşti în care trăia cea mai viforoasă conştiinţă naţională, se pregăteau să-şi înfăptuiască desrobirea. Victoria armatelor aliate se apropia cu paşi repezi. Trupele Antantei străbăteau Balcanii spre Dunăre şi ocupanţii vremelnici ai Bucureştilor îşi făceau bagajele. Pentru Bucovina, situaţia nu era însă pe deplin clarificată. Intr'o vreme când guvernatorul Etzberg mai dispunea în Cernăuţi şi când împăratul din Viena cerea printr'o proclamaţie adresată „popoarelor sale" ordine şi disciplină, Constituanta întrunită la Cernăuţi nu a ezitat totuşi să afirme deschis voinţa poporului bucovinean. Ea a ales calea actului de curaj şi această temeritate ar fi putut avea urmări foarte grave dacă dorul de libertate al Bucovinei şi intuiţia politică a conducătorilor ei nu s'ar fi suprapus cu sensul ultimelor evenimente militare şi diplomatice care se consumau în Europa.

Adunarea Constituantă întrunită la 27 Octomvrie 1918, a fost deschisă de venerabilul preot Dionisie Bejan, la propunerea căruia, a fost ales preşedinte al Adunării Iancu Flondor, eminentul bărbat politic al Bucovinei, înfăptuitorul Unirii. Luând cuvântul, Iancu Flondor a spus între altele: „Liberi în puterea suveranităţii noastre, d-voastră veţi hotărî astăzi ce veţi afla de bine pentru un viitor fericit şi falnic al Neamului Românesc în Bucovina". A vorbit apoi Dori Popovici, vigurosul luptător naţionalist, susţinând importantul referat care cuprindea moţiunea Adunării Constituante.

In Cernăuţi situaţia devenea însă îngrijorătoare. Sub ameninţarea unor minorităţi turbulente, oraşul trăia clipe de groază. Mâna slabă a guvernatorului austriac îngăduise instaurarea unui guvern venetic. Românii naţionalişti erau urmăriţi, însăşi vieaţa lui Iancu Flondor a fost în pericol. In zilele acestea nedecise, intransigenţa românească n'a înţeles nicio clipă să târguiască soarta Bucovinei voievodale. Ziarul „Glasul Bucovinei" amintea în acest sens *că „integritatea Bucovinei, deşi este dela sine înţeleasă, a trebuit să fie proclamată din nou, ca să ştie că BUCOVINA INTEGRALA este Alsacia-Lorena românismului"*.

Dar timpul se scurgea şi bandele înarmate, sprijinite de elemente iresponsabile venite anume din Galiţia, primejduiau vieaţa şi avutul pământenilor. Intervenţia salvatoare nu mai putea întârzia. De două ori, prin două telegrame expediate

prin punctele de frontieră Mihăileni și Herța la adresa reprezentantului diplomatic bucovinean din Iași, Iancu Flondor a cerut intervenția grabnică a armatei române.

Clipa cea mare se apropia. Timp de trei zile românii din Cernăuți freamătă cu înfrigurare în viitoarea „Piață a Unirii", așteptând mântuirea. Pe turnul Primăriei fâlfâie tricolorul românesc în locul steagului cu pajura austriacă.

La 9 Noemvrie, un avion românesc — sublim porumbel al Bunei-Vestiri — apare pe cerul Cernăuțului între ceasurile 3 și 4 după amiază, aruncând manifestul generalului Zadic adresat populației bucovinene. Intre altele, manifestul spunea:

„Respunzând la chemarea Comitetului Național Bucovinean, Armata Română din Inaltul Ordin al Regelui României a pășit pe pământul Marelui Voevod Ștefan, pentru a ocroti viața, avutul și libertățile locuitorilor de orice neam și credință, împotriva bandelor de criminali, cari au început opera lor de distrugere în frumoasa noastră țară.

Trecând hotarul pus între noi de soartă vitreagă acum o sută și mai bine de ani, hotar care n'a putut nici o dată să ne despartă și inimile, trupele române sosesc în mijlocul vostru, aducându-vă dragostea și sprijinul lor, pentru libera înfăptuire a dorințelor născute din dreptul legitim al popoarelor, de a dispune de soarta lor".

Cu mic cu mare românimea Cernăuțului aștepta pe străzile orașului armata desrobitoare. La 10 Noemvrie, două motomitraliere de recunoaștere vesteau apropierea trupelor. La 11, în primele ceasuri ale după amiezii, Divizia a 8-a Regală Română de sub comanda generalului Iacob Zadic, pășea în Cernăuți, simultan pe toate intrările orașului, primită cu lacrimi de fericire și cu urale nesfârșite. La orele 2, în fața Palatului Național, generalul Zadic se îmbrățișează cu Iancu Flondor, urmându-l apoi în tradiționala sală festivă în care a avut loc primirea oficială a armatei române.

Bucovina era desrobită după 143 de ani de suferință sub impilarea străină. Colțul detrunchiat al Moldovei se întorcea la sânul Patriei Mame. Iată cuvântul de bun sosit cu care ziarul „Glasul Bucovinei" întâmpina pe ostașii români în memorabila zi de 11 Noemvrie:

BINE AȚI VENIT!

In mormântul său dela Putna s'a deșteptat Voevodul după un somn de cinci sute de ani, chinuit de visuri urâte de mai bine de un veac. L-au trezit tropote de cai, pe care el le-a re-

cunoscut : „Vin arcașii mei, în colțul de țară care mi-a fost mai drag".

Armatele române au intrat în Bucovina, unde acum fâlfâe triumfător stindardul României.

Umbra lui Ștefan cel Mare binecuvântă poporul său. De pe plaiurile Ardealului ne cheamă duhul lui Mihai Viteazul. Răsune buciumele pe întreg cuprinsul românesc, căci se apropie sărbătoarea mare a Unirii tuturor Românilor.

Copleșiți de dorul visului nostru de veacuri, îngenunchiem înaintea mormintelor eroilor noștri, reînoind jurământul de a înfăptui România Mare.

Bine ați venit vitejilor ! In casele noastre, la sate și la orașe, unde au fost lacrimi pentru pribegii noștri căzuți alăturea de voi pe câmpul de luptă, se înseninează sufletele :

Trăească Armata Română !
Trăească România Mare !
Trăească Poporul Românesc !
Trăească Regele și Dinastia !

Așa a fost desrobită prima oară Bucovina. Acestea sunt faptele răsunătoare care s'au întâmplat în toamna anului 1918. Amintirea tristei încălcări a hotarului nostru din Iunie 1940 a făcut ca sărbătoarea Unirii din anul acesta să întruchipeze încă odată voința de vieață liberă a Bucovinei. „Cea mai frumoasă țară a Moldovei", așa vorbea despre Bucovina Grigorie Ghica Vodă, al cărui cap n'a întârziat să cadă pentruca trupul Moldovei lui Ștefan cel Mare să poată fi sfârtecat. In 1918, veneticii ucrainți gândeau să stăpânească Bucovina până la Siret, iar în 1940, bolșevicii folosind poate tocmai acest precedent rămas în vânt, l-au realizat cu forța.

Noi românii bucovineni pricepem bine, încă prea bine, pofta unor megieși și gândurile vrăjmașe ale unor șerpi crescuți la sân în tradiționala noastră ospitalitate creștinească; pricepem bine poftele nesăbuite față de minunata grădină bucovineană ori față de Cernăuțul nostru, mare cruce de drumuri internaționale. Noi mai știm însă că înainte de Cernăuți, a stat — și mai stă încă mărturie! — pe locul acesta, Cetatea Țeținului, straja străveche a Moldovei; iar peste Prut, stau sate mari, răzeșii întinse, vajnice așezări românești, care sunt ale noastre și nu pot fi decât ale noastre.

Deaceea la acest 27 Octomvrie s'a ridicat la Cernăuţi acelaş strigăt din 1918: *„Nu Bucovina până la Prut sau până la Siret, ci Bucovina cu hotarele lui Ştefan cel Mare !*

Şi tot deaceea, a avut dreptate dumnealui Vasile Şandru Alboi, ţăran din Câmpulungul nostru şi fost membru în Constituanta din 1918, când şi-a încheiat cuvântarea rostită tot la acest 27 Octomvrie, spunând: *„Trăiască România Mare care nu poate fi Mare fără mică noastră Bucovină !"*

Aşa este.

OVID BUZNEANU

In fiecare svon menit a demoraliza opinia publică, să vateme prestigiul autorităţii Statului sau să acopere de umbră sfintele silinţi ale Naţiei în lupta ei pentru dreptatea românească, în fiecare şoaptă alarmistă sau ponegritoare, se ascunde acţiunea vrăjmaşului.

Inseamnă a pactiza cu el, făcându-vă colportorii unor astfel de svonuri şi şoapte.

Fiţi, deci, Români întregi şi tari la suflet!

Respingeţi cu desgust valul minciunilor şi tăceţi cu încredere şi cu respect faţă de jertfele nenumărate ale celor ce ne pregătesc biruinţa definitivă!

Flăcău arborosean

Port chimir şi fluier lung arborosean
Şi pe Ştefan Vodă gingaş sub vesminte.
Sângele arcaşilor ostru şi fierbinte
Bate 'n vadul trupului prins în găietan.

Cuşmă şi opincă, dulci răcori de fag,
Cerbi 'notând în lună setea să-şi adape,
Turmele de aur coborînd spre ape
Şi luceferi galbeni punte până 'n prag.

Prundurile 'n care viscoli viteaz
După bourul roşu tânăr Crai şi Molda,
Bat haiduci cu flinte, cerul ţării, holda,
Chivăre albastre, fraţii noştri brazi.

Dealuri de lumină calde ca un sân,
Şi-un bădiţă cântec, Iele pe hotare,
Prin legende umblă Decebal călare,
Ceru'l poartă 'n spate ca un stog de fân.

Vremea răscoleşte prafuri de uitare,
Toacă turnuri albe slujbele prin munte,
Din imperii vaste luna ca o punte
De argint se 'ntinde şi se culcă 'n mare.

Am crescut adâncul mit arborosean
Ca o rădăcină prin cotlon de vis
Şi 'n răscrucea vremii fruntea am deschis
ca o gură nouă pe-un străvechiu vulcan.

E. AR. ZAHARIA

Țăranul român: ctitor de țară nouă

de Constantin Bivolaru

Pilduitoarele jertfe ale soldatului român pe câmpul de luptă, au dovedit în gradul cel maĭ înalt conștința de Neam a poporuluĭ românesc.

Continuitatea neamuluĭ românesc o găsim în abnegația de totdeauna a ctitorilor acestei Țări.

Țăranul român, iubește deopotrivă sapa și arma, sapa îi asigură munca și mândria ei, arma îi asigură dreptul de stăpân și onoarea, drepturi pe care le apără împotriva oricărei nesocotiri vrăjmașe.

Viața lui se confundă cu brazda, el și-a apărat în decursul istoriei ogorul, căminul, viața și libertatea Neamuluĭ.

Nu există nici o altă tălmăcirea a jerfei decât mândria în fața morții pentru atotputernicia acestor temeiuri care îi ține treaz conștiința de Neam.

Iată o istorie a conștinței care nu se scrie decât cu fapte. Așa s'a scris istoria poporului român.

Așa trebue înțeles destinul națieĭ românești.

Nimenĭ nu-ĭ poate determina alt sens.

Dacă acestea sunt rosturile, e şi firesc, ca solidaritatea conştiinţei româneşti să fie una şi justificarea jertfelor respectul faţa de drepturile Neamului.

Poporul român neînvins în bătălii, loial, a trebuit să primească cu braţele încrucişate prăbuşirea graniţelor. Răbdarea a avut o raţiune. Poporul român care şi-a făurit întotdeauna idealurile naţionale prin jertfe nu şi-a numărat niciodată jertfele pentru împlinirea lui.

Ce înseamnează pământul Ţării pentru ţăranul român ! în afara idealului de unitate naţională ?

Dar patrimoniul spiritual ?

Acel hotar sufletesc, aceea jertfă lăuntrică, aceea patrie lăuntrică ?

Graniţele unei Ţări, graniţele geografice trebue să corespundă cu graniţele sufleteşti ale Neamului.

Conştiinţa istorică şi conştiinţa fiecăruia în raport cu dragostea pentru pământul pe care trăim din generaţie în generaţie este însăşi cimentarea unui Stat.

Poţi locui oriunde dar locul fiecăruia rămâne tot acolo în mijlocul tradiţiilor ce ţi-au încălzit copilăria, în locul natal, în obârşia amintirilor, în pământul străbunilor. Poţi locui oriunde dar nu poţi fi în ţara ta fără toate acestea.

Fiecare an te leagă de anii pământului ce-ţi îmbătrânesc inalterabil amintirle.

Viaţa îşi are sensul ei legat de pântecul ce te-a purtat, de leagănul ce te-a legănat, de ograda în care ai crescut, de tot ceeace te-a înconjurat. Acestea-s prezente în firea ţăranului român, adânc înrădăcinate ca un miracol fierbinte, însăşi permanenţa istorică îşi găseşte explicaţia în permanenţa lăuntrică.

Succesiuea istorică şi succesiunea psihologică cu toată biologia patriei formează destinul poporului.

Conştiinţa istorică şi etică eroică a dat pământului acestei ţări forma sufletului poporului românesc.

Generaţii după generaţii s'au născut pe piatra aceloraş temeiuri, respectând aceleaşi tradiţii, vorbiid acelaş grai, continuând prezenţa unui popor ca ereditate naţională.

Dacă ne gândim că „ŢARANUL" e zămislit din restrişti şi biruinţe, din legende şi cântece, din instinct naţional neputând să-l scoată din matca Daciei nicio răsvrătire, lui i se cuvine cinstea marilor biruinţe ale permanenţei Neamului.

Cine l-a cunoscut departe de patrie, în lupte, la mare distanţă de hotarele patriei copleşit de nostalgia mitului ŢARA pe care-l confundă cu Dumnezeu, poate să-şi formeze părerea justă de greutatea de neclintit a acestei pietre de temelie dela edificiul naţiei româneşti.

Imi reamintesc de sărbătorile Paştelui din acest an dela Ssukko, pe litoralul Mării Negre, între Anapa şi Novorossisk.

Venerez clipele acestei sărbători petrecute printre soldaţii Escadronului 3 Aruncătoare Grele ale victorioasei „DIVIZII SBURATOARE. Locotenntul Vasile Andreescu, comandantul acestui escadron de brandturi grele, zid de foc peste care inamicul n'a putut trece niciodată, îşi adună în şoapte soldaţii la ora douăsprezece noaptea să prăznuiască, după tradiţiile noastre creştineşti, marele eveniment al Invierii. O tăcere satanică în imperiul roşu. Numai marea mai urla şi se spărgea de maluri.

O ciocnire creştinească de ouă roşii şi un „Christos a Inviat". Se aşternu o tăcere tainică din care picurau lacrimi curate.

Locotenentul Andreescu le înţelese durerea la care participase cu toată fiinţa şi-i îmbărbăta :

„Fiţi fericiţi că cei deacasă pot să sărbătorească aşa cum străbunii noştri au sărbătorit Sfintele Paşte.

Ţara vă e recunoscătoare. De nu am fi fost noi aici ar fi fost ei acolo ?

Iată că şi noi departe de ai noştri dar cu sufletul lor aproape de noi zicem : „Christos a Inviat !".

După o oră marea clocotea în dogoarea proectilelor noastre. Inamicul încercase să se strecoare printre crestele valurilor.

Toate satele au avut sărbătorească înfăţişare.

„Aşa-s obiceiurile la noi, răspundeau ţăranii noştri localnicilor, care se amestecau în clocotul tradiţiilor noastre şi participau la sărbătoarea sufletului întregei creştinătăţi.

Cine să-l învingă ?

Cine să-l depăşească în lupte, atunci când lupta e dusă pentru tot ce-a moşetnit şi e amestecat cu sângele în adâncul fiinţei lui.

Noţiunea de pământ va însemna întotdeauna la ţăranul român ideea fixă de hotar.

El nu s'a dus să cucerească ce nu e al lui, el s'a dus să cucerească în istoria lumii o pagină nouă de eternitate a neamului românesc.

Ţăranul român cunoaşte mai multă istorie decât geografie.

Barbu Delavrancea spunea :

„Când voi pune urechea la coastele Carpaţilor să aud o singură inimă bătând".

De ce trebuie să iubim cântecul, jocul și portul românesc

de VIORICA PINTILIESCU

Portul, cântecul, jocul și graiul românesc formează o verigă între ziua de eri și ziua de mâine, între noĭ și străbunii noștri *și ne îndeamnă să le păstrăm* căci, în timp ce armata apără granițele țării, prin acestea noi apărăm *ființa* țării. De ce ?

Fiindcă în ele este *suflet ;* sufletul morților noștri scumpi, sufletul părinților și strămoșilor noștri, e sufletul nostru, e sufletul copiilor noștrĭ. E unul singur pretutindeni în țara românească șĭ unul dela începutul neamului nostru și până astăzĭ șĭ prin acesta vor trăĭ copiiĭ noștri și noi maĭ departe prin veacurĭ.

Așa cum prin rugăciune ne legăm de Dumnezeu, tot așa prin graiu și tradiție ne legăm noĭ între noĭ.

Șĭ Dumnezeu a pus în sufletul Românilor o putere de înțelegere mare, o inimă bună și o putere rară de a lucra, dar mai mult decât atât acest suflet știa să descopere în jur tot ce-i frumos, să strângă în el această frumusețe șĭ în timp ce se ruga lui Dumnezeu pentru ajutor, cânta, izvodea lucrurĭ nouă, frumoase și lupta mereu contra hoardelor dușmane care, din cele mai vechi tîmpuri până azi, au vrut să distrugă neamul nostru. Rugăciunea, născocirea lucrurilor frumoase șĭ luptele de apărare au format sufletul și zîlele neamului nostru. Și așa biserica noastră a înflorit, nimenĭ n'a distrus-o, hoardele dușmane au pierit la hotare, iar în casele româneștĭ s'a revărsat *cântecul,* au sporit *zestrele :* covoare, cămăși înflorite, catrințe și fote în țesăturĭ minunate, pro-

soape, pânză şi marame albe şi fine ; afară, în zilele de sărbătoare se încingeau hore, bătute şi sârbe după cântec şi strigături româneşti din inimă şi din suflet desprinse.

Din cele mai vechi timpuri şi până în zilele noastre, orice bucurie, orice durere, orice avânt spre luptă şi învingere, ţăranul nostru le-a pus în vorbe tâlcuite, în melodie. Românul nu-i om închis din fire, el spune tot ce are pe inimă şi vorba şi cântecul lui e aşa cum e inima şi sufletul lui bun, duios, trist ori plin de hotărîre, de dârzenie. Şi acest cântec era făcut par'că pentru toate inimile române, căci plăcea tuturor celor din jur care-l învăţau şi în care par'că şi ei îşi găseau aceiaşi chemare sufletească ; era învăţat de fete şi flăcăi, de tineri şi bătrâni şi cântat şi răspândit la şezători, la hore, la nunţi sau zis din fluer la stână, prin văi şi munţi.

Dacă se întâmpla ceva important în ţară, o luptă în care domnul Ţării şi ostaşii săi au o mare victorie, faptul era povestit frumos şi cântat măestrit tot de ţăranul român şi apoi răspândit pe la mese mari din viaţa noastră şi pe la diferite sărbători.

Ca să se vadă cât de frumoase sunt aceste cântece, cât sunt de legate de toate gândurile, simţirile şi nevoile noastre, voi scrie doar câteva din ele, lăsând să vorbesc altădată despre sufletul care se ascunde în portul şi jocul nostru.

Iată ce zice ţăranul nostru chiar despre acest cântec de care e vorba :

„Doină zic, doină suspin,
Tot cu doina mă mai ţin,
Doină cânt, doină şoptesc,
Tot cu doina vieţuesc".

In cântec trăeşte o simţire adâncă, duioasă, plină de nelinişte care n'a fost cântată de nici un alt popor aşa de frumos cum a cântat-o Românul şi pe care el îl numeşte *dor :*

„Suflă vântul de pe munţi,
Vine-mi dor dela părinţi ;
Suflă vântul de pe brazi
Vine-mi dorul dela fraţi ;
Suflă vântul de pe flori,
Vine-mi dor dela surori ;
Suflă vântul, iarba creşte,
Dorul mândrei mă topeşte.

sau :

„Colea'n sat într'o grădină,
Prinse dorul rădăcină ;
Şi-aşi voi să-l iau cu mine,
Şapte rădăcini îl ţine ;
Şi-aşi voi să-l iau acasă,
Şapte rădăcini nu-l lasă".

Multe şi minunate sunt cântecele de iubire :

„Câte flori pe iaz în sus,
Toate cu badea le-am pus,
Cu dragul le-am presădit
Şi cu dorul le-am plivit.
La udat le-am sărutat
La'nflorit le-am adunat,
Lui bădiţa i le-am dat,
Să le poarte'n pălărie,
Drag să-mi fie numai mie !

Mama îşi creşte copilul în cântece duioase, desmierdătoare şi pline de urări bune :

„Nani, nani puiul meu
Fericite-ar Dumnezeu !
Să fii oacheş şi frumos
Ca un soare luminos
Fetele să te 'ndrăgească
Flori în calea ta să crească".

Şi jalea îl cuprinde când află de moartea cuiva, dar Românul priveşte această întâmplare mare cu seninătate, venită dela Dumnezeu şi o leagă de natură :

„Foaie verde de trei flori,
Ciobănaş dela miori,
Un' ţi-a fost soarta să mori ?
— „Sus în vârful muntelui,
In bătaia vântului,
La cetina bradului".

Dar în toate cântecele trăeşte *pământul* nostru, cu toate frumuseţile şi bogăţiile lui, care i-au încântat sufletul, i-au alinat necazurile şi l-au hrănit veacuri dearâidul :

„Copăcel de lângă drum,
Te-aş tăia, dar nu mă 'ndur,
Că mi-ai fost prieten bun :
Toată vara m'am umbrit,
De ploae m'am oploşit
Şi iarna m'am odihnit".

Toată viaţa Românului se desfăşoară în natură şi deaceea el o iubeşte şi o cântă împreună cu îndeletnicirile lui :

„La Sfânta Mărie mare,
Tulesc oile la vale.
Şi se duc şi nu mai vin
Până la Sfântul Constantin
Pân'la dalba primăvară.
Rămân stânii
Fără stăpâni,
Strunguţe fără oiţe ;
Scaune fără băciţe ;
Isvoare
Fără mioare".

Şi păsările sunt legate de sufletul şi viaţa Românului şi cântate :

„Când aud cucul cântând
Şi mierliţa şuerând,
Nu mă simt om pe pământ.
Eu spun cucului să tacă,
El se urcă sus pe cracă
Şi tot cântă, de mă seacă".

Despărţirea este pusă deasemenea în cântec :

„De când badea mi s'a dus
Negura'n poartă s'a pus
Şi pe pari şi pe nuia
Şi pe inimiora mea".

Iar cel care trăeşte departe de locurile lui, de familia lui, de ţara lui, sub stăpânire străină zice:

„Şi mai lin, dorule, lin
Că pe-aici e loc străin ;
Şi mai rar, dorule, rar,
Că pe-aici e loc amar".

Dar când își face serviciul militar, iată cum răspunde mândruței sale :

— „Foae verde de trifoi
Nu vii, bade, pe la noi ?
— „Nu mai vin mândruța mea,
Până nu m'oiu libera“.

Și *sentimentul de vitejie* al Românului trăește puternic, hotărît în multe cântece :

— „Mult mi-e dor și mult mi-e sete
Să văd frunză'n codru verde,
Să mai strâng vreo șapte cete!
Primăvara, mama noastră,
Suflă bruma din fereastră
Și zăpada de pe coastă,
Să văd înverzind în cale,
Să mă las în ceea vale,
C'o pereche de pistoale !“

Durerea în fața morții unui scump din familie, se revarsă în sute de cântece în care Românul își leagă sufletul de cel plecat, povestindu-i faptele lui, viața lui, amintind locurile pe unde a trecut el, rugându-l să se mai întoarcă, sau cu grijă îi arată cum trebue să pășească în lumea de dincolo ; aceste cântece se numesc *bocete* :

„Scoală-te, mămuță dragă,
Căci e jale'n casa 'ntreagă,
Scoală-te de ne privește
Și din gură ne grăește.
Scoală-te, nu te 'ndura
Pe copii a-i bucura“.

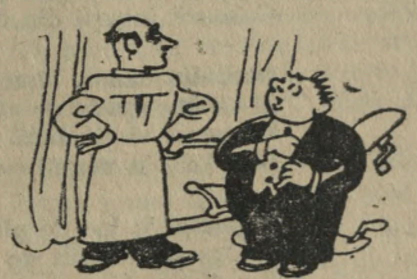
Iată cum plânge mama pe fiica ei :

„Ia seama, fiicuță, bine,
Când vei merge'n ceea lume,
Că sunt două cărărele :
Nu merge pe cea de jele ;
Mergi pe cea de floricele ;
Nu merge pe cea de foc,
Mergi pe cea de busuioc“.

Dar doinele, cântecele și toate poeziile țăranului nostru sunt multe ; ca să le aflăm frumusețea și legătura sfântă dintre ele și sufletul nostru care se revarsă cu o bogăție de simțire și într'o frumusețe fără seamăn, trebue să aplecăm urechea spre satele noastre ; acolo sunt ! Ele trebuesc prinse de sufletul nostru, rostite de noi, cântate de copiii noștri. Să nu le uităm, să nu le amestecăm cu cele străine, căci omorîm sufletul părinților noștri, otrăvim sufletul nostru și al copiilor noștri.

Prin ele trăesc ai noștri cei scumpi, care au dispărut și e darul cel mai prețios care-l putem face copiilor noștri, drept sprijin tare în sbuciumul vieții.

LA DENTIST

— Cum se poate, domnule doctor! Pentrucă ai pierdut cinci minute ca să-mi scoți măseaua, îmi ceri o mie de lei?

— Păi de ce nu mi-ai spus? Puteam să ți-o scot într'un sfert de oră!

Colinde

Din vremuri vechi, veniţi colinde,
Să ne şoptiţi cum s'a născut Isus.
Prind magii lent să se perinde
Şi se 'nfiripă taine ce s'au dus.

Alături de stelari, pe drum,
Păşeşte marele mister:
Din nouri de argint şi fum,
Coboară îngerii din cer.

Dar, duşmănos, şi-acum Irod
Şi-ascute spada de călău
Şi pomul vieţii, fără rod
Să-l lese 'n negurosul hău.

Departe, 'n loc de plug, colindă
Năprasnic bubuit de tun,
Iar gloanţele, cum se perindă,
Şoptesc un cântec de Crăciun.

Purtaţi legenda leatului de-acum,
Colinde veşnic călătoare,
Şi faima neamului pornit la drum,
Cu nimbul gloriei nemuritoare.

AUREL V. SANGER

Domnu' firtelrichter

de AUREL TUDOR

— Aha!

Petru și-a potrivit ochelarii în semn că înțelege ce i s'a spus. Tacticos și-a scos ceasul din buzunarul „camizelcii“, s'a uitat la el și l-a așezat din nou la loc, fără însă a reține sensul locurilor unde privirea i-a întâlnit arătătoarele mici și tăiate elegant.

— Domnu' firtelrichter, câte ceasuri să fie? Il întreabă femeia care tocmai l-a rugat să se intereseze despre o „poftire“ pentru un gard de reparat.

Automatic, Petru a scos din nou ceasul dela locul lui, și-a potrivit ochelarii și s'a uitat fix la arătătoare.

Le-a găsit exact în locul unde le văzuse și prima oară, doar secundarul se învârtise cam trei sferturi de cerc.

— Taman unu.

Mintea a început să funcționeze normal. Abia acum. Adică ora fiind unu, trebuie să ia măsuri să se închidă ușa, pentru a o redeschide la patru după amiază.

Totul fiind în bună rânduială, Petru a mai privit odată peste dosarele doldora cu acte „dresate“ de propria-i mână, și îndreptându-se către vizitatoare a început să-i dea un răspuns la problema pe care aceasta i-o pusese.

— M'oi interesa eu de hârtia aceea cu gardu, după cum spui mata, da' hai să mergem că-i

unu și acasă nevasta trebuie să mă aștepte cu masa pusă.

Și firtelrichterul și-a pus ochelarii în cutiuța lor, bineînțeles dupăce i-a șters de colb cu o bucată de stofă „Dibet".

L-au numit în funcțiune, deși a trecut de mult vârsta peste care nu se mai fac numiri. A trecut chiar și de limita vârstei cerută pentru pensionare.

L-au numit mai mult pentru cinstea lui exemplară și pentru corectitudinea lui. Pentru cunoștințele pe care le posedă în toate domeniile, și pentrucă în suburbie, de când cu războiul, prea sunt puțini gospodarii ca dânsul. Dimpotrivă, se pot număra pe degete.

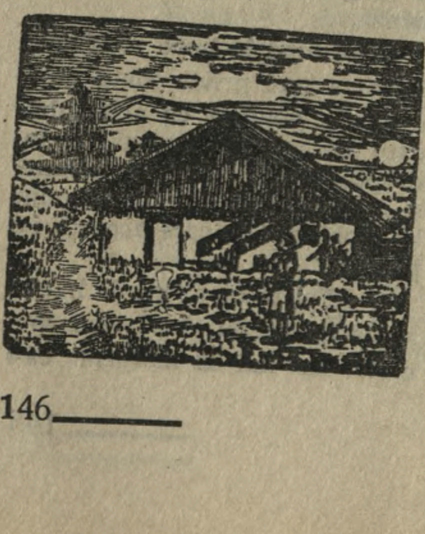
— Nu uitați poftirea mea...

— N'oi uita-o. Numa' să-mi deie pace aiștialanți, că-s tare mulți ,cu de tăte.

In drum spre casă, trebuie să predea niște citații la vecini.

Va merge, deci, peste grădini, prin huciul lui Toader Heleșteu, și cu asta are să-și vadă și de altoii pomătului lui.

Nu de alta, numai să vadă dacă i-a rodit mărul feciorului lui, care, de cum s'a dus cătană

— încă înainte de a fi început războiul — numa'n slujbă la Impăratu' șade și tot întreabă, când scrie acasă, ce-i face mărul, „hojma", dacă i-a crescut, dacă i-a înflorit, dacă a făcut mere.

Cu gândul în minte și cu un bună-zîua în dreapta, cu un munțămăsc 'mnitale în stânga, dând o hârtie, luând o semnătură, a ajuns aproape de casă. Mai bine zis, aproape de grădină.

— Domnu' Petru!...

— Bună zâua... mă rog ce aveți să-mi spuneți?

— Da, inga, păcatele, mâța vecinei prinde pui. S'o învățat pisene să prindă vrăghii și hulubi. Mi-o prins șesă pui și mi i-o mâncat.

— Noa?

— Apoi, dă, i-aț spune 'mneavoastră să facă ceva cu mâța aceea, că de nu, am să-i dau cu ceva în cap. Că nu se cuvine să ne certăm noi megieșii, da... am să-i otrăvesc mâța, or oi pune v'un drac de copchil să i-o încalțe cu coji de nucă... Taremtu mă-sii și-a lu' tătâne-su.

— Bine-bine, da pentru atâta lucru trebuie să vin și eu că mâța vecinei 'mneatale prinde pui? Eu socot că așa cămeși se spală între oameni fără să mai știe și alții.

— Ha? Atuncea pentru ce ești firtelrichter? Pentru ce-ți dă maghistratu' leafă? Ca să scrii? Și să dai pela cârșme? Ha?

— Dă... femeie. Nu-i tocma' așa... Noa hai să merem la vecina dumitale aceea cu mâța.

— Aha! Așa stau lucrurile?!

Ce io știu a cui îi mâța? A cuiva trebuie să fie. Că nu-i a mea.

— A cui îi?

— Asta-i treaba dumitale. Să afli. Că deaceea îți dă maghistratu'...

— Hai toacă morișcă, numa' toacă mult, i-ar fi venit pofta să zică. Insă pentru a nu-și strica numele de om cu stare și bun împăciuitor, a pornit chiar pe loc să facă o anchetă, să afle a cui e mâța.

S'a dus la dreapta, s'o întrebe pe Ileana a Ciobanului.

— Bună zâua, mătușă...

— Țam'nitale. Ce-ai vrea dele fimeie săracă?

— Nu știi a cui îi mâța care prinde pui? Iacă i-o prins v'o patru de-ai vecinei dumitale...

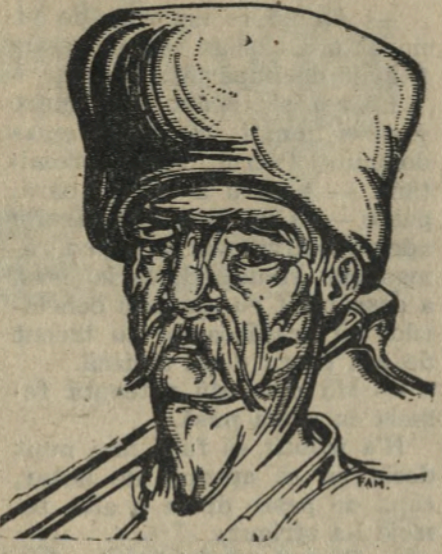
— Ha? I-o prins puii? Bine i-o făcut! Că io taman pentru asta am vrut să dau lumânare la biserică... Ii îmblă puii pin tăte grădinile. Mie bunăoară mi-or mâncat o baniță de mazăre.

Vecină-sa, accea cu reclamația, a ascultat de după gard. Nemai putând răbda mâncăriciul de pe limbă, a început și dânsa:

— Hoațo! Am să-ți torn uncrop în obraz. S'o mai pomenit? O baniță de mazăre n'ai avut în doisprici ani unu după altu. Vrei să dai lumânări? Am să-ț arăt eu.

De peste drum, s'au ivit câteva capete. Unele, sfioase, văzându-l pe domnu' Petru, s'au retras imediat.

O fată, aceea a proprietarului pisicii, s'a roșit de plăcere. S'a ascuns în casă și ea, pentru a râde mai cu plăcere.

Numai una, aceea a „doftorului", — poreclit așa pentru halatul alb cu care umblă îmbrăcat și iarnă și vară — s'a oprit serioasă la poartă, în timp ce urechile notau strigătele stridente ale vecinelor.

După ce a ascultat vreme cât să înțeleagă despre ce-i vorba, nemai putându-se stăpâni, a intrat și el în horă:

— Firtelrichter? Ha? Ai venit să ne tulburi liniștea? Să bagi zâzanie între oameni?

Un copil, în drum spre școală, a lăsat să-i scape gândul:

— Că are să-i împace doftoru...

Și-a pornit în goană, nu care cumva să-l recunoască și să-l pârască acasă.

— Taremtu' și luceferii...

— Și tu ce vrei? Au strigat ca 'n cor vecinele.

— Amuşi te nimerim de vinovat şi-i câşiiga taman ce-am fi avut de împărţât.

Cearta s'a spart cu mare greu şi numai cu intervenţia domnului Petru, care, promiţând — pentru a zecea oară, poate — că va interveni să afle adevăratul vinovat, şi-a luat rămas bun şi uitându-se la ceas, a descoperit cu ajutorul ochelarilor că arătătoarele au trecut de ora patru după amiază.

— Mă duc. Mă aşteaptă femeia cu masa pusă...

N'a isbutit să facă mai mult decât să se apropie de hotar, când de peste drum o altă femeie l-a strigat:

— Domn' firtelrichter!...

— Da, mă rog...

Cu gândul la mâncarea care s'a răcit de mult, Petru ascultă jalba.

— S'or apucat iepurii să-mi pască curechiu'. N'au astâmpăr. Mâne-poimâne or să-mi roadă şi urechile.

— Şi ce vrei?

— Să faci capăt cu iepurii... că de-aceea te plăteşte maghistratu'...

— Ca să-ţi alung iepurii dela curechiu' mnitale?

— Nu asta. Pune vânătorii să-i puşte.

— Ihî. Numa' că vânătorii au alte treburi.

— Aha. Atunci să-mi plătească ei curechiu'.

— Ţ'or. Că n'au altă treabă.

In orice caz, când a liniştit-o şi pe aceasta, s'a uitat la ceas. Arătătoarele se proptiseră la ceasurile şapte şi peste dealuri începuseră să se întindă umbrele înserării.

— Mă duc, că mă aşteaptă nevasta cu masa pusă.

In grădină, când să treacă pârleazul, s'a întâlnit cu altcineva.

— Ce faci pe-aice, Vasile?

— Inga. Aşa şi-aşa. Am fost pela 'mneavoastră că mi-am zis că n'are obraz cumătria fără ca să fie şi firtelrichteru' la dânsa... Măcar şi-aşa, dacă nu s'a putut să fie cumătru mare...

— N'am mai fost de dimineaţă pe-acasă.

— Noa? Atunci pentru ce se face cumătrie? De alta, decât ca omu' să steie la masă, să mânânce, să beie, să se înveselească? Hai, domnu' Petru...

— Nu pot. Am o groază de lucru...

— Dacă-i de lucru, nu i-a strâcă să mai steie o zî două. Hai...

— Nu stau mult. Până la opt că...

— Bine, bine, cât om sta îi treaba noastră. Nu ne-a cere nime socoteală.

Abia în miez de noapte, s'a spart, însfârşit, guleaiu, şi domnul firtelrichter şi-a scos ceasul din buzunarul camizelcii.

— Doauăsprici.

— Aha... altă zi...

— Să bem un pahar în cinstea domnului Petru...

— Să...

— Voie bună deie Domnul.

— Rămâneţi cu bine.

— Mergeţi sănătos.

Firtelrichterul se mai uită odată la ceas.

— Ahi!

Şi pe urmă, tot în gând:

— Să merg acasă... că mă aşteaptă nevasta cu masa pusă.

———o———

De unde să știe el ?

Iţic şi cu Şloim erau doi prieteni foarte buni. Au făcut clasele primare împreună şi au început mici afaceri tot împreună. Erau nedespărţiţi şi prietenia lor, zicea lumea, va sfârşi numai prin moartea unuia din ei. Nu exista nici un fel de ezitare din partea unuia din ei, când celălalt se afla în greu impas. Sărea în ajutor fără nici un fel de discuţie şi nu se lăsa până când nu era scos din nevoe.

Iată însă că dela un timp prietenia lor s'a stricat. Mare surprindere la toţi prietenii...

— Ai văzut ?

— Ce să văd ?

— Păi Iţic cu Şloim !...

— Ce-i cu ei ?

— Nu vezi că li s'a stricat „căruţa" ?

— Da, mă ! am observat şi eu.. Insă am crezut că e ceva trecător. Vasăzică, nu s'au împăcat încă!...

— Da' de unde ! Când se văd, se ocolesc de departe... Şi nici nu vor să vorbească despre cazul lor.

— Asta-i bună ! Dar din ce anume s'ar fi luat ?

— Dracu' ştie ! N'am putut să aflu !

— La drept vorbind nici nu-i prea greu să-ţi închipui de ce s'au luat la râcă...

— Ştii tu ceva ?

— Nu ştiu nimic. Mi'nchipui... Ce-i aşa de greu ?

— Păi sigur că-i greu... Tu ce crezi că e la mijloc ?

— Sigur că e o femee... Unde-şi bagă femeia coada, s'a zis !

— Să ştii că ai dreptate ! Da, da... Te pui cu femeia? Numai ele duc pe om în halul acesta!.. Altfel, vorba ta, nu se explică... Dar să se

duşmănească aşa la sâng? Adică da... Te pui cu femeia? Numai ele ne fac nouă viaţa rea. Insă trebue să facem ceva...

— Ce să facem ?

— Să-i împăcăm !

— Ce mă priveşte pe mine de afacerile altora ? N'am eu necazurile mele ? Treaba lor ! Ei şi-au făcut-o, ei să şi-o desfacă ! Nu mă bag !

— Şi-aici ai dreptate...

Gurile rele însă au întins vorba, până când s'a auzit că ... şi cu Şloim s'au bătut pentru o femee ca chiorii... Şi, fireşte, de aici o seamă de alte presupuneri care de care mai grozave.

Intr'una din zile Iţic se întâlneşte cu un alt prieten...

— Ce mai faci, Iţic ?

— Ce să fac ? Nu mai fac nimic !...

— De ce ?

— Fiindcă aşa e câteodată !...

— Bine că te 'ntâlnii. Ascultă mă tu te-ai certat cu Şloim ?

— Nu !

— Cum nu ?!...

— Bine ! Nu ne-am certat... Ce te uiţi aşa ?

— Mă uit şi nu-mi vine să cred.

— Ce nu-ţi vine să crezi ?

— Păi nu mai vorbiţi de vreo trei luni de zile.

— Da ! Nu vorbim !

— Atunci v'aţi certat !

— Deloc !...

— Nu mai înţeleg nimic !

— Ce nu înţelegi...

— Cum dracu mai vine şi asta ? Nu v'aţi certat şi totuşi nu vorbiţi !

— Da ! Nu vorbim ! Dar unde scrie că dacă nu vorbeşti cu cineva, asta înseamnă numai decât că trebue să te cerţi !...

— Ascultă nu mai face pe misteriosul cu mine, că nu te prinde. A fost la mijloc o femee ?

— Femee ? Eşti nebun ? De unde-o mai scoseşi ?

— Eu ? Urlă lumea domnule ! Se zice că v'aţi şi bătut !...

— Ce vorbeşti ? Hm !... Atunci să-ţi spui cum stă chestia. Acum patru luni am fost cu Şloim în provincie şi-am dormit la un hotel. Eu la etajul I, el la doi. Peste noapte hotelul a luat foc. Noi cei dela etajul I am auzit larma şi în zăpăceala aceia am uitat să-l anunţ şi pe Şloim care doarme ca un butuc. Şi până să se scoale el, s'a prăbuşit scara pe care trebuia să coboare. Când a apărut la fereastră, i-am făcut semn să sară.. Dar de, jidan fricos ! Atunci am luat o scândură lungă şi şi-a dat drumul pe ea... De-atunci nu mai vorbim !...

— Numai dintr'atâta v'aţi certat ?

— Da, mă ! Fiindcă de unde aveam să ştiu eu că scândura a avut un cui bătut, cu vârful în sus în mijlocul ei ? !

Amintire

E mult de atunci, când în şcoala primară de fete, din oraşul Praga, învăţătoarea arăta, în ora de geografie, în clasa V-a, harta mare a Austriei, graniţele ţărilor din care se compunea această monarhie, dând explicaţii corespunzătoare. In clasă domnia linişte şi ochii elevelor se îndreptau spre hartă, urmărind calea făcută de beţişorul învăţătoarei.

După câteva zile, în ora următoare de geografie, învăţătoarea examină o elevă din materia lecţiei trecute ; într'un moment dat, fata se încurcă neputând da răspunsul cerut. Atunci învăţătoarea întrebă, cine poate continua.

Din locul dela marginea băncii din rândul al doilea se ridică o fetiţă, se grăbi la hartă, luă beţişorul din mâna colegei sale şi cu glas tare şi hotărît continuă să descrie ţările şi graniţele lor.

Deodată încetinind vorba, oftă şi arătând cu beţişorul, şopti desmierdător: „Bu—co—vi—na".

Invăţătoarea privi mirată spre elevă şi întrebă zâmbind : „Da, ce este, dece ai oftat aşa în faţa Bucovinei ?" Fetiţa se roşi când răspunse : „Nu ştiu mă rog... dar e aşa de mică ţărişoara aceasta ultimă"....

Toată clasa izbucni în râs, iar eleva se înclină şi merse la locul ei din bancă...

Au trecut anii — mult s'a schimbat —; fetiţa deveni domnişoară, studentă dornică de ştiinţă, melomană înfocată, cu dorul de a se dedica exclusiv artei.

Odată, dând într'o societate un concert, îi fu prezentat şi un tânăr bărbat, străin, simpatic. Numele lui neobişnuit trezi curiozitatea domnişoarei şi deci îl întrebă : „De unde eşti d-ta ?" „Sunt Român din Bucovina" zise tânărul mândru. Domnişoara îl privi scrutător şi prin mintea ei trecu iute amintirea scenei petrecute odinioară în clasa V-a primară.

„Aşa — din Bucovina" repetă zâmbind, „îmi pare bine". „Dă-mi voe domnişoară, cunoşti Bucovina, ai fost poate cândva pe acolo?" „Nu — numai după nume şi pe hartă —; dar d-ta eşti primul Bucovinean pe care-l întâlnesc"....

După un timp ambii tineri se împrietenirä. El îi povesti cu entusiasm şi mândrie despre patria sa, despre suferinţele şi străduinţele compatrioţilor săi din trecut şi din prezent, de dorul fierbinte al generaţiei tinere româneşti bucovinene.

Dar şi domnişoara era o patriotă înflăcărată aşa că ambele suflete înrudite încheiară o prietenie sinceră.

Iar soarta a făcut mai mult, — ca fetiţa, cea din clasa V-a primară de odinioară, să devină asociata pe viaţă a marelui Bucovinean, bine cunoscut şi apreciat şi în străinătate, găsind în dulcea Bucovina a lui Eminescu, a doua ei patrie :

O, dulce Bucovină,
iubita mea grădină,
e mândru al tău nume,
şi scump pământ în lume !

B. ŞESAN

Peste 6.000 donatori s'au prezentat la Centrul de sânge conservat al Armatei, str. General Angelescu 140, telefon 4.25.22, dând sânge pentru răniţi.
Frate Române, nu vrei şi tu să măreşti numărul donatorilor?

Mamă, când vine tăticu? !...

Depe sârmele de telegraf din fața casei lui Sandu Mărgărit, s'a ridicat, mai alaltăeri, ultimul stol de rândunele. După ce-au ocolit satul de câteva ori în sbor lin și măestrit, în semn de *„la revedere dragi prieteni copilași“*, au pornit, ciripind zgomotos, spre Miază-zi, gonite din urmă de crivățul aspru, rece și neîndurat.

Berzele au plecat din sat cu mult înaintea lor, iar cocorii au rămas, ca de obiceiu, la urmă. Deși iarna e la ușile noastre și crivățului i-au crescut ghiare, colți puternici și ascuțiți, cârduri-cârduri, cocori se aud trecând, și-acuma, dinspre Nordul și Răsăritul înghețat și neliniștit de zgomotul armelor, spre Miază-zi.

In drepul casei lui Sandu Mărgărit, s'au adunat o droae de copii mici, golași ca niște pui de vrabie abia eșiți din găoace. In cămășuțe scurte și mozolite, descheiați la piept, cu picioarele goale și cu nasurile roșii ca racul fiert, se străduesc să zărească, printre valurile furioase ale nourilor negri, cârdurile de cocori ce se aud țipând slab la început, mai tare, apoi iar slab.

I-au zărit, dar nu se bucură, sărmanii. Serioși, cu frunțile încrețite prea de timpuriu, fac streașină la ochi, cu mânuța stângă, iar cu dreapta ridicată în sus, fiecare încearcă să-i numere : „unu, doi, tlei“. Un nour mare, negru și zdrențuit, îi ascunde iar privirilor lor. Când reapar, numărătoarea începe din nou : „unu, doi, tli, patlu“....

Un băiat mai mărișor care, în interval de două minute și-a șters nasul de vreo șapte ori cu dosul palmei, căci degetele îi sunt boacănă de frig și, nu le

mai poate îndoi, își dă cu părerea că or fi „vleo tleizeci". Filaret al Voichiții lui Sandu Mărgărit, îl corectează sever : ce, mă, ești prost ? ! Is numa' patluzeci. Au început să se certe și erau gata să se încaere și la bătae, dacă nu venea tocmai atunci Voichița, mama lui Filaret, să-i împace.

Voichița Mărgărit este o femee ca de treizeci de ani și, are trei băeți și o fetiță : Gheorghiță, Vlăduț, Rodica și pe Filaret mezinul. Ea a fost cândva frumoasă. Astăzi e numai umbra aceleia care a fost acuma trei, patru ani în urmă. Se căsătorise cu Sandu lui Onufrei Mărgărit, din dragoste și trăiau fericiți, unul lângă altul, muncind cu râvnă și spor din zori și până'n noapte, pe ogorul lor.

Fericirea le-a fost de scurtă durată căci, s'a întâmplat invazia din 1940, apoi a venit războiul. Dimpreună cu ceilalți, a plecat și Sandu, la războiu. Cât de greu s'au despărțit, în acea zi de 22 Iunie, din gara mică, forfotind de bărbați cu privirile încruntate și femei multe, multe cu copii mici la sân și ochi șiroind de lacrimi curate ca cristalul...

A fost plecarea cea cu adevărat mare și fără putință de întoarcere, pentru mulți dintre ei... Când a auzit flueratul trenului ce se apropia, pufăind grăbit de stație, a săgetat-o. Un junghiu i s'a pus între coaste iar privirile i s'au tulburat. Era cât pe ce să scape din brațe pe Filaret. Nu-și mai da seama precis ce e în jurul ei. Unde-și întorcea privirile numai trenuri încărcate cu bărbați ce megeau cântând și chiuind unii, alții tăcuți și îngândurați, spre hotarul de Răsărit al Țării.

— „Sandule, murmură Voichița, gândește-te la noi"...

— Da, Voichiță, cu gândul la voi, mă voiu bate cu necredincioșii și hrăpareții noștri dușmani.

Fluerând prelung și jalnic, trenul se pune în mișcare. Pe un vagon deschis din urma trenului, câțiva flăcăi au început să cânte:

„A trimis regina carte
La fetița de departe
Să nu 'mbrace strae albe.
Nici rochițe de mătase
Că flăcăii au mers la oaste.
Nici în degete inele
Că țara îi în mare jele"...

Melodia se pierde în depărtări, odată cu glasul roților trenului. Voichița a urmărit cu privire trenul, până s'a pierdut de tot, în zarea inundată de soarele încă primăvăratic.

Când a ajuns acasă, ceilalți trei copilași s'au agățat de ea, întrebând-o toți deodată : — „mamă, unde s'a dus tăticu ? Când vine ? I-a sărutat pe toți, în loc de răspuns, stropindu-i cu lacrimi ferbinți. La războiu, Sandu s'a bătut ca un leu. Ar fi vrut să ucidă, pe toți spurcații stepelor, dintr'o singură lovitură, ca să poată merge mai repede acasă, la ai săi. Dar scris i-a fost să moară în războiu...

La Mihailovca, la al șaselea atac, unde au căzut mulți camarazi, a îngenunchiat și el, străfulgerat de gloanțe, alături de comandantul său..

De-atunci, Voichița trăește numai pentru cei patru micuți ai ei. Ii iubește egal pe toți expu-

mându-se frigului, foamei și oboselii numai să nu-i vadă goi și flămânzi. Cu mare duioșie se apleacă asupra lui Filaret căci e cel mai mic și seamănă leit cu Sandu...

Plânge de multe ori, mai ales noaptea, când toți ai casei dorm. Intr'o noapte, Vlăduț și Rodica au surprins pe buna lor mamă, plângând și rugându-se, în genunche, în fața icoanei Maicii Domnului.

— Mamă, așa-i că plângi după tăticu ?

— Da, puișorii mamii.

— Nu mai plânge mamă, că vine el când va fi gata războiul, o mângâe Vlăduț care, are șapte ani și trebue să meargă la școală. Se trezește din somn Gheorghiță și Filaret. Ințelegând despre ce e vorba, o întreabă plângând, frecându-și ochii somnoroși, cu mânuțele:

— Mamă, ne-ai spus că după ce vor pleca rândunele din sat, are să vină tăticu. — Dar, mamă, s'au dus ele, s'au dus cocostârcii și cocoarele s'au dus eri și tata tot n'a mai venit...;

—Mamă, când vine tăticu ?

SILVESTRU COROAMA

Decé este mai sănătoasă pâinea rece ?

Nu este tocmai ușor să explici dece pânea rece este mai sănătoasă. In compoziția chimică nu există nici o diferență între pânea caldă și cea rece. Invechirea pânii nu este uscarea căci greutatea rămâne aceiași. Cauza este mai curând o dislocare a conținutului de apă. In timpul învechirii pânii, amidonul dă o parte din apă albuminei. Prin aceasta se formează în pâne rupturi și crăpături, care fac ca pânea să fie fărâmițeze.

In timp ce pânea proaspătă formează, când este mestecată, bucăți tari, sărace în aer, care lasă să pătrundă încet pepsina în stomac, pânea rece ajunge la digestie în particule mult mai fine, amidonul se descompune și astfel alimentarea este superioară calitativ.

Acelaș lucru se întâmplă și la mâncarea pișcoturilor, fursecurilor, pesmeților etc.

Pe urmele eroilor

Martie 1940. Mantaua albă a pământului nu se pătase nicăeri — încă. Nămeţii adunaţi de furtunile unei ierni uitate, rezistau îndârjit — cu toate opintelile soarelui.

Cufundat în planuri şi rapoarte, comandantul regimentului de Roşiori uitase de masă... şi poate că nu şi-ar fi adus aminte până spre seară dacă n'auzea o bătae discretă în uşă. Aruncă privirea spre cadranul din pärete şi văzu că erau două trecute. Se apucă să strângă repede mapele depe masa lui de lucru, poftind: „Intră!"

Apăru înaintea lui un sublocotenent nou. Avea privirea senină şi modestă iar pe faţă purta lumina unei tinereţi fragede. Sublocotenentul făcu câţiva paşi spre biroul colonelului şi se recomandă : „absolventul şcoalei de cavalerie, Mircea Rizac". Abia atunci colonelul îşi aduse aminte că aveau să sosească în curând sublocotenenţi proaspeţi pe cari îi trimitea Divizia.

Privindu-i înfăţişarea serioasă, care contrasta cu obrazul său de copil, colonelul zâmbi şi-l întrebă :

— Mata câţi ani ai ?

— Douăzeci şi unu, domnule colonel ! răspunse roşindu-se cel întrebat. Comandantul ar fi vrut să-l mai întrebe ceva, dar se răsgândi. Ii întinse mâna, zicând :

— Bine, te prezinţi, mâine, la escadron !

* * *

A urmat un an de viaţă camaraderească pentru tânărul sublocotenent Rizac, în care dânsul a început să cunoască mai de aproape, sufletul ţăranului ce a răsturnat istoria pentru a împlini destinul naţional românesc.

După anul tristelor prăbuşiri a frontierilor, când fiecare oştean a trebuit să-şi frângă inima în două, în faţa nedreptăţii ce s'a săvârşit, a venit ceasul marilor răfueli.

Soldaţii români au pornit la luptă chiuind de bucurie pentru a răsplăti cu vârf şi îndesat barbarilor cotropitori.

DUPĂ UN AN

Armata română dădea lovituri puternice, silind pe inamic să se retragă în debandată spre Nistru. Sublocotenentul Mircea Rizac era la Sculeni, în fruntea unui pluton de recunoaştere. De aici este trimis la Iaşi unde partizanii bolşevicilor evreii se burzuluiau cu încăpăţânare, încercând acte protivnice ordinei statului. Tânărul ofiţer învăţase să privească moartea în faţă şi o sfida oriunde.

Dela Iaşi se asvârli peste Prut în urmărirea duşmanului pe care-l goniră până dincolo de Heciul Vechi, unde se apucară să cureţe terenul de bandele răsleţite ale inamicului. Misiunea a fost îndeplinită uşor, fiind ajutaţi de tineretul premilitar condus de învăţătorul satului. Aflând ţăranii din Heciul Vechi că a intrat armata română în satul lor, au ieşit înainte cu prapori, pâine şi sare. Plângea lumea de bucurie, săruta urma pe unde treceau soldaţii eliberatori, neştiind ce să le ofere pentru jertfa lor.

După o noapte de cantonare în Heciul Vechi, plotonul ocupă o poziţie strategică lângă Bălţi, în târgul Alexandreni. Aici întâlniră numeroase trupe nemţeşti. Oraşul Bălţi era o mare de flacări şi fum.

Aşteptând ordin nou de acţiune, ofiţerul vizită dărămăturile oraşului Bălţi. Deodată, se auzi ră

vuind avioane şi o escadrilă germană începu să arunce bombe asupra obiectivelor unde se semnalase că sunt ascunse trupe bolşevice. Refugiindu-se într'un subsol, dădu de o bibliotecă sortită să putrezească. Cum ieşi, aduse un furgon, alegând toate cărţile cari puteau fi de folos soldaţilor de sub comanda sa...

— Cine vrea să citească măi flăcăi ?

— Eu don sublocotenent ! Eu răspunseră cu toţi în cor.

— Ion Creagă : Amintiri.

— Mie ! Mie ! daţi-mi mie !

— Povestea unei coroane de oţel ?

— Eu ! eu ! eu ! eu !

— Sadoveanu ?

— Mie !

— Alecsandri ?

— Mie ! Poate aveţi vr'o carte de rugăciuni ?...

Frontul înainta tot mai mult. La Mărculeşti însă în timp ce a-

vangarda se pregătea să ocupe localitatea, un grup de evrei începu să tragă din ascunziş.

ATACUL

In preajma satului Floreşti se primeşte vestea că bolşevicii s'au organizat în faţă şi sunt gata de atac. Situaţia era delicată. E nevoe de oameni curajoşi cari să facă o recunoştere cât mai exactă.

Sublocotenentul Mircea, care sufere de nerăbdare să poată face deaproape cunoştinţă cu duşmanul, să roagă să-l lase pe dânsul. Un sergent, care a primit ordin de desconcentrare, se roagă şi el :

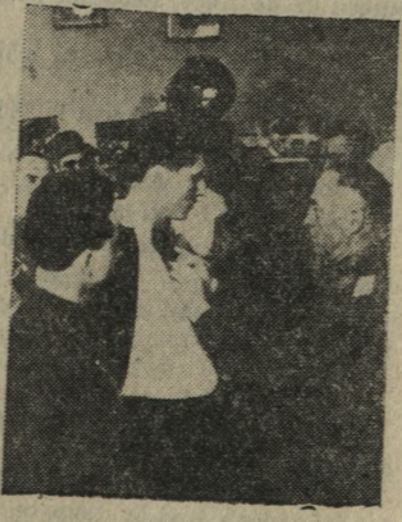
— Dom maior, lăsaţi-mă şi pe mine în misiune cu don sublocotenent Mircea. Nu mă trage inimă să plec acasă până n'oiu da ochii cu duşmanul înc'odată".

In fruntea plotonului, având de ajutor pe sergentul voluntar, sublocotenentul, Mircea ajunge în linia I-a de-abia pela 5 dimineaţă. După ce adăposteşte caii, împarte cartuşe şi granade. Preluând poziţia din linia I-a maiorul care-i predă îi atrage atenţia :

— Să ştii că sunteţi foarte expuşi. Fiţi cu băgare de seamă ! Ofiţerul răspunse :

— Nici-o grijă ! Le facem noi de petrecanie ! Aranjând totul, luă pe sergent şi merse pe un dâmb să fixeze locul mitralierelor. Cum ajunseră pe creastă se treziră în faţă cu câteva tancuri şi trupe bolşevice.

După o rafală de arme automate, mâna stângă a sergentului căzu dela umăr iar un glonte perforă dreapta sublocotenentului. Amândoi căzură jos. O ambulanţă, i-a transportat la spitalul de campanie, iar de-acolo la Bălţi. Cu tot atacul îndârjit ce l-au deslănţuit, bolşevicii au fost respinşi. Impuşcăturile trase în sublocotenentul Mircea şi în sergent, au fost semnale de alarmă. Trupa noastră a ripostat la timp, gonind pe vrăjmaş până departe.

SPITAL. DECORAREA

Prima intervenţie chirurgicală a suportat-o sublocotenentul la Bălţi, de unde a fost trimis la Iaşi. In capitala Moldovei l-au primit aşa cum numai Românii ştiu să primească.

Dela Iaşi e dus la dr. Moruzi dela spitalul „Caritatea" din Bucureşti ; apoi la sanatorul „Gerota" unde i se fac noui operaţii. Nici aici nu se vindecă deplin. Medicii îi dau sfatul să meargă, pentru a se reface, la băile Herculane.

După o serie de observaţii, chirurgul Bagdazar îl supune unei noui operaţie.

Inainte de Crăciun întreg spitalul era în fierbere. Peste un ceas avea să viziteze răniţii Conducătorul Ţării Mareşalul Ion Antonescu.

Mareşalul veni simplu, părinteşte. Trecu la patul fiecăruia întinzându-le mâna şi întrebându-i de toate : de părinţi, de fraţi, de ocupaţie, de gândurile de viitor... Ajunse şi la patul sublocotenentului Mircea. Acesta se sculă în picioare. Văzându-l aşa de tânăr Conducătorul îl întrebă, zâmbind:

— Tânăr, tânăr ! Ce vârstă ai?

— Douăzeci şi doi, Domnule Mareşal.

Nu mai sunt aşa de tânăr.

— Cum merge, mai bine ?

— Bine, Domnule Mareşal. Mai bine m'aş simţi acolo, pe front. Prea repede m'am întors...

— Inţeleg, bravo ! Intâi fă-te sănătos ! Am auzit de curajul dumnitale şi te felicit ! Intorcându-se spre unul din aghiotanţi, luă decoraţia şi i-o atârnă pe piept. Intinse apoi mâna şi trecu la alţi răniţi.

A. DRAGU

O ordonanţă a Comandamentului militar prevede:

„Este interzis a se comenta în public, sub orice formă, chestiuni în legătură cu armata sau operaţiunile ei, situaţia politică internă sau externă, sau a se colporta orice fel de ştiri, adevărate sau neadevărate, în legătură cu aceste chestiuni.

Cei ce vor călca aceste dispoziţii, se vor pedepsi cu închisoare corecţională dela 6 luni la 4 ani".

Dar mai presus de sancţiunea legală trebue să domnească propria conştiinţă a fiecărui Român cu suflet sănătos, pentru a face strajă împotriva svonurilor vătămătoare ale încrederii şi solidarităţii frăţeşti.

Piramidele Germaniei

Ca una dintre minunățiile Egiptului sunt considerate de bunăseamă piramidele, mărețe monumente funerare ce se ridică pe malurile Nilului. Puțini însă știu că și Germania posedă acelaș gen de construcții, adevărate măreții arhitectonice.

Precum Strassburgul are ca semn distinctiv Muensterul, așa Karlsruhe posedă piramida sa caracteristică. In mijlocul orașului, înconjurată de acel dute-vino al circulației, piramida din Karlsruhe, mormântul întemeietorului orașului, formează o mică insulă aparte. Pe locul unde Marktgraful Carl Wilhelm și-a căutat odihna în anul 1715 în liniștea pădurii Hardt și a clădit acest oraș în umbra codrilor, acolo i s'a ridicat după moarte o piramidă de gresie roșie înaltă de 6,50 metri. Desigur că Marktgraful din Karlsruhe nu și-a închipuit niciodată că va rămâne în amintirea urmașilor săi prin acest monument puțin obișnuit. Atunci când el s'a stins din viață în anul 1738 a fost îngropat în vechea biserică Konkordien care se găsea pe locul unde e astăzi piramida. Abia în urmă, când biserica a trebuit să fie dărâmată, a fost clădită pe mormânt o piramidă din lemn, care a fost apoi înlocuită cu cea existentă, ridicată după proectul arhitectului german Weinbrenners. Cum arată piramida în interior se poate deduce din planurile lăsate de Weinbrenner. El propusese trei încăperi suprapuse, cea inferioară conținând sicriul. O singură dată a fost deschis acest monument, după dorința Marelui Duce Friedrich I, în miez de noapte, la 13 Iulie 1889. Dar Marele Duce și suita sa n'au putut vedea decât încăperea mijlocie, în care au recunoscut planul orașului dela întemeierea sa până în 1820, lucrat pe marmoră de diferite culori.

Căminele Culturale în Bucovina

In 1938, când Căminele Culturale ale Fundaţiei Regale din Bucureşti au fost chemate să execute legea Serviciului Social, aceste organizaţii culturale erau aproape necunoscute în Bucovina. Se găseau, ce-i drept, prin satele bucovinene câteva Cămine Culturale, dar numărul lor era neînsemnat. Totuşi ideea unei mişcări organizate pe toate tărâmurile culturale ale satului, idee pornită din inima Moldovei, începuse a prinde rădăcini şi în Ţara de Sus; mai ales că, spre deosebire de nenumăratele societăţi culturale bucovinene, înfiinţate la noi cu duiumul, graţie autorizaţiilor ce lesne se puteau obţine dela autoritatea provincială a „guvernului" cesaro-crăesc al Bucovinei, Căminele Culturale însemnau din capul locului nu numai iniţiativă particulară, ci şi apel la contribuţia morală a autorităţilor locale şi a conlucrării unite a tuturor factorilor de conducere dela sate pentru ridicarea satului sub toate aspectele.

Legea Serviciul Social, venind şi în Bucovina cu obligativitatea pentru toţi salariaţii publici de a activa în Căminul Cultural la promovarea intereselor obşteşti dela sate şi oraşe,

găsește pretutindeni pe plaiurile bucovinene diferite societăți culturale, cu tradiții și amintiri istorice, mai mult sau mai puțin active, cu reminiscențe scumpe pentru cei ce le-au înființat și activat în cadrele lor. Aceste societăți, înființate în vremuri de îndârjită opoziție sub jug străin, cu steaguri frumoase, brâe și cocarde tricolore, aveau toate un scop principal: menținerea trează a unui sănătos și curat naționalism și lupta crâncenă în contra desnaționalizării. In momentul unirii Bucovinei cu patria mamă, scopul principal al societăților culturale bucovinene a fost atins. Deaceea, după Unire, a urmat o perioadă de adormire a activității acestor societăți, până la deslănțuirea luptelor și patimilor fără scrupule ale partidelor politice, care, în multe cazuri au recurs chiar și la ajutorul unor societăți culturale pentru a-și atinge țelurile urmărite.

In vâlmășagul acestor lupte, sub imperiul Legii Serviciului Social, Căminele Culturale, dirijate și îndrumate în Bucovina de o Regională cu sediul în Palatul Național dela Cernăuți și de Cămine Culturale județene, într'un iureș, sprijinit puternic de autorități, cuprind în scurt timp aproape toate satele și târgurile bucovinene. De astă dată nu se mai puneau la sate numai probleme și idealuri naționaliste, ci se venea și cu întregul complex de probleme sociale și economice, cu cultura sănătății și organizarea muncii și cu toate problemele care priveau cultura sufletului și a minții. Și se cerea soluționarea acestor probleme în temeiul cunoașterii temeinice a tuturor nevoilor satului și sătenilor, sub toate aspectele, cu toate defectele și calitățile lor, pe bază de monografii, cercetări și studii pe teren. Pentru prima dată se arunca și în Bucovina, pentru cărturari, lozinca nouă, ca dealtfel în tot restul țării: Să ne ostenim a cunoaște satele și țăranii și să ne unim cu toții pentru a veni în ajutorul celor ce formează „talpa țării", a le ajuta, ca o datorie ce avem față de plugari, la sporirea puterii lor de cumpărare și a standardului de viață, luminându-i și înălțându-i în toate domeniile spirituale și materiale.

Suspendându-se legea Serviciului Social, pe la sfârșitul toamnei din anul 1939, fără a i se fi putut culege roadele, s'a înregistrat totuși o apreciabilă activitate culturală, la care concuraseră un număr mare de intelectuali și mai ales tineret universitar, de toate categoriile, încadrați în Fundația Culturală Regală, patroana Căminelor culturale: școli pregătitoare ale Serviciului Social pentru absolvenții și absolventele universităților și școlilor speciale, cu toții chemați să presteze muncă de cunoaștere și acțiune în serviciul națiunii ca de ex. la Câmpulung pentru echipiere, la Fundul Moldovei și Șendriceni pentru echipieri și conducători de Cămine, apoi o campanie monografică în plasa Gura-Humorului, o școală superioară țărănească la Roșa-Stânca, tabere de muncă de folos obștesc în diferite părți, nenumărate echipe de sport și gimnastică, o

literatură bogată pusă la dispoziția satului, cu cărți alese, scrise pe înțelesul poporului și cu un preț accesibil pungii țărănești și, în sfârșit un viu interes la cărturarii tineri și bătrâni, pentru descoperirea comorilor sufletești ale țăranului român.

După desbrăcarea hainei Serviciului Social, retrase iarăși în aceleași tranșee ideologice în care se găseau mai înainte, și încărcate în plus cu adversitățile elementelor care s'au simțit stingherite în indiferența și pasivitatea lor față de marile probleme ale satului românesc, tinerele Cămine Culturale din Bucovina au mai fost supuse, în partea de Nord, și groaznicei invazii bolșevice. Totuși, imediat după izgonirea dușmanului cutropitor, Căminele Culturale din această provincie și-au reluat, cu multă râvnă dar cu elemente de conducere împuținate, firul întrerupt de activitate, reorganizându-se până în Iunie 1942, când s'a reconstituit Regionala Bucovina, cu un număr de 334 de Cămine, în frunte cu Domnul General Guvernator Corneliu Calotescu.

După reintrarea în vechiul făgaș de muncă culturală, se reactivează o serie de alte Cămine Culturale sătești și toate Căminele Culturale Județene. Situația lor, la adunarea generală a Regionalei Bucovina din 11 Iulie 1943, era următoarea:

JUDEȚUL	Numărul Căminelor Culturale				Numărul membrilor	ACTIVITATEA				
	Județene	Orășenești și sub.	Sătești	Total		Foarte bună	Bună	Bunișoară	Slab	Foarte slab
Câmpulung	1	3 2	37	43	3994	5	9	20	1	2
Cernăuți	1	1 5	39	46	2517	3	10	24	2	1
Dorohoi	1	1	95	97	4700	10	33	15	34	3
Hotin	1	1	98	100	9872	28	42	10	18	1
Rădăuți	1	1	41	43	13 780	10	17	—	11	3
Storojineț	1	2	37	40	2000	3	6	11	4	13
Suceava	1	1	44	46	2300	8	20	11	—	5
Total;	7	17	391	415	39.163	67	137	91	70	26

Din aceste 415 Cămine Culturale, răspândite prin satele şi târgurile noastre, 34 sunt adăpostite în localuri proprii, 57 au primit imobile din cele trecute în proprietatea Statului, iar restul îşi mai au încă sediile în şcoli, cooperative, primării etc. Regionala împreună cu Căminele Culturale Judeţene lucrează acum din răsputeri, ca fiecare Cămin Cultural să-şi poată avea o casă proprie pentru toate nevoile culturale.

Un mijloc important de culturalizare la sate îl constitue de sigur bibliotecile săteşti ale Căminelor Culturale. Cele 259 biblioteci pe care le aveau, au fost sporite în cursul anului 1942 cu numărul impresionant de 206 biblioteci poporale, fiecare cuprinzând circa 450 cărţi, dăruite Căminelor Culturale din Bucovina de Ministerul Propagandei Naţionale. Numărul acesta mare de cărţi au fost alese anume pentru sate, din cele mai bune pe care literatura noastră le oferă satelor noastre, de dl. Anton Coşbuc, nepotul marelui poet ardelean. Ca urmare la acest dar binecuvântat, Regionala a deschis în Septemvrie 1942 o şcoală de 5 zile pentru bibliotecarii satelor, sub îndrumarea d-lui inspector general Gh. Focşa, şcoala fiind încheiată cu o expoziţie reuşită de cărţi bune pentru gospodării satelor.

Căminele bucovinene mai au astăzi un număr de circa 100 aparate de radio, din care 32 donate de Ministerul Propagandei Naţionale, care în fiecare Duminică şi sărbătoare sunt puse la dispoziţia sătenilor.

Pe tărâmul culturii minţii şi sufletului se activează cel mai intens: Peste 200 Cămine au organizat cursuri ţărăneşti; în satele Bucşoaia, Criva şi Şendriceni, Regionala Bucovinei, cu concursul Guvernământului, a deschis şcoli ţărăneşti de câte două luni cu tineri plugari din judeţele Câmpulung, Hotin şi Dorohoi, iar la Cozmeni o şcoală superioară ţărănească de băeţi, şi la Roşa, pe lângă Căminul Cultural „Stânca", o şcoală superioară ţărănească de fete, fiecare de câte trei luni. Şcolile au dat rezultate foarte bune. Elevii sunt urmăriţi şi ajutaţi în activitate prin Căminele Culturale din satele lor. In vara acestui an a mai funcţionat la Roşa şi o şcoală de cadre. Mai avem în Bucovina la 47 Cămine Culturale coruri mixte şi bărbăteşti, la 45 Cămine echipe de jucători, apoi echipe de teatru, etc., care au dat multe reprezentaţii atât la Căminele Culturale, cât şi în satele învecinate.

O deosebit de rodnică activitate a Căminelor Culturale din Bucovina s'a desfăşurat la concursurile judeţene şi regionale de joc, cântec, datini şi port românesc, atât în 1942, dar mai ales la 3 Octomvrie 1943, la Rădăuţi, unde a fost o mare sărbătoare a Bucovinei, la care au participat peste 20.000 de

plugari şi plăeşi bucovineni şi un mare număr de intelectuali, în frunte cu domnul General de Corp de Armată Guvernator Corneliu Dragalina, preşedintele Regionalei. La 1 Noemvrie 1942, cu ocazia deschiderii Expoziţiei de Reîntregire dela Cernăuţi, Căminele Culturale au participat la serbările de inaugurare cu circa 2500 săteni căminari aduşi din toate părţile Bucovinei, cu vreo 50 coruri, cu 26 care alegorice şi o serie de echipe de jucători, care au defilat în faţa M. S. Regelui şi Inalţilor demnitari, şi au prilejuit, în aceiaşi zi, impresionante manifestaţii populare în patru diferite locuri din Cernăuţi. Cu ocazia serbărilor jubiliare dela Chişinău din 27 Martie 1943, Căminele Culturale bucovinene au participat cu 70 săteni din regiunea Câmpulungului, stârnind admiraţia unanimă prin portul lor pitoresc, iar la 24 Octomvrie 1943 la congresul general al Căminelor Culturale dela Craiova, Căminele Culturale arborosene au obţinut premiul I pe ţară (Căminul Cultural „Stânca" din Roşa) la cântec, şi premiul II pe ţară (Căminul Cultural „M. Eminescu" din Boian, şi o menţiune specială Căminul Cultural „Iraclie Porumbescu" din Frătăuţii Noi, la joc.

Nenumărate au fost manifestaţiile culturale şi artistic-muzicale organizate de Căminele noastre dela sate şi oraşe, cu prilejul şezătorilor culturale urmate cu conferinţe şi hori populare, şi tot atât de intensă opera de propagandă culturală şi asistenţă socială, cinstirea eroilor, contribuţie la Palatul Invalizilor, ridicare de troiţe, etc.

Dacă admitem la cele arătate mai sus faptul că Regionala tipăreşte la Cernăuţi gazeta bilunară „Deşteptarea", scrisă pe înţelesul şi pentru luminarea poporului, iar Căminul Cultural Judeţean Hotin, care are şi o tipografie proprie, gazeta „Cetatea Hotinului", ne putem face o icoană vie de ce au fost în stare să realizeze Căminele Culturale din Bucovina într'un interval scurt de timp şi în zile de aspră încercare şi grea cumpănă pentru Neam şi Ţară.

Cu toate deficienţele şi neajunsurile lor prin unele locuri, cu toate criticile adeseori din cale afară de pătimaşe, putem afirma astăzi: Căminul Cultural din Bucovina şi-a îndeplinit opera de misionarism românesc şi creştin, slujind Ţara, Neamul şi Tronul. Intemeiat pe activitatea sa pozitivă, spre binele şi folosul ţăranului, el priveşte cu încredere în viitor şi îndeamnă pe cărturarii satelor să ia aminte de îndatoririle ce au faţă de sat şi plugar, îndatoriri rostite atât de limpede de Mareşalul Conducător la congresul general dela Craiova: „Indrept chemarea mea către toţi apostolii satelor, învăţători, învăţătoare, preoţi, românce şi români de bine, ca să se adune de pe acum în Cămine Culturale, să le însufleţească prin munca lor, să le ajute prin dania lor, să le întărească prin unirea lor".

ŞTEFAN BIDNEI

Cu aratul

Ian stați, frați, de-ascultați,
Bine sama vă luați
C'afară'i mîndru, 'nseninat,
Cum mai bine de arat
Porniți ficiori!
Hăăăi! hăi!

Bucură-te jupîne
De ziua de mîne,
La mulți ani cu bine,
Cum s'au bucurat
Și s'au desfătat
Ilie prorocul
Cînd 'și-au rupt cojocul
Și când 'iau dat Dumnezeu
Din sfânt locașul său
Doue mere de aur în poale
Ca mai curînd să se scoale!
Mînați ficiori!
Hăăăi! hăi!

Merele el le-au luat,
Pe ochi negri s'au spălat
La icoane s'a 'nchinat,
Lui Dumnezeu s'au rugat,
Și afară au eșit
Plugurile le-au pornit!
Mînați ficiori!
Hăăăi! hăi!

Pluguri cu doisprezece boi
Toți mari, sprinteni și vioi,
Cei de pe la roate
Cu coarnele 'mpreunate,
Iară cei de dinnăinte
cu coarnele zugrăvite,
Mînați ficiori!
Hăăăăi! hăi!

Și-au arat dealul Rîmului
Din partea răsăritului,
Dară fiind cam pietros
Plugurile s'au cam ros,
Și-aninîndu-le 'ntr'o rîmă
Le-au făcut toate fărîmă!
Mînați ficiori!
Hăăăăi! hăi!

Şi-au sămănat grîu de vară
Tot în două cu secară,
Şi grâu de cela mărunt
In două cu arnăut
Şi-au dat Domnul că s'au făcut
Şi-acasă s'au înturnat
Şi de grîu a cam uitat!
Mînaţi ficiori!
Hăăăi! hăi!

Iară la lună, la săptămînă ;
Sburîndu-i vrăbii năinte,
Şi-au adus de grîu aminte
Şi în grajdiu că au întrat,
Pe la cai că s'au uitat,
Şi-au scos un cal graur
Cu şeaua de aur,
Cu potcoavele de-argint,
Ca să prîndă la pămînt.
Mînaţi ficiori !
Hăăăăi ! hăi !

Şi la grîu că au eşit
Să vadă de'i răsărit.
Era grîul copt răscopt.
Şi tare mîndru 'nspicat,
Cum mai bun de secerat.
Mînaţi ficiori!
Hăăăăi! hăi!

Şi s'au dus dumialui
La Tîrgul Cucului
Şi au căutat
De au cumpărat
Seceri mari şi mititele
Cu mănunchi de floricele
Şi cu zîmţi de viorele.
Mînaţi ficiori!
Hăăăăi! hăi!

Şi-apoi au strîns pînă Vineri
Fini bătrîni şi de cei tineri
Şi finuţe tinerele,
Harnice şi sprintinele,
Şi finuţele bătrîne,
C'acelea strîng pînea bine,
Şi la cîmp le-au dus,
La lucru le-au pus.
Mînaţi ficiori!
Hăăăăi! hăi!

Iar' jupînul,
Cum îi rîndul,
Secera, ne secera,
Inapoi nu se uita.
Dară şi cînd s'au uitat,
Ce-au văzut, s'au minunat:
Era snopii ca trunchii,
Şi clăile ca munţii !
Mînaţi ficiori!
Hăăăăi ! hăi !

Şi 'ndată s'au apucat
Şi curînd au încărcat
Douăsprezece care
Pline de povară,
Care mocănate
Cu lanţuri de fer legate,
Şi acasă au purces
Şi-un stog ţapăn au dires
In mîjlocul cîmpului
La bătaiea vîntului.
Mînaţi ficiori!
Hăăăăi! hăi!

Şi 'n grabă au îmblătit
Şi la moară au pornit.
Ear' morariul meşter bun,
Cu brîul de lînă,
Cu ciocanu 'n mînă,
Tot făcu cioc! boc, cioc, boc!
Şi puse moara la loc!
Şi-apoi hanţa clanţa, hanţa clanţa
Pînă spre Joi dimîneaţa
Au fost şi făina gata
Mînaţi ficiori!
Hăăăăi! hăi!

Şi-a casă s'au înturnat
Şi jupînesei 'i-au dat.
Iară mîndra jupîneasă,
Văzînd făină aleasă,
Merse din cămară 'n cămară

După'o sîtă de năgară,
Dară 'i-au părut prea rară
Mînaţi ficiori!
Hăăăi! hăi!
Şi merse din casă 'n casă
După alta de mătasă,
De doîsprezece meşteri aleasă
Ca să îi fie mai deasă
Şi-au cernut şi-au plămădit
Şi au pus şî la dospit
Mînaţi ficiorî!
Hăăăăi! hăî!
Şi-au făcut un colac mare
Ca să fie de mirare
Şi 'l puse 'n cuiul de jos
Ca să fie de folos.
Şî 'l-au rupt în două
Şi ne-au dat şi nouă;
Şi 'l-au rupt în trii
De-au dat la copii!
Şi' l-au rupt în patru
De-au dat la tot satu;
Şi 'l-au rupt apoi în cincî
De-au dat celui cu opinci;
Şi 'l-au mai rupt şi în şese
Pentru cei ce stau la mese;
Şi 'l-au rupt apoî în şepte
Pentru Ion să n'aştepte;
Şi 'l-au rupt pe urmă 'n opt
Şi-au dat şi celui ce-au copt.
Mînaţi ficiori!
Hăăăăi! hăi!
Cîte draniţi sînt pe casă
Atîţia galbeni pe masă !
Cîţî cioare sburătoare
Atîtea vaci mulgătoare!
Cîte pietre în fîntînă
Atîtea oale cu smîntînă!
Cîte gămălîi de trifoîu
Atîţia miei şi-atîtea oi!
Cîte paseri într'un rug
Atîţia bouţi la plug!
Cîte fîre într'o spată
Atîţi peţitori la fată.
Mînaţî ficiorî!
Hăăăăi! hăi!
Ear' jupînul, boieru mare
Bagă mîna'n buzunare
Să ni dea ceva parale
Să nî cumpărăm mîntale,
Că ni doare la spinare
De frigul acesta mare !
Mînaţî ficiori!
Hăăăăi! hăi!
Mîne înc'o să venim,
Dar atunci să vă găsîm
Fericiţi şi înfloriţi
Ca merii, ca perii
In mîjlocul verii
Şi ca toamna cea bogată
De toate îndestulată!
Opriţi ficiori!
Haho! haho, haho!

——oo——

SPIRITUL UNUI PROFESOR

Acum câţiva ani aveam un profesor la istorie care, oricât de sever era şi serios, ştia să fie un om spiritual şi câteodată chiar înţelegător cu elevii.

Intr'o zi, la mijlocul unei lecţii lungi şi plictisitoare, se întrerupse brusc din conferinţa lui savantă, îşi plimbă privirea prin clasă şi apoi spuse:

— Dacă elevii cari chicotesc cu atâta plăcere în ultimele două bănci ar sta liniştiţi şi tăcuţi ca băeţii din băncile din mijloc, cari citesc ziarele, elevii din primele bănci ar putea continua să doarmă liniştiţi.

Casăle poporenilor și casăle preoțești

Grija păstorilor sufletești pentru obștia credincioasă în vremuri de demult, se arăta în toate împrejurările. Nenumărate sânt pildele de acest fel în care bunul simț și dragostea pentru frumos povățuia pe fiecare creștin să grijească de toate cele: de sănătate, de gospodărie, de îngrijirea vitelor și altele.

Sfaturile acestea erau date nu numai sătenilor ci și tuturor luminătorilor satelor, în sama cărora cădea buna folosire a acestor sănătoase îndemnuri.

Deaceea, pentru a putea cunoaște pilduitoarele griji ale păstorilor sufletești de altădată, publicăm în cele ce urmează un document din care reese cât de mult interes aveau aceștia pentru chibzuita propășire în cele bune și de folos neamului.

Cunoscut iaste că prin sprijinire vițeilor sau alte vite sau pasări pentru frigul Toamna, Iarna și Primăvara, prin casă, la locurile unde lăcuitorii nu au grajduri și hâjuri de acee treabă, adecă pentru vite, vițel, miei, purcei și pasări, făcute anume și grijite, mare necurație și putoare să ține întru acele casă.

Așijdere la care casă sânt ferestrile mici și fără balamale de nu să pot deșchide, ce încă la multe locuri sânt cu lut lipite și petecite sau cu hârtie lipite, foarte stricat și rău văzduh să ține prin casă.

Dară pătimirile cu nenumărate pilde sânt de față dovadă, cum că necurățănie casălor și văzduhul cel rău sânt pricina nașterii a mulțime de neputințe, slăbire mădularilor, tuse, nădușale, troahne grele, boale și însuși scurtare vieții oamenilor.

Dară, Pre Milostiva Stăpânire noastră, care părintește ne apără de toate relele, nu lipsește a purta grijă ca și din această stricăcione a scoate pre credincioșii săi supuși ca pre nește prunci, carii prin neputințele chivirnisirii lor sau prin neîndestulată giudecata minții, nu să știu agiuta sau să lenevesc a să griji și a să feri pre sine sânguri de cele ce vatămă și scurtează vieața lor, bine au voit, cu însoțitul aice tipărit Patent, a da tuturor pre înțăleaptă și părintească învățătură, pre

larg, pentru ţinere curăţăniei casălor de lăcuinţe, a aşternuturilor, straelor şi pe sânguri.

Aşijdere, prin Innalt Gubernium'icescul Decret din 23 Avgust, anului trecut, supt N-ro 34392, de iznoavă să poronceşte pentru ca fieştecare, care are casă, numai de cât să-şi facă pentru vite, pentru viţei, pentru păsări şi alte galiţe, grajduri, hâjuri, cămări şi poieţi, bine grijite.

Pentru care şi tuturor Domenilor şi Stăpânirilor de moşii, bine au voit a poronci ca pentru aceste nevoincioasă acareturi, numai de cât să de fieştecărue lăcuitor lemne de agiuns şi bun, din păduri.

Deci, în urmare acestor Pre Innalte Porona şi Pre Milostive Orânduele, poroncim Pre Cucernicilor Protoprezviteri şi prin Cucerniciile Voastre tuturor Preoţilor, Administratorilor şi Vicariuşilor, ca pre cum acest tipărit Patent, de înţăles, în multe rânduri să 'să cetească, aşa şi totdeauna pâră la înplinire aceştii orânduele pretutindine. In Amvoanele beserecilor învăţătură şi bună povăţuire să să de la toţi poporeanii ca fieştecare, cel ce are casă, să-şi facă şi grajduri, hâjuri şi poieţi, bine grijite, pentru tot feliol de vite şi pentru pasări. Iară prin casăle care lăcuesc, nici vite mari, nici viţei, nici mici, nici purcei, nici pasări, pre cum : gânşte, găini, curce şi alte care, mai ales când clocesc, fac gre putoare şi foarte strică şi otrăvesc văzduhul, care pre încet şi ca nesimţit vatămă sănătate cu slăbire mădularilor ca cum ar fi îngreoete de mult lucru şi pricinuesc tusă, ameţele, gutunario, până şi alte mari boale, mai ales la copii. Nimene, nici Iarna, nici Toamna, nici Primăvara, prin casă să nu le ţie, ce cum să poronceşte, prin grajduri, hâjuri, cămăruţe şi poieţi care fără zăbavă să să silească a-şi face fieştecare.

Aşijdere ferestrile casălor în care lăcuesc să mărească şi numai de cât deşchizătoare cu balamale sau cei de tot săraci, măcar curele bătute cu ţinte sau măcar ţiţini de lemn să aşeză la ferestri ca la vreme sănină să le poată deschide, cum să poronceşte, pentru curăţenie văzduhului în casă.

Şi toate persoanele beseriсeşti, nu numai prin învăţătură, ce şi cu însuşi fapta să de la aceasta de faţă, bună pildă poporenilor. Ei, adecă Preoţii, mai ales, numai de cât, care nu ar fi având până la zidire casălor Parofielnice, pentru care iaste hotârâta socotinţă în lucrare, să-şi facă la casă, cele ce au a lor, acareturile mai sus. aratate pentru tot feliol de vite, pe lângă dânsăle.

Aşijdere ferestrile, la acele casă care lăcuesc, să le mărească şi numai de cât balamalele, deşchizătoare de fer să facă la dânsăle. Şi peste tot, în casăle Preoţeşti, desăvârşit curăţănie întru toate şi pre cât să poate cinstită înpodobire să fie.

Pre Cucerniciile Voastre Protoprezviteri, la toate reviziile să luaţi aminte şi pe acei Preoţi a căror casă le veţi afla necurăţite, ferestrile fără balamale, pe gios umede, văzduhul rău întrânsăle,

lucrurile neorânduite, straele şi aşternuturile grămădite fără cuviinţă, cu putini şi cu alte vasă care nu să cuvin în casă cuprinsă, lipsă de mesă şi măcar câte vr'o câteva scaune curate.

Aşijdere lipsa de icoane cuvioasă şi alte neorânduele în casăle lor, foarte să-i mustraţi şi cu poronci aspre să le daţi învăţătură şi povăţuire pentru curăţănie şi buna orânduealâ, ţinere lăcaşurilor lor şi întru toate câte să ating de buna cuviinţă Preoţilor spre buna pildă norodului.

Acei carii înprotiva aceştii bunei cuviinţă să vor arăta, prin canonisire să vor trezi din nebăgare de samă.

Intre altele să luaţi Cucernicii-le Voastre aminte şi la care casă Preoţască veţi afla pe păreţi chipuri de hărtie lipoveneşti sau alte chipuri râuscandelisitoare pe hărtie zugrăvite sau răsuite, care nu să cuvin la Duhovnicie, nici la buna cuviinţă, nici de Istorie Besericească, nici de Cinste Impărătească să atng, acele să să ea de pe păreţii casălor Preoţeşti şi să să ardă sau pentru cele ce nu ar fi tocma cu sluţenie zugrăvite, însă totuşi nepotrivite cu duhovnicie, nici cu evlavie cinstirei osăbite, să le poronceşti, ca printr'un slujitorio a lor, să le vânză la oareşcare crâşmari, ce ar trebui pentru ceva podoabă a cârcimelor. Iară casăle Preoţeşti, cu icoane besereceşti curat şi nescandelesitorio zugrăvite să fie înpodobite.

Totuşi celor ohotnici nu să opreşte înpodobire casii şi cu oarecare figuri, însă nu alte feliori, ce numai de acele ce să ating de Istorie Besericească şi de Cinste Impărătească sau şi de oarecare vestite şi de folos Obştiei şi Patriei, bune fapte sau vredniciile a oarecărora bineînsufleţite trecute în vecinicie Persoane, spre pomenire de bună pildă sau Portreturile Inpărăteşti sau părinţilor şi a neamurilor. Şi tot nici acele să nu fie aşăzate pe păreţi despre răsărit în rând cu icoanele cele sfinte, ce pe alţi păreţi.

Cu mult mai cu cuvinţă va fi care nu va ave la acele nici plecare, nici putere a le cuprinde.

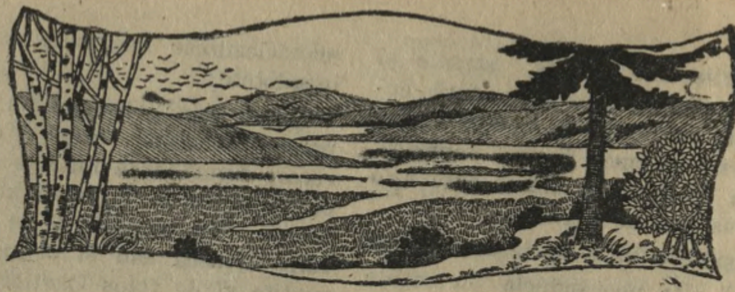
Curat, cum să cuvine a ave în casăle Preoţeşti, o sângură icoană a Răstignirii Mântuitoriolui sau pre Sfântul Său Chip, bine iscusit şi spre evlavie zugrăvit, de cât multe, urâte şi nu spre evlavie, ce spre scandelă zugrăvite, care iaste şi mare păcat pentru năpaste închipuirii Sfinţilor în sluţenie.

Intru osăbire de aceasta, siliţi sântem a adauge însoţitul aice Ţerculario, spre urmare curăţirii Peristasului celui nesocotit de cei grei la simţire.

Cernăuţi, la 10 April 1807.
Nr. 838.

(Arhiva Mitropoliei Bucovinei).

ION V. DAŞKEVICI

Anul literar bucovinean

Cu toată vitregia zilelor grele pe care ni le-a adus războiul actual și care-și găsește atât de bine caracterizarea în vorbele bătrânului Miron Costin, când cronicarul moldovean spune, într'una din paginile lui: „Trăim cumplite vremi, de cumpănă mare pământului nostru și nouă“, Bucovina nu și-a desmințit înalta-i ținută literară nici anul trecut. Deși o bună parte din cercetătorii literari ai Țării Fagilor și din condeierii ei de înmiresmat lirism nu s'au mai întors, după refugiu, la vetrele părăsite, iar alții au schimbat stiloul cu arma, ca să fie la hotare strajă neamului și deși, în cuprinsul ei, dela reocupare, nu mai există decât un număr restrâns de tipografii, aglomerate toate cu lucrări de caracter divers, totuși cartea românească și gândul înaripat n'a rămas sub oborocul amânărilor fără sfârșit, ci și-a tăiat pârtie groasă prin întreaga învălmășală a evenimentelor înlănțuite dela o zi la alta și prin tot molozul greutăților create de războiu.

Cu puțină emfază, s'ar putea susține că ea a întrecut chiar manifestarea cunoscută de dinaintea lui 1940, căci numărul volumelor literare, apărute anul trecut, a ajuns o cifră impunătoare. De sigur, privită în ansamblu, culturalitatea bucovineană nu se mai prezintă atât de masiv ca în epoca antebelică, întrucât îi lipsește universitatea și publicațiile ei de cuprins științific, dar, judecată numai din punct de vedere literar, Țara Fagilor a făcut un impunător pas înainte.

O dovedesc aceasta întâi revistele literare. cum sunt: **„Făt-Frumos“**, ajuns în al 18-lea an de existență, datorită perseverenței directorului ei, prof. univ. dr. Leca Morariu; **„Revista Bucovinei“**, publicația Societății Scriitorilor Bucovineni, gospodărită de Traian Cantemir și Dragoș Vitencu, **„Bucovina Literară“**, al cărei redactor Deorge Drumur a strâns în jurul său talente tinere și promițătoare, înființând Cercul „Bucovina Literară“; **Revista „Aron Pumnul“**, care a trecut de mult peste debutul elevilor liceului cu acelaș nume; **Revista**

„Elena Doamna", ieșită din străduința tinerelor generații de fete de curs teoretic; **„Primăveri"**, plină de încercări reușite, mulțumită d-nei St. Popescu dela Școala Normală de învățătoare din Cernăuți; **„Voința Școalei"**, organ al corpului didactic primar, unde colaborează pene pricepute și unde, pe lângă articole de caracter pedagogic, se aciuiește și o parte beletristică; **„Revue des études indo-européennes"**, cu remarcabile preocupări filologice, tratate în limba germană, franceză, italiană sau engleză și condusă de d. Vlad Bănățeanu; **„Candela"**, în paginile căreia, pe lângă mireasma de tămâie a ortodoxismului, se înalță, împletindu-se cu ea, și studii de serioase probleme literare, și **„Arta"** lui C. Bivolaru, înciorchinată de bune intenții și de mult avânt tineresc.

In afară de periodicele amintite, cizelatorii cuvintelor purtătoare de gând, au avut posibilitatea să-și descarce povara sufletului și în paginile ziarelor **„Bucovina"**, **„Deșteptarea"** și **„Credința"**. In felul acesta, nime din cei ce-au încercat tresăriri poetice, sau au deslegat tainițe literare, n'a rămas cu manuscrisele în sertar, căci găzduire a avut până și 'n **„Căminul nostru"**, care, deși este revista Școalei de gospodărie urbană din capitala provinciei, totuși nu s'a dat în lături ca să nu pridimească 'n paginile ei folclor bucovinean de remarcabilă calitate. Meritul, de astă dată îi revine d-nei Areta Bâcu.

Dar dacă periodicele literare s'au înmulțit îmbucurător într'un timp relativ scurt, Bucovina nu stă mai prejos nici din punct de vedere al cercetărilor istorico-literare. In privința aceasta certificat bun este **„Eminescu și Bucovina"**, volum în interiorul căruia semnează Teodor Ștefanelli, Leca Morariu, Aurel Vasiliu, Constantin Loghin, Augustin Z. N. Pop, Vasile Gherasim și Eugen Păunel. Lucrarea cuprinde 643 de pagini și se ocupă numai de Eminescu în legătură cu Bucovina, vizând copilăria poetului, timpul școalei lui, peregrinările, prieteniile și rudeniile.

Din numele citate se poate constata că nu toate contribuțiile sunt de dată recentă, unele din ele fiind amintiri și studii ce se epuizaseră cu vremea, așa că reeditarea lor devenise necesară. Inmănunchierea lor într'un singur volum, pe lângă că prezintă avantajul unei munci mai ușoare, demonstrează, în acelaș timp, și aportul Bucovinei la descifrarea biografiei lui Eminescu.

Alte lucrări colective, de proporții mai reduse, sunt: **„Anuarul Muzeului Bucovinei"**, apărut sub semnătura d-lui Niculai Grămadă și cu colaborarea mai multor pene cernăuțene, înclinate, în majoritate, spre cercetări istorice, și **„Epaminonda Bucevschi"**, pagini comemorative, scrise cu prilejul împlinirii unui secol dela naşterea pictorului. Lucrarea con-

ține mai multe reproduceri din tablourile prietenului lui Ciprian Porumbescu, prezentând aceeași importanță pentru interpretarea operei și pentru descâlcirea firelor biografice, ca și cea pomenită pentru Eminescu. Studiile aparțin d-lor Dragoș Vitencu, Leca Morariu, Ion Cârdei și P. Luța. D. Leca Morariu s'a ocupat de marele pictor bucovinean și 'n altă lucrare a d-sale, apărută tot anul acesta și intitulată **„Epaminonda Bucevschi, gloria picturii arborosene"**. Tot d-sa este apoi autorul **„Bucovinei turistice"**, în care se face cu măestrie un minunat iureș prin toate coclaurile pitorescului bucovinean, arătându-se rezumativ de câtă frumusețe ,artă și istorie se învrednicește acest îndepărtat colț de țară.

Pentru ca istoria, priceperea arhitectonică și îndemânarea picturală a acestui fragment de nație românească să se împrospăteze din nou, teascurile cernăuțene au scos la lumină, tot în acest interval de timp, și o serie de broșuri monografice asupra unora din cele mai de seamă mănăstiri voevodale. Astfel d. I. Mandiuc a scris despre **Mănăstirea Sucevița**, pr. dr. E. Costea despre cea dela **Voroneț**, dr. Milan Șesan despre **Mănăstirea Dragomirna**, dr. S. Reli despre **Mănăstirea Putna**, iar d. Emil Codrescu despre **Mănăstirea Vatra-Moldoviței**. Lor le vor urma altele, încât cei îndrăgostiți de azur și ctitorii strămoșești vor putea, în curând, să aibă la dispoziție cheia tuturor nedumeririlor.

Pe lângă numele citate până acum, se mai înscriu pe aceeași listă a strădaniilor literare din anul trecut, d. N. Tcaciuc-Albu cu studiile **„Ienăchiță Văcărescu"** și **„Schiller și Eminescu"**, în paginile cărora cercetătorul caută să puie în lumină noi laturi ale poeților discutați; d. Traian Cantemir cu **„Reflexe folclorice în poezia lui Șt. O. Iosif"**, d. E. Ar. Zaharia cu **„Essai de bibliographie pour l'étude du „dor" roumain"** și cu o frumoasă și meritorie **„Antologie rădăuțeană"**, dispunând de un capitol introductiv important pentru oricine urmărește evoluția istoriei literare, și la sfârșit d. Vlad Bănățeanu cu **„Noten zur griechischen Terminologie des Wagens"**.

De sigur lista menționată se bucură de nume ce încă nu s'au repetat până 'n prezent, dar ea nu poate fi completă până nu se amintește că d. C. Loghin a scos o nouă ediție a **Gramaticii limbii române**, într'un format plăcut și practic, ca și Istoria literaturii, știută, că d-sale i se mai datorește o lucrare ieșită proaspăt din tipografie, intitulată **„La 80 de ani**, istoricul Societății pentru cultură, că d. Aurel Vasiliu analizează în **„Românii în două geografii"**, legăturile dintre două manuale uitate de geografie, una a lui Amfilochie Hotiniul, iar cealaltă a lui Nicolae Nicolau trecând apoi la probleme eminesciene în lucrarea**„Două studii literare"** și că **„Glosările la opera Mitropolitului Dosoftei"**, făcute cu sârg și osârdie de d. Augustin

Z. N. Pop nu-s decât începutul unui ciclu de adăogiri sau lămuriri largi la datele de până acum ale istoriografiei literare ce așteaptă slovă imprimată pentru mai târziu.

Compartimentul istoriei e susținut de d. Teodor Balan cu lucrările: **„Corespondența lui Gheorghe Tofan“** și **„Eudoxiu Hurmuzachi și memoriul Românilor ardeleni din luna lui Februarie 1849“**, și de d. Gheorghe Duzinchevici“ **„Un episod din revoluția dela 1848—49, trecerea generalului Bem în Moldova“**. Celalt, al filosofiei, îi aparține exclusiv d-lui D-tru Isac: **„Cunoaștere și transcendențe“** se intitulează volumul d-sale, tipărit în condițiuni frumoase.

Cât privește beletristica, ea nu se poate mândri, deocamdată, cu aceeași cantitate de volume risipite în oglinda vitrinelor, ca istoria literară. Condeierii ei au fost mai puțini și mai restrânși decât cercetătorii literari. Lucrul se observă mai cu seamă la proză, unde, exceptând **„Spitalul 2 de campanie“** și **„La marginea orașului“**, aparținând d-lui Ion Munteanu, și trecând peste **„Camaradul“**, romanul de debut al d-lui Emil Codrescu, ca și peste volumul de evocări duioase ale d-lui Leon Șandru, etichetat sugestiv **„In umbra anilor“**, Bucovina nu s'a mai învrednicit de nici o altă carte epică.

E adevărat, proză s'a scris multă, căci revistele enumerate au adus întotdeauna material abundent, dar ea n'a putut fi încopciată în volume. Singurul roman, publicat fragmentar în „Bucovina Literară“ și ajuns recent între maxilarele tiparnițelor bucureștene, este cel al d-lui S. Anton, **„Țărmuri în ceață“**. Restul așteaptă vremuri mai bune și mai pline de soare, dând momentan întâietate poeziei, care-i mai ușoară de suportat de edituri, fie ele și proprii.

Datorită acestei facilități remarcate, poeții bucovineni n'au ezitat să-și strângă munca împrăștiată prin reviste și s'o lege în scoarțe de volum cu buzele titlurilor îmbujorate de triumf. Așa a făcut d. Dragoș Vitencu, scoțându-și abia acum primul volum de versuri **„Caiet de Duminică“**, deși publică de ani de zile și deși poeziile sale sunt suflate în lrism matur și formă perfectă, și tot așa a procedat d. G. Noveanu, ucenic mai nou în ale scrisului cu masive **„Laude“** adresate vieții, în care omenescul e lăsat să se rostogolească până 'n apele sensualului.

Al treilea poet, ieșit în public cu întâiul volum, anul acesta, este d. B. Frunte. **„Ogoarele și luceferii“** d-lui B. Frunte aduc, în paginile lor, nostalgia Ardealului părăsit și dragoste curată de glie și strămoși, amintind un îndepărtat ecou al bardului dela Rășinari. Mai străin de pământul natal se arată a fi d. Apolo Bolohan în **„Viorile azurului“**, unde cadrul sonetelor îl formează peisagiul mediteranian, încorsetat în versuri promițătoare. D. Aurel V. Sânger, după ce-și inaugurează **„Melo-**

peile" cu poezii închinate eroismului actual, deschide drumul unui întreg şir de volume de cuprins patriotic. Citǎm, în primul rând, **„Pro Patria"** d-lui George Voevidca, poet cu bogată şi cunoscută activitate literară, ce-şi cântă „veleatul îngenunchiat" şi „reînălţarea", uzând acorduri tari şi lexic aparte. In ordinea proporţiei, locul al doilea îi revine, în sensul subliniat, d-lui Traian Chelariu, care şi-a publicat **„Balade şi strofe răzleţe"** în editura Cercului „Bucovina Literară", pentru a demonstra încă odată că, deşi despărţit de vechile prietenii, prin voinţa destinului, totuşi, sufleteşte, a rămas mai departe la Cernăuţi. In acelaş pridvor cu răsunet de arme intră apoi d. Teofil Lianu cu **„Carte de cruciat"**, iar Ion Boca îi urmează cu **„Sclipiri sfinte"**. Ambele cărţi se remarcă printr'o adâncă participare la învălmăşala dela fruntariile ţării, redând măiestrit jertfa de sânge a noilor cruciaţi precum şi aportul credinţei la marea victorie.

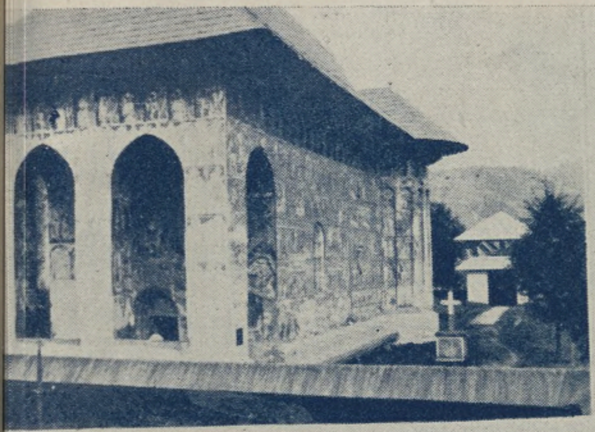
Pe un plan cu totul opus se situează **„Frunza elegiacă"** a d. T. Plop-Ulmanu, care, pasionat de acest titlu, a scos, până acum, trei volume sub aceeaşi firmă. Ultimul cuprinde o selecţie de poezii lirico-erotice din cele anterioare, plus câteva achiziţii noi. De lirism identic se învredniceşte, în **„Mătănii de zăpadă"**, şi d. Niculae Tăutu, talent tânăr şi poet de viitor.

Cu d. N. Tăutu se epuizează lista beletristicei bucovinene, în înţelesul lucrărilor apărute numai în provincia de Nord a ţării, indiferent dacă cei ce şi-au trecut numele pe frontispiciul cărţilor menţionate sunt băştinaşi sau veniţi din altă parte. Motivaţi de asemenea criteriu, n'am amintit pe nici unul din scriitorii originari din Bucovina, chiar dacă aceştia au eşit pe piaţă, şi anul trecut, cu lucrări noi, cum e cazul atâtora. Ei aparţin altor centre româneşti şi vor fi catalogaţi acolo.

Ca final, subliniem că din punct de vedere al traducerilor, Bucovina n'a rămas sub oboroc nici de astă dată. Cinste deosebită îi face d. L. Tomoiagă, cu volumul: Mihai Eminescu: **„Gedichte"**, şi d. N. Tcaciuc-Albu cu **„Poezii chinezeşti"**. Un alt volum de proză, tradus în româneşte, a apărut datorită d-lor Dragoş Luţa şi Mircea Streinul; e romanul istoric a lui Robert Graves, **„Eu, Claudius Zeu"**, partea a doua.

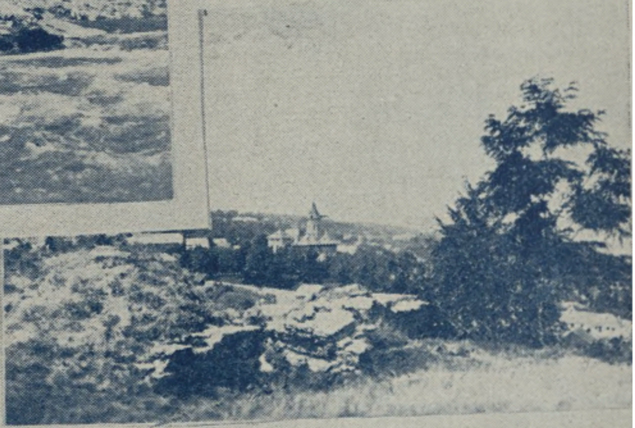
TRAIAN CANTEMIR

De sus în jos: Mănăstirea Humor; Bistriţa la Cheile Dornei; Pe Rarău; Solca, Bâtca Popchilor, pe Rarău; Suceava, vedere generală; Bistriţa la Vama.

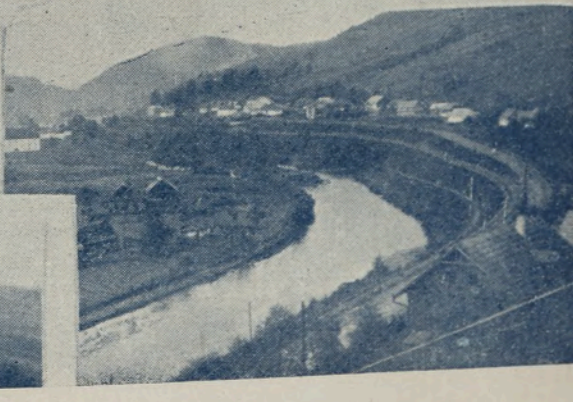

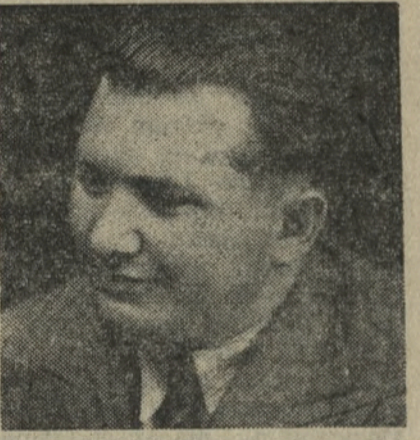

De sus în jos: Vedere depe Rarău; Mănăstirea din Suceava; Intrarea mănăstirii Sucevița; Valea Bistriței; Biserica Sf. Ioan, din Suceava; Țăran din Vama-C.-Lung; Valea Ceremușului; Pietrele Babei; Gospodărie bucovineană; Vedere din Dorna Cândrenilor ———→

AMINTIRI

Primăveri Argeşene

de AL. BĂDĂUŢĂ

Cine a fost şcolar, îşi mai aminteşte, desigur, că multe din formele cele mai verificate ale gândirii şi experienţei omeneşti nu au, totdeauna, un cuprins egal. Că înţelesul unora dintre gândurile, cele mai adânci, se schimbă cu anii. Că înţelepciunea, însăşi, are, şi ea, vârsta: vârsta aceluia care o rosteşte.

De pildă: proverbele. Bunăoară, cazul unuia dintre cele mai des folosite de părinţi, la adresa noastră, care făcea să ne sângere demnitatea, de atâtea ori, dragă Doamne, ultragiată de neînţelegerea şi nedreptatea celor mai bătrâni:

— „Ehe, dragul tatei, de dimineaţă te scoli, departe ajungi". Şi ţie îţi place să dormi peste ora 8, ca să mai pot crede eu, că o să ajungi ceva şi undeva în viaţă. Păcat de banii care-i cheltuiesc cu tine!".

Degeaba cercai să dovedeşti că dacă înveţi seara târziu, nu te poţi trezi cu dimineaţa în cap. Că dorinţa lor, de a te vedea „sculat cu găinile", nu putea fi împlinită decât dacă te culcai odată cu ele. Şi, oricât ai fi vrut să opui maximele lor, pe ale tale (uneori având meritul că, deşi inventate de circumstanţă, ele puteau egala, ca valoare de gândire, pe oricare din „Colecţiile" lui Tocilescu sau Dem. Teodorescu), ei găseau uşor mijlocul să-ţi întoarcă proverbul tău îndărăt, ca un bumerang rău folosit. Mai ales că, niciodată, nu îndrăzneam să le dăm replica definitivă. Aceia care ne stătea, de atâtea ori, pe buze:

— „Cum se cunoaşte, tată, ziua bună numai de dimineaţă? Iată eu, eri dimineaţă, n'am fost la şcoală; şi, totuşi, după masă am luat la Boerescu 7 (şapte la matematică era atât de rar încât, acel care izbutea acest record, putea să se considere, în justificata lui mândrie, egalul lui Arhimede, de pildă).

Puteai să invoci, însă, acest suprem argument? Din păcate nu. Bolnăvicioasa curiozitate părintească te-ar fi întrebat imediat:

— „Dar, de dimineaţă, unde ai fost?" şi, aci, răspunsul deşi în fond extrem de facil, era mai anevoie de sesizat de... strâmta înţelegere părintească. Pentru simplul motiv că: dealul din spatele Liceului, cu toate ierburile lui înalte şi Turnul Pompierilor, din care se vedea întregul oraş; chioşcurile din Trivale cu lemnul scrijelat, adânc, de cugetările atâtor antecesori iluştri, printre cari uneori chiar proprii noştri părinţi, cari făcuseră (la vremea lor) tot ca noi; Zăvoiul în care Argeşul şi Doamna cântau mai ademenitor ca orga profesorului nostru de muzică, „Nenea" Costică Albu; toate acestea şi încă atâtea altele, nu figurau însă, din păcate, în nici o programă analitică, asimilitate cu chimia lui Ghimpa, algebra domnului Oncica şi, nici măcar, cu latina bunului nostru Nicolae Brânzeu!

Dintre toate proverbele cu care erudiţia uluitoare a părinţilor noştri ne întâmpina, cel mai lipsit de sens ni se părea tocmai acel care constituia concluzia, ca o lespede a tuturor discuţiilor noastre cu familia. In deosebi în vremea răfuelilor trimestriale. Atunci când, după ce terminam toată gama justificărilor, trebuia, în cele din urmă, să aducem, pentru semnare, „Carnetul de note" şi absenţe. Doamne, cât invidiam pe acei care stăteau „în gazdă". Sau categoria (şi mai fericită) a acelora care puteau plastografia semnătura celor de acasă, atât de izbutit, încât nici ochii, de experţi rafinaţi ai diriginţilor, nu puteau să o descopere. Par'că aud şi acum:

— „Iar, dragul tatei? 4 absenţe la matematică, 2 la fizicochimice, 2 la geologie — treacă meargă! Dar cu muzica ce ai? La 6 ai lipsit, la 17 ai lipsit, la 23 la fel. Asta ce mai e? Dacă şi cântecul te sperie, ce să mai vorbim de celelalte?"

Puteam eu să-i spun că „Nenea Costică": profesor de muzică, diriginte al clasei şi subdirector al liceului (supranumit şi „Ilderim, Trestia lui Dumnezeu"), bătea cu nuiaua sa, nu numai tactul divinelor armonii ale solfegiilor, ci şi degetele noastre, atunci când ne prindea că învăţăm papagaliceşte? Că „semnele de noroc", cum credea mama: petele albe din dosul unghiilor mele („oiţele" cum le numiam noi), nu erau altceva decât vânătăile — ascunse la vreme şi evoluate apoi lent dela negru la culoarea de sidef — ale loviturilor trestiei domnului Albu? Fireşte că nu. Deaceea concluzia tatei (proverbul la care el ţinea mult şi pe care îl repeta în toate aceste împrejurări), devenise un fel de „motto" al copilăriei mele, probabil şi al copilăriei altor colegi. Injustiţie atunci, prilej îndrituit de zâmbet azi:

— „Toamna se numără bobocii"...

Multă vreme n'am înțeles greșala tatei. Căci, în școală, toamna nu se număra nimic. Nici bunii, nici răii. Notele se dădeau rar, ca la orice început de an; iar absențele se motivau ușor — fie pentrucă profesorii nu ne cunoșteau încă, fie pentrucă în trimestrul întâi indulgența lor era mai înțelegătoare și mai mult clementă decât în restul anului. Deaceea, împotriva afirmației proverbului, bobocii din amintirea mea s'au numărat numai primăvara. Dacă, vreodată, voiu putea să scriu despre „Primăverile de altădată", sigur nu le voi înfățișa decât pe anotimpul cel mai tragic al copilăriei. Voi vorbi despre el, cum în școală despre o piesă de Corneille sau Racine. Pentru toți: lupta vie între conștiință și ispită, între drepturi și datorii — mai aspră decât în sufletul lu Cid sau al Andromacăi!

De o parte, „Școala": trimestrul ultim, cu toate notele rele care se cereau îndreptate și absențele care trebuiau motivate; de alta „Natura" însăși, cu trimestrul ei prim — doldora de chemări și tentații. Oricât ai fi vrut să închizi ochii; oricât să astupi urechile, ea răsbătea până în cel mai ascuns colț al orașului și al sufletului. Frumoasă totdeauna, primăvara nu e nicicând mai tulburătoare ca în copilărie; plină de podoabe pretutindeni, în puține locuri din țară, ea este mai fragedă și mai îmbietoare ca în Argeș: ținut de păduri fără moarte, de livezi fără număr, de podgorii fără capăt și de zăvoaie fără sfârșit. Una dintre cele mai meșteșugite fresce naturale pe care Dumnezeu a zugrăvit-o pe înaltele ziduri nevăzute, ale acestui mare templu de frumuseți, care e țara noastră!

Inchid ochii și îmi prind, între palmele curate ale aducerilor aminte, obrajii fierbinți ai sufletului de altădată. Iată-mă, cu coatele rezemate de pupitru, poate la un început de Martie fără zăpadă, furând cu coada ochiului dreptunghiul de cer al ferestrei. Pe catedră cine explică. Poate domnul Stănescu. Poate domnul Cheresteni. Nu știu care dar, sigur, e ora de chimie. Pe câmpul negru al tablei, gol ca acel de afară, cifrele par asemeni unor flori de cretă, pe care mâna grăbită a burețelui le culege, rând pe rând. Formulele se aliniază și cresc în etaje, ca niște minuscule și complicate jocuri. Dar nimeni nu le urmărește. Cuvântul depe catedră vine de departe și nu ajunge până la noi. Pentrucă, din fiecare, cel din lăuntru s'a desfăcut nesimțit de forma lui din bancă (acum prezentă numai sub ochii profesorului și în catalog) și, în vârful picioarelor sufletului, a fugit pe furiș din clasă. Acum e pe Deal. Acolo au venit, rând pe rând, duhurile celorlalți. S'au adunat clasă cu clasă. Intregul Liceu; acel adevărat, care nu se vede, dar trăiește totdeauna.

Cu mâinile streaşină şi auzul încordat, toţi pândiam minunea. Cineva a adus, azi de dimineaţă, vestea senzaţională a întoarcerii privighetorilor; florile vii ale văzduhului, acele care răsar cele dintâi pe crengile lui albastre; cu mult înaintea adevăratei primăveri a pământului.

Clopotul sfârşitului de oră ne-a trezit, ca dintr'un somn. Nici nu ştim când ajungeam acasă. Când mâncam. Şi ce pretext născoceam ca să putem întâlni pe ceilalţi din noi, care ne aşteptau să ne ducă: fie în inima ascunsă a celor trei văi, acolo unde pădurea se trezea din iarnă, ca un urs din somn; fie în Zăvoiul în care sălciile înmugurite îşi potriveau pe oglinda tremurătoare a acelor, celei dintâi veşminte ale primăverii.

Paşii ni se înfundau de teamă, în pâsla de frunze uscate: chilim putred, mărturie melancolică a atâtor primăveri care mai trecuseră peste Argeş. Ochiul şi mâna căutau să surprindă, ca pe nişte cornițe de ied umflăturile minuscule, încă ascunse, ale întâielor flori. Pasărea de lumină a inimii tremura, neastâmpărată, în fiecare, gata să isbucnească în sborul necuprins al chiotelor. Şi, când cel dintâi dintre noi, ca un scafandru în apele primăverii, izbutea să aducă la suprafaţă, pe sub frunze, primele flori ale anului, bucuria noastră era fără margini. Stolurile strigătelor fâlfăiau peste toate văile pădurii; de pretutindeni, noi şi cei din noi (care plecaseră deadreptul), alergam spre cuiburile de păsări speriate ale florilor, asemeni magilor la ieslea minunată în care se năştea Anotimpul.

Mâinile tuturora ar fi vrut să se facă obroc clopoţeilor de zăpadă care stăteau, sub privirile noastre, spăimântaţi parcă, de lumina crudă în care fuseseră dintr'odată scoşi: desbrăcaţi de frunze, ireal de albi şi atât de fragili, încât părea că se topesc în soare,ei îşi îndoiau, sub greutatea celor patru petale, lujerile înspre pământ — întocmai cum, ruşinaţi, ar fi cercat să-şi acopere, cu mânuţe invizibile, splendida lor impudoare vegetală.

Treptat pământul se însufleţea: după sălciile Argeşului şi acele depe malurile Râului Doamnei (cochetele graţioase ale primăverii) înfloreau, în câteva zile numai, măcieşii. Dela ei — în această uriaşă slujbă de înviere a naturii argeşene — îşi aprindeau lumânările lor vinete sau roze: caişii. Pe urmă livezile de pruni, albind dintr'odată toate marginile drumurilor spre Curtea de Argeş, spre Râmnic, spre Turnu şi, mai departe, spre toate hotarele acelei dumnezeeşti grădini, care este Argeşul nostru.

Dar, incendiul alb al primăverii se întindea fără cruţare: după ce dădea foc tuturor cireşilor şi gutuilor din oraş, flăcările lui cuprindeau Bulevardul: lumină din lumina primăverii, castanii îşi aprideau toate candelabrele, — în acest templu fără sfârşit, care începea dela Grădina Publică şi ducea până

la Gară, — sprijinind pe coloanele vânjoase ale trunchiurilor, sub cupolele nefiresc de albastre ale cerului, cel mai impunător pantocrator de flori, din câte se puteau imagina.

Dacă te urcai pe Dealul, unde se înalță azi Școala Militară, spectacolul era și mai vast. De jur împrejur, cât puteai cuprinde cu ochiul: spre Olt, spre Câmpia Burzei, dincolo de Golești, către Florica și, departe până la Vieroși, primăvara era ca un înnec. Intocmai cum, din matca anotimpului, mult prea neîncăpătoare pentru interminabilele ploi florale, apele îmbătătoare ale primăverii s'ar fi revărsat, acoperind întregul județ. Dacă privirile se întorceau cumva, spre munte, priveliștea lua proporții cerești: în fund, ca un Patriarh al pământurilor argeșene îmbrăcat în odăjdii de zăpezi și de soare, singur peste creste și nepieritor peste vreme: Negoiul.

De o parte, Primăvara; de alta, Iarna. In acelaș cadru pământean: două anotimpuri, ale căror granițe nici ochiul și nici sufletul nu le puteau desluși, oricât s'ar fi întrebat: unde sfârșesc florile primăverii și unde încep acele, deopotrivă de albe și veșnice, ale iernii?

Intrebare care rămâne (și pentru sufletul nostru de azi) una din cele mai tulburătoare taine ale acestui paradis argeșen, pe care amintirea noastră nu-l va pierde niciodată.

Moartea răzeşului Ştefan

de S. ANTON

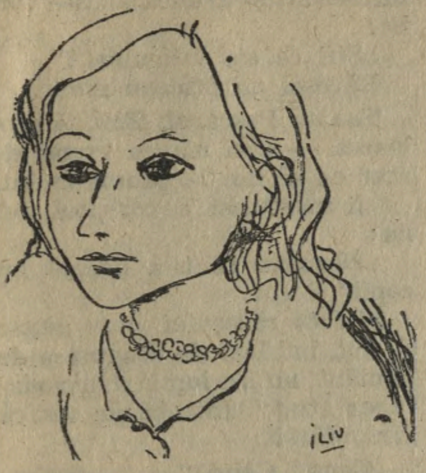
De undeva dinspre Soare-Răsare, de după dealurile Moghilăului, creşteau, ca mulţime, chipurile oamenilor hrăpăreţi, fără Dumnezeu.

Dincoace, pe malul drept al apei, ochii răstigneau pe cer semne mari de întrebare şi de desnădejde, iar peste suflete călca ceva neplăcut, cu tălpi de plumb...

Cântecul luntraşilor depe Nistru amuţise. Apele secaseră de prea multă căldură, care se abătuse asupra luncii. Sub înaltul zilelor de vară, verdeaţa grădinilor şi a lanurilor de floarea soarelui se unea în cenuşiul arsurilor grele. Se ofileau loziile şi răchitele.

Zările îmbrăţişau uruitul ultimelor căruţe, ce depărtau fugarii din faţa drumurilor cu cruci prăvălite în beznă. Satele se pustiau. Fugarii goneau viaţa. Holdele necuprinse, purtând rodul greu al pământului, rămâneau nesecerate. Totul se afunda în nemişcare şi aşteptări. Fiecare dimineaţă înflorea în zvonuri triste pe la ferestre, iar amurgurile se lăsau peste luncă în prăvăliri de presimţiri grele şi visuri chinuitoare.

Răzeşul Ştefan nu-şi găsea loc. Ieşea din casă, se cobora pe ţărmul apei, îşi punea mânile

strașină la ochi și se uita d'n-colo peste apă. Ofta greu, făcea semnul crucii, apoi se întorcea în sat și vorbea ungurenilor, care mai rămăseseră: „Păgânii vin, păgânii se vor întoarce, prin voia Domnului..."

Răzeșul Ștefan n'a fugit, căci nicăeri minunea holdelor nu-i putea crește în privire și 'n suflet ca aici. Prea le-a îndrăgit, ca să le părăsească vreodată, și ungurenii îl ascultau. Cuvântul lui era sfânt, credința stâncă și fapta mare. La brâu purta hrisovul, prin care i-au fost dăruite pământurile pe care le stăpânește. Câteodată se furișa pe dealul Ungurilor, se pierdea printre lanurile miscătoare de grâu și secară și pipăia, ca un avar, spicurile pline de rod, crescute din dragostea și hărnicia lui.

„Cum mi-ar putea să le fure? Să le stăpânească altul?", se întreba el cu fruntea întunecată. Și ca să nu afle răspunsul, se 'mbăta strașnic, cum nu l-au mai văzut niciodată ungurenii. Adevărul mai era și altul: Dacă ar fi fugit, n'avea cum să-și poarte nevasta, care trebuia să nască, pe drumuri obositoare de pribegie... Acestea l-au făcut să rămână locului. Când era beat, toți se temeau de mânia, de eșirile lui din simțiri, dar în ascuns îl iubeau tot atât de mult ca înainte. Înțelegeau nenorocirile care s'au abătut asupra lui și dragostea sa nesecată, aproape de fiară, pentru pământul pe care-și risipea pașii și-și odihnea privirea obosită.

Câmpul e biserica în care îngenunchie Ștefan smerit.

Dar păgânii au pângărit-o. Au trecut apa Nistrului și au adus alte legi, neînțelese de ungureni! Răzeșul Ștefan nu s'a împăcat chiar dela început cu ele și a devenit Ștefan Haiducul. A fugit din sat. Se ascundea ca o sălbătăciune printre văgăunile adânci, umede, și stâncile sure, mucegăite, din apropierea satului Unguri.

Singurul tovarăș i-a rămas arma de vânătoare, pe care a luat-o cu el. Milițienii nu cunoșteau oboseala când îl căutau, dar răzeșul știa să-i scape printre degete, căci nu era potecă să n'o cunoască. Toader Pescarul îi aducea de mâncare, din când în când. I-a adus și vestea că pământurile i-au fost luate de noua stăpânire. Să fi văzut cineva atunci, cum s'a mâniat răzeșul, cum a lovit în piatră de i-au sângerat pumnii, cum i-au scăpărat ochii a răzbunare...

Și după vestea asta, răzeșul a rămas tot stăpân.

Când cădea noaptea, ieșea hoțește din pădure, se afunda în holdă, îmbrățișa mănunchiurile de ierburi hrănitoare și le strângea cu dragoste la piept, îngropându-și fața în ele și sărutându-le cu patimă de zgârcit... Făcea asta aproape în fiecare noapte. Era un fel de beție a dragostei de pământ, rodită 'n sânge.

Hoinărea așa până 'n zorii dimineții; simțea că tot a rămas dânsul stăpân.

Lumina îl gonea ca pe un netrebnic în pădure, furându-i bucuria adâncă de a se simți și mai departe stăpân.

Aștepta cu nerăbdare nopțile. Ar muri dacă ar ști că nu mai e. Se înșela și înșelăciunea era izvor de viață. Și ceva în suflet parcă îi spunea necontenit: „Răzeșule, ești tot stăpân; nimeni nu-ți poate fura pământul, căci prea adânc îl porți în tine; numai moartea ar putea să ți-l smulgă, numai ea". Și răzeșul nu se temea de moarte.

Intr'un amurg, când Ștefan Haiducul înfrățit cu sălbătăciunile pădurii își astâmpăra setea la izvorul de din sus de mănăstire, unde svonul rugii amuțise, îl sperie Toader Pescarul, prinzându-l dela spate pe nesimțite. E prima dată că s'a speriat răzeșul și 'n suflet îi coborîră presimțiri urâte.

Toader s'a așezat lângă el, a desfăcut traista cu merinde și a pornit să-i povestească: cum îl pândesc milițienii, cum îl caută cu lumânarea prin sat. La urmă de tot, prietenul răzeșului își aduse aminte de ceva foarte interesant și aruncă aceste vorbe:

„Știi ce s'a întâmplat?"

Răzeșul nu pricepu nimic.

Toader Pescarul, fără să ocolească — căci n'avea vreme de stat ca să nu fie bănuit în sat, — îi mărturisi deadreptul taina:

„Nevasta ta ți-a născut un copil".

Și fața răzeșului, care uitase de tot, îmbătat de dragostea de pământ, nu s'a luminat niciodată ca atunci. Intrebările veniră fără sfârșit:

„Când? Când?"

„Ieri".

„Și-i sănătos?"

„Tun".

„Băiat sau fată?"

„Ghici!"

„Doamne, de-ar fi băiat, să fac din el un alt stăpân, poate și mai dârz decât mine!". Iși opri aproape răsuflarea, apoi, uitându-se drept în ochii Pescarului, ca acesta să nu-l mintă, glăsui:

„Băiat?"

„Băiat e, bădie, băiat, așa cum ai dorit...“

Și a chicotit răzeșul de a răsunat pădurea. S'a simțit și mai stăpân de cum a fost până atunci.

„Băiatul meu, băiatul meu!“, spunea el. Pe față-i se citea multă mulțumire, mai multă poate decât o putea duce. Deodată se sculă de lângă Toader Pescarul și spuse hotărît, cătând în jos pe cărarea ce șerpuia spre țărm:

„Vreau să-i văd, Toadere“.

„He! De n'ar umbla prin sat milițienii; dar așa n'ai chip să te duci“, îi răspunse Pescarul, înjurându-se în gând că i-a adus vestea.

Știa el că nimeni nu-l poate opri pe Ștefan Haiducul să-și vadă copilul.

Toader continuă:

„Rămâi aici și când se va însănătoși nevasta-ți, o să ți-l aducă să-l vezi, căci așa poți să dai de dracu, și noi toți ceilalți cu tine. Nu-ți închipui ce te caută...“.

Dar ceeace a intrat în mintea răzeșului, nu o mai putea scoate nici un ungurean. Ștefan e îndărătnic, neînfricat, stăpân.

„Mă duc, Toadere, să-i văd; mi-e silă să mai hoinăresc așa“.

Și Pescarul nu mai merse împotrivă-i. S'au sfătuit apoi îndelung, cum să facă ca să ducă la bun sfârșit revederea, căci jarul dorului îl ardea în adânc.

„Deci, la noapte“, au spus la despărțire unul altuia în șoaptă.

⊙

Fiecare zgomot de pietriș în rostogolire îl făcea să se oprească la fiecare pas și să ciulească urechile. Arma de vânătoare o lăsase în văgăuna din apropierea izvorului. Făcea rău că se ascundea acolo, căci murmurul apei stinge călcătura dușmanului și nu se aude când vine acesta. Ștefan Haiducul coborî încet cărarea care ducea înspre sat. Trecuse de miezul nopții. Asta a aflat-o după urletul sirenei dela fabrica de cherestea din Moghilău.

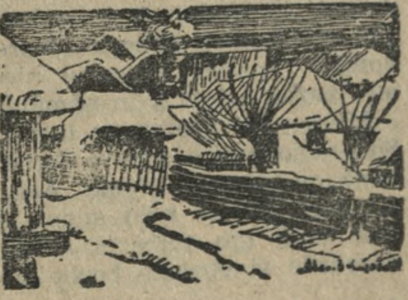
Ungurenii dormeau. Pe uliți, pustiu de moarte. Ștefan se strecură ca o umbră pe lângă garduri, sări peste câteva zăplazuri și se pomeni în curtea casei sale. Cu pași de pisică se apropie de prispă. Câinele din lanț lătra prelung....

„Taci, răule, nu mă mai cunoști?“, vorbi în șoaptă răzeșul și animalul se liniști.

Din buruenile înalte de lângă casă, apăru Toader Pescarul, numai rouă pe el.

„Bădie, mai 'ncet, căci ei șiau dat seama că o să te momească cu copilul și ai să vii să-l vezi... Am stat aici de cu seară și n'am văzut pe nimeni să-ți pândească casa...“

„Hai să-i văd. De-ai ști cât jar mă arde!“... Nu sfârși vorba, căci pe uliță se auzi uruitul

unei căruţe. Amândoi se priviră şi şoptiră în acelaş glas:

„Ei..."

Huruitul se apropia din ce în ce mai mult.

„Ce facem?", întrebă Toader speriat.

„Eu nu mă las; trebue să-i văd!" şi Ştefan dădu buzna în tindă, apoi în odaie. A împietrit lângă uşă. Femeia stătea în pat, trează, stoarsă din puteri şi cu chipul strâmbat de durere.

Lângă ea, un ghemotoc de rufăraie, din care ieşeau scâncete de copil. Răzeşul nu era în stare să scoată nici un cuvânt din gâtlej. Grăi nevasta:

„Ştefane, dece ai venit? Te caută bezbojnicii".

Răzeşul nu se mişcă şi nu răspunse nimic. In noapte, prin uşa deschisă, se auzi cum se opreşte o căruţă nu departe de casa lor.

„Oare cine să fie?", se întrebă femeia. Ştefan Haiducul a putut să smulgă cu greu, numai aceste cuvinte:

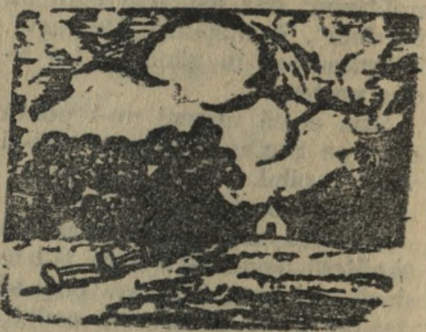
„Să vă păzească Dumnezeu, şi dacă oi trăi, am să mă mai întorc".

Se întoarse cu lacrimi în ochi şi dispăru în întunericul de afară. In urma lui a ţipat jalnic femeia.

Răzeşul nu putea fugi mai departe. Aproape de tot, glasurile militienilor râneau tăcerea nopţii. Toader Pescarul nicăieri, parcă a intrat în pământ...

Mintea lui Ştefan se lumină. Să se ascundă în stârta de paie până or trece militienii. Aşa a şi făcut. Şi de prin snopii de paie unde era cuibărit, asculta mişcările şi vorbele bezbojnicilor. Erau mai mulţi; vorbeau într'o limbă pe care ei n'o ştia. Câţiva intrară în casă şi puneau nişte întrebări nevestei. Ştefan avea de gând să iasă din ascunziş, dacă-i vor necăji mult femeia.

Ceeace se petrecu mai pe urmă, fugarul nu văzu, ci a simţit numai durerea. Un miliţian intră în ogradă, puse mâna pe furcă şi o înfipse adânc în stârta, ca să ia nişte snopi de paie să puie în căruţă şi să dea de mâncare cailor, care tropăiau nerăbdători. Un colţ al furcii

intră în braţul răzeşului, însângerându-i cămaşa şi omul nu crâcni, ci numai scrâşni din dinţi dârz. O mişcare sau o vorbă l-ar descoperi şi atunci... In vremea asta câinele se smunci din lanţ, îl rupse şi sări asupra bolşevicului, doborîndu-l, crezând că acesta voia să-i omoare stăpânul. Răzeşul lunecă pe cealaltă parte a stârtei şi porni în fugă spre pădure. Când se desmeteci bolsevicul, când se strânseră şi ceilalţi, Stefan Haiducul era departe, tocmai în inima pădurii şi înfrigurat punea mâna pe arma de vânătoare, spunând: „Las'

să vie acuma!" și se afundă pe cărări neumblate de nimeni.

Bezbojnicii aflară mai pe urmă adevărul, dar era târziu. Câinele n'a fost împușcat, căci aveau nevoe de el...

Și câteva zile în șir, Haiducul Ștefan na' mai dormit. Umbla prin pădure, urmărit de frică și presimțiri rele.

Cât de puțin i-a văzut! Rana dela braț îl supăra mult, dar îi amintea de cei dragi. Noaptea ieșea iarăși în holdă și-și astâmpăra neliniștile, simțindu-se stăpân, chiar dacă pământul e a colhozului. Un singur lucru nu știa: să-și citească soarta în stelele cerului și a nopții, care turna în el puterea și încrederea de stăpân.

Se hrănea ca un sălbatec cu spicurile câmpului. Slăbea, se usca la trup și la chip, îi ardeau numai ochii.

Intr'o seară, luna s'a arătat îngrădită, prevestind ploaia.

Răzeșul n'a mai ieșit în câmp, ci s'a ascuns în scorbura unui copac și a adormit, purtat de un vis frumos.

...Se vedea stăpân pe o casă, pe o ogradă îmbelșugată și pe lanuri întinse și mândre, ce se aplecau aproape de pământ sub greutatea rodului. Feciorul i-a crescut mare, vânjos și semăna mult cu el, tot stăpân.

E cu el în câmp și-i arată pământurile, scăldate de însângerarea stelară, grăindu-i:

„Vezi pământurile astea? Să le stăpânești, să le iubești; sunt ale tale...". Și feciorul îl privea cu luare aminte, ceeace-l bucura pe Ștefan Haiducul...

Visul s'ar fi tors și mai departe, dacă în cercul lui n'ar fi pătruns un lătrat depărtat de câine. „E câinele meu...", se gândi răzeșul, trezindu-se. „Dece oare mă caută?" Poate e cu Toader Pescarul?". Și făcu prostia să-l cheme. Trecu un timp și acesta apăru printre copaci, repezindu-se la el și gudurându-i-se supus la picioare.

„Dece ai venit, răule, dece, cu cine?" și Ștefan îl mângâe drăgăstos.

Dar, deodată, câinele ciuli urechile și lătră furtunos înspre partea de unde venise. Atunci deabia a înțeles Ștefan Haiducul cursa întinsă de bezbojnici.

Puse arma la ochi. Câteva pocnituri din amândouă părțile, în noapte. Un schelălăit puternic de câine.

Răzeșul, stăpânul, căzu....

Trei flori de sânge înfloriră gâlgâitoare din piept, pe cămașa de in a răzeșului Ștefan, tata...

Numai atât, ecouri din luncă.

Liniște...

Ungurenii care nu dormeau încă, când au auzit împușcăturile de armă, și-au închipuit că se stinge unul de-a lor, fiindcă nu mai este hotar, ca să moară contrabandiștii, sau fugarii, încolțiți de grăniceri.

E altă stăpânire...

Răzeşul Ştefan se svârcoli o vreme; prea tare era vâna vieţii lui.

Câinele stătea mut şi-l privea, parcă ar spune: „Stăpâne, stăpâne, dragostea mea te-a ucis..."

Bezbojnicii au venit şi au sărit ca nişte fiare asupra trupului fără de viaţă al răzeşului Ştefan Haiducul.

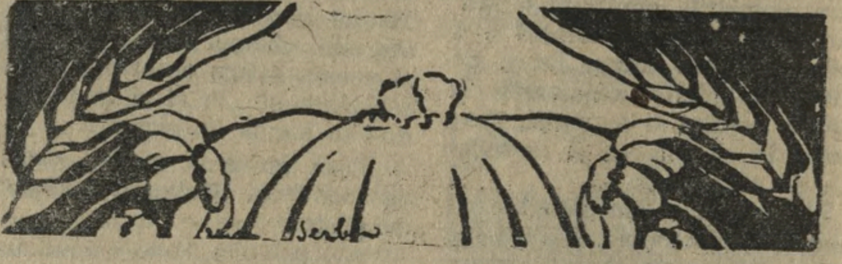
Numai câinele şi-a apărat stăpânul...

In luncă fremătau apele Nistrului, pe coama dealului foşnea pădurea.

Păgânii scormoneau groapa pentru un stăpân, să-l înfrăţească cu pământul pe care l-a iubit.

Intâmplarea a rămas poveste tristă pentru ungureni.

Toţi din împrejurimi cinstesc satul Unguri.

NOAPTE

Luna-şi ţese printre stele
Borangicul de lumină
Până dincolo de ele
Până dincolo de stână.

Plin de duh şi meşter fost-a
Cel ce-a împlinit covoru
Plin de stele, pentru ceata
Care ţin 'n cer soboru.

Peste ape lin se lasă
Floare veştedă de soc,
Depe cer s'a dus acasă
Steaua mare de noroc.

Tril de frunze veştejite
Sună vântul uşuratic;
Două bucle aurite
Mi-au luat gândul ostatic.

GH. NOVEANU

Instrucțiuni pentru protecția contra atacurilor aeriene inamice

MASURI DE PREVEDERE

Luați din timp măsuri ca nici o rază de lumină din locuință să nu se zărească din afară.

Amenajați-vă din vreme adăposturi, în tranșee construite conform sfaturilor publicate în ziare sau instrucțiunilor date.

Căutați ca aceste adăposturi să fie întreținute în bună stare, pentru a putea fi folosite în orice moment.

Podurile locuințelor trebuesc golite de orice fel de material inflamabil, ca: mobile, cărți, îmbrăcăminte, etc., care ar putea propaga și întreține incendiul, în cazul că locuința ar fi lovită de vreo bombă incendiară

Intindeți pe suprafața podului un strat de nisip gros de 2 cm. și pregătiți din vreme materialul necesar, atât în pod cât și la fiecare etaj al locuinței, adică: lada cu nisip, găleata cu apă, lopata, căngi, rangă, topor, pompă de mână, etc.

In ipoteza că alarma aeriană va dura mai multă vreme, sau că locuința ar putea fi distrusă de bombardament, pregătiți-vă din timp o valiză cu lucrurile de primă necesitate, de mare valoare, precum și actele de identitate.

Pentru a evita pierderi inutile, scoateți rândul al doilea de geamuri dela ferestre și depozitați-l în subsoluri, magazii sau pivnițe, protejând în acelaș timp cu saci sau lăzi de nisip ferestrele adăpostului și ale subsolurilor.

Faceți rezerve de apă și alimente pentru 48 de ore.

MASURI DE LUAT LA DAREA ALARMEI

La auzul semnalului de alarmă, trebuesc stinse toate luminile ,focurile dela mașinile de gătit. sobe, calorifere, etc.

Inchideți apa dela căminul de apă al imobilului.

Ușile locuinței și ferestrele să fie lăsate deschise, spre a nu fi smulse de suflul bombelor.

Luați măsuri ca în podul imobilului și la fiecare etaj să se găsească în permanență o persoană mai curajoasă, care să supravegheze căderea bombelor incendiare pe casă sau în interiorul imobilului.

La auzul semnalului de alarmă, coborîți grabnic, dar în liniște, în adăpost, luând valiza cu lucrurile de primă necesitate, de mare valoare, precum și actele legale de identitate, apă și hrană.

In adăpost păstrați tăcere, nu fumați și supuneți-vă dispozițiunilor șefului adăpostului.

Nu părăsiți sub nici un motiv adăpostul înainte de încetarea alarmei.

Nu uitați că orice rănit, precum și familiile celor ce au murit în timpul bombardamentului aerian inamic, din cauză că nu s'au adăpostit, nu vor avea dreptul la pensie sau despăgubiri.

Dacă alarma aeriană vă surprinde departe de casă, intrați în adăpostul sau tranșeea cea mai apropiată, dând ascultare ordinelor date de șeful adăpostului.

In cazul de foc, dărâmături, răniri, etc., dați ajutor echipelor locale pentru a stăvili începuturile de incendiu, anunțând deîndată postul de supraveghere și stingerea incendiilor sau secția de pompieri cea mai apropiată, postul sanitar de primă urgență și circumscripția A. P. respectivă, ale căror numere de telefon trebuesc afișate la fiecare locuință.

MASURI DE LUAT LA INCETAREA ALARMEI

După darea semnalului de încetarea alarmei, părăsiți în liniste adăposturile.

Evitați convorbirile telefonice cel puțin două ore după alarmă, întrebuințând telefonul numai pentru cererile de ajutoare, sanitare, pompieristice, etc.

Nu vă atingeți de obiectele găsite pe drum: ceasornice, stylouri, creioane, jucării, etc., care pot exploda la cea mai mică atingere.

Ocoliți locurile unde au căzut bombele avioanelor inamice.

Anunțați imediat autoritățile locale unde sunt căzute bombe ce n'au explodat încă.

Dați o mână de ajutor vecinilor, pentru a-și putea pune cât mai repede în stare bună locuința ce le-a fost eventual avariată de bombardament.

Dați adăpost și îngrijire sinistraților și răniților.

Comunicați autorităților orice act ce vi s'a părut suspect, pentru a se putea lua măsuri de îndreptare.

Nu răspândiți relatări exagerate despre efectele bombardamentelor inamice, alarmând publicul.

Construirea şanţurilor adăpost

Cu ocazia bombardamentelor aeriene recent executate asupra diferitelor oraşe, s'a constatat că şanţurile adăpost

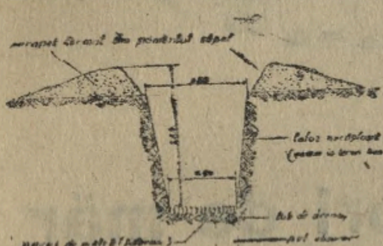

Fig. Nr. 1

sunt foarte eficace pentru protecţia populaţiei contra schijelor şi suflului bombelor.

Se pune în vedere tuturor proprietarilor de imobile, care au curţi sau grădini spaţioase, ca şi celor ce posedă locuri virane, că în conformitate cu prevederile legii A. A. T. (art. 14) sunt obligaţi să lase liberă executarea de şanţuri-adăpost

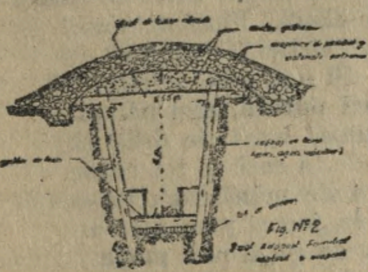

Fig. Nr. 2

pe aceste locuri, fie de către autorităţi, fie de către proprietarii imobilelor învecinate, fără a cere vre-o despăgubire.

Proprietarii acestor grădini, curţi spaţioase sau locuri virane au latitudinea ca ei însăşi să construiască şanţuri-adăpost, după modelul fig. 1, 2, 3, iar cheltuelile ocazionate de aceste lucrări, ca şi întreţinerea lor, să se recupereze dela proprietarii şi locatarii imobilelor învecinate, care vor folosi acele adăposturi.

Şefii A. P. de străzi vor stabili de comun acord cu proprietarii, pentru fiecare grădină,

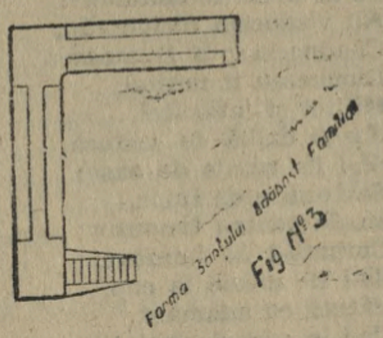

Fig. Nr. 3

curte sau loc viran depe străzile ce intră în raza lor de acţiune, numărul de şanţuri-adăpost ce trebuesc executate, lungimea lor, cine le execută, cine le întreţine în bună stare, cine le foloseşte, precum şi placa proporţională cu locurile ocupate a şanţurilor adăpost construite de către cei interesaţi.

—o—

O! Leru-mi flori de măr

Ian sculaţi, boieri, sculaţi,
O! Leru-mi şi flori de măr!
Că vă vin colindători
Pe la miez de cântători!
Nu v'aducem niciun rău,
Ci-aducem pre Dumnezeu!
Dumnezeu îi mititel,
Mititel şi 'nfăşăţel,
Faşa'i dalbă de mătasă,
Să-i fie moale de oase;
Scutecul e de fuior,
Moale pentru trupuşor;
Chitiuţa-i de bumbac,
Să-i fie moale la cap,
Bătută cu adamant.
Ce-i în vârful chitiuţii?
Ce-i în vârful chitiuţii?
Este-o piatră nestimată
De plătesc ţara toată,
Ţarigradul jumătate,
Rusalimu-a treia parte.
Colea 'n deal, colea în vale,
Mai din jos de aceea cale
Este-un măr şi un păr;
Sub cel măr, sub cel păr
Este un pat că de brad
De noauă meşteri lucrat.
Cine doarme 'n acel pat?
Domnul nostru cel de casă
Cu drăguţa jupâneasă.
Da voi ce li-aţi aşternut
Ca să doarmă mai plăcut?
Covor verde mohorît
Până 'n pământ slobozit!
La picioare? Săbii goale!
La mijloace? Bărbănoace!
Sus la uşă? Flori de rujă
Jos la prag? Flori de mac!
Dar' prin casă? Iarbă-aleasă!
Pe podele? Viorele!
Pe păreţi? Stecle verzi!
Dar'în tindă? Flori de mintă!
Pe afară? Flori de vară!
La portiţă? Păuniţă!
— Şi mai este o fetiţă
Nici micuţă, nici năluţă,
Numai bună de drăguţă;
Şade 'n casă şi tot coase.
Noi de mână vom lua-o
Şi la jocuri vom juca-o.
Ea de grijă ni-a purta
Şi de drum ni-a căuta! —
O 'nchinăm spre sănătate,
Că-i mai bună decât toate!

Sfaturi pentru gospodari

ISLAZURI BUNE, VITE ZDRAVENE

Iarba fragedă, apă și umbră, iată ce se cuvine să se găsească pe islazuri pentru ca vitele să o ducă bine, să le folosească din plin hrana și odihna.

Pășunile fără verdeață, fără de arbori, la umbra cărora vitele să poată găsi adăpost când arșița-i dogorîtoare, pășunile fără de fântâni în apropiere sau străbătute de un șir de apă rece și limpede măcar, sunt o adevărată pacoste pentru bietele vite.

Tâlcul aflării de vite de muncă frumoase, în alte țări, este tocmai grija mare ce li se poartă, necurmat, fie pe pășune, fie în grajd, fie când sunt la muncă.

Cai iuți și trupeși, boi tari, vaci cu ugere pline, oi a căror carne să fie plăcută, vom avea numai acolo unde gospodarii pricep însemnătatea întreținerii locurilor de pășunat și își dau tot interesul pentru a nu fi năpădite de burueni și lipsite de umbra odihnitoare a copacilor.

SA SADIM NUCI!

Mai cu osebire în regiunile sărace se pot planta cu folos și rodnicie nuci, cărora le priesc chiar locurile cele mai rele. In afară de asta, nucul nu-i atacat ca ceilalți pomi de insecte și nici de vite, întrucât coaja și frunza îi sunt amare. Coaja și frunza îi sunt astfel arme sigure de apărare.

Apoi nucul nu pretinde să fie săpat și muncit, deoarece rădăcinile lui pătrund și în a-

dâncime și se întind și la suprafață; el trăește mai mult ca ceilalți pomi și cu cât îmbătrânește, cu atât se desvoltă mai mult. Pământul cu nuci poate fi fără grijă pășunat, cărora le dă și o umbră răcoroasă. Trunchiul de nuc e un lemn foarte căutat și scump, iar nucile sunt aducătoare de venituri frumoase. In plus, în vremuri de lipsă a alimentelor, ele sunt o hrană foarte bună.

GRIJA PENTRU VITELE DE MUNCA

Se cuvine să îngrijim bine de vite, tovarășii noștri de muncă. O vită bună, bine îngrijită, face muncă mai bună și dă gunoi mult și bun. Așa dar să nu precupețim hrana vitelor, dar nici risipă să nu facem. Unui bou de 500 kgr. greutate trebuie să-i dăm zilnic, în timpul muncii, câte 5 kgr. fân, 10 kgr. paie de orz și ovăz, 4 kgr. uruială de orz sau porumb, pe lângă coceni și paie de grâu. Le vom da în două prânzuri regulate. Sarea și apa să nu lipsească niciodată vitelor.

Deasemeni vitele vor trebui curățate în fiecare zi cu țesala și peria. O vită bine curățată face economie de un sfert de nutreț.

ARATURA ȘI GUNOI

E constatat că dela o arătură bună vine și buna reușită a ceeace cultivăm pe ogoarele noastre. Toamna trebue arat adânc (20 centimetri) pentru toate semănăturile de primăvară. Iar primăvara și vara, aratul trebue făcut mai în față (10—15 centimeri) și după fiecare arătură să se grapeze îndată cu boroana. Arătura adâncă de toamnă, grăpăturile de primăvară și vară, ca și prășila, au de scop să adune și să țină în pământ cât mai multă apă din zăpezi și ploi.

In al doilea rând, buna reușită vine dela un pământ bogat pe care s'a așezat bine, în grămadă, tot gunoiul scos dela vite.

Iarna trebue cărat la câmp pe locurile ce vor fi cultivate cu prășitoare, gunoiul putrezit, din grămada făcută cu un an înainte. In fiecare iarnă trebue gunoit cel puțin un sfert din pământul ce-l are fiecare. Intr'un pământ bogat, culturile nu suferă de secetă.

LEAC PENTRU STARPIREA CAPUȘELOR

Orice gospodină ce crește în ograda sa câteva păsări, știe cât are de furcă cu păduchii și căpușele păsărilor. Căpușele fac ca păsările să capete o boală foarte rea ce în câteva zile poate să nimicească o crescătorie întreagă. Despre păduchi, ce să mai spunem? Sunt niște vietăți supărătoare, ce nelinistesc păsările, iar puișorilor le stânjenesc creșterea, făcându-i să rămâne pipemiciți.

Impotriva acestor dușmani s'au făcut mai multe leacuri. E bine să întrebăm la spițerii despre aceste leacuri și să le întrebuințăm după cum ni se a-

rată. Un leac foarte bun, omorîtor de păduchi, este aparazit, care se vinde în sticluţe, ca apa. Cu el se unge cu o periuţă stinghiile pe care dorm păsările. Stinghiile vor fi mai înainte bine curăţite cu o perie cu apă caldă.

Atât de tare este leacul, încât păduchii mor şi-i găsim dimineaţa căzuţi pe podea.

ORZUL DE TOAMNA

este cel mai puţin rezistent la ger, de aceea reuşeşte bine numai în regiunile cu ierni nu prea geroase şi unde zăpada se depune în straturi destul de groase şi se menţine în tot timpul iernii. In regiunile unde cade puţină zăpadă sau este spulberată de vânt, nu trebue semănat, deoarece în anii cu ierni aspre degeră şi dă recoltă foarte scăzută. Se seamănă după rapiţă, mazăre, borceag şi în anii ploioşi se poate semăna şi după porumb. Indată după recoltarea mazărei, a rapiţei sau a borceagului, pământul se ară la 10—12 cm. adâncime şi se grăpează imediat. In tot timpul verii arătura se va grăpa la nevoe, iar înaintea semănatului — pe la sfârşitul lunii Septemvrie sau începutul lui Octomvrie — se va ara din nou la 10 cm. adâncime, după care se seamănă imediat. Se dă 120 kg. sământă la ha., care se îngroapă la 4—5 cm. adâncime în pământ, iar distanţa între rânduri va fi de 12,5—14 cm. Semănat mai des, dă un orz de calitate inferioară, iar mai rar sau în rânduri duble, se coace neuniform. Are mare însuşire că se coace şi recoltează foarte timpuriu, aşa că se poate vinde sau da ca hrană la oameni şi animale într'o epocă când nu avem alte cereale. Pământul fiind lăsat liber de către această cereală, de vreme se poate pregăti bine pentru însămânţarea cu grâu de toamnă, care reuşeşte destul de bine după orzul de toamnă.

CREŞTEREA PORCILOR DE GRASIME

Cea mai răspândită rasă de porci pentru grăsime, în România, este porcul Mangaliţa. El are multe însuşiri bune. Este mai puţin pretenţios la hrană decât porcul de carne, aşa că-l poate creşte orice sătean. Se îngraşă uşor şi dă mai multă grăsime decât carne.

Porcul Mangaliţa se pune la îngrăşat la vârsta de un an. Cei de prăsilă se pun la îngrăşat când nu-i mai folosim la împerechere.

Pentru îngrăşat trebuesc aleşi numai porci deplin sănătoşi, bine făcuţi şi castraţi (scopiţi), căci numai aceştia pot folosi bine hrana pe care le-o dăm. Hrana cea mai potrivită pentru îngrăşarea porcilor este uruiala de porumb sau de orz şi cartofii fierţi. Cam jumătate din uruială se poate înlocui cu cartofi. La început porcii bătrâni vor primi 3 kg. hrană pe zi, iar cei tineri 2 kg. Porţia se măreşte din cinci în cinci zile, până ajunge la 4-5 kg. pe zi. O jumătate kg. uru-

ială de mazăre sau de fasole, pe zi și pe cap, îmbunătățește carnea și grăsimea. Trebue să dăm porcilor puși la îngrășat numai apă proaspătă și curată. Ei trebue să aibă la îndemână bulgări de sare. Este bine să fie hrănit de două ori pe zi și la aceeași oră.

Ingrășarea ține 4-6 luni. Când porcul nu mai mănâncă decât 2-2 jum. kg. hrană pe zi, când bălegarul începe să fie tare și când părul începe să cadă, îngrășarea este terminată. Dacă porcul este sănătos și mănâncă bine, din 500 kg. de hrană pune 100 kgr. greutate.

Un porc de grăsime cu cât este mai greu cu atât se plătește mai bine.

STARPIREA ŞOARECILOR ŞI ŞOBOLANILOR

Pentrucă acești musafiri nepoftiți ai hambarelor noastre fac mari stricăciuni, trebue săi stârpim fără cruțare. Se ia tărâțe de grâu sau făină de ovăz, sau orice altă uruială sau făină de cereale, și se pune într'o farfurie amestecându-se bine cu praf de ghips (ipsos), (două părți făină și o parte ghips). Lângă farfuria cu hrană se pune și una cu apă, ca atunci când musafirul a mâncat bine să se și adape.

Ghipsul fiind în atingere cu apa, dă un aluat, ce se întărește chiar în burta sobolanului și-i oprește mistuirea, iar ca urmare animalul moare.

CONTRA PUTREZIRII CARTOFILOR DE ERNAT

După cum se știe, varul nestins soarbe umezeala cu lăcomie. Când cu punerea la iernat în pivniță unii gospodari îndătinează a înzestra grămada de cartofi cu bucăți de var nestins de mărimea pumnului. Pentru a nu veni în atingere nemijlocită cu cartofii, bucățile de var se pun într'un sac, care se așează în mijlocul grămezii, sau se învelesc cu un strat subțire de pae, găteje, pleavă. Cartofii astfel păstrați, rămân uscați și sănătoși.

INCALȚAMINTE SVANTATA

Când pătrunde umezeală în încălțăminte, un bun mijloc este să o umplem seara înainte de culcare cu ovăz uscat bine. Ovăzul absoarbe umezeala și astfel încălțămintea se svântă în grabă.

STARPIREA ŞVABILOR ŞI RUŞILOR

Sub numirea de „șvabi“ și „ruși“, înțelegem gândacii (libărcile), atât de grețoși și răspândiți. Peste zi ei trăesc ascunși prin crăpăturile locuințelor, mai ales în apropiere de vatra focului. De cu seară și peste noapte se împrăștie în toate părțile după hrană. Și unii și alții se sporesc, așa zicând, la nesfârșit. Ținerea locuinței în desăvârșită curățenie este negreșit cel mai bun mijloc de a întâmpina încuibarea și sporirea mai departe.

Dintre numeroasele mijloace

de stârpire, amintim următoarele:

1. Opărirea de mai multe ori cu apă fierbinte;

2. In apropierea cuiburilor se așează scândurele unse cu clei de păsări;

3. In odăile cu pricina se închid peste noapte câteva rațe, care vânează „șvabii" și „rușii" cu mare lăcomie;

4. Otrăvirea prin o alifie pregătită din o parte făină, o parte zahăr mărunt și două părți praf (pulbere) de borax, sau prinderea în vase cu must dulce, un amestec cu pilitură de fier, văpseală de cuptor și mazăre sau cartofi pisați;

5. Astuparea crăpăturilor și găurilor cu aluat făcut din făină de ghips, piatră acră și apă călduță.

PENTRU PASTRAREA SLANINEI

Se ține slănina 15 zile în sare, apoi o așezăm într'o ladă în care punem pe fund un strat de fân. Punem un rând de slănină, un rând de fân, apoi iarăși slănină și iarăș fân, până ce am terminat-o. Deasupra punem fân și închidem lada. Slănina se va păstra foarte bine, ori cât timp, fără a se râncezi, ci având un gust și o aromă foarte plăcută.

PENTRU POMICULTORI

După ce se termină cu recoltatul fructelor, se adună proptelele de sub pomi, se scot din livadă și se așează la adăpost.

Odată cu proptelele se strâng etichetele dela rândurile de pomi și orice alte indicatoare — arătătoare din plantație. Acestea se spală de praful sau noroiul așezat pe ele și după ce se usucă se leagă în pachete și se păstrează în magazii până în primăvară.

Dacă au rămas până acum în livezi, se strâng din pomi și sperietorile care au fost așezate în timpul verii pentru apărarea fructelor de păsări.

Toți pomii uscați, prea bătrâni sau plini de boli se scot din livadă deasemenea toamna, urmând ca în locul lor să se planteze în primăvară alți pomi.

Tot în acest anotimp se mai scot din livezi și toți pomii sălbatici crescuți din rădăcini, toate tufele și arborii ce fac desișuri pe marginea plantațiilor. In deosebi trebuiesc scoși toți acei pomi sălbateci pe care iernează unele insecte—gâze dăunătoare pomilor roditori; dintre acestea fac parte: păducelul, porumbarul, mălinul, scorușul și alții.

CONTRA INȚEPATURILOR ALBINELOR

Incercările făcute în ultimul timp au dovedit că tinctura de chinină amoniacală pe locul înțepat ca amoniacul simblu întrebuințat până acum.

Haz de necaz

RASPUNS PROMPT

—Uite aici, Gică. Pe creangă stau un cuc și o ciocănitoare. Știi tu care-i ciocănitoarea?

— Da, unchiule! Aceea care stă lângă cuc.

PREA TARZIU

— Imi pare bine că am cunoscut pe soția dumitale. Pare să aibă foarte multă simpatie pentru mine.

— Păcat! Acum nu se mai poate face nimic. De ce nu ai venit cu un ceas mai devreme?

ARE DREPTATE

— Ghiță! Mi-ai jurat că mă vei iubi toată viața.

— Da, Froso! Dar cine știa că vei trăi atât?

PUTEREA OBIȘNUINȚEI

— Unde fugi așa, Nae?

— La „Nunta lui Figaro!" Nu mergi și tu ?

— Nu, monșer. Eu, de obiceiu, trimit telegrame de felicitare.

S'A SUPARAT PICTORUL

— Ce infamie! Să-mi facă tocmai mie una ca asta!

— Dar ce s'a întâmplat?

— Știi că am expus un tablou la Salonul Oficial?

— Știu.

— Ei bine, află că organizatorii au așezat scuipătoarea chiar sub tabloul meu.

MATCH DE BOX

Boxeurul: Pst! Nu număra cu voce așa de puternică! Ar putea să-l trezești!

DEOSEBIREA

— Ce deosebire este între muncă și capital?

— Dacă-mi împrumuți o mie de lei, am un capital.

— Dar munca?

— Munca înseamnă atunci când asuzi ca să poți reuși să restitui banii împrumutați.

INTRE PRIETENI

— Ce a spus doctorul când te-ai dus cu recomandația mea?

— Mi-a cerut să-i plătesc onorariul înainte.

RASPUNS PROMPT

— Cu d-ta am terminat! Nu e bine să-ți pierzi vremea cu îmbecilii!

— De acord. De aceea mă și grăbesc să plec!

PRETEXT

— Unde mi-ai fost până acuma? Bețivanule!

— Nu țipa așa dragă! Să vezi cum a fost. Am trebuit să conduc acasă un prieten, care nu-și mai amintește unde locuește.

— Eĭ și? Deaceea ai venit acasă în zorii zilei?

— Da... să vezi... am trebuit să-l aștept să mă conducă și el pe mine... acasă...

ARISTOCRATA ENGLEZOAICA

— John, prefă-te că ești stâlp de felinar! Nu vezi că Puffy vrea pipi?

INTRE BARBAȚI

— O cunoști pe Mimi?

— Da. Frumoasă fată!

— O fi, dar mie nu-mi spune nimic.

— De ce?

— Prea vorbește mult!

UNA BUNA...

— Domnul dorește o maioneză?

— Nu.

Atunci poate, puțin nisetru la grătar...

— Nu.

— ...sau o friptură?

— Dă-mi pace, domnule.

— Vă rog să mă ierți, dar paceaua sa' terminat.

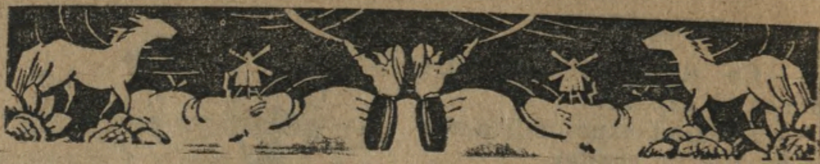
...ȘI UNA TAMPITA

— Domnul Popescu e acasă?

— Nu, domnule, a plecat la țară de ieri.

—Singur?

— Nu. Cu mine.

Pentru gospodine

PASTRAREA LANEI ŞI A LUCRURILOR FACUTE DIN LANA

Se ştie că păianjenii se hrănesc nu numai cu muşte (gâze), dar şi cu molii, cari fac atâtea stricăciuni ţesăturilor de lână şi cu deosebire lânei nelucrate şi toarse în fire. Deaceea e bine ca în magazia sau podurile, unde se păstrează lână, să nu se curăţe pânzele de păianjeni.

In ce priveşte ţesăturile de lână ca: velinţe, lăicere, scoarţe, sumane şi haine de tot felul, păstrarea lor contra moliilor se face presărând praf de naftalină printre ele, sau în lipsă de naftalină, hârtie de ziare stropite cu terebentină ori levenţică.

Dacă ele se păstrează în lăzi, se vor lipi cu hârtie toate crăpăturile acestora; iar în ce priveşte blănurile şi hainele mai bune de iarnă, ele se vor păstra pe timpul verii învelite într'o pânză de in şi presărate cu levenţică.

PASTRAREA OUALOR PENTRU IARNA

s'a dovedit a fi mai bună cu ajutorul apei de var (5 gr. de var la 1 litru de apă) în basine, putini sau borcane, cari stau tot timpul la rece. Se păstrează în lapte devar şi mai bine dacă în apa aceia se mai adaugă sare de bucătărie (2—3 gr. la 1 litru). Pentru gospodării mici se poate unge ouăle cu o grăsime oarecare, apoi să le învelească în hârtie, să le aşeze în cutii şi să le ţină în pivniţă sau în alt loc uscat şi rece. Astfel se pot păstra ouăle timp de 3—4 luni.

SARAMURA PENTRU MURATURI

Saramura pentru murături se face deoparte, măsurând câte 500 grame sare la 10 litri apă, care se fierbe şi se toarnă caldă, 50-60 grade, prin vrană până se umple butoiul.

Cantitatea de 50 grame sare, nu trebue să fie depăşită. Astfel pregătit butoiul, i se pune dopul şi se ţine la soare 10-15 zile în care timp se dă zilnic de-a tăvălugul ca să facă 4-5 rostogoliri.

In cazul când butoiul are şi un căpăcel, se mai adaugă între timp zarzavaturi, deoarece în timpul acririi, zarzavaturile scad şi lasă loc liber în butoi.

PREGATIREA IAURTULUI IN CASA

Se ştie că iaurtul este un lapte puţin înăcrit, care înviorează foarte mult mistuirea şi dă corpului o mai mare rezistenţă la feluritele boli de stomac.

Din această cauză el ar trebui să nu lipsească din nici o casă, în orice timp al anului.

Laptele se fierbe, apoi se răceşte la 25 grade şi se toarnă în el o lingură de cuib de iaurt, adică de iaurt cumpărat dela producătorii pricepuţi, încălzit la 40 grade, sau cât rabdă degetul în el. Se lasă să stea liniştit 3-4 ceasuri, într'o cameră călduţă, sau lângă soba din bucătărie şi apoi timp de o oră se aşează într'o baie de apă cât mai rece, pentru ca să se oprească dospirea lui.

El este atunci gata şi din el se poate face cuibul pentru pregătirea altui iaurt, în acelaş fel ca şi mai sus.

La unele droguerii se vând şi pastile de iaurt, în loc de cuib.

CAND NU CAD CLOŞTILE

Nu-i o taină pentru nimeni că creşterea păsărilor, mai ales acum, este cât se poate de bănoasă, pe lângă că este o ocupaţie plăcută.

Unii crescători se lovesc însă de o mare greutate în ce priveşte clocitul ouălor. Astfel s'a constatat că cu cât găinile, de pildă, sunt mai chipeşe, mai trupeşe, mai frumoase şi mai sănătoase, cu atât clocesc mai rău şi mai rar. Să luăm o rasă bine cunoscută ca foarte bună ouătoare — rasa Leghorn — care face regulat până la 240 ouă pe an, adesea atingând chiar 300. Ei bine, găinile din această rasă nu clocesc de loc. Şi e firesc, deoarece ouând prea mult n'au vreme de clocit şi din aceeaşi pricină slăbesc şi nu mai au putere să clocească. Pentru a creşte o astfel de rasă, gospodarul trebue să folosească maşina de clocit (clocitoarea).Dar cei mai mulţi nu ştiu cum să umble cu ea, cum să o aerisească şi să-i potrivească înlăuntru căldura. Pentru ca să nu iasă pagubă, se poate face să scoată pui de găină, claponii, folosindu-i pentru clocit.

Claponul, adică un cocoş jugănit pe la 3—5 luni, poate fi făcut să clocească. Iată cum: Seara îi dăm o lingură de ţuică şi-l aşezăm pe câteva ouă vechi de cuibar. Dacă a doua zi fuge de cuib, îi punem o sită în cap, după ce l-am hrănit. Seara îi dăm iarăşi o lingură de ţuică. A treia zi nu se mai dă jos de pe ouă.

Când claponul se dă jos, la mâncare, vedem dacă a întors ouăle; dacă nu, le întoarcem noi. Odată ce a prins gustul clocitului şi ies puii, el îi îngrijeste mai bine decât o adevărată cloşcă.

Când n'avem claponi la îndemână, putem folosi tot cu bune rezultate şi curca pentru clocit, care, dacă va cade, e un adevărat noroc pentru crescătorie.

Citiți zilnic „Bucovina"
Citiți săptămânal „Bucovina Literară"

Cronica faptelor anului 1943

IANUARIE

1. M. S. Regele Mihai I și Mareșalul Ion Antonescu au adresat ordine de zi țării întregi pentru a avea încredere în biruința românească.

In regiunea Donului trupele germane au mari succese prin distrugere a numeroase armate bolșevice.

2. In Belgia autoritățile germane i-au măsuri severe împotriva diferitelor agresiuni.

7. Se dau lupte violente în regiunea Calmucilor și Stalingrad.

La București este sărbătorit cu mare însuflețire patronul Mareșalului Ion Antonescu.

10. D. Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român și d. prof. Mihai Antonescu, vicepreședinte al consiliului de miniștri, au fost primiți de Führerul Adolf Hitler la Cartierul său general unde au avut importante întrevederi timp de două zile.

11. Trupele germane au realizat o mare spărtură în frontul bolșevic la Toropeț. La New York se închid școlile din cauza lipsei de cărbuni.

12. Se repatriază 60.000 prizonieri francezi din Germania.

12. Trupele române și germane au pricinuit mari pierderi bolșevicilor în Caucazul de Vest. 53.000 englezi au refuzat să facă serviciul militar.

14. D. Mareşal Ion Antonescu întovărăşit de d. prof. Mihai Antonescu au vizitat spitalele din Cernăuţi.

Irakul declară războiu puterilor Axei.

Reţeaua de căi ferate din Nord-Estul Moscovei bombardată puternic de aviaţia germană; 10 trenuri bolşevice lovite în plin.

19. Suedia ia măsuri pentru apărarea independenţei sale.

Asasinul lui Darlan este executat.

20. Chili a rupt relaţiile cu puterile Axei.

22. La Berlin are loc semnarea tratatului economic între Germania şi statele Pactului Tripartit.

22. La Cernăuţi încep lucrările pentru constatarea naţionalităţii române a cetăţenilor din Bucovina de Nord.

24. Intreaga ţară sărbătoreşte cu însufleţire Ziua Unirii.

Recruţii Bucovinei şi Basarabiei depun jurământul de credinţă.

26. Familia Grigore Stoica Cornea din Filipeşti-Târg (Prahova) a fost citată pe Naţiune ca un înalt exemplu pentru sprijinirea cu şase feciori a luptei Neamului în Răsărit.

— D. Prof. Mihai Antonescu a fost decorat cu marea cruce a ordinului croat „Zvonomir“.

La Lemberg au loc înălţătoare manifestări patriotice organizate pentru răniţii români şi germani de către Inspectoratul de Propagandă din Bucovina, Societatea scriitorilor bucovineni şi Sindicatul ziariştilor.

27. La Casablanca (Africa de Nord) au loc întrevederi dintre Roosevelt, Churchill şi statele majore ale Angliei şi Statelor Unite.

29. In Bucureşti a avut loc inaugurarea Asociaţiei germano-române.

30. La Berlin ca şi în întreagă Germanie au loc mari manifestaţii cu prilejul aniversării a 10 ani dela victoria naţional-socialismului.

In apele insulelor Salomon şi Rennell aviaţia japoneză câştigă o mare bătălie în care sunt scufundate 132 vase de războiu, 22 vase scoase definitiv din luptă, iar 17 avariate dintr'un convoi inamic.

La Cernăuţi Facultatea de teologie îşi serbătorează patrarul, în prezenţa I. P. S. S. Mitropolit Tit. In aceeaşi zi are loc şi deschiderea internatului teologic.

FEBRUARIE

1. Amiralul Doenitz devine comandantul marinei de războiu germane. Generalul Paulus, apărătorul Stalingradului este înaintat mareşal.

2. Ducele Mussolini ţine un mare discurs cu prilejul împlinirii a 20 de ani dela întemeerea miliţiei fasciste.

La Adana are loc întrevederea Inonu-Churchill.

3. Se termină lupta dela Stalingrad.

4. Consiliul de miniştri hotărește înaintarea funcționarilor mobilizați.

5. Intreprinderile din Germania cari nu sunt absolut necesare se închid.

Trupele române şi germane zdrobesc încercările de debarcare ale bolşevicilor la Noworossisk.

7. Neamul întreg se închină jertfei eroilor dela Stalingrad prin slujbe religioase oficiate în toată țara.

8. Respingerea unor puternice atacuri sovietice dela Doneț şi Lacul Ladoga.

10. Se dă ultimul decret de mobilizare în Germania.

11. Populația civilă din portul Brest este evacuată.

In Spania se face mobilizarea Industriei aeronautice.

12. Pe frontul răsăritean bolşevicii au noui pierderi.

13. Alte atacuri bolşevice sânt respinse la Noworossisk şi Cuban.

15. In Franța se introduce munca generală obligatorie.

16. Respingerea atacurilor bolşevice dela Harkov şi Kursk.

18. In Monit. Of. apare legea prin care se confiscă averea acelora ce aparțin organizațiilor politico-teroriste ale U. R. S. S.

Dr. Goebbels ține un mare discurs la Berlin, ocupându-se de criza din Răsărit şi războiul total.

20. Se dau lupte grele între Marea de Azov şi Orel.

Nimicirea bandelor teroriste de comunişti din Bosnia.

21. Presiunea inamicului slăbește pe frontul răsăritean.

Papa primeşte în audiența pe arhiepiscopul de New York.

22. Rezistența bolşevicilor zdrobită pe tot frontul din Răsărit.

24. Nimicirea completă a unui corp motorizat sovietic.

Brazilia nu mai acordă Statelor Unite noui baze navale. Puternice forțe bolşevice încercuite între Doneț şi Nipru.

25. M. S. Regina-Mamă Elena a primit ordinul „Ehrenkreuz für Deutsche Volkspflege" cu briliante.

26. Evacuarea polonezilor refugiați în Anglia spre Brazilia.

Nimicirea mai multor armate pe frontul răsăritean.

27. Sovieticii se retrag pe toată linia frontului. Finlandezii străpung liniile sovietice.

28. Intre 24-28 Febr. d. von Ribbentrop are importante întrevederi la Roma.

MARTIE

1. Şi-a început activitatea Asociația româno-finlandeză. Maestrul Schneevoigt, întemeietorul Filarmonicei din Helsinki, a dirijat un concert simfonic la Atena.

— S'a inaugurat expoziţia retrospectivă de artă plastică în cadrul „Săptămânii bănăţene".

1. Bolşevicii sânt aruncaţi dincolo de Doneţ. — Se termină luptele din Tunisia. — La Bucureşti se inaugurează săptămâna bănăţeană.
2. In Elveţia comunismul este interzis. — La Bangkok au loc mari manifestaţii pentru eliberarea din închisoare a lui Gandhi.
3. Monit. Of. publică un decret lege prin care se iau aspre măsuri de siguranţă împotriva evreilor. — Aviatorii englezi distrug până la temelii catedrala sf. Hedwiga din Berlin, important monument istoric.
4. Nimicirea trupelor bolşevice încercuite în bazinul Donului.
5. Autorităţile germane donează Parisului 100 milioane franci pentru ajutorarea victimelor bombardamentelor aeriene ale englezilor. Londra bombardată puternic de aviaţia germană timp de 2 ore. Numeroase localităţi sânt recucerite de germani pe frontul Doneţului.
6. Armata 58 bolşevică nimicită în regiunea Cuban.
7. D-na Maria Mareşal Antonescu vizitează aşezămintele sociale ale grupului etnic german din Braşov.
9. In regiunea Harkov trupele germane înaintează.
10. Evacuarea oraşelor de pe coasta franceză.
11. Oraşul Harkov înconjurat de forţele germane.
12. Forţele germane pătrund în Harkov.
13. D. Mareşal Antonescu a primit în Prezidenţia consiliului de miniştri pe membrii corul bănăţean „Ioan Vidu" din Lugoj.
15. A apărut un decret pentru mobilizarea agricolă.
15. Oraşul Harkov este recucerit. — In Atlantic 14 vapoare inamice sânt scufundate.
16. Puternic grup de forţe bolşevice încercuit în pădurile de lângă Harkov.
18. Intrevederea dintre Eden-Litwinow. — Bolşevicii din regiunea Harkov distruşi.
19. Oraşul Bielgorod este ocupat de trupele germane.
21. Poporul german comemorează ziua eroilor, închinându-se în faţa soldaţilor cari s'au jertfit pentru Patrie. Führerul a ţinut un impresionant discurs.
22. Mari tulburări în India.
24. Atacuri sovietice respinse la lacul Ladoga.
25. Trupele germane câştigă mari victori la Doneţ.
27. Sărbătorirea unui sfert de veac dela Unirea Basarabiei cu Patria-Mamă. La Cernăuţi Asociaţia Refugiaţilor şi Expulzaţilor din Ardealul de Nord şi-a sfinţit steagul în cadrul unor mari manifestaţii. — Mareşalul Antonescu inspectează Basarabia, Transnistria şi Moldova.
28. Oraşul Sewsk luat cu asalt de trupele germane.
29. Atacuri bolşevice respinse la Ilmen şi Ladoga.

30. Prin ordin de zi compania căpitan Nicolae Dabija a fost citată pe întreaga armată.

30. Formaţiuni române se disting în luptele dela Kuban.

31. Zdrobirea unor mari atacuri bolşevice la Cuban şi Viasma. In Africa se stabileşte o nouă linie de rezistenţă a Axei.

APRILIE

1. M. S. Regele Mihai I, e decorat de preşedintele republicei Slovace, cu Colanul ordinului „Principele Pribina". — Trupele române şi germane resping noui atacuri sovietice în Cuban.

1. A apărut textul legii pentru înfiinţarea unui Oficiu general al planurilor de investiţie, înzestrare şi furnituri publice.

2. Vulcanul Roc d'Eufer, din Franţa erupe, acoperind cu nămol peste 50 ha teren.

3. Asia porneşte contra Statelor Unite şi Angliei. In China bântue foametea.

5. Aviatorii englezi execută bombardarea de teroare asupra populaţiei civile din Paris.

7. Românii contraatacă la capul de pod Cuban. — Guvernul Boliviei declară războiu Axei. Trupele germane înaintează în regiunea Donului Mijlociu. In Chili se produce un mare cutremur de pământ de pe urma căruia oraşul Salamanco e complet distrus. — Are loc o importantă întrevedere şi consfătuire între Führerul Adolf Hitler şi Ducele Mussolini.

8. La Institutul de cercetări agronomice s'au distribuit premiile naţionale de agricultură.

9. La Bucureşti se semnează, în prezenţa d-lui prof. Mihai Antonescu, vicepreşedintele consiliului de miniştri, convenţia culturală româno-italiană. — Distrugerea unor importante unităţi bolşevice pe Doneţul de mijloc.

10. Mareşalul Antonescu adresează un important apel către agricultori şi săteni.

12. La cartierul său general Führerul a primit pe d. Mareşal Ion Antonescu. Intrevederile au durat 2 zile. — Continuă luptele de curăţire a unor forţe bolşevice in regiunea Izium.

13. D. General Corneliu Dragalina, a preluat conducerea Guvernământului Bucovina.

14. Atacuri sovietice respinse la Cuban de trupele române şi germane.

15. In Bucureşti s'a deschis expoziţia româno-germană de şosele şi căi de navigaţie.

15. Mari lupte pe întregul front din Tunisia. — La Bucureşti are loc solemnitatea deschiderii expoziţiei româno-germane de autostrăzi şi căi navigabile.

16. Intre 15 şi 16 Aprilie se face recunoaşterea de către autorităţi a celor peste 12.000 de cadavre a ofiţerilor şi soldaţilor polonezi ucişi la Katyn de bolşevici.

18. Divizia 19 infanterie este citată pe armată pentru faptul ei de vitejie în Crimeea.

19. Mari victorii române la capul de pod Cuban şi Nowo-rossisk.

21. Trupele britanice se retrag dela graniţa dintre Birmania şi India.

22. Anglo-americanii au grele pierderi în Tunisia.

23. Pe dealul Stâncii din apropierea Cernăuţilor, a avut loc în prezenţa I. P. S. Mitropolit Tit, o impunătoare manifestaţie creştinească şi patriotică.

27. Moscova rupe relaţiile cu guvernul emigranţilor polonezi din Londra.

28. Numeroase atacuri sovietice respinse la Cuban.

29. Bolşevicii alcătuesc un alt guvern polonez la Moscova. Franţa începe lupta alături de puterile Axei.

30. Bolşevicii au numeroase pierderi la Cuban.

MAI

1. Ziua muncii se sărbătoreşte în toată ţară prin muncă. — Mare succes al trupelor române şi germane la Cuban.

3. Comisia internaţională ştiinţifică comunică rezultatele anchetei sale asupra descoperirilor lugubre dela Katyn.

4. Instalaţii industriale din Leningrad bombardate violent de artileria germană. Sovietele cer demisia generalului Sikorski.

5. Trupele române câştigă o frumoasă victoria la Nowo-rossisk. — Mari lupte aeriene între finlandezi şi bolşevici.

6. Puternice atacuri sovietice respinse la Cuban.

7. Lucrătorii din industriile aeronautice au fost citaţi pe naţiune.

7. Străpungerea frontului din Africa.

8. Violente lupte pe frontul răsăritean. A început atacul general pe frontul din Tunisia.

8. D. Mareşal Antonescu a fost decorat cu Marea Cruce a ordinului „Savoia".

9. Sângeroase pierderi suferite de bolşevici la Cuban, Lissiciansk şi Orel.

10. Ziua independenţei şi integrităţii naţionale e sărbătorită cu însufleţire de toată ţară.

12. Populaţia franceză din Tunisia măcelărită de trupele britanice.

13. Nimicirea unei încercări de debarcare a bolşevicilor în Marea de Azov.

15. La Blaj, în cadrul unor mari festivităţi naţionale, a fost comemorat Inocenţiu Micu-Clain.

15. Grenadierii germani străpung noui poziții sovietice.— — D. prof. M. Antonescu și membri guvernului inspectează județul Argeș.
17. Armata a 24 ciungkingheză se predă japonezilor.
18. Conducătorul Statului și d. prof. Mihai Antonescu au vizitat căminele studențești din Capitală.
18. Aviația germană bombardează uzinele și docurile engleze.
21. In Siria și Liban se proclamă starea de asediu.
22. Dizolvarea internaționalei comuniste.
23. Se deschide adunarea eparhială a Bucovinei, prezidată de I. P. S. S. Mitropolitul Tit.
24. Pe frontul răsăritean lupte cu caracter local.
25. Aviația română obține mari succese pe frontul de Răsărit.
28. Un grup de ziariști români pleacă în Bulgaria unde e primit cu însuflețire.
30. Recruții din Bucovina depun jurământul.
31. In Iran se produc ciocniri între populația civilă și soldați bolșevici.

IUNIE

1. Pe frontul Cubanului activitatea de luptă locală. D. General C. Dragalina, guvernatorul Bucovinei, inspectează județele Cernăuți, Dorohoi și Hotin.
2. Minerii din America declară greva generală. — Papa ține un mare discurs.
3. Țara întreaga a prăznuit „Ziua eroilor" îngenunchind la mormintele eroilor neamului, proslăvind jertfa lor eroică. — La capul de pod Cuban se dau lupte grele.
4. In regiunea Velij se prăbușesc numeroase atacuri sovietice.
5. Revoltă în Argentina.
6. Se sfințește biserica garnizoanei din Cernăuți.
7. Lovitura de stat în Argentina.
8. M. S. Regina-Mamă Elena a plecat cu avionul la Florența.
8. Aviația germană atacă o uzină bolșevică. M. S. Regina Mamă Elena vizitează Florența.
9. Președintele Turciei face importante declarații în cari arată că Turcia rămâne neutră.
10. Sute de bombardiere germane au atacat marile uzine de la Moscova.
12. Mari acțiuni germane de distrugere pe frontul din Răsărit. — Insula Pantelleria încetează rezistența. — Romancierul Ionel Teodoreanu

conferenţiază la Cernăuţi în cadrul Cercului „Bucovina Literară".

13. Respingerea atacurilor sovietice dela Bielgorod şi Belev.

14. Sfinţirea bisericii penitenciarului din Cernăuţi.

15. Mari succese ale aviaţiei germane în Atlantic.

16. Papa ia poziţie contra bolşevismului. — Mai multe atacuri sovietice din regiunea Orel respinse.

18. Aviaţia germană bombardează Astrahanul şi uzinele de pe Volga.

19. Alte pierderi suferite de sovietici în Cuban.

21. Noui obiective bolşevice atacate de aviaţia germană.

22. Implinirea a doi ani dela intrarea României în războiu. In toată ţara au loc serbări. — Aviaţia germană bombardează regiunea Londrei.

23. Puternic cutremur de pământ în Turcia. — Guvernământul Bucovinei dă o importantă ordonanţă pentru reglementarea situaţiei evreilor.

24. Mare pelerinaj creştinesc la moaştele sf. Ioan cel Nou dela Suceava, la care slujeşte I. P. S. S. Tit, mitropolitul Bucovinei, de faţă fiind d. General C. Dragalina, Guvernatorul Bucovinei şi d. General D. Carlaonţ comandantul militar.

25. M. S. Regina Mamă Elena soseşte la Bucureşti cu avionul venind dela Florenţa. — In regiunea Lagunelor aviaţia germană scufundă 17 vase de debarcare bolşevice.

26. La Bucureşti are loc solemnitatea deschiderii „Săptămânii universitare". — D. prof. Mihai Antonescu, vicepreşedintele consiliului de miniştri rosteşte studenţilor veniţi din toată ţara un mare discurs. — La Curtea de Argeş se înfiinţează colegiul „Mareşal Antonescu" pentru educarea copiilor celor căzuţi pe front.

28. Atacurile sovietice la Demidov şi Veliki Luki sânt respinse. — La Bucureşti se deschide congresul studenţesc.

29. In parcul Cismigiu din Bucureşti are loc solemnitatea desvelirii busturilor a 12 scriitori români.

29. Elevii din toată ţară chemaţi la munca de războiu.

30. La Patriarhie se ţine adunarea eparhială a Mitropoliei Ungro-Vlahiei. — Numeroase vase inamice scufundate în Marea Neagră, Atlantic şi Mediterana.

IULIE

1. Tineretul român din întreaga ţară e chemat la munca de războiu.
2. In România se constitue un corp al voluntarilor ruşi, spre a lupta alături de trupele române pe frontul din Răsărit. — Atacurile bolşevice în Cuban se prăbuşesc în faţa focului defensiv german.
3. Fabrica de vagoane din Leningrad bombardată puternic de aviaţia germană.
5. D. prof. Mihai Antonescu, vice-preşedintele consiliului de miniştri, împreună cu d. prof. Al. Marcu, subsecretar al Propagandei, s'au înapoiat după vizita făcută în Italia.
5. La Cernăuţi se sărbătoreşte împlinirea a doi ani dela data desrobirii Bucovinei de sub stăpânirea bolşevică. — Moartea generalului polonez Sikorski într'un accident de avion.
6. Sublocotenentul de rezervă Gădiuţă Nicolae a fost citat pe armată pentru bravură personală şi spirit de sacrificiu pe câmpul de luptă.
6. Mari greve muncitoreşti în Anglia. — Mareşalul Ion Antonescu citează prin ordin de zi pe armată de sublocotenentul Nicolae Gâdiuţă, pentru spiritul de sacrificiu dovedit pe front.
7. Puternică ofensivă germană deslănţuită la Bielgorod şi Orel. — Cercul „Bucovina Literară" a organizat o mare tombolă la un spital de răniţi din Cernăuţi.
8. Aviatorii români apără un convoi german în Marea Neagră.
9. In Monitorul Oficial apare un decret-lege care desfiinţează toate sectele religioase din ţară.
10. A apărut decretul-lege al pensiilor.
10. Incercarea de debarcare a englezilor în Sicilia nu reuşeşte.
11. La Mânăsterişte se sfinţeşte troiţă eroilor neamului.
12. Mari forţe bolşevice încercuite şi nimicite în bătălia dintre Bielgorod şi Orel.
13. Ziarul „Bucovina" serbătoreşte doi ani de apariţie în slujba neamului.
14. Lupte înverşunate pe frontul din Sicilia. — Contraatacurile sovietice dela Bielgorod s'au prăbuşit cu pierderi foarte mari pentru bolşevici.
15. Grave tulburări în Palestina. — Semnarea acordului cultural româno-croat.

16. Doi ani dela desrobirea Chișinăului.

17. In Iran au loc ciocniri între soldații polonezi și sovietici.

18. Are loc o mare manifestație patriotică pentru omagierea armatei. — In suburbia Caliceanca se inaugurează cu fast deosebit, căminul cultural. — Se deschide expoziția de pictură Leon Hrușca, organizată de Cercul „Bucovina Literară".

19. La Sibiu are loc o mare ceremonie militară. — Marea victorie a aviației române pe frontul din Răsărit. — Mareșalul Antonescu inspectează pe frontul din Răsărit diferite unități și așezăminte din țară.

20. Cu prilejul împlinirii a 16 ani dela moartea Regelui Ferdinand I Intregitorul și 5 ani dela moartea Reginei Maria, M. S. Regele Mihai I și d. Conducător al Statului s'au închinat în fața criptelor voevodale dela Curtea de Argeș.

20. Atac terorist dat de englezi asupra Romei. — Pomenirea Regelui Ferdinand și a Reginei Maria.

21. Incercarea englezilor de a debarca în Norvegia se prăbușește cu pierderi mari.

23. La Râmnicul Vâlcea se inaugurează cursurile pentru educația tineretului român.

24. Finlandezii străpung liniile sovietice în istmul Aunus. — Italia cheamă noui contingente sub arme.

26. Mareșalul Badoglio este numit de Regele Impărat ca șef al guvernului italian. Noul șef declară că războiul va fi dus mai departe.

27. Inverșunate atacuri sovietice respinse pe tot frontul din Răsărit.

29. In Italia este disolvat partidul fascist. — Pe frontul din Răsărit aviația română are mari succese.

30. Mare uragan în Houston (Texas).

31. Eliberarea deținuților politici în Italia. — Arestarea muncitorilor greviști în Portugalia. — Lupte violente pe frontul răsăritean. — La Cernăuți sânt executați prin împușcare patru răufăcători cari au furat în timpul camuflajului.

AUGUST

1. Se permite fabricarea pâinii albe. — Mari pierderi suferite de bolșevici pe frontul din Răsărit. — Regiunea petrolieră dela Ploești este atacată de avioane americane.

80 de avioane inamice au fost distruse de apărarea româno-germană.

2. Mareşalul Antonescu a inspectat locurile unde au atacat avioanele americane.

4. Zdrobirea unor puternice atacuri pe frontul din Răsărit. La Ploeşti se face înmormântarea ostaşilor români şi germani căzuţi în lupte aeriene.

5. Respingerea atacurilor sovietice dela Mius, Kuibişev, Doneţ, Ladoga şi Bielgorod.

6. Lupte dârze pe frontul sicilian. La cartierul Führerului au loc importante consfătuiri între căpeteniile germane.

7. Suprimarea guvernământului Dalmaţiei.

8. Se inaugurează în prezenţa I. P. S. S. mitropolitul Tit al Bucovinei, sediul Cercului „Bucovina Literară".

10. Avioanele române nimicesc poziţiile de plecare ale sovieticilor la Krimskaia.

11. Respingerea unor puternice atacuri bolşevice pe frontul răsăritean.

12. Germanii resping atacuri puternice ale bolşevicilor lângă lacul Ladoga.

13. Bolşevicii au mari pierderi pe tot frontul.

14. Alte forţe bolşevice încercuite şi nimicite. La Cernăuţi sosesc scriitori din întreaga ţară.

15. Are loc pelerinajul şi sfatul scriitoricesc la Putna organizat de Cercul „Bucovina Literară".

17. Lupte violente în faţa oraşului Messina.

18. Mare succes al forţelor italiene în Sicilia.

19. Sovieticii au mari pierderi pe toate linia frontului răsăritean.

20. In Egipt muncitorimea se revoltă.

21. In Spania au loc importante întrevederi între Franco şi Samuel Hoare. — Se proectează declararea Romei ca oraş deschis.

22. Se sfinţeşte troiţa eroilor din suburbia Roşa.

23. Ruinele oraşului Harkov au fost evacuate. Se închee lucrările conferinţei aliaţilor dela Quebec.

24. La Cernăuţi soseşte o comisie interministerială. — Sovieticii suferă un mare dezastru în regiunea Harkov.

26. Pe frontul Mius bolşevicii suferă din nou pierderi grele. — Marina română este elogiată de presa germană.

27. La Schineta-Vaslui, se stinge din viaţă mareşalul Frezan, eroul războiului de reîntregire din 1916-1918. — Din So-

fia se anunţă că Regele Boris al III-lea e grav bolnav. Inundaţii catastrofale în India.

28. Regele Boris III al Bulgariei încetează din viaţă. — Formaţiuni sovietice distruse în regiunea Mius.

29. Se comemorează la Fântâna Albă (Storojineţ) împlinirea a doi ani dela revoluţia sătenilor români împotriva stăpânirii bolşevice.

30. Simion al II-lea devine noul ţar al Bulgariei. — In Danemarca este proclamată starea de alarmă. Pe frontul din Răsărit Taganrogul este evacuat.

31. La Vaslui au loc în prezenţa M. S. Regelui Mihai I, şi a Mareşalului Antonescu, funeralii naţionale pentru Mareşalul Prezan.

SEPTEMBRIE

1. Papa adresează lumii un apel de pace. — In Cuban atacurile sovietice se prăbuşsc în faţa poziţiilor române.

2. Aliaţii resping apelul de pace al Papei. — Se măresc salariile muncitorilor tipografi.

3. Armata 8-a britanică debarcă în Calabria (Italia). — In parlamentul finlandez are loc o şedinţă secretă. — Tancuri germane sparg frontul sovietic dela Mius. — La Orel sovieticii pierd 14.000 prizonieri, 5114 tankuri, 854 tunuri şi 2119 avioane.

4. Artileria germană bombardează coastele Angliei. — Se face evacuarea oraşului Reggio.

5. A fost sporită indemnizaţia de scumpete şi ajutorul primit de funcţionarii publici.

6. Ţara întreagă sărbătoreşte 3 ani de domnie a M. S. Regelui.

7. Se înfiinţează un comisariat general pentru evrei. — Aliaţii proectează noui debarcări în Europa. Lupte grele pe frontul răsăritean.

8. Pe frontul de Răsărit mari lupte în jurul Harkovului. Evacuarea oraşului Stalino.

9. Anglo-americanii cer capitularea Italiei fără condiţii. — In Sudul Franţei, în Italia şi Balcani, trupele germane execută măsuri pentru a face faţă trădării generalului Badoglio. — Noul guvern naţional fascist dă un ordin de zi către armată. — Aviaţia română şi germană dobândeşte mari succese în Răsărit.

10. A apărut decretul privitor la combaterea bolilor venerice.

10. Roma este ocupată de trupele germane. Deasemenea şi Albania. — Führerul ţine un mare discurs în care elogia-

ză pe Ducele Mussolini. Grosul forţelor armate italiene se predă trupelor germane.

11. Mare victorie româno-germană împotriva bolşevicilor pe coasta Mării de Azov.— Desarmarea armatei mareşalului Badoglio continuă.

13. Eliberarea Ducelui Mussolini de către un grup de soldaţi germani SS., din prinsoarea anglo-americanilor. — Nimicirea forţelor bolşevice debarcate la Noworossisk. — Angloamericanii suferă un mare dezastru la Salerno. Fugind la inamic, vasul italian „Roma“ este scufundat de germani.

14. Trupele aliate se retrag în debandadă din regiunea Salerno. Oraşul Briansk este evacuat.

15. In Italia se înfiinţează partidul fascist republican. — Alţi voluntari francezi pleacă împotriva bolşevicilor. — La Bucureşti are loc inaugurarea noului an judecătoresc.

16. Generalul italian Cavallero se sinucide. — Lupte înverşunate pe frontul din Răsărit.

17. Sovietele precizează pretenţiile asupra Balcanilor.

18. La Londra se descoperă un furt de 3 milioane cartele de vestminte.

20. Ducele Mussolini face o vizită Führerului la cartierul său general. Foamete în India.

21. D. Mareşal Antonescu a destinat suma de 60 milioane lei pentru refacerea spitalului Sf. Spiridon din Galaţi.

21. Ministrul german Dorpmüller vizitează România. — Mari lupte în insulele Pacificului.

22. Incercările de răsvrături din Veneţia, Istria şi Slovenia sânt înfrânte.

23. Lupte violente în Răsărit Oraşul Poltava este evacuat.

24. Mari succese ale submarinelor germane în Atlantik. — Roma este declarată oraş deschis.

25. Descoperindu-se o circulară, autorităţile militare române avertizează că la orice acte de sabotaj toţi şefii comunişti din ţară vor fi executaţi.

27. La Melitopol aviaţia română şi germană obţine mari victorii. — La Tokio ca şi în ţările amice se sărbătoreşte a treia aniversare a împlinirii a trei ani dela înfiinţarea pactului tripartit.

28. La Constanţa, apărarea antiaeriană a doborit patru avione sovietice care încercaseră să bombardeze oraşul.

28. La Bucureşti se aniversează deasemenea trei ani dela în-

cheerea pactului tripartit. — Lupte aprige pe frontul de Răsărit. — Guvernul republican fascist este recunoscut de Germania şi Japonia.

29. Forţele germane recuceresc mari terenuri pe frontul răsăritean.

30. Printr'o decizie a d-lui ministru al propagandei naţionale, cenzura presei a căpătat o nouă organizare.

30. România recunoaşte guvernul fascist republican. — Statele Unite şi Anglia duc tratative cu Regele Victor Emanuel. — 4 din 6 avioane bolşevice sânt doborîte la Constanţa. — Agravarea conflictului polono-sovietic.

OCTOMVRIE

1. In munţii Orăştie şi Sebeşului continuă desgroparea cetăţilor dace.

1. Ducele Mussolini preia conducerea noului stat italian fascist republican.

2. Armata germană şi-a ocupat poziţiile pe Nipru.

3. Mare concurs de cântec, joc şi port românesc la Rădăuţi, aranjat de Fundaţiile culturale Regele Mihai I, Regionala Bucovina.

3. I. P. S. Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului a sfinţit capela lagărului de prizonieri dela Feldioara (Braşov).

4. Atacurile sovietice pe Nipru sânt respinse cu pierderi mari pentru bolşevici.

5. Mareşalul Ion Antonescu citează printr'un ordin de zi pe armată, Corpul aerian român comandat de Generalul aviator Gheorghiu Emil. — Forţele germane ocupă insula Kos, din Mediterana orientală, luând prizonieri englezi şi badoglieni, precum şi o mare pradă de războiu.

6. Scufundarea a 16 vapoare anglo-americane în largul coastei algeriene de către avioane de luptă germane. — Comandanţii din armata italiană trec în noul partid fascist republican.

7—8—9—10. D. Mareşal Antonescu a inspectat judeţele Vlaşca, Teleorman şi Romanaţi.

8. Aviaţia germană bombardează greu Londra şi Narvich. — Uriaşi pierderi ale sovieticilor în luptele din Răsărit.

14. Guvernul Badoglio declară războiu Germaniei. — Japonia dă insulelor Filipine neatârnarea.

16. M. S. Regele Mihai I decorează mai mulţi generali

români pentru fapte de vitejie.

17. In prezența d-lui prof. Mihai Antonescu a fost sfințit satul model Antonești din jud. Argeș.

18. A fost inaugurată șoseaua București-Măgurele.

18. Puternice contraatacuri germane pe frontul din Răsărit. Sovieticii pierd o brigadă blindată și 2 divizii la confluența Pripetului. — Londra din nou bombardată puternic de aviația germană.

19. La Moscova a început conferința miniștrilor de externe ai Angliei, Statelor Unite și Rusiei.

20. D. Mareșal Antonescu a rostit la radio un îndemn pentru lumea școlărească.

21. Guvernul național indian, format sub președ. lui Chandra Bose, a declarat că poporul indian va lupta contra Angliei.

22. Avioane române și germane bombardează mișcările de trupe sovietice la Cremenciug, pricinuindu-le pierderi uriașe.

23. A fost deschisă expoziția documentară a învățământului practic.

24. Congresul Căminelor culturale române, la Craiova, la care a luat parte și Conducătorul Statului.

25. Armata națională indiană pornește contra inamicului. — O nouă mare biruință japoneză în Oceanul Pacific.

27. Implinirea a 25 ani dela înființarea Constituantei bucovinene și proclamării Unirii Bucovinei cu Patria Mamă.

28. Ducele Mussolini rostește un puternic discurs cu prilejul celei de a 2-a întruniri a guvernului fascist, arătând că Italia se va întări din nou, și va lupta alături de Germania până la biruința asupra inamicului.

29. Forțe de aviație române și germane dau puternice atacuri împotriva bolșevicilor, lângă Melitopol.

NOEMVRIE

1. Generalul Dabija a conferențiat la Cernăuți despre „Moldova lui Ștefan Vodă.

1. La Ministerul de Interne au început lucrările conferinței administrative la care iau parte inspectorii generali și prefecții de județe.

2. Facultatea de Teologie din Cernăuți și-a început cursurile.

3. D. Mareşal Antonescu a inspectat şantierele şi lucrările publice din Bucureşti.

3. A apărut decretul-lege privitor la reforma justiţiei.

4. A avut loc deschiderea expoziţiei române la Berna.

5. O companie română de blindate s'a distins prin vitejia deosebită pe frontul din Răsărit.

6. Cetatea Vaticanului a fost bombardată.

7. Scriitorul Liviu Rebreanu a conferenţiat la Cernăuţi în cadrul Cercului „Bucovina Literară".

8. In toată ţara s'a sărbătorit ziua onomastică a M. S. Regelui Mihai I; Idem a d-lui prof. Mihai Antonescu, Prim Ministru.

9. Führerul Adolf Hitler a vorbit la München despre victoria germană.

10. S'a împlinit un veac dela crearea artileriei române.

11. A fost inaugurată linia ferată Bucureşti-Urziceni-Făurei.

15. S'a sfinţit şi inaugurat liceul militar „Ştefan cel Mare" din Cernăuţi.

17. A avut loc prima adunare naţională a partidului fascist republican.

20. Trupele germane au reocupat oraşul Jitomir.

21. D. prof. Gheorghe Brătianu a conferenţiat la Cernăuţi despre „Moldova". — S'au împlinit trei ani de activitate Consiliului de Patronaj.

22. Trupele germane au ocupat insula Leros.

24. La Viena a luat fiinţă filiala Asociaţiei germano-române.

27. In prezenţa M. S. Regelui Mihai I s'a inaugurat anul academic la Universitatea din Bucureşti.

28. S'au împlinit 25 de ani dela votarea unirii Bucovinei cu Patria de către Congresul General. — D. Ministru al Muncii I. D. Enescu a vizitat instituţiile muncitoreşti din Cernăuţi.

DECEMVRIE

1. S'a împlinit un sfert de veac dela Unirea Ardealului; d-nii Roosevelt, Churchill şi Ciang-Kai-Shek s'au întâlnit în Africa.

3. Stalin, Churchill şi Roosevelt s'au întâlnit la Teheran.

5. La Cernăuţi s'a constituit asociaţia „Darul Ostaşului". — Scriitorul Mihail Sadoveanu a vorbit la Cernăuţi despre Ştefan cel Mare.

6. Trupele române au repurtat victorii decisive la Kerci.

7. Bolivia a declarat războiu puterilor Axei.
8. Cavaleriştii români au zdrobit capul de pod dela Kerci.
9. Germanii au înfrânt rezistenţa bolşevică la Jitomir.
10. Generalul Corneliu Teodorini a fost distins cu înalte decoraţii de M. S. Regele Mihai I şi Führer.
11. In urma demisiei d-lui prof. Gh. Brătianu, d. prof. Teofil Saudiuc Săveanu a fost numit decan al Facultăţii de Litere din Bucureşti; o nouă încercare de debarcare sovietică a fost zdrobită la Kerci.
12. Pentru strălucite fapte de arme, Divizia 6-a cavalerie a fost citată pe întreaga armată.
13. Moscova a recunoscut guvernul Tito. — Din Geneva se anunţă că cei 400.000 copii polonezi deportaţi de ruşi au murit.
15. D. Col. Radu Frunză a fost numit secretar general al Guvernământului Provinciei Bucovina.

Biblioteca Judeţeană
— CLUJ —

„Prin sângele şi munca voastră vom înfăptui România de mâine, România tuturor Românilor“ — a spus Mareşalul Conducător.

Dar când se cere sânge şi muncă pentru un scop atât de sfânt, nu e cuviincios şi nu e românesc să coborîm cu uşurinţa limbuţiilor iresponsabile marele ceas pe care-l trăeşte acum Naţia.

SUMAR

	Pag.
Către Bucovineni, de Mareșal Ion Antonescu	1
Cuvânt de început	3
Lămurirea calendarului, E. R.	30
Monarhia, unitatea neamului românesc	33
Simbolul solidarității noastre: M. S. Regina Elena de I. Mandiuc	35
Mareșalul Conducător	37
Constructivism românesc, de Traian Cantemir	39
Războiul nostru de A. Dragu	41
Eroilor, de A. Cârdei	44
Bucovina, front al tradiției voevodale, de Ion Munteanu	45
Cu noi este Dumnezeu, de Erast Costea	47
Bucovinei, de Mihai Eminescu	49
Bucovina a fost totdeauna românească, de G. Drumur	50
Mâni de plugar, de Aurel Tudor	54
Consiliul de Patronaj	57
Fata sălbatecă, de A. Bogaci	59
Veniți, Români, de N. Bocșa	60
Cancelarul Adolf Hitler, făuritorul lumii noui de George Severin	61
Balada ciocârliei, de G. Drumur	63
Episod, de Aurel Sânger	c4

Pag.

Un arhiereu cărturar: Mitropolitul Tit Simedrea de I. Sucevanu . . . 67
Cronică de ţară nouă, de N. Tăutu . . . 70
Generalul Dragalina şi ţăranul român, de Ilie Mandiuc . . . 71
Cernăuţii sub stăpânirea moldovenească, de C. Loghin . . . 73
Popas, de I. Diaconescu . . . 78
Mănăstirile din Bucovina, centre de artă religioasă miniaturistă, de S. Reli . . . 97
Intoarcere, de Adelina I Cârdei . . . 110
Eroi şi eroism, de Aurel Vasiliu . . . 111
Graiul mănăstirilor, de M. Şesan . . . 114
Un precursor al dramei bucovinene: Const. Berariu de G. Drumur . . . 117
Ştiaţi? . . . 120
Serală, de George Todoran . . . 121
Clubul, de A. Bolohan . . . 122
Aduceri aminte, de Sextil Dascălu . . . 126
C. E. C.-ul în Bucovina, de G. G. C. . . . 127
Ziua cea mare a Ardealului sărbătorită în Bucovina, de -ob.- . . . 129
Cum s'a înfăptuit Unirea Bucovinei, de Ovid Buzneanu . . . 131
Flăcău arborosean, de E. Ar. Zaharia . . . 136
Ţăranul român, ctitor de ţară nouă, de C. Bivolaru . . . 137
De ce trebue să iubim cântecul, jocul şi portul românesc de Viorica Pintiliescu . . . 140
Colinde, de Aurel V. Sânger . . . 144
Domnu' firtelrichter, de Aurel Tudor . . . 145
De unde să ştie el? . . . 149
Amintire, de B. Şesan . . . 151
Mamă, când vine tăticu?, de Silvestru Coroamă . . . 153
De ce este mai sănătoasă pâinea rece? . . . 155
Pe urmele eroilor, de A. Dragu . . . 156
Piramidele Germaniei . . . 160
Cămine Culturale în Bucovina, de Ştefan Bidnei . . . 161
Cu aratul . . . 167

Pag

Casăle poporenilor şi casăle preoţeşti
de Ion V. Daşkevici 169
Anul literar bucovinean, de Traian Cantemir 172
Primăveri argeşene, de Al. Bădăuţă 177
Moartea răzeşului Ştefan, de S. Anton 182
Noapte, de Gh. Noveanu 188
Instrucţiuni pentru protecţie contra atacurilor
aeriene inamice 189
Construirea şanţurilor adăpost 191
O! Leru-mi flori de măr 192
Sfaturi pentru gospodari 193
Haz de necaz 193
Pentru gospodine 200
Cronica faptelor anului 1943 203

Imprimeriile Societăţii Naţionale de Editură şi Arte Grafice

„Dacia Traiană"

Sucursala Cernăuţi

◆

executută în atelierele sale, orice fel de tipărituri: ziare, cărţi, reviste, broşuri, portrete, etichete, gravuri, hărţi, afişe.

Secţiuni speciale de: rotative, masini plane, offset, litografie, legătorie

◆

„DACIA TRAIANĂ"

CERNĂUŢI, STR. GENERAL MIRGESCU No. 8 ŞI STR. GH. POPOVICI No. 10

TELEFOANE: DIRECŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: 24-11; IMPRIMERIILE 13-29; OFFSETUL ŞI LITOGRAFIA 14-57

Acest almanah a fost intocmit de: ION MUNTEANU, directorul ziarului „Bucovina“ și GEORGE DRUMUR, primul redactor al revistei „Bucovina Literară“.

Tipărit in luna Decemvrie 1943 de imprimeriile „Dacia Traiană“, Sucursala Cernăuți, Reg. Com. 129/942.

Pentru lumea bună
Lucruri bune
prezintă

„WALLY"
CERNĂUȚI
Str. Regele Ferdinand Nr. 12

MAGAZIN CU
Confecțiuni-Galanterie de lux, Lingerie fină, Tricotaje, Pălării, Umbrele etc. Cel mai bine asortat pentru toate sezoanele.
Prețuri de fabrică

Expresia
radiofoniei
germane:
Radio
Blaupunkt

Cele mai bune aparate
din Europa
Reprezentanța pentru
BUCOVINA și NORDUL
ROMÂNIEI:
Constantin D. Dănilă
Radio-Electrice
Cernăuți, str. I. Flondor 43
Telef. 17.56

Cernotext

C. Popescu-Pasăre
Fabrică de țesătorie
CERNĂUTI
Str. G-ral Mircescu 20
Telefon 26.10

Desface en gros și en detail pânzeturi și articole țărănești

„TIVARO"

s. i. n. c.

Fabrică de articole emailate, zincate, ambalaje metalice şi produse chimice

CERNĂUŢI-LENŢEŞTI

Căsuţa Postală Nr. 15 — Telefon 19-41
Adresa telegrafică Tivaro — Cernăuţi
Cont Cec 30.416

Ing. Sandru, Ing. Constantinescu & Co

Cereţi pretutindeni numai

ARTICOLELE CHIMICO-TECHNICE PRODUSE DE FABRICA „TIVARO"—CERNĂUŢI

Crema superioară de ghete marca:

„ELEGANT"

Crema de ghete LUX şi crema de ghete CORBUL. Smoală şi ceară pentru cisme. Unsori de piele pentru bocanci şi harnaşamente marcă LUX. Lichid şi pastă de poleit metale marca COROANA. Ceară de parchete marca LUX. Hârtie de muşte, marca LUX şi ALBINA. Ceară de şlefuit şi poleit metale.

INDUSTRIA BUCOVINENA

„TIVARO"

S. I. N. C.

Intreprinderea „TIVARO", S. I. N. C. care se ocupă cu fabricarea de articole emailate, ambalaje metalice şi produse chimice, se află la Cernăuţi, suburbia Lenţeşti.

Fabrica „TIVARO" a fost arendată dela Statul Român de un grup de trei ingineri de origine etnică şi naţionalitate română şi anume:

Ing. Şandru Albei Alexandru, absolvent al Scoalei Politechnice din Timişoara.

Ing. Constantinescu Cleante, Scoala Politechnică Bucureşti;

Ing. Lupan Stefan, absolvent al Institutului de Chimie Industrială din Iaş.

Fabrica nu a suferit daune propriu-zise de pe urma ocupaţiei sovietice, dar în luna Septembrie 1941 a fost inundată de revarsările excepţionale ale Prutului, astfel încât o mare parte din halele sale au trebuit demontate complect piesă cu piesă, pentru a fi curăţate de noroiu şi de rugină.

Lucru făcut de 40 lucrători, timp de o lună şi jumătate.

Fabrica a fost repusă treptat în funcţiune, secţie după secţie ajungând astăzi, după doi ani de muncă fără preget şi cu rezultate strălucite, să angajeze în serviciul său un personal de 240 inşi.

Fabrica produce articole de primă necesitate, mai ales pentru această regiune care a fost devastată de bolşevici, dar ea livrează mărfurile sale în toată ţara.

In diversele sale secţiuni, fabrica „TIVARO" produce următoarele articole

SECŢIA GALEŢI ŞI ZINCUIT:

Găleţi galvanizate, oale şi ciubere galvanizate, cârlige de uluci, stropitori, făraşe, tigăi, etc.

SECŢIA EMAIL:

Tot felul de articole de gospodărie emailate.

SECŢIA AMBALAJE METALICE ŞI LITOGRAFIE:

Produce tot felul de ambalaje metalice, simple şi litografiate, cutii de conserve, cutii Bergman, etc.

SECŢIA DE LACATUŞERIE:

Ţesale, lămpi de gătit cu petrol, uşiţe de sobe, cuptoare, rame de sobe, etc.

SECŢIA CHIMICA:

Produce cremă de ghete: Elegant, Lux, Corbul, etc., smoală şi ceară pentru cismari, unsori de piele, lichide şi paste de poleit metale, ceară de parchete, etc.

SECŢIA ELECTRICA:

Sonerii, transformatoare de sonerii, lămpi electrice de buzunar, etc.

Fabrica „TIVARO" are o centrală proprie electrică, cu o putere de 56 H. P. reprezentând numai 50 la sută din necesităţile fabricei, restul, fiind furnizat de reţeaua de forţă a oraşului Cernăuţi.

Fabrica întrebuinţează anual cca. 150 vagoane materii prime.

Sânziana
PRIMUL MAGAZIN UNIVERSAL
CERNĂUȚI I.G.DUCA 4
TEL. 21-47
MERCERIE „ ART. PENTRU COPII MICI
GALANTERIE „ TRICOTAJE P. DOAMNE
ARTICOLE DE MENAJ
STICLĂRIE „ PORȚELANURI
PARFUMERIE „ DROGHE
ART. TECHNICE „ JUCĂRII
GALANTERIE BĂRBĂTEASCĂ
PAPETĂRIE
BOMBONERIE
ARTICOLE DE VOIAJ

Muncă românească Capital românesc

„Electron"

Radio - Electricitate

Cernăuţi str. Iancu Flondor Nr. 13

Telefon 21.16-29.46

Aparate de radio germane A. E. G. TELE-FUNKEN.

Aparate electromedicale.

Aparate şi instalaţiuni cinematografice.

Instalaţiuni de radio cu amplificare, pentru şcoli, primării şi Cămine culturale.

Articole electrotechnice.

Aparate şi articole fotografice.

Acordeoane şi instrumente muzicale.

Patefoane şi bogat asortiment de plăci şi ace de patefon.

Piese detaşate şi lămpi de radio.

Laborator radioelectric, amenajat cu toate maşinile, aparatele şi instrumentele ultramoderne pentru executarea oricăror construcţii, instalaţiuni şi reparaţiuni radio-electrice.

GH. CLIMESCU

CERNĂUȚI

STR. I. C. BRĂTIANU Nr. 8

Telefon 15-93

Toată Țara Românească preferă produsele CLIMESCU

Biscuiţi - Pâine - Franzele - Cornuri - Kaisere - Regale și Cozonaci

Restaurantul
V. Drăguleanu
Cernăuţi, Str. Romană 4

Local de întâlnire al intelectualilor din provincie. Serveşte zilnic dela ora 8 dim. ceai, lapte, cafea şi apoi aperative şi mâncări. Pentru clientela din provincie, o garderobă asigură păstrarea cumpărăturilor până la plecare.

TRECÂND PE FLONDOR NU UITAŢI PE

MANDREANU

să-l vizitaţi.

Coloniale, Delicatese şi Băuturi

CERNĂUŢI
Str. Iancu Flondor 7
Telefon 23.39

„OLYMPIA"
Maşini de scris de birou şi portabile

„BRUNSVIGA"
Maşini de calculat. Aparate de reprodus.

Reprezentant L. Winkler

PIAŢA UNIRII Nr. 11. — Telefon 20-13.

Atelier de reparaţiuni. — Piese de schimb — Accesorii

Marile magazine cernăuţene

„PRUTUL“

Centrala: strada Regele Ferdinand 26
Sucursala: Piaţa Fântânii 1

Desfac articole de fierărie, menaj, tehnice, galvanice, unelte agricole, vopsele, sticlărie, faianţă, articole electrice. Secţii de agentură, comision şi reprezentanţe.

Cumpăraţi cu încredere!

Novatextila

S. I. N. C.

Cernăuţi, str. Constanţei Nr 4 i

Telefon 12.09

Fabrică de ţesături de bumbac şi mătase; taiguri, docuri, pânzeturi, căptuşeli, ştofuliţe pentru dame etc.

POLIFIR

S. Î. N. C.

Inginer Anatol Truneanu
Inginer Eduard Moțet
Niculae Georgescu

REG. COMERȚ Nr. 175/1943

Prima filatură bucovineană de lână și vigonie

Cernăuți, str. Călugăreni Nr. 40

TELEFON 19.51

Cont CEC: 35419

Cont Banca de Credit Român

Atenţiune !

AICI SUNT APARATELE DE RADIO

„SIEMENS", „MINERVA", „BRAUN"

NEINTRECUTE IN SELECTIVITATE
ŞI TONALITATE. TOATE TIPURILE.

CUNOSCUTELE MAŞINI DE SCRIS

„ADLER" şi „KAPPEL"

răspund şi ele la apel, ca fiind cele mai indicate pentru tot felul de lucrări masive de birou.

Magazinul I. B. Sima

Cernăuţi, str. Iancu Flondor 12. Tel. 27.76

„Victoria"

LIBRĂRIE
PAPETĂRIE
ARTICOLE
MUZICALE
CARTONAJE

PROPRIETAR
OCT. NISTOR

CERNĂUŢI
Str. Iancu Flondor 9
Telef. Nr. 25.25
Reg. Com. 204/941

Bucovineni!

La magazinul

Petre Vărvărescu

Str. Regele Ferdinand 6

Găsiţi tot felul de:

Confecţiuni pentru dame domni şi copii, fiind recunoscut ca cel mai bine asortat şi preferat de toată lumea având cele mai recente modele

CUMPĂRAŢI
cu încredere !

„Texta"

s. i. n. c.

Fabrica de ciorapi și tricotaje

Cernăuți, str. I. C. Brătianu 30

Telefon 25.46

Cea mai modernă fabrică de ciorapi „Standard" din țară

produce:

Ciorapi de copii

Ciorapi de damă

Ciorapi bărbătești

De cea mai bună calitate

Ţesătoria Mecanică

Ing. D. Popescu -- Ing. D. Surdu

Pânzeturi ţărăneşti, scoţiene,
nanghinuri, şifonuri, crepuri,
pijamale, zefiruri, filtre
pentru fabricile de ulei şi
de zahăr, etc.

96 războae mecanice, Apretură, Boiangerie, Instalaţiuni de pregătire şi finisaj etc.

Cernăuţi, Strada P. Cerna Nr. 3

TELEFON 10-78

Mare magazin de desfacere en-gros şi en-detail la FOCŞANI, STRADA MAREA UNIRII Nr. 236.

Textila

s. i. n. c.

Ing. Eduard Moțet et. Co.

Reg. Com. Nr. 30/1941

Țesătorie Mecanică

Cernăuți, str. Călugăreni Nr. 40

Telefon: 19-42

PRODUCE

Albituri, Ballonseide, Basmale de diferite modele (și jaquard), Brâe țărănești, Batiste, Covercoturi, Dejalenuri, Fulare, Fitile tubulare, Flaneluri, Frotiruri, Fețe de saltele în jaquard, Inleturi, Popelinuri, Țesături din mătase, Țesături tehnice, Scoțiene, etc. etc.

Articole de cea mai bună calitate

„Tricotania"

Fabrica de Tricotaje și Ciorapi

— Societate în nume colectiv —

Cernăuți, str. Sfânta Treime 16 A

Produce :

CIORAPI de damă, bărbătești sport șosete din lână și bumbac.

Tricotaje:

LINGERIE DE DAMĂ chiloți, combinezoane, cămăși de noapte.
LINCERIE DE BĂRBAȚI ȘI COPII, cămăși chiloți, flanele și plase de corp, poulovere, costume de sky.
COMENZI MILITARE bluze, pantaloni flanelați și ciorapi.

PRODUSE NEINTRECUTE DIN BUMBAC, MĂTASE ȘI LÂNĂ

Depozit în Bucuresti str. Lipscani 37

DINESCU -- IONESCU

Citiţi

in fiecare dimineaţă

ziarul

„Bucovina"

cel mai reprezentativ şi cel mai bine informat cotidian al Bucovinei.
Vă apără interesele, orientându-vă în toate problemele naţionale şi vă îndrumează pe linia marilor comandamente româneşti.
Reportagii bogate redau toată frământarea vieţii creatoare din Bucovina.
Săptămânal apare câte o pagină închinată bisericii, la care colaborează cei mai distinşi preoţi; — şi o pagină închinată satului bucovinean, cu îndrumări folositoare pentru săteni.

8 pagini zilnic 5 lei

REDACŢIA: STR. G-RAL MIRCESCU 8, CERNAUŢI

Urmăriţi în fiecare duminică
revista

„Bucovina literară"

singurul săptămânal de afirmare a vieţii spirituale bucovinene, la care colaborează toţi condeerii reprezentativi ai Bucovinei cu poezii, esseuri, nuvele, schiţe, cronici, polemici, informaţii, critică literară, etc.

8 pagini în colori 6 lei

ANTICARIAT
CLUJ
— Lei 15 —

31

15

PREȚUL 100 LEI